

รายงานการวิจัย

เรื่อง

กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
ที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

Strategies for Producing Undergraduates of
Bachelor of Public Administration Program
to Serve the Eastern Economic Corridor

ภัสนันท์ พ่วงเถื่อน

เจนวิทย์ นवलแสง

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2564

ชื่อเรื่อง	กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
ผู้วิจัย	ภัสรินทร์ พ่วงเถื่อน และเจนวิทย์ นวลแสง
คำสำคัญ	รัฐประศาสนศาสตร์ / หลักสูตร / พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก / อีอีซี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต และ 2) ศึกษากลยุทธ์การผลิตบัณฑิตที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยเป็นการวิจัยรูปแบบผสมผสาน ที่นำวิธีการวิจัยเชิงสำรวจมาใช้ร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลจึงเป็นแบบสอบถาม ที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตปัจจุบัน จำนวน 260 ชุด และศิษย์เก่า จำนวน 380 ชุด แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน และเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารองค์การและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทักษะการทำงานในหน้าที่ที่สำคัญคือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะกระบวนการคิดคือ การคิดเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงบวก ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพที่บัณฑิตควรมีคือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้ สมรรถนะที่ควรพัฒนาคือ ทักษะการปฏิบัติงานจริง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง และความกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ 2) กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตเพื่อสร้างสมรรถนะดังกล่าวอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะในบริบทของตลาดแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกคือ กลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์

Title Strategies for Producing Undergraduates of Bachelor of Public Administration Program to Serve the Eastern Economic Corridor

Author Passanan Phuangthuean and Janewit Nuansang

Key Words Public Administration / Program / The Eastern Economic Corridor / EEC

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the competencies of graduates of the Bachelor of Public Administration Program and 2) to study undergraduate producing strategies which serve the Eastern Economic Corridor. This research adopted mixed-methodology which integrated survey method with qualitative method. The research instruments consist of questionnaires to collect data from 260 existing students and 380 alumni, semi-structured interviews from 15 key informants and documentation.

The research results show that 1) desirable competencies of graduates consist of knowledge and understanding competency about organizational and human resource management; functional competency that are information technology skills and communication skills; analytical thinking and positive thinking skills are conceptual competency; traits and personality that graduates should have are responsibilities and human relations. However, the competencies that should be developed are work practical skills, self-improvement intention and expressing own opinion confidently; 2) strategy for producing undergraduates to create such competencies in accordance with various situations, especially for the Eastern Economic Corridor labor market, is integrated- adaptive undergraduate production strategy.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากหลายท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่มีต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเพื่อนคณาจารย์คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.ภาณติมา พงษ์นัยรัตน์ และอาจารย์ขวัญตา เบ็ญจะจันทร์ ที่นอกจากช่วยเหลือในด้านเอกสารต่างๆ แล้ว ยังเป็นผู้ช่วยวิจัยในการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลในหน่วยงานต่างๆ

การวิจัยนี้ยังได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์เพื่มาดำเนินการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ตอบแบบสอบถามแก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้ประสานงานประจำหน่วยงานต่างๆ ที่มีได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสทำงานวิชาการ และที่สำคัญคือ ผู้วิจัยร่วม ได้แก่ อาจารย์เจนวิทย์ นवलแสง ที่ช่วยสนับสนุนการวิจัยในทุกขั้นตอน จนสำเร็จลุล่วง

ภัสรินทร์ พ่วงเถื่อน

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	11
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	12
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
1.7 กรอบแนวความคิดของการวิจัย.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management).....	17
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency).....	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)	24
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.....	55
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (The Eastern Economic Corridor)	59
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	74
3.1 แบบแผนการวิจัย	74
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
บทที่ 4	
ผลการวิจัย.....	87
4.1 สมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต.....	86
4.2 กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต.....	118
บทที่ 5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	174
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	174
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	183
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	192
รายการอ้างอิง.....	194
ภาคผนวก ก.....	198
ภาคผนวก ข.....	200
ภาคผนวก ค.....	209
ภาคผนวก ง.....	212
ภาคผนวก จ.....	229
ประวัติผู้วิจัย.....	234

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงกรอบแนวคิด The P21 Framework ของ Dede	3
3.1	แสดงจำนวนประชากรนิสิตปัจจุบัน จำแนกตามชั้นปี	75
3.2	แสดงจำนวนประชากรศิษย์เก่า จำแนกตามชั้นปี	76
3.3	แสดงสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างนิสิตปัจจุบันจากการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า ชั้นปี	77
3.4	แสดงสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าจากการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้าทุก สองชั้นปี	78
4.1	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	88
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต	89
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิตด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency)	90
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิตด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency)	91
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิตด้านกระบวนการคิด (Self - Concept)	93
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิตด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes)	94
4.7	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	98
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสมรรถนะในการ ทำงานปัจจุบัน	102
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency)	103
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional	

ตารางที่	หน้า
	105
4.11	106
4.12	108
4.13	114
4.14	119
4.15	128
4.16	129
4.17	130
4.18	133
4.19	134
4.20	136
4.21	137

ตารางที่		หน้า
4.22	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร	138
4.23	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการวัดและประเมินผล	140
4.24	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านรูปแบบการศึกษา	141
4.25	ความเห็นของนิสิตปัจจุบันกับศิษย์เก่าในความพร้อมของหลักสูตรที่มีมากที่สุด	143
4.26	ความเห็นของนิสิตปัจจุบันกับศิษย์เก่าในความพร้อมของหลักสูตรที่มีน้อยที่สุด	144
4.27	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสถานการณ์ภายนอกประเทศ	151
4.28	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสถานการณ์ในการทำงาน	153
4.29	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านนโยบายของรัฐบาลและระเบียบข้อบังคับต่างๆ	154
4.30	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสภาพเศรษฐกิจ	156
4.31	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรม	157
4.32	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านตลาดแรงงาน	158
4.33	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านการแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษา	160

ตารางที่		หน้า
4.34	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	164
4.35	สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	166

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	15
2.1	กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์.....	18
2.2	กรอบความคิดของสมรรถนะ (Concept of Competency).....	21
2.3	ลำดับการเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญาตามแนวคิดของ Bloom.....	27
2.4	วงจรการเรียนรู้ของ Kolb (The Kolb Learning Cycle).....	32
2.5	กระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักสมรรถนะ (Competency-Based Learning) ...	35
2.6	ตัวแบบผลลัพธ์ของผู้เรียนและระบบสนับสนุนสำหรับศตวรรษที่ 21.....	45
4.1	กลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและ ประสบการณ์ (Integrated- Adaptive Graduate Production Strategy) ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับพื้นที่อีอีซี.....	171

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหาวิจัย

คุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการสร้างความอยู่ดีมีสุขของผู้คนในสังคม (Social-Well-Being) ยกย่องค้ำชูคุณค่าของมนุษย์ (Enhanced Human Values) ทำให้เกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Prosperity) และการรักษาสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection) นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประเทศมีความเข้มแข็งทัดเทียมนานาประเทศ ดังจะเห็นจากดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index) ของธนาคารโลกที่ 1 ใน 12 เสาหลักหรือตัวชี้วัดสำคัญก็คือ การศึกษาระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรม (Higher Education and Training) โดยพิจารณาถึงระบบการผลิตบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานและที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้วจะสามารถทำงานที่ซับซ้อนและพร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ (World Bank, 2018) ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นแหล่งสร้างและพัฒนางานองค์ความรู้ผ่านการวิจัยค้นคว้าเพื่อนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่างๆ รวมถึงนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ จึงกล่าวได้ว่าความรู้และวิทยาการจากสถาบันอุดมศึกษามีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง

ผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในรูปขององค์ความรู้ นวัตกรรม และทุนมนุษย์ ที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกันกลายเป็นพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการวิจัย การให้บริการแก่สังคม และการจัดการเรียนการสอน โดยสังคมคาดหวังต่อผลลัพธ์จากพันธกิจดังกล่าวเพิ่มสูงมากขึ้นทุกปี เนื่องจากโลกเข้าสู่ยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น มนุษย์จึงต้องมีความเข้าใจร่วมกับความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนั้นๆ ในชีวิตส่วนตัวและชีวิตทำงาน ขณะที่ต้องรับมือกับการเข้ามาแทนที่มนุษย์ของเทคโนโลยีด้วยเช่นเดียวกัน สถาบันการศึกษาจึงเป็นเสมือนแหล่งเพาะบ่มผู้เรียนให้พร้อมต่อความท้าทายใหม่ๆ ในสังคมที่

เป็นพลวัต มีศักยภาพตามเป้าหมายผลลัพธ์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นอันเป็นช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนผ่านหลายด้านอย่างเข้มข้น (A Period of Intense Transformation)

การวางกรอบสำหรับการพัฒนาทักษะของทุนมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่องค์การระดับโลกให้ความสำคัญ เนื่องจากจะนำไปเป็นแนวทางสำหรับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับอนาคตข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความสูญเปล่าจากการใช้ทรัพยากรในระบบการผลิตแรงงาน อาทิ รายงานของ UNESCO ที่เสนอโดย Delors (1996) เรียกร้องให้ระบบการศึกษาต้องหันมาสร้าง 4 องค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Learning Throughout Life) เพื่อแสวงหาประโยชน์จากโอกาสต่างๆ ในสังคม ได้แก่ การเรียนรู้ที่จะรู้ (Learning to Know) การเรียนรู้ที่จะลงมือทำ (Learning to Do) การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to Live Together) และการเรียนรู้ที่จะเป็น (Learning to Be) ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวนับเป็นก้าวแรกที่นำมาสู่การพัฒนากรอบแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อๆ มา เช่นเดียวกับกลุ่มบริษัทชั้นนำขนาดใหญ่ในภาคเอกชนของประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น บริษัทแอปเปิ้ล บริษัทไมโครซอฟ บริษัทวอลต์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ รวมตัวกันก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์การความร่วมมือเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์และกรอบความคิดสำหรับเยาวชนที่จะออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 และเรียกเครือข่ายนี้ว่า Partnership for 21st Century Skills หรือ P21 โดยเครือข่ายได้เสนอทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมที่เรียกว่า 3R (Reading-Writing-Arithmetic) และ 4C (Critical Thinking-Communication-Collaboration-Creativity) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) หลังจากการตื่นตัวต่อทิศทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ททยอยออกมาอย่างต่อเนื่องจากหลากหลายหน่วยงานจนเป็นกระแสโลกที่สำคัญกระแสหนึ่ง Dede (2009) ได้รวบรวมกรอบแนวคิดต่างๆ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวคิดหลักร่วมกัน แล้วเรียกว่า “The P21 Framework” ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิด The P21 Framework ของ Dede

P21 (Skill Sets)	OECD (Dimension)	ATCS (Categories)
Learning and innovation skills	Communication	Ways of thinking Ways of working
Information, media and technology skills	Information	Tools for working
Life and career skills	Ethics and social impact	Living in the world

รายงานจาก World Economic Forum (2015) ก็ได้เสนอตัวแบบสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ชื่อว่า “New Vision for Education: Unlocking the Potential of Technology” โดยเชื่อมโยงทักษะที่ขาดหายไปเข้ากับวิธีการที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาทักษะต่างๆ รายงานดังกล่าวแสดงถึงทักษะที่ครอบคลุมทั้งทักษะพื้นฐานที่จำเป็นซึ่งมี 6 ทักษะ เช่น การอ่านออกเขียนได้ และทักษะทางการคำนวณตัวเลข ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ทางการเงิน และสมรรถนะ 4 อย่าง เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การติดต่อสื่อสาร รวมถึงคุณสมบัติที่เป็นบุคลิกลักษณะสำคัญ 6 อย่าง เช่น ภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ ความอดทนอดกลั้น

การที่หน่วยงานระดับโลกและประเทศต่างๆ หันมาสนใจและให้ความสำคัญกับการศึกษา เป็นสิ่งที่สะท้อนว่าการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นพื้นฐานความเข้มแข็งของประเทศจากการสร้างทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่กระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ทักษะการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดีจะช่วยให้ทุนมนุษย์สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์แก่ตนเอง องค์กร สังคม และประเทศชาติได้อย่างมากมาย ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงแนวโน้มอนาคตระยะยาวแล้ววางแผนผลิตบุคลากรเข้าสู่สังคมได้อย่างสอดคล้องมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กลไกของการผลิตทุนมนุษย์ออกสู่สังคมอย่างสถาบันการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักที่อาจจะก่ออุปสรรคขัดขวางทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาหรือเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมอย่างเข้มแข็งก็เป็นได้

เมื่อพิจารณาระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่า หลายทศวรรษที่ผ่านมา มีรายงานการศึกษาหลายชิ้นให้มุมมองเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของสถาบันการศึกษาไว้ เช่น รายงานของธนาคารโลกร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ชื่อว่า “Thailand: Towards a Competitive Higher Education System in a Global Economy” (World Bank, 2009) โดย Luis Benveniste ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการศึกษาของธนาคารโลกเป็นผู้จัดทำรายงาน กล่าวถึงประเทศไทยว่า แม้ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชากร แต่คุณภาพการศึกษาของไทยยังเป็นที่น่ากังวลใจ ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขอาจกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวได้ ข้อมูลที่พบจากการศึกษานี้คือ อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษายังน้อยหากเทียบกับประเทศในกลุ่ม OECD และกลุ่มที่ได้เข้าเรียนต่อก็มีความแตกต่างทางฐานะค่อนข้างสูง ผู้ที่จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิศวกรรมศาสตร์มีอัตราการว่างงานสูงที่สุด คือมากกว่าร้อยละ 40 แสดงถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างตำแหน่งที่มีกับทักษะของบัณฑิตและการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน ในขณะที่ผู้ที่จบการศึกษาด้านสังคมศาสตร์กลับมีปริมาณสูงเกินความต้องการของตลาด ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์สุขภาพยังขาดแคลน การศึกษาเสนอแนะแนวทางให้อุดมศึกษาไทยเข้มแข็งด้วยการมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพการผลิตบัณฑิต การปฏิรูประบบประกันคุณภาพการศึกษา และการปฏิรูประบบการเงินอุดมศึกษา รวมถึงการผลิตบัณฑิตในอนาคตควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะทักษะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิต และควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ

รายงานการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาอื่นๆ รวมถึงบทวิเคราะห์และทัศนะของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศที่มีอย่างต่อเนื่องในการแสดงวิกฤตการณ์การอุดมศึกษาของไทย โดยประเด็นหลักที่สำคัญคือ สาเหตุของวิกฤตดังกล่าวมาจากหลายปัจจัย *ปัจจัยแรก* คือโครงสร้างประชากรของประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วเป็นอันดับ 3 ของโลก ในขณะที่อัตราการเกิดกลับลดน้อยลงมาโดยตลอด ผลที่ตามมาคือ การขาดแคลนวัยแรงงานและจำนวนผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษามีน้อยกว่าจำนวนที่นั่งที่เปิดรับ ดังปีการศึกษา 2561 มีที่นั่งในมหาวิทยาลัยเปิดรับผู้เรียนจากระบบการสอบกลางหรือที่แควส จำนวนประมาณ 300,00 ที่นั่ง แต่มีผู้เรียนสอบเข้าไปสู่ที่นั่งเหล่านั้นเพียง 230,000 คน หมายถึง มหาวิทยาลัยต่างๆ มีที่นั่งว่างที่ผู้เรียนหายไป 70,000 คน

ซึ่งปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นต่อเนื่องและชัดเจนมากขึ้น ในปีการศึกษา 2562 ที่ที่นั่งในมหาวิทยาลัยเหลือกว่า 200,000 ที่นั่ง หลายฝ่ายจึงออกมาเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยเร่งปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อหาทางอยู่รอดต่อไป *ปัจจัยที่สอง* คือความท้าทายจากปรากฏการณ์เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกหรือ Technological Disruption ที่หุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ (AI: Artificial Intelligence) เข้ามาสร้างการเปลี่ยนแปลงวิถีเดิมในทุกอุตสาหกรรมไม่เว้นแม้แต่สถาบันอุดมศึกษา ทำให้มหาวิทยาลัยไม่ได้แข่งขันกันเองเท่านั้น แต่ต้องเผชิญกับการแข่งขันกับโรงเรียนหรือสถาบันฝึกอบรมที่สามารถใช้ช่องทางออนไลน์มาเป็นเทคโนโลยีการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ดังตัวอย่างที่ Google หรือ Microsoft มีคอร์สออนไลน์ของตนเอง หรือบริษัทขนาดใหญ่สร้างโรงเรียนของตนเองขึ้นมาเพื่อผลิตบุคลากรป้อนสู่หน่วยงานตนเองโดยตรงแทนที่การรับบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยอย่างที่ผ่านมา *ปัจจัยที่สาม* คือค่านิยมด้านการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จากเดิมที่การสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่ครอบครัวมุ่งหวังในบุตรหลานได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเพื่อการมีอนาคตที่ดี เปลี่ยนเป็นการให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในการเลือกสิ่งที่ตนเองต้องการมากกว่าการยึดเยียดจากสังคม ร่วมกับค่านิยมที่ผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตไม่จำเป็นต้องมาจากรากฐานการศึกษาเท่านั้น แม้ว่าค่านิยมนี้จะยังไม่ปรากฏชัดในวงกว้าง แต่ก็ส่งผลให้อัตราการออกกระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนทดลองเรียนเพื่อแสวงหาหลักสูตรที่ตนเองต้องการ ทำให้มหาวิทยาลัยสูญเสียทรัพยากรและโอกาสตามมา

ปัญหาของมหาวิทยาลัยไทยที่สำคัญจากสาเหตุข้างต้นคือ การปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปโดยเฉพาะอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยจึงถูกกระตุ้นให้ทบทวนบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการเสียใหม่ก่อนที่จะต้องปิดตัวลง โดย World Bank (2012) สรุปปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาไว้ในรายงานเรื่อง “Putting Higher Education to Work: Skills and Research for Growth in East Asia” ว่ามหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยว ขาดการเชื่อมต่อกับภายนอก (Disconnect) ส่งผลต่อการสร้างศักยภาพในการแข่งขัน โดยการขาดการเชื่อมต่อ 5 ส่วนคือ 1) การขาดการเชื่อมต่อกับผู้ใช้บัณฑิต ทำให้บัณฑิตไม่มีทักษะตามที่ตลาดแรงงานต้องการจึงต้องตกงานเป็นจำนวนมาก (Educational Mismatch) 2) การขาดการเชื่อมต่อกับผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย กลายเป็นงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่ภาคเอกชนไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ 3) การขาดการเชื่อมต่อกับหน่วยงานผู้ให้ทุนและสถาบันวิจัยต่างๆ ทุนที่ใช้ไปจึงไม่เกิด

ประสิทธิภาพเปรียบเทียบกับหัวข้อวิจัยที่ซ้ำซ้อนกัน 4) การขาดการเชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัยด้วยกัน โดยเฉพาะความร่วมมือด้านหลักสูตรกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ และ 5) การขาดการเชื่อมต่อกับโรงเรียนที่ต้องส่งนักเรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัย เด็กระดับมัธยมจึงไม่มีความรู้ถึงสาขาที่ต้องการเรียนอย่างแท้จริง ทำให้เลือกเรียนตามค่านิยมหรือคำแนะนำของบุคคลอื่น

ทางออกหนึ่งในการแก้ปัญหาการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยประเทศไทยคือ การศึกษาทิศทางและแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต แล้วนำมาออกแบบหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ให้เกิดความสามารถและทักษะต่างๆ เน้น Demand-Driven Adaptability เพื่อสร้างทางเลือกให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย พร้อมก็สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในพื้นที่รองรับบัณฑิตโดยตรงได้ ดังนั้น หากพิจารณาช่องว่างระหว่างบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษากับตำแหน่งงานรองรับจะพบว่า การว่างงานในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2562 มีถึง 300,000 คน เป็นผู้ว่างงานที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา มากที่สุด คือจำนวน 128,000 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) จึงกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยไทยต้องเร่งหาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพการศึกษาของตนอย่างรอบด้าน อาศัยโอกาสจากสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นช่องทางในการยกระดับตนเองและบัณฑิต ร่วมกับการสกัดกั้นภัยคุกคามที่จะกระทบต่อการดำเนินงาน นำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

สภาวะการณ์ที่หลีกเลี่ยงได้ยากอย่างหนึ่งในบริบทของประเทศไทยที่มหาวิทยาลัยต้องตระหนักเป็นอย่างดีก็คือ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เนื่องจากผลของยุทธศาสตร์และนโยบายจะกำหนดความต้องการแรงงานที่ชัดเจนขึ้น ทำให้มหาวิทยาลัยต้องมีแผนพัฒนาแรงงานให้สอดคล้องรับกับความต้องการของตลาดในภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก และยังคงเร่งพัฒนานวัตกรรมให้ถูกนำมาใช้เพิ่มมูลค่าแก่ภาคผลิตต่างๆ ที่เป้าหมายของประเทศ ทำให้เกิดคำถามตามมาถึงความสามารถในการปรับตัวของมหาวิทยาลัยต่างๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด ขณะที่สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทยนั้นก็มีความหลากหลายในรูปแบบและความพร้อมที่ต่างกัน

กรณีภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็นภาคที่มีความพิเศษเฉพาะตัวสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ เนื่องจากผลของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ได้ทำให้เกิดโครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

หรือ EEC (Eastern Economic Corridor) ที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยต่อยอดความสำเร็จจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ที่ดำเนินการมาแล้วกว่าสามสิบปี โดยการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียนและเป็นเมืองที่น่าอยู่ ซึ่งได้กำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มเติมให้เชื่อมโยงกับ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกนี้รองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ กลายเป็น “World-Class Economic Zone” ที่ดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรม Super Cluster และอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ผ่านกลไกการบริหารจัดการและกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

กลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ที่กำหนดให้เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายประกอบด้วย Super Cluster คือ อุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และอุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 ประเภท ด้วยการต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-Generation Automotive) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) และอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future) รวมกับการเพิ่ม 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ได้แก่ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemical) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) และ อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

กรอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงเริ่มต้น ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2559 มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ร่วมกับกระทรวงคมนาคม กองทัพเรือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำแผนงานพัฒนาระเบียง

เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 – 2564 และช่วงปัจจุบัน ที่จัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่
ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562)

หลังจากภาครัฐได้เริ่มดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
มาระยะหนึ่ง หลายภาคส่วนได้มีการขับเคลื่อนบทบาทและภารกิจของตนเองให้สอดคล้องกับ
ทิศทางการพัฒนาของ EEC ซึ่งในภาคการศึกษาโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
นวัตกรรม (อว.) ได้จัดการประชุมหารือเรื่องการสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่เพื่อพัฒนากำลังคนในเขตพื้นที่
ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 ขึ้น โดยแสดงข้อมูลของ
ธนาคารโลกว่าภายในปี ค.ศ.2030 แรงงานในประเทศไทยจะถูกแทนที่ด้วยปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI
(Artificial Intelligence) ถึงร้อยละ 72 ขณะที่ตลาดแรงงานมีความต้องการเปลี่ยนไป แต่การผลิต
บัณฑิตกลับไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานของประเทศและของโลก ทำให้
สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับมาหันมาเป็นตัวขับเคลื่อนหลักที่จะผลิตงานวิจัย สร้างองค์ความรู้ต่อยอด
เป็นนวัตกรรมต่อไป โดยเมื่อสำรวจข้อมูลช่วงสิบปีที่ผ่านมา พื้นที่ EEC มีผู้ว่างงานและทำงานต่ำกว่าระดับ
สะสม จำนวน 2.2 แสนคน และจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีประมาณ 2.2 หมื่นคน ทั้งที่จำนวนแรงงาน
ในพื้นที่ไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการกำหนดเป้าหมายความต้องการแรงงานในระยะ 5 ปี สำหรับ 7
อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่จำนวน 4.75 แสนคน จากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ EEC
8 แห่ง และสถานศึกษาอาชีวศึกษา 48 แห่ง (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ
นวัตกรรม, 2562)

โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2561 เพื่อสร้างกำลังคนทั้งระดับอุดมศึกษา
และอาชีวศึกษาที่มีสมรรถนะสูงสำหรับอุตสาหกรรม New Growth Engine ตามนโยบายไทยแลนด์
4.0 และรองรับการพัฒนาของ EEC ร่วมกับการสร้างแพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาการเรียนให้คนทำงาน
มาเรียนเพิ่มเติม 8 เดือน ถึง 1 ปี ผ่านการร่วมออกแบบหลักสูตรกับภาคเอกชนโดยเน้นกลุ่ม
อาชีวศึกษาหรือช่างฝีมือในสัดส่วนร้อยละ 70 ขณะที่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก
มีความต้องการแรงงานประมาณร้อยละ 30 เพื่อพัฒนาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ประมาณการ
ความต้องการกำลังการผลิตบัณฑิตรายงาน ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2562 มีดังนี้ (สำนักงาน
คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2562)

ระดับอุดมศึกษา

ด้านวิศวกรรม	8,248 คน
ด้านนักร้องแบบและผลิตสื่อดิจิทัล	6,228 คน
ด้านไอทีและโปรแกรมเมอร์	8,820 คน
ด้านพาณิชย์นาวี	1,460 คน
ด้านการแพทย์	479 คน
ด้านเจ้าหน้าที่บริหารและธุรการ	754 คน

ระดับอาชีวศึกษา

ด้านช่างเทคนิค	15,555 คน
ด้านบริหารธุรกิจ	8,005 คน
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1,401 คน
ด้านท่องเที่ยว	912 คน

มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยสำคัญของภาคตะวันออกซึ่งเป็นที่ตั้งของ EEC จึงเป็นสถาบันการศึกษาหลักในการผลิตแรงงานเข้าสู่สถานประกอบการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาภาคตะวันออกเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ และสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกได้ โดยมหาวิทยาลัยบูรพาได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 ในชื่อว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ต่อมาเปลี่ยนฐานะเป็นมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน เมื่อ พ.ศ. 2517 และเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศเมื่อตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2533 จนในที่สุด มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2551 จึงนับว่ามหาวิทยาลัยบูรพาเป็นสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคที่เก่าแก่และมีพัฒนาการมายาวนาน ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยบูรพาผลิตบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานจากคณะ/วิทยาลัยในสามวิทยาเขตคือ บางแสน จันทบุรี และสระแก้ว ทั้งหมด 27 คณะ (ข้อมูลธันวาคม พ.ศ.2562) มีจำนวนนิสิตปัจจุบัน 31,159 คน แยกเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี 28,460 คน ระดับปริญญาโท 1,898 คน และระดับปริญญาเอก 801 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ.2562, www.reg.buu.ac.th) ในจำนวนนิสิตทั้งหมด มีนิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตร

ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1,858 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2563, www.reg.buu.ac.th) จาก 3 ส่วนงาน ได้แก่ 1) คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ วิทยาเขตบางแสน ในระดับปริญญาตรี 2) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ วิทยาเขตบางแสน ในระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก (ได้ควมรวมเข้ากับคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563) 3) คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาเขตสระแก้ว ในระดับปริญญาตรี โดยทั้งสามส่วนงานต่างมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเอกเทศ แต่อยู่ภายใต้มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2558 เพื่อให้การจัดการศึกษาของแต่ละหลักสูตรมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เริ่มต้นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2498 เมื่อมีการประกาศจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ ขึ้นมาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยการสนับสนุนของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาผ่านมหาวิทยาลัยอินเดียน่า (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, 2559) เพื่อเป็นสถาบันหลักในการสร้างนักบริหารรองรับการพัฒนาประเทศในเวลานั้น โดยเป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หลังจากนั้นได้แยกออกมาเพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เพิ่มภารกิจในการให้ความรู้แก่ข้าราชการรุ่นใหม่สำหรับเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศอีกมิติหนึ่ง โครงสร้างหน่วยงานในระยะแรกประกอบด้วย 4 คณะ 3 สำนัก ได้แก่ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ คณะสถิติประยุกต์ สำนักวิจัย สำนักฝึกอบรม และสำนักบรรณสารการพัฒนา อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยเก่าแก่ของประเทศไทยก็ได้เปิดสอนหลักสูตรด้านรัฐประศาสนศาสตร์ตามมา และขยายไปยังมหาวิทยาลัยของรัฐ ในภูมิภาค มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ และวิทยาลัยตามมาเป็นลำดับ จึงกล่าวได้ว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเต็มไปด้วยหลักสูตรมากมาย กระจายอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ จนเกิดการวิพากษ์ถึงมาตรฐานการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ จึงมีการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (มคอ. 1 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) ขึ้น เพื่อให้สามารถเทียบเคียงคุณภาพของหลักสูตรได้ หากหลักสูตรมีการดำเนินงานเป็นไปตามข้อกำหนดตามมาตรฐานคุณวุฒิ

อย่างไรก็ตาม การศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ก็ยังคงต้องเผชิญความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ในยุค Disruptive Innovation

ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ในชีวิตประจำวันจนเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพไปจากเดิม สถาบันการศึกษาต้องปรับตัวเช่นเดียวกับสถานประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานรัฐอื่นๆ ให้ยังคงสามารถปฏิบัติงานตามพันธกิจได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) เพื่อสร้างหลักประกันการมีงานทำของบัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษาและการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น การผลิตบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ต้องสามารถก้าวให้ทันกับโลกที่หมุนไปอย่างรวดเร็ว ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางของความต้องการคุณสมบัติของบัณฑิตในอนาคต ซึ่งจะเป็นทางออกสำคัญในการปรับตัวให้สามารถจัดการศึกษาได้ต่อไป ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงสมรรถนะของบัณฑิตที่ผลิตโดยหลักสูตรด้านรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเฉพาะสาขาการบริหารทั่วไป สังกัดคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยสำรวจความต้องการ (Needs) และผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของหลักสูตรฯ รวมถึงศึกษาถึงกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการผลิตบัณฑิตในอนาคตข้างหน้า

1.2 คำถามการวิจัย

คุณลักษณะบัณฑิตด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องการทำงานเป็นอย่างไร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถผลิตบัณฑิตให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes: ELOs) ตามความต้องการนั้นจะมีกลยุทธ์อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 2 ประการ คือ

- 1) ศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- 2) ศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) การปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตให้ทันสมัยและมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- 2) การสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการผลิตบัณฑิตได้ตามความต้องการ
- 3) การสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอนจากทุกฝ่ายให้มีคุณภาพสอดคล้องกับทิศทางการศึกษาและสมรรถนะบัณฑิตในอนาคต

1.5 ขอบเขตการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านช่วงเวลาของการศึกษา: ตั้งแต่ 26 มีนาคม พ.ศ.2563 ถึง 25 มีนาคม พ.ศ.2564 เป็นเวลา 1 ปี
- 2) ขอบเขตด้านพื้นที่ของการศึกษา: ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ที่จะออกสู่ตลาดแรงงานในพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วยจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 3) ขอบเขตด้านประชากร: การสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของหลักสูตร 4 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ นิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า นายจ้างหรือผู้ใช้บัณฑิต
- 4) ขอบเขตในด้านเนื้อหาของการศึกษา: สมรรถนะของบัณฑิตที่ต้องการเพื่อรองรับการเป็นพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) โดยนำมากำหนดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ELOs: Expected Learning Outcomes) และกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของหลักสูตรระดับปริญญาตรีด้านรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่เหมาะสมกับการสร้างสมรรถนะที่ต้องการ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามปฏิบัติการสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) สมรรถนะ (Competencies) หมายถึง ส่วนผสมของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะทางพฤติกรรม (Attributes) ที่มีในตัวบุคคลและทำให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างประสบความสำเร็จ

2) บัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Public Administration Program) หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ซึ่งใช้ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี ผ่านการประเมินในรายวิชาต่างๆ ครบตามกำหนดของหลักสูตรและมหาวิทยาลัยบูรพา และเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพของตนต่อไป

3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่ได้รับอิทธิพลและส่งอิทธิพลมายังหน่วยจัดการศึกษาซึ่งก็คือ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ที่แบ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก (Key Stakeholders) ของหลักสูตรออกเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน นิสิตปัจจุบัน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ศิษย์เก่า สถานประกอบการ บริษัทเอกชน และหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่รับบัณฑิตจากหลักสูตรฯ เข้าเป็นแรงงาน

4) เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC: Eastern Economic Corridor) หมายถึง จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ถูกประกาศให้เป็นพื้นที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่จะส่งเสริมให้เกิดการลงทุนซึ่งจะช่วยยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ผ่านการสร้างโครงข่ายคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ที่สมบูรณ์

5) กลยุทธ์ (Strategies) หมายถึง แนวทางที่นำไปสู่ผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้านจนสามารถประเมินทิศทางในอนาคตและตัดสินใจเลือกแนวทางอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งนำแนวทางนั้นมาแปลงสู่การปฏิบัติอย่างได้ผล

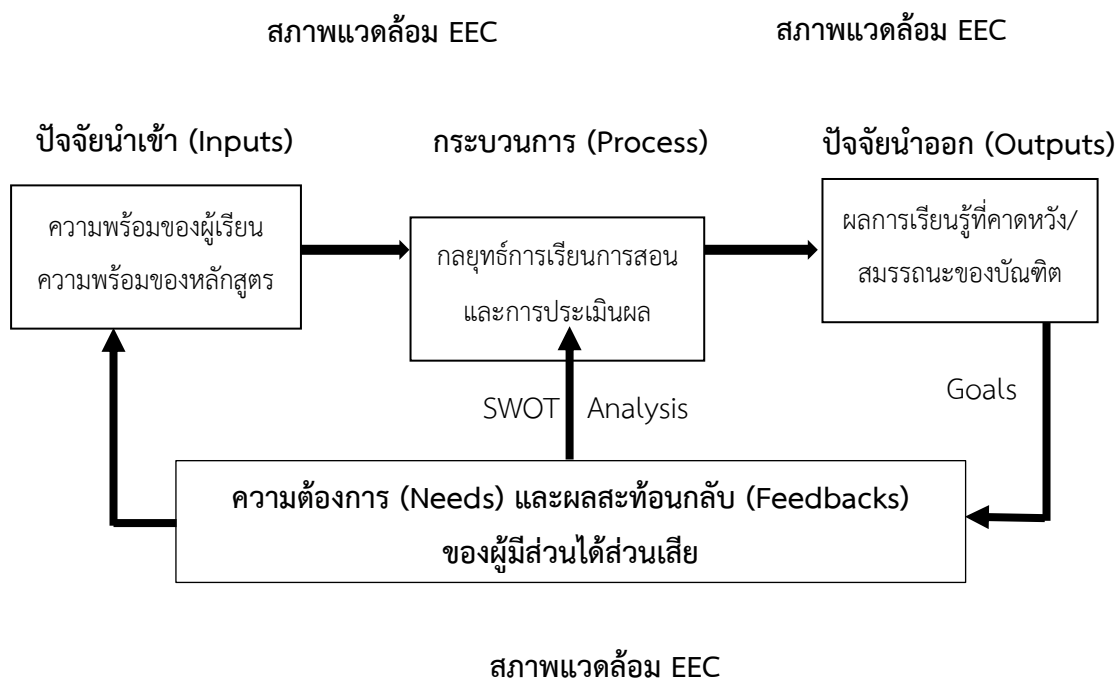
6) การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนให้มีพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือ

ความสามารถทางด้านสติปัญญา พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดในจิตใจ ความเชื่อ และความซาบซึ้งต่อค่านิยมที่ดี และพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หรือความสามารถในการปฏิบัติงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีและคล่องแคล่ว โดยอาศัยองค์ประกอบให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการจัดหลักสูตร (Curriculum) การจัดการเรียนการสอน (Instruction) การวัดผล (Measuring) และการประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation)

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งค้นหาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเพื่อการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder Needs) จึงนำแนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายนอกและภายในหลักสูตรที่เรียกว่า SWOT Analysis มาผสานกับแนวคิดเชิงระบบและเกณฑ์คุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรที่เรียกว่า Asian University Network Quality Assurance (AUN-QA) เพื่อสร้างกรอบกระบวนการผลิตบัณฑิตไปสู่เป้าหมาย คือ สมรรถนะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานอันเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกของหลักสูตร

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกจึงเสนอด้วยแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การผลิตบัณฑิตเริ่มต้นจากการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร อันเป็นปัจจัยนำเข้า (Inputs) ที่มีผลต่อกระบวนการผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงาน โดยปัจจัยนำเข้าของการวิจัยนี้คือ นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรและมีสถานภาพเป็นนิสิตในปัจจุบัน ความพร้อม ภูมิหลัง และสมรรถนะเดิมของนิสิตจึงเป็นสิ่งที่นำมาวิเคราะห์สถานการณ์ ขณะเดียวกัน นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรก็เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหนึ่งของกระบวนการแปลงสภาพโดยหลักสูตรเพื่อให้งบการศึกษาเป็นปัจจัยนำออกในรูปบัณฑิตต่อไป

กระบวนการแปลงสภาพ (Process) คือ การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญคือ อาจารย์ผู้สอนและนิสิต ความต้องการและผลสะท้อนกลับของอาจารย์และนิสิตจึงถูกวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกับองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องคือ การออกแบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งผลการวิจัยจะนำมาสู่การกำหนดกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

ปัจจัยนำออก (Outputs) คือ บัณฑิตที่ออกสู่สภาพแวดล้อมภายนอกและทำงานตามหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้วิจัยจึงมุ่งความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มศิษย์เก่าที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการต่างๆ ร่วมกับนายจ้างผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นผู้ใช้สมรรถนะโดยตรง สมรรถนะที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจึงเป็นเป้าหมาย (Goals) ของการกำหนดกลยุทธ์การผลิตบัณฑิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องกลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งเอกสารบทความวิชาการ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใน 6 ประเด็น ดังนี้

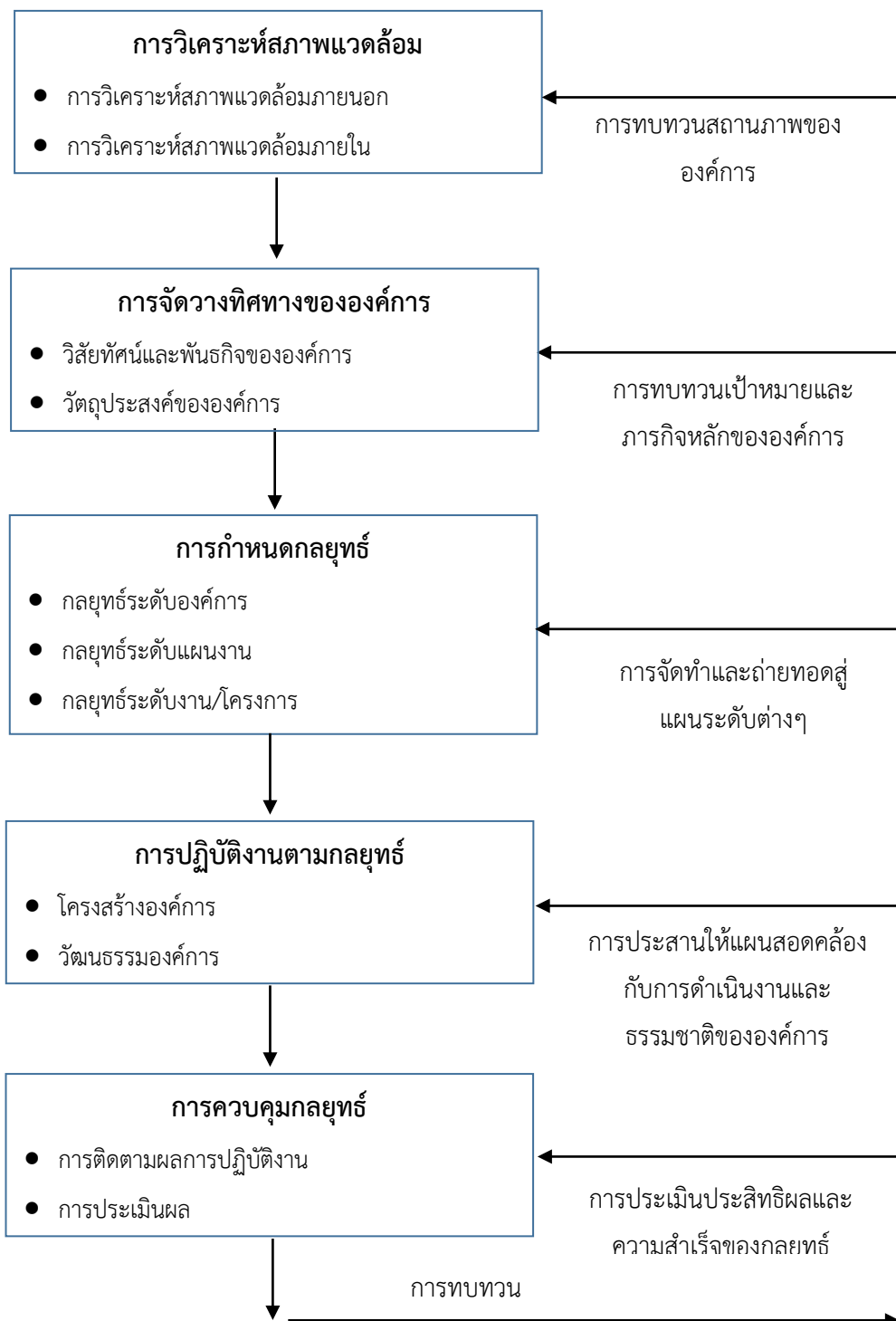
1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
4. แนวคิดเกี่ยวกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
5. แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)

การจัดการเชิงกลยุทธ์คือ กิจกรรมต่างๆ ที่ผู้บริหารลงมือจัดการตามกระบวนการเพื่อให้ได้กลยุทธ์ขององค์กร สำหรับนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จในระยะยาว ดังนั้น การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงประกอบด้วยกระบวนการจัดการตั้งแต่กระบวนการพื้นฐานได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ และการควบคุม และเพิ่มกระบวนการสำคัญเพิ่มขึ้นมาคือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคตมากที่สุด เพื่อเป็นหลักประกันผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของกลยุทธ์ (Robbins and Coulter, วิรัช สงวนวงศ์วาน แปล, 2550)

2.1.1 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Processes)

การจัดการเชิงกลยุทธ์มีกระบวนการอยู่ 5 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

1) **การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis)** เป็นการพิจารณาสถานการณ์ที่มาจากปัจจัยหรืออิทธิพลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การ โดยค้นหา ติดตาม และประเมินระดับอิทธิพลจนสะท้อนถึงจุดอ่อน-จุดแข็งภายในองค์การ และโอกาส-ภัยคุกคามภายนอกองค์การ

2) **การจัดวางทิศทางขององค์การ (Establish Organizational Direction)** ซึ่งในกรณีองค์การภาคเอกชนจะพิจารณาถึงจุดหมายปลายทางที่องค์การไปสู่ในอนาคตหรือวิสัยทัศน์ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยพันธกิจ หากกรณีองค์การภาครัฐจะมุ่งพิจารณาพันธกิจขององค์การในการจัดตั้งหรือดำรงอยู่เพื่อสร้างคุณค่าแก่สังคมตามพันธกิจนั้น

3) **การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation)** ที่นำปัจจัยจุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส-ภัยคุกคามมาพิจารณาร่วมกับทิศทางหรือเป้าหมายขององค์การแล้วสร้างทางเลือกสำหรับเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการบรรลุเป้าหมายนั้น การกำหนดกลยุทธ์จึงเป็นการวิเคราะห์ทางเลือกแล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกสำหรับนำไปปฏิบัติต่อไป

4) **การดำเนินงานตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation)** เป็นการนำกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ไปสู่การถ่ายทอดและปฏิบัติตามระดับของแผนโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์การ เพื่อให้การดำเนินงานราบรื่นและประสบผลดี

5) **การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)** โดยการติดตามผลการปฏิบัติงานและวิธีการประเมินผลกระบวนการและประเมินผลสำเร็จของกลยุทธ์เมื่อได้ลงมือปฏิบัติในแต่ละระยะและระดับของแผนเสร็จสิ้นแล้ว

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency)

การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency) ปรากฏอยู่ในสาขาวิชาต่างๆ ทำให้การนิยามความหมายจึงเกิดความหลากหลายในมุมมองที่อาจแตกต่างกันบ้าง

2.2.1 ความหมายของสมรรถนะ

คำว่า Competency ใช้ในภาษาไทยได้หลายคำ อาทิ สมรรถนะ ชีตความสามารถ ศักยภาพ ซึ่ง David C. McClelland (อ้างใน อธิพงษ์ ฤทธิชัย สืบค้น 13 มกราคม 2563) กล่าวว่า Competency คือ บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคล

นั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังนิยามว่า สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และความสามารถ (Abilities) ของมนุษย์ที่แสดงผ่านพฤติกรรม (Attributes) ซึ่งมนุษย์มีความสามารถที่ซ่อนเร้น (Talent) อยู่ในตนเองมากมาย เพียงแต่อาจยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจัง ซึ่งอาจจะเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ทศนคติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวตามทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg) ที่มี 2 ส่วน คือ ส่วนเหนือผิวน้ำ จะเป็นส่วนที่ง่ายต่อการบริหารและจัดการ เช่น ทักษะ และส่วนที่อยู่ใต้น้ำ เป็นส่วนที่ซ่อนเร้นยากต่อการบริหารและจัดการ เช่น ลักษณะนิสัย และทัศนคติ/ แรงจูงใจ เป็นต้น

ส่วนความหมายแบบกว้างจะมองว่า สมรรถนะเป็นเครื่องบ่งชี้ความสามารถในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ จนสำเร็จลุล่วง (Spady, 1977) ขณะที่ความหมายแบบแคบจะกล่าววว่า สมรรถนะคือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่บุคคลหนึ่งมีพอที่จะทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมทางความคิด ความรู้สึก และทางกาย (MacAshan, 1979)

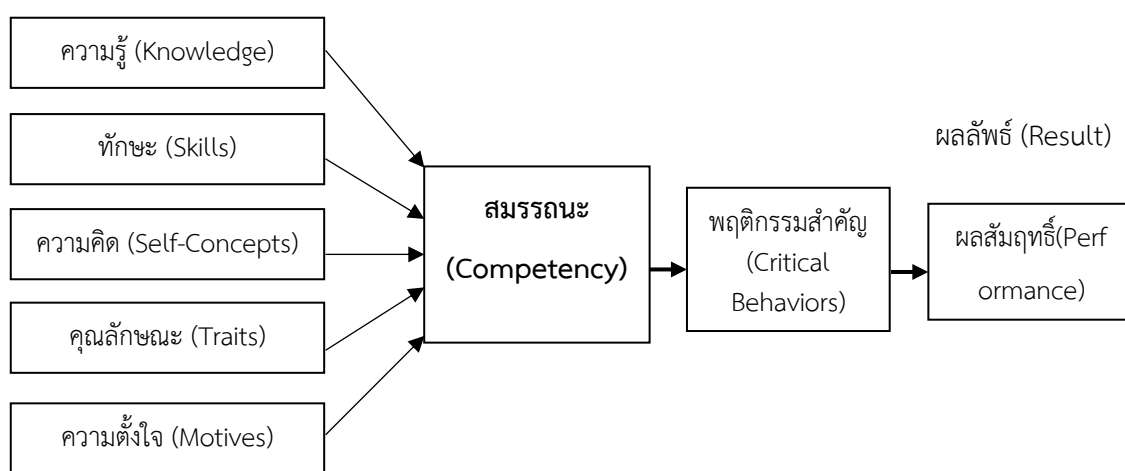
หากมองในด้านเรียนรู้ กำหนดนิยามสมรรถนะว่า เป็นส่วนผสมของทักษะ พฤติกรรม ความรู้ต่างๆ ที่แสดงออกโดยผู้เรียน (Hall and Jones, 1976)

ดังนั้น สมรรถนะ (Competency) จึงหมายถึง ส่วนผสมของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะทางพฤติกรรม (Attributes) ที่มีในตัวบุคคลและทำให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างประสบความสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะได้จำแนกความแตกต่างของสมรรถนะจากภาษาอังกฤษ 2 คำ ด้วยกันคือ Competence และ Competency โดยคำว่า Competence ปรากฏใช้ครั้งแรกปี ค.ศ. 1596 และนำมาใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาช่วงทศวรรษ 1960 สำหรับการอบรมบุคลากรให้เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถรอบด้านเข้าสู่ตลาดแรงงาน เรียกว่า Performance-Based Education (Berkaliev et al., 2007) โดยนำมาใช้กับผู้บริหารการศึกษาเป็นกลุ่มแรก และ David McClelland เป็นบุคคลแรกที่กำหนดเรียกคุณลักษณะของบุคคลว่า Competence ความหมายตามพจนานุกรมของ Competence ส่วนใหญ่จะอธิบายถึงการมีความสามารถหรือความรู้เพียงพอที่จะทำงานได้ตามมาตรฐาน ซึ่งทำให้แตกต่างกับคำว่า Competency ที่หมายถึงคุณลักษณะที่เป็นเลิศ มากกว่าคุณลักษณะมาตรฐานทั่วไป กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความหมายในปัจจุบันได้กำหนดให้ Competence คือ ความสามารถที่แสดงออกมาในระดับมาตรฐานของผลงาน (Standard of Performance) ส่วน Competency คือ สมรรถนะที่แสดงออก

ในด้านพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาจนได้รับการยอมรับ (Behaviors that individual needs to demonstrate) (Hoffmann, 1999)

ความหมายของสมรรถนะนำมาสู่องค์ประกอบของสมรรถนะที่แยกออกมาได้ 5 ส่วนด้วยกัน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนนี้จะทำให้เกิดสมรรถนะที่จะถูกแสดงออกผ่านพฤติกรรมที่เชื่อมโยงไปสู่ผลลัพธ์หรือความสำเร็จตามมา ดังแสดงในภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบความคิดของสมรรถนะ (Concept of Competency)

ความหมายขององค์ประกอบข้างต้นก็คือ ความรู้ (Knowledge) เป็นข้อมูลและการเรียนรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล ทักษะ (Skills) เป็นความสามารถแสดงออกมาในการทำงานจนมีความเชี่ยวชาญ โดยทั้งความรู้และทักษะเป็นส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจนเปรียบเหมือนยอดภูเขาน้ำแข็ง ส่วนความคิดของตนและค่านิยม (Self-Concepts and Value) เป็นทัศนคติ ค่านิยม หรือ การมองภาพตนเองว่าตนมีลักษณะอย่างไร คุณลักษณะ (Traits) เป็นบุคลิกลักษณะทางกายภาพและวิธีการตอบสนองต่อสถานการณ์หรือข้อมูลที่มีเข้ามา ส่วนความตั้งใจ (Motives) เป็นอารมณ์ความรู้สึก ความปรารถนา ความต้องการทางจิตใจ หรือแรงดลใจ โดยที่ทั้งสามส่วนนี้จะซ่อนอยู่ในแต่ละบุคคลซึ่งมองเห็นได้ยากกว่าสองส่วนแรก

2.2.2 ประเภทของสมรรถนะ

การจัดแบ่งประเภทของสมรรถนะนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ (สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2553)

การศึกษาของ David C. McClelland พบว่า สมรรถนะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ

1) *สมรรถนะขั้นพื้นฐาน (Threshold Competencies)* ซึ่งหมายถึง ความรู้หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน เช่น ความสามารถในการอ่าน หรือความรู้ในสินค้าที่ตนขายอยู่เป็นประจำ ซึ่งสมรรถนะพื้นฐานเหล่านี้ไม่ทำให้บุคคลมีผลงานที่แตกต่างจากผู้อื่นหรือไม่สามารถทำให้บุคคลมีผลงานที่ดีกว่าผู้อื่นได้ ดังนั้น สมรรถนะในกลุ่มนี้จึงไม่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการมากนัก และนักวิชาการบางส่วนเห็นว่า ความรู้และทักษะพื้นฐานเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นที่อยู่ เครื่องมือในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2) *สมรรถนะที่ทำให้บุคคลแตกต่างจากผู้อื่น (Differentiating Competencies)* หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งสมรรถนะในกลุ่มนี้จะมุ่งเน้นที่การใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอื่นๆ (รวมถึง ค่านิยม และทัศนคติ/แรง จูงใจ) เพื่อช่วยให้เกิดผลสำเร็จที่ดีเลิศในงาน อีกทั้งยังเป็นสมรรถนะที่นักวิชาการจำนวนมากให้ความสำคัญในการพัฒนาให้มีขึ้นในบุคคลมากกว่าสมรรถนะกลุ่มแรก

ณรงค์วิทย์ แสนทอง ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) *สมรรถนะหลัก (Core Competency)* หมายถึง บุคลิกลักษณะของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของสมาชิกองค์การโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2) *สมรรถนะตามสายงาน (Job Competency)* หมายถึง บุคลิกลักษณะของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้นๆ สามารถสร้างผลงานตามตำแหน่งนั้นๆ ของตนได้สูงกว่ามาตรฐาน

3) *สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency)* หมายถึง บุคลิกลักษณะของคน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถใน

การทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป เช่น สามารถในการปีนอาคารสูงด้วยมือเปล่าได้ ซึ่งเรามักจะเรียกสมรรถนะส่วนบุคคลว่า ความสามารถพิเศษส่วนบุคคล

Katz และ Kahn (1966, 1986) แบ่งประเภทของสมรรถนะออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) *สมรรถนะทางเทคนิคหรือการทำหน้าที่ (Technical or Functional Competency)* เป็นความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitudes) ทักษะ (Skills) และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหรือความเชี่ยวชาญในการทำหน้าที่ต่างๆ

2) *สมรรถนะทางการจัดการ (Managerial Competency)* เป็นความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitudes) ทักษะ (Skills) และอื่นๆ ที่ใช้ในการวางแผน การจัดองค์การ การรวมสมาชิก และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

3) *สมรรถนะทางมนุษย์ (Human Competency)* เป็นความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitudes) ทักษะ (Skills) และอื่นๆ ที่ใช้ในการสร้างแรงจูงใจ การใช้ประโยชน์และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4) *สมรรถนะทางความคิด (Conceptual Competency)* เป็นความสามารถในการมองภาพสิ่งที่ไม่มีตัวตน ความคิดในระดับนามธรรม และใช้ความคิดในการวางแผนอนาคตข้างหน้าได้

ส่วน Carrol และ McCrackin (1988) นำการจัดประเภทของนักวิชาที่เสนอไว้มาจัดใหม่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1) *สมรรถนะหลัก (Core Competency)* เป็นรูปแบบของสมรรถนะที่ช่วยในการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ที่องค์การสามารถทำได้ดีกว่าองค์การอื่นหรือคู่แข่ง

2) *สมรรถนะในทางภาวะผู้นำหรือการจัดการ (Leadership / Managerial Competency)* เป็นกลุ่มสมรรถนะที่สัมพันธ์กับการนำองค์การและบุคคล เช่น ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary leadership) การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)

3) *สมรรถนะในการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency)* ซึ่งเป็นทักษะเฉพาะของงานที่งานหนึ่งๆ ต้องการความเชี่ยวชาญหรือบทบาทเกี่ยวกับงานเป็นพิเศษ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่อยู่ในระบบการศึกษา (Education System) ที่ครูอาจารย์ผู้สอนจะเป็นฝ่ายสอน (Teaching) ให้นักเรียนนิสิตนักศึกษาได้ฝึกฝนการเรียนรู้ (Learning) โดยมุ่งสู่การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า มีความรู้ความสามารถ และทักษะตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2.3.1 แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้-การสอน (Learning – Teaching Theories)

การเรียนรู้เป็นเรื่องการพัฒนามนุษยชาติให้สามารถดำรงชีพท่ามกลางอุปสรรคต่างๆ ได้ การเรียนรู้มีหลายลักษณะ นักจิตวิทยาการศึกษาต่างพยายามแสวงหาวิธีการได้มาซึ่งทักษะและความรู้ของบุคคล ตลอดจนการจัดการและการนำไปใช้ประโยชน์ จนเกิดกลุ่มแนวคิดทฤษฎีมากมายที่แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ของนักพฤติกรรมศาสตร์ (Behaviorist Learning Theories) ที่จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนแล้วอาศัยเทคนิคการเสริมแรงจนกว่าผู้เรียนจะมีพฤติกรรมที่ต้องการตามเป้าหมายได้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบประมวลผลสารสนเทศทางปัญญาหรือปัญญานิยม (Cognitive-Information Processing Learning Theories: CIP) ที่ผู้เรียนจะจัดการกับสารสนเทศจากผู้สอนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การอภิปราย การเปรียบเทียบ การสรุป การแก้ปัญหา แล้วจึงเกิดความรู้ในตัวผู้เรียน และทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยปัญญา (Cognitive-Constructivist Learning Theories) จากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เมื่อผู้เรียนได้คิด ตัดสินใจ หรือลงมือปฏิบัติ

การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่อยู่ในระบบการศึกษา (Education System) โดยครูอาจารย์ผู้สอนจะเป็นฝ่ายสอน (Teaching) ให้นักเรียนนิสิตนักศึกษาได้ฝึกฝนการเรียนรู้ (Learning) ความหมายของการเรียนรู้และการศึกษาได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ อาทิ

การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ซ้ำๆ ในสถานการณ์นั้น โดยการเปลี่ยนแปลงไม่ได้เกิดจากความเคยชิน การเติบโตตามวัย หรือการเปลี่ยนแปลงระยะสั้นเฉพาะหน้า (Hilgard & Bower, 1975) แต่จะเป็นการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกที่ประสบพบเจอแล้วเกิดความหมายบางอย่างขึ้นมา ดังนั้น การเรียนรู้จึงไม่ได้เป็นกระบวนการเดี่ยว หากแต่เชื่อมโยงกระบวนการหลายลักษณะทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการที่เป็นนามธรรม การพิสูจน์ความเข้าใจ การจดจำข้อมูลเชิงประจักษ์ การแสวงหาวิธีการ เทคนิค และ

แนวทางบางอย่าง การรับรู้ การให้เหตุผล การโต้เถียงทางความคิด หรือการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งล้วนแต่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น (Fry, Ketteridge and Marshalls, 2009)

การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากได้รับประสบการณ์ โดยเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ (สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้, สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2563)

ส่วนการศึกษา หมายถึง กระบวนการได้มาซึ่งความรู้และทักษะของบุคคลและผลที่ได้รับจากกระบวนการดังกล่าว (Bartlett and Burton, 2012)

การศึกษาคือ ชีวิต (Education is Life) เพราะมนุษย์ต้องรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมตลอดเวลา การศึกษาคือ ความเจริญงอกงาม (Education is Growth) ที่ผู้ได้รับการศึกษาจะพัฒนาตนเองให้เจริญยิ่งขึ้น การศึกษาคือ การเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต (Education is Organizing for Experience) ให้มีประสบการณ์ใหม่ๆ และการศึกษาคือ กระบวนการทางสังคม (Education is Social Process) ให้ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น (Dewey, 1965)

1) แนวทางการศึกษา (Approaches to Study)

Marton (1975) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางการผู้เรียนใช้ในการศึกษารายวิชาต่างๆ กับผลกระทบต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ออกมา ทำให้สามารถแบ่งแนวทางการศึกษาออกเป็นสองแบบด้วยกันคือ

(1) **แนวทางการศึกษาแบบลึกซึ้ง (Deep Approach)** เป็นแนวการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความตั้งใจต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาสูงสุด จึงอาศัยกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) ในการเรียนรู้เพื่อที่จะทำความเข้าใจต่อเนื้อหาสาระที่ได้ศึกษา แล้วพยายามเชื่อมโยงแนวคิดต่างๆ ที่ศึกษากับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างความคิดใหม่กับความรู้เดิม และยังสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ตลอดจนประเมินสาระสำคัญและแนวคิดหลักได้ จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาแบบลึกซึ้งนี้เป็นการศึกษาข้อเท็จจริงต่างๆ ในรูปบริบทของความหมาย (Context of Meaning) ที่ได้รับการ

เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการแนวทางนี้ คือ การศึกษาที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Student Focused Approach) เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างลึกซึ้ง

(2) **แนวทางการศึกษาแบบผิวเผิน (Surface Approach)** เป็นแนวทางการศึกษาที่ผู้เรียนมุ่งทำชิ้นงานให้เสร็จตามกำหนด จดจำข้อมูลได้โดยไม่ได้แยกแยะความคิดใหม่ๆ กับความรู้เดิมที่อยู่ ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ความพอใจของตนเท่านั้น จึงใช้กระบวนการทางปัญญาระดับผิวเผินโดยรู้ถึงข้อเท็จจริงโดยที่ไม่ได้เข้าใจถึงความหมายที่เป็นกรอบความคิดเบื้องหลังข้อเท็จจริงนั้น ดังนั้น แนวทางการศึกษาแบบผิวเผินนี้จึงเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ (Rote Learning)

Biggs (1987) และ Ramsden (1988) ได้ปรับเปลี่ยนมุมมองต่อทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาการเรียนรู้ (Cognitive Psychologists) ที่มองการเรียนรู้เป็นลักษณะเฉพาะบุคคล มาวิเคราะห์แนวทางการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงผู้เรียนกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม โดย Biggs (1987) เรียกแนวทางที่สามนี้ว่า แนวทางการศึกษาเชิงกลยุทธ์

(3) **แนวทางการศึกษาเชิงกลยุทธ์หรือเชิงผลสำเร็จ (Strategic or Achieving Approach)** เป็นแนวทางการศึกษาที่ผู้เรียนมุ่งได้รับผลการเรียนที่ดีหรือได้เกรดจากการสอบวัดผลในระดับสูง ส่วนใหญ่จึงอาศัยแนวทางการศึกษาแบบลึกซึ้งแล้ว มาเลือกจะใช้เทคนิควิธีการใดในการศึกษาแบบผิวเผินเพื่อเสริมให้วิธีการเรียนรู้ตอบสนองต่อข้อกำหนดของกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายหรือการทดสอบ จึงกล่าวได้ว่า แนวทางการศึกษานี้จะมีแนวทางที่ผันแปรไปตามลักษณะสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสรรวิธีการเอง (Repertoire of Approach)

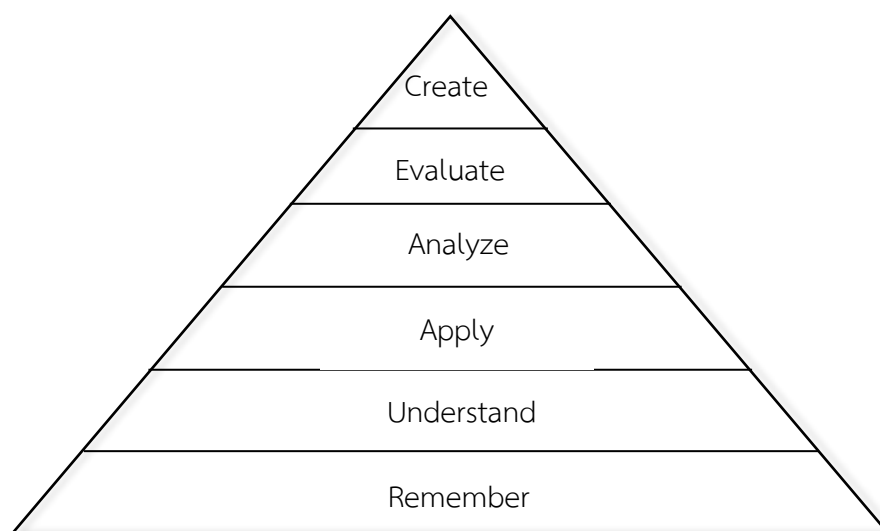
มุมมองของ Biggs ต่อวิธีการเรียนรู้เป็นที่รู้จักกันดีในแนวคิด Constructive Alignment หรือการจัดองค์ประกอบการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกันระหว่างผลลัพธ์ที่ผู้เรียนต้องการ (Intended Learning Outcomes: ILO) และผลลัพธ์ที่กำหนดรายวิชาหรือหลักสูตร แล้วนำมาออกแบบวิธีการเรียนการสอนรวมถึงการวัดและประเมินผลเพื่อให้ทราบระดับความสำเร็จตามผลลัพธ์ที่ต้องการนั้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวช่วยเปลี่ยนทัศนคติของผู้เรียนที่เข้าสู่

มหาวิทยาลัยว่า จะต้องเรียนเนื้อหาวิชาการมากมายที่เต็มไปด้วยขั้นตอนและกฎต่างๆ ตามสาขาวิชา เพื่อถูกพัฒนาให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ได้กลายเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาที่ทำให้ให้นักการศึกษาหันมาให้ความสำคัญกับการวางแผน ออกแบบและจัดทำหลักสูตรในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องสามารถแสดงคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา (Graduate Attributes) ได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้ เช่นเดียวกับที่สถานประกอบการต่างๆ จะได้เลือกบัณฑิตที่มีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานต้องการ

Benjamin S. Bloom (1956) ได้เสนอแนวคิดลำดับชั้นการเรียนรู้ด้านการรับรู้หรือพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) ว่าผู้เรียนจะค่อยๆ พัฒนาตามลำดับแรกสุดไปท้ายสุด ซึ่งผลลัพธ์จะแสดงในรูปของพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถรับรู้และเข้าใจในเนื้อหาสาระขององค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการทางสมองในการจดจำ การคิด การวิเคราะห์และการตัดสินใจได้ ลำดับการเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญานี้ประกอบด้วย 6 ลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ลำดับการเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญาตามแนวคิดของ Bloom
(Bloom's Taxonomy)

- (1) การจดจำ (Remember) เป็นความสามารถที่ผู้เรียนจดจำเนื้อหา องค์ประกอบ รายละเอียดที่เป็นองค์ความรู้อันได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีการต่างๆ
- (2) การทำความเข้าใจ (Understand) เป็นความสามารถในการสร้างความหมาย จากข้อเท็จจริงหรือองค์ความรู้จากรูปแบบการเรียนรู้หลายประเภทเพื่อเชื่อมโยง ความหมายนั้นๆ
- (3) การนำไปใช้ (Apply) เป็นความสามารถในการนำสิ่งที่ได้เรียนมาประยุกต์กับ กรณีศึกษาหรือใช้ผ่านสื่อในช่องทางต่างๆ แสดงออกมาให้เห็นเป็นตัวอย่าง
- (4) การคิดวิเคราะห์ (Analyze) เป็นความสามารถในแบ่งแนวคิดหรือองค์ความรู้ เป็นส่วนย่อยเพื่อจำแนกแยกแยะความแตกต่าง แต่ยังสามารถเชื่อมโยงส่วนย่อย เหล่านั้นให้เกิดเป็นความเข้าใจภาพรวมได้
- (5) การประเมินค่า (Evaluate) เป็นความสามารถในการใช้กฎเกณฑ์และมาตรฐาน ตามหลักวิชาการที่ได้ศึกษามาตรวจสอบและตัดสินใจเพื่อให้ข้อวิจารณ์ต่อสิ่ง นั้นๆ
- (6) การสร้างสรรค์ (Create) เป็นความสามารถในการรวบรวมองค์ประกอบเพื่อ เรียบเรียงให้เกิดรูปแบบ แนวคิด หรือหลักการใหม่ ตลอดจนสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

3) รูปแบบการเรียนสอน (Instructional Model) หรือ (Teaching-Learning Model)

มีความหมายใกล้เคียงกับระบย่อยของการเรียนการสอนที่มุ่งวิธีการสอนที่มีแบบ แผนรองรับซึ่งมีหลายรูปแบบ สามารถจัดเป็น 5 หมวด (ทศนา แชมมณี,) ได้แก่

- (1) *รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)* เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิด รวบยอด มีรูปแบบการเรียนการสอนใน

กลุ่มนี้ ได้แก่ *รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model)* ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ของเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างเข้าใจ และสามารถให้คำนิยามมโนทัศน์ต่างๆ ด้วยตนเอง *รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gagne's Instructional Model)* ที่เสนอว่าควรจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภท ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภายในสมอง โดยจัดสภาพการณ์ภายนอกให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นานขึ้น นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ (Memory Model) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizer Instructional Model) เป็นต้น

(2) *รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain)* เป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนาหรือปลูกฝัง และการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนที่มุ่งให้เกิดความรู้ ความเข้าใจก็ไม่เพียงพอต่อการทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น *รูปแบบการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Instructional Model Based on Bloom's Affective Domain)* (Bloom, 1956) ที่เขาได้จำแนกเป้าหมายการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Cognitive domain) ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (Affective domain) และด้านทักษะ (Psycho-motor domain) ซึ่งในด้านเจตคติหรือความรู้สึกนั้น บลูมได้เสนอให้จัดการเรียนรู้เป็น 5 ชั้น ประกอบด้วย *ชั้นการรับรู้* คือ การที่ผู้เรียนได้รับรู้ค่านิยมที่ต้องการจะปลูกฝังในตัวผู้เรียน *ชั้นการตอบสนอง* คือ การที่ผู้เรียนได้รับรู้และเกิดความสนใจในค่านิยมนั้น แล้วมี โอกาสได้ตอบสนองในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง *ชั้นการเห็นคุณค่า* เป็นชั้นที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับค่านิยมนั้น แล้วเกิดเห็นคุณค่าของค่านิยมนั้น ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น *ชั้นการจัดระบบ* เป็นชั้นที่ผู้เรียนรับค่านิยมที่

ตนเห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตน และ *ชั้นการสร้างลักษณะนิสัย* เป็นชั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติตนตามค่านิยมที่รับมาอย่างสม่ำเสมอ และทำจนกระทั่งเป็นนิสัย นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบอื่นๆ อาทิ รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing Model) รูปแบบการเรียนการสอนโดยการชกค้ำ (Jurisprudential Model)

(3) *รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain)* เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้หลักการ วิธีการ ที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ *รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson)* ที่เห็นว่าทักษะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ทักษะด้านการปฏิบัติจึงเกิดจากการฝึกฝนจนเกิดความถูกต้อง คล่องแคล่ว คงทน และชำนาญ *รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harrow)* ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่ซับซ้อนมาก ดังนั้น การกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ลำดับขั้นดังกล่าวได้แก่ การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ และ *รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies)* ที่กล่าวว่าทักษะส่วนใหญ่มาจากทักษะย่อยๆ จำนวนมาก การเรียนการสอนจึงจัดลำดับให้ผู้เรียนพัฒนาตั้งแต่ทักษะย่อยๆ นั้นแล้วเชื่อมโยงพัฒนาเป็นทักษะใหญ่โดยรวมตั้งแต่ต้นจนจบ

(4) *รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skills)* โดยทักษะกระบวนการเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการบางอย่างที่ต้องอาศัยกระบวนการทางสติปัญญาไปพร้อมกัน เช่น กระบวนการคิดต่างๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การให้เหตุผล การคิดอย่าง

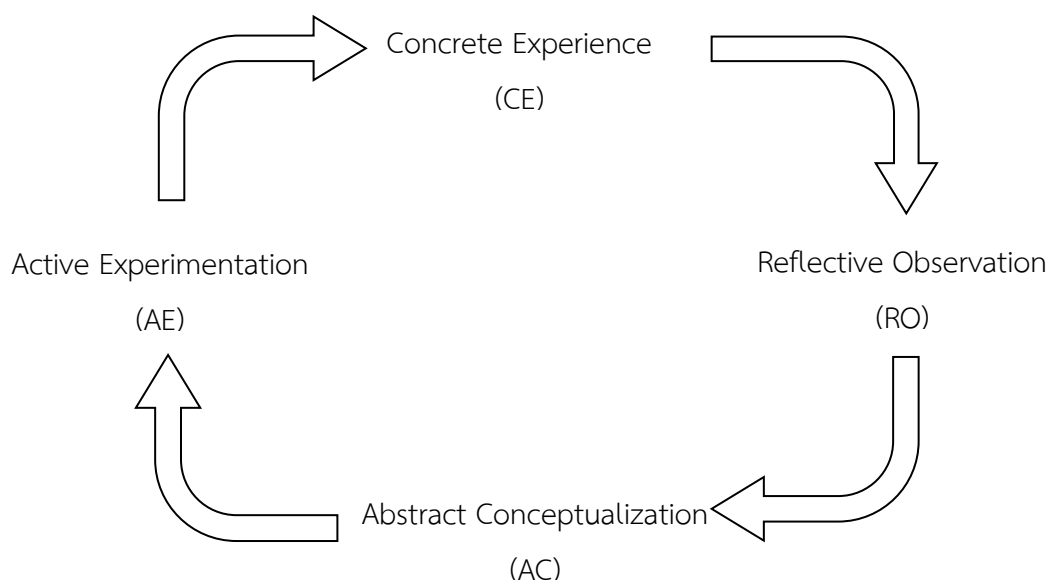
สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ รวมถึงกระบวนการทางสังคม เช่น การเข้าสังคม การทำงานเป็นทีม ซึ่งมีรูปแบบการเรียนการสอนที่สำคัญ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Instructional Model) รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดอุปนัย (Inductive Thinking Instructional Model) และรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Synectics Instructional Model) เป็นต้น

(5) *รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration)* เป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากขึ้นโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาอย่างรอบด้านเป็นองค์รวม เช่น รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Instructional Model of Cooperative Learning) ที่อาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ประกอบด้วยการเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากันโดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มที่ใช้ในการทำงาน และการเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้

2.3.2 การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning)

David Kolb (1984) นักทฤษฎีการศึกษาผู้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) หรือ ELT เสนอว่าผู้เรียนมีรูปแบบการเรียนรู้อยู่ 4 โหมดซึ่งจะหมุนเป็นวงจร สลับสับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาได้แก่ การมีประสบการณ์ด้วยการลงมือทำ (Experiencing) การทบทวนใคร่ครวญ (Reflecting) การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ใหม่ด้วย

ตนเอง (Thinking) และการลงมือทำซ้ำจากความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้น (Acting) ตัวแบบวงจรการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องนี้เป็นที่รู้จักกันดีในชื่อ “วงจรการเรียนรู้ของ Kolb” ดังแสดงในภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 วงจรการเรียนรู้ของ Kolb (The Kolb Learning Cycle)

ลำดับแรก ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างเต็มที่โดยอิสระ (CE) ซึ่งพวกเขาต้องมีเวลาและโอกาสมากพอที่จะสามารถทบทวนไตร่ตรองเพื่อสะท้อนประสบการณ์ที่ได้ประสบมาจากมุมมองที่หลากหลาย (RO) ต่อมา ผู้เรียนจะสามารถสร้างและจัดเรียงเรียงความคิดที่ตนสร้างขึ้นมาจากตัวเอง แล้วบูรณาการความคิดใหม่ของตนนั้นกับความเข้าใจด้วยการพูดออกมา (AC) อันเป็นกระบวนการสำคัญที่เรียกว่า การป้อนกลับ (Feedback) หรือการสะท้อนกลับ (Reflection) ที่มีความสำคัญอย่างมาก หลังจากนั้นจึงเข้าสู่การใช้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นนั้นไปใช้ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา หรือการนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ

การสะท้อนกลับจึงเป็นกุญแจสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่จะช่วยเปลี่ยนประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ แม้ว่าการฝึกสะท้อนกลับประสบการณ์ไม่ใช่แนวคิดง่าย แต่ได้รับการยอมรับว่าควรถูกนำมาใช้ในการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในฝ่ายผู้เรียนและผู้สอน เนื่องจากสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาสู่ความเป็นวิชาชีพตลอดจนสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ (Lifelong Learning)

ทั้งนี้ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบ อาทิ Work-Based Learning, Action Learning, Laboratory Work, Reflective Practice, Case Studies หรือ Role Play

2.3.3 การจัดการศึกษาแนวยึดหลักสมรรถนะ (Competency-Based Approach in Education)

การจัดการศึกษาแนวยึดหลักสมรรถนะเป็นที่รู้จักเป็นอย่างดีในหมู่นักการศึกษาและนักวิทยาศาสตร์ทั่วโลก โดยมีจุดกำเนิดในศตวรรษที่ 21 ที่ระบบการศึกษาเผชิญกับข้อถกเถียงเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ และการปรับตัวให้ทันสมัย ซึ่งการศึกษาเชิงนวัตกรรมนี้ไม่ได้เป็นเพียงการเปลี่ยนรูปแบบการสอน แต่ยังเปลี่ยนรูปแบบวิธีคิดที่การศึกษาไม่ได้ทำหน้าที่แค่ส่งผ่านความรู้ หากแต่ต้องเป็นศูนย์กลางในการสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ด้วยตนเองได้

การบริหารสมรรถนะ (Competency – Based Approach) ก็คือ กระบวนการที่จะดึงขีดความสามารถที่ซ่อนเร้นของทรัพยากรมนุษย์ (Human Talent) ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติงาน สมรรถนะ จะมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน ก็คือ ลักษณะของบุคคล (Personal Characteristics) พฤติกรรม (Behavior) และผลสัมฤทธิ์ (Performance) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (สถาบันดำรงราชานุภาพและกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2552)

- ลักษณะของบุคคล (Personal Characteristics) หมายถึง ลักษณะนิสัย ทัศนคติและแรงจูงใจ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลคนนั้น
- พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่เป็นทั้งแง่บวกและแง่ลบ โดยเฉพาะในส่วนขององค์กรต้องการให้บุคลากรแสดงออกในแง่บวกและสร้างสรรค์
- ผลสัมฤทธิ์ (Performance) หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ถ้าพิจารณาในแง่มุมของการจัดการบุคลากรจะพบว่าผลสัมฤทธิ์หมายถึง ผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน เช่น การบริการที่ยอดเยี่ยม เป็นต้น

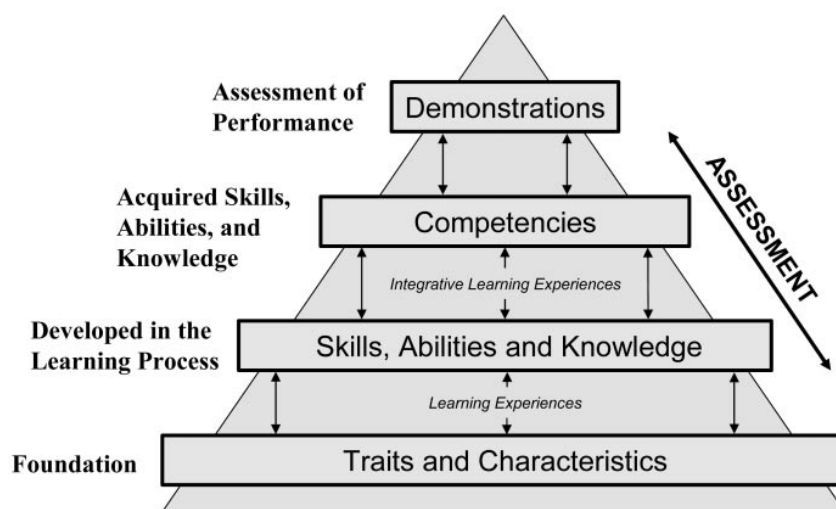
Auerbach (1986, p. 411) กล่าวถึงการเรียนการสอนโดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ โดยยึดหลักสมรรถนะว่า มีจุดเริ่มต้นจากความกังวลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยแนวคิดนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อ เรียกร้องจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ที่จัดการเรียนการสอน (Teacher

Accountability) อีกทั้งยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่วัดได้อย่างชัดเจน (Measurable Assessment of Student Achievement) และหลักสูตรการสอนโดยยึดทักษะเป็นฐาน (Skilled-based Curricula) ที่ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาขั้นสูง ที่มีแนวโน้มอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตรโดยยึดหลักสมรรถนะ (Competencies) และมุ่งเน้นไปที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถผลิตบัณฑิตเพื่อได้อย่างตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงนี้ สอดคล้องกับความสนใจและกระแสการเติบโตในการใช้หลักสมรรถนะเพื่อเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสร้างรูปแบบการประเมินผลงานของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในภาคธุรกิจยุคปัจจุบัน (Paulson, 2001, 41)

ลักษณะการจัดการศึกษาแนวยึดหลักสมรรถนะสำหรับการเรียนการสอนและการฝึกอบรมจะเน้นการฝึกทักษะมากกว่าเนื้อหาที่เป็นนามธรรม โดยทุกๆ ทักษะของบุคคลหรือผลการเรียนรู้จะถูกจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่งหน่วยเพื่อให้ผู้เรียนทำงานตามสมรรถนะเป้าหมายในช่วงเวลาการเรียนการสอนแล้วจึงวัดและประเมินผลในทักษะนั้น ก่อนที่จะพัฒนาไปฝึกฝนทักษะอื่นๆ ต่อไป ทำให้สรุปหลักการของการจัดการเรียนการสอนแนวยึดหลักสมรรถนะ ได้ดังนี้

- 1) ระบุแจกแจงทักษะต่างๆ ที่ตั้งเป็นเป้าหมายในการเรียนรู้อย่างละเอียด
 - 2) กิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นการฝึกฝนทักษะเหล่านั้น
 - 3) ต้องวัดผลทักษะความสามารถของผู้เรียนโดยการลงมือปฏิบัติเพื่อแสดงทักษะนั้นๆ
- เมื่อจบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีฐานสมรรถนะเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้นั้นต้องได้รับการออกแบบและระบุถึงสมรรถนะที่ต้องการเป็นเป้าหมาย ดังนั้น สมรรถนะของผู้เรียนจึงมีองค์ประกอบหรือส่วนผสมของทักษะ ความสามารถ และความรู้ ที่มีรากฐานจากลักษณะนิสัยและบุคลิกลักษณะต่างๆ ของบุคคลนั้น แล้วผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ เพื่อฝึกฝนทักษะความสามารถ และความรู้ จนสามารถลงมือปฏิบัติงานใดๆ ได้ เรียกว่าเกิดสมรรถนะ และสมรรถนะจะถูกวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในขั้นตอนสุดท้าย กระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักสมรรถนะนี้ สามารถแสดงได้ตามภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 กระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักสมรรถนะ (Competency-Based Learning)

2.3.5 การเรียนการสอนเพื่อการมีงานทำ (Teaching and Learning for Employability)

ความสามารถในการมีงานทำ (Employability) เป็นทักษะที่พร้อมต่อการทำงาน ซึ่งได้รับการเตรียมความพร้อมขณะกำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ในลักษณะต่างๆ ซึ่ง The Enhancing Student Employability Coordination Team (ESECT) ให้ความหมายว่า เป็นชุดของความสำเร็จ (A Set of Achievements) ที่ประกอบด้วยทักษะ (Skills) ความรู้ความเข้าใจ (Understanding) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attributes) ที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการจ้างงานและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามที่ตนได้เลือก (Knight and Yorke, 2003) โดย Knight และ Yorke (2004) ระบุคุณสมบัติของความสามารถในการมีงานทำที่ควรประกอบด้วยอย่างน้อย 5 ใน 7 คุณสมบัติต่อไปนี้

- ได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษา (Getting a (graduate) job)
- มีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส.
- มีทักษะที่สำคัญ (Key Skills)
- มีประสบการณ์การทำงานที่เป็นทางการ (Formal Work Experience) ในหน่วยงานต่างๆ

- สามารถใช้ประสบการณ์ทำงานที่ไม่เป็นทางการและ/หรืองานกิจกรรมอาสา (Good Use of Non-Formal Work Experience and/or Voluntary Work)
- มีทักษะในการวางแผนอาชีพในปัจจุบันของตนและรู้เทคนิคการสัมภาษณ์งาน (Skillful Current Career and Interview Technique)
- มีความรู้ความเข้าใจทั้งด้านพุทธิปัญญาและไม่ใช้พุทธิปัญญาอย่างดีและสามารถนำมาใช้ได้ (A Mix of Cognitive and Non-Cognitive Achievements and Representations)

สิ่งสำคัญต่อความสามารถในการมีงานทำคือ การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายในการเข้าสู่อาชีพ ปลูกฝังค่านิยมทางวิชาการและวิชาชีพให้กับผู้เรียน ซึ่งสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเชื่อมต่อหลักการที่ได้ศึกษากับการนำไปใช้ในโลกลงความเป็นจริงผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ (Knight and Yorke, 2004) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้เรียนต้องมีโอกาสในการฝึกฝนทักษะเพื่อพร้อมจะเผชิญกับหน้ากับการทำงานเมื่อจบการศึกษา โดยทักษะที่มักถูกกล่าวถึงในฐานะคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการในการรับสมัครงานทั่วไป (Kneale, 2009) ได้แก่

1) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหารูปแบบ แนวโน้ม และสร้างข้อสรุปในแง่มุมมองหนึ่งได้ ซึ่งเกิดจากการพยายามรวบรวมข้อมูลต่างๆ มาใช้ประโยชน์ โดยจัดข้อมูลเหล่านั้นออกเป็นส่วนย่อยต่างๆ ร่วมกับการใช้สถิติและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นๆ เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ออกมา โดยสิ่งที่ผู้เบี่ยงหลังการคิดเชิงวิพากษ์นี้ก็คือ ทักษะการให้เหตุผล (Reasoning) การคิดเชิงตรรกะ (Logical Thinking) การบูรณาการสิ่งต่างๆ (Integrating) การมีมุมมองเชิงลึก (Developing Insights) และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่างๆ ได้ (Finding Relationships) ซึ่งรวมความแล้วสอดคล้องกับสิ่งที่นำมาใช้ในชั้นเรียนก็คือ ทักษะเชิงวิจัย (Research Skills)

2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นคำที่นายจ้างอาจใช้ในศัพท์อื่นๆ เช่น นวัตกรรม (Innovation) การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ (Invention) ความคิดริเริ่ม (Originality) ความแปลกใหม่ (Novelty) การระดมสมอง (Brainstorming)

การสร้างเครือข่าย (Making Connections) หรือการเสนอแนวคิดใหม่ (Generating New Concepts) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและลักษณะของสาขาวิชาวิชา ซึ่งที่ผ่านมามักจะไม่ได้นำมาใช้เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนขาดคุณสมบัติด้านนี้ไป

3) ทักษะในการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) ซึ่งเป็นทักษะที่กำลังเป็นที่ต้องการในการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการทำงานมักจะพบกับปัญหาในเรื่องต่างๆ จากกิจกรรมการทำงานต่างๆ ตลอดเวลา กระบวนการคิดที่นำไปสู่การแก้ปัญหาจึงเริ่มจากการมองปัญหาอย่างเข้าใจด้วยมุมมองที่หลากหลาย การแสวงหาหลักฐานหรือใช้วิธีวิจัยเพื่อสนับสนุนหรือหักล้างข้อเสนอนอื่น และการพิจารณาข้อเสนอนที่เป็นไปได้มากที่สุดที่ควรนำมาใช้ ซึ่งคำสำคัญที่สามารถรวมอยู่ในทักษะการแก้ปัญหา ได้แก่ การระบุประเด็นปัญหาได้ (Identifying Issues) การวิเคราะห์ (Analyzing) การประเมิน (Evaluating) การคิด (Thinking) การเสนอแนวคิด (Generating) การระดมสมอง (Brainstorming) และการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion)

4) ทักษะในการตัดสินใจ (Decision-Making) การตัดสินใจเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งโดยทั่วไป ซึ่งผู้ตัดสินใจต้องสามารถอธิบายและยืนยันข้อเสนอนหรือทางเลือกของตนด้วยกระบวนการเชิงเหตุและผลบนหลักฐานข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เกิดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไตร่ตรองและประเมิน จนทำการตัดสินใจอย่างเหมาะสม การสร้างทักษะในการตัดสินใจในการเรียนการสอนทำได้โดยตั้งคำถามหรือมอบหมายงานเพื่อให้ผู้เรียนแสดงเหตุผล หรือแกล้งให้ผู้เรียนต้องตัดสินใจบ่อยครั้งขึ้นทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว

5) ความมีประสิทธิภาพส่วนบุคคล (Personal Effectiveness) หมายถึง ทักษะการวางแผน การจัดการเวลาและองค์การ ซึ่งมีคำสำคัญอื่นๆ ที่รวมความใน ความหมายเดียวกัน เช่น การประสานงาน (Coordination) การจัดลำดับความสำคัญ (Prioritization) การจัดตารางเวลา (Scheduling) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ศักยภาพ (Competence) สมรรถภาพ (Capability) ความตรงต่อเวลา (On Time) หรือการมุ่งเป้าหมาย (Target) โดยบุคคลที่มีความสามารถในการวางแผนและจัดการ

องค์การได้จะออกแบบกระบวนการทำงานให้บรรลุเป้าหมายในระดับมาตรฐานที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งควรได้รับการฝึกฝนในรูปโครงการหรือการนำเสนองานต่างๆ อย่างตรงเวลา

6) ความรู้ในเชิงการค้า (Commercial Awareness) รวมความถึงความเข้าใจในการดำเนินกิจการของหน่วยงานและปฏิสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งบุคคลที่มีคุณสมบัตินี้จะสามารถสะท้อนความเป็นไปได้และประเด็นสำคัญในสถานการณ์ที่ธุรกิจต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งจำแนกแยกย่อยออกมาเป็นคุณสมบัติด้านการวางแผนธุรกิจ (Business Planning) การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า (Customer Relationships) กระบวนการของกระแสเงินสด (Cash Flow Processes) การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic Decision Making) การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) การโฆษณาและการตลาด (Advertising and Marketing) การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Setting) และความรู้ความเข้าใจในพันธกิจและจุดหมายของหน่วยงาน (Understanding the Mission and Aims of an Organization) ซึ่งนายจ้างสามารถจะหาคุณสมบัตินี้ได้จากผู้สมัครที่เคยมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานหรือเคยเป็นอาสาสมัครทำงานต่างๆ มาก่อน

7) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competencies) บุคคลที่สามารถบอกถึงแรงจูงใจของตน มีพลังที่จะขับเคลื่อนและเริ่มต้นทำสิ่งใหม่ๆ มีความวิริยะพากเพียรต่องานที่ยากลำบาก และสร้างความมั่นใจว่างานจะเสร็จตามกำหนดเวลาได้เป็นบุคคลที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการของนายจ้าง นอกจากนี้ คุณสมบัติอื่นๆ ที่รวมอยู่ในสมรรถนะส่วนบุคคลได้ เช่น การตระหนักรู้ตัวตน (Self - Awareness) ความกล้าที่จะริเริ่มทำสิ่งใหม่ๆ (Initiative) มินวัตกรรม (Innovation) ตัดสินใจได้ (Decision Making) มีความยืดหยุ่น (Flexibility) ความอดทนอดกลั้น (Patience) ความเอาใจใส่ (Care) ความเข้มงวด (Rigour) และความละเอียดถี่ถ้วน (Meticulous)

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนสำหรับการมีงานทำมีหลายแนวทางซึ่งยังคงเป็นที่ถกเถียงกันว่าแนวทางใดจะเกิดผลดีที่สุด แนวทางที่สำคัญได้แก่ *Drip*

Approach ซึ่งเป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนค่อยๆ พัฒนาทักษะไปที่ละส่วนตามระดับชั้นปี ซึ่งหลักสูตรและสาขาวิชาได้กำหนดให้ผู้เรียนผ่านการฝึกฝนแต่ละทักษะตั้งแต่ระดับเบื้องต้นในชั้นปีที่ 1 ไปจนถึงชั้นปีสุดท้ายที่จะมีความยากและซับซ้อนขึ้น ส่วน Specialist Module Approach ที่กำหนดหน่วยกิตให้แน่นอนว่ากลุ่มหน่วยกิตนั้นต้องการพัฒนาผู้เรียนด้านใด หากทำได้ครบตามกำหนดจึงจะผ่านกลุ่มทักษะนั้นด้วยจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด ซึ่งมักนำมาใช้ในช่วงการฝึกงาน

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีงานทำคือ การทำให้ผู้เรียนมีข้อมูลและเกิดความเข้าใจเพียงพอต่อการเลือกตำแหน่งงานในอนาคตได้ตรงกับความต้องการของตนเอง ขณะเดียวกันก็ทราบคุณสมบัติและความต้องการของนายจ้างล่วงหน้า เพื่อนำมากำหนดแผนการศึกษาอย่างมีเป้าหมายและแรงผลักดัน

2.3.6 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ปฏิสัมพันธ์ของผู้คน และการประกอบธุรกิจอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงนี้นำมาสู่การให้ความสำคัญกับสมรรถนะของมนุษย์ทั้งในด้านความรู้ที่หลากหลาย (Knowledge) การเคลื่อนย้ายที่รวดเร็ว (Mobility) และการสร้างความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ (Collaboration) เพื่อที่จะเป็นกำลังแรงงานสำคัญในส่วนที่ปัญญาประดิษฐ์หรือ AI (Artificial Intelligence) ไม่สามารถทดแทนมนุษย์ได้ ดังนั้น สถาบันการศึกษาในฐานะหน่วยผลิตกำลังแรงงานเข้าสู่ภาคการผลิต การค้า อุตสาหกรรม และบริการ จึงต้องหันมาสร้างสมรรถนะในบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในตำแหน่งงานต่างๆ

1) ทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามมุมมองของ OECD

การศึกษาของ Ananiadou และ Claro (2009) เรื่อง “21st Century Skills and Competences for New Millennium Learners in OECD Countries” รวบรวมทักษะและสมรรถนะสำคัญใหม่โดยใช้แนวทาง 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นการกำหนดและคัดเลือกสมรรถนะที่เหมาะสม (the Definition and Selection of Competencies Programme) หรือ DeSeCo และส่วนที่สองเป็นการนำมาศึกษาและประเมินผู้เรียนในกลุ่มประเทศ OECD (The Programme for International Student Assessment) หรือ PISA ซึ่งทั้งสองมุ่งเน้นสมรรถนะด้านนวัตกรรม (Innovative Literacy) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Relevance to Lifelong Learning) ทำให้แบ่ง

สมรรถนะออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Functional Skills) ทักษะที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับการเรียนรู้ (ICT Skills for Learning) และทักษะในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ทำให้เกิดกรอบความคิดของทักษะในศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st Century Skills) ที่ประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติด้านสารสนเทศ มิติด้านการสื่อสาร และมิติด้านจริยธรรมและผลกระทบต่อสังคม

(1) *มิติด้านสารสนเทศ (Information Dimension)* เนื่องจากโลกปัจจุบันเต็มไปด้วยข้อมูลมากมาย ทักษะด้านสารสนเทศจึงสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทักษะด้านนี้ประกอบด้วยมิตีย่อย 2 ส่วนคือ

- *มิติสารสนเทศในฐานะแหล่งข้อมูล (Information as Source)* จึงต้องการทักษะการค้นหา การคัดเลือก การประเมิน และการจัดการสารสนเทศได้ (Searching, Selecting, Evaluating and Organising Information)
- *มิติสารสนเทศในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์ (Information as Products)* จึงต้องการทักษะที่จะนำข้อมูลต่างๆ มาใช้ประโยชน์ด้วยจัดโครงสร้างและรูปแบบของสารสนเทศใหม่ ตลอดจนพัฒนาต่อยอดเป็นแนวคิดของตนเองที่เรียกว่าความรู้ (The Restructuring and Modeling of Information and the Development of Own Ideas or Knowledge)

(2) *มิติด้านการสื่อสาร (Communication Dimension)* นอกจากการสื่อสารจะเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้ว ยังมีบทบาทกับมนุษย์ทุกคนในสังคมที่ต้องตระหนักต่อความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม เยาวชนจึงควรมีทักษะในการแลกเปลี่ยน วิพากษ์วิจารณ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมวัฒนธรรมดิจิทัล มิติด้านการสื่อสารประกอบด้วย 2 มิตีย่อยคือ

- *มิติการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)* เป็นทักษะที่เกิดหลังจากกระบวนการทักษะด้านสารสนเทศและความรู้ที่สมบูรณ์แล้ว จึงนำมาสู่การสื่อสารผ่านการคิดวิเคราะห์ที่มีทั้งกระบวนการประมวลผลและการแปรผลข้อมูล แล้วสร้างรูปแบบวิธีการนำเสนอให้

ถูกต้องเหมาะสมร่วมกับการเลือกเครื่องมือ ภาษา และบริบทที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อสื่อสารข้อมูลนั้นไปยังผู้รับได้ตามวัตถุประสงค์ จึงกล่าวได้ว่าทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารจัดอยู่ในมิตินี้

- *มิตินี้การทำงานร่วมกันและปฏิสัมพันธ์เสมือนจริง (Collaboration and Virtual Interaction)* เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้ผู้เรียนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันได้อย่างไรขีดจำกัดทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติทั้งฝ่ายผู้สอนและผู้เรียนที่สามารถพัฒนาตนเองได้ การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมดิจิทัลจึงเป็นเรื่องปฏิสัมพันธ์ในโลกเสมือนจริงที่ไม่จำเป็นต้องมีสถานภาพหรือความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเท่านั้น ดังนั้น ผู้เรียนที่มีทักษะในการประสานความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัวจึงมีความสำคัญที่จะเพิ่มพูนและแลกเปลี่ยนสารสนเทศและความรู้ต่อไป

(3) *มิตินี้ด้านจริยธรรมและผลกระทบต่อสังคม (Ethics and Social Impacts)*

โลกาภิวัตน์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลให้เกิดความท้าทายต่อประเด็นจริยธรรมและผลกระทบทางสังคมตามมา ซึ่งแบ่งเป็นมิตินี้ 2 ส่วนคือ

- *ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)* การกระทำของบุคคลย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ดังนั้น ทักษะนี้จึงหมายถึงความสามารถในการใช้เกณฑ์พิจารณาว่าสิ่งใดเกิดผลดีต่อบุคคลและสังคม การรับรู้ถึงพฤติกรรมที่ขัดต่อระเบียบส่วนรวมและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น ทักษะด้านนี้จึงเป็นวิจาร์ณญาณในการตัดสินใจที่ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
- *ผลกระทบต่อสังคม (Social Impact)* เป็นทักษะที่พัฒนาการตระหนักรู้เท่าทันถึงความท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล โดยสามารถมอง

ความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมกับตนเองได้ จึงเรียกได้ว่าเป็น
ทักษะพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship)

2) ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของ UNESCO

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNESCO (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) จัดการประชุมนานาชาติเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกลุ่มต่างๆ ทั่วโลก จนได้ข้อสรุปแนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเสนอผ่านรายงาน “Learning: The Treasure Within” (Delors, 1996) ซึ่งได้นำเสนอ “เสาหลักทางการศึกษา (Key Pillars)” ที่ประกอบด้วย การเรียนรู้ 4 ลักษณะ (Scott, 2015) ได้แก่

(1) *การเรียนรู้ (Learning to know)* เป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด การแสวงหาความรู้และวิธีการเรียนรู้เพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้จึงเน้นการฝึกสติ สมาธิ ความจำ ความคิด และนำไปผสมกับการปฏิบัติจริงได้ เบื้องต้นผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในวิชาหลัก (Core Subjects) ที่ได้ศึกษาในสาขาวิชาของตน แล้วสามารถบูรณาการความรู้ในภาพรวมได้ นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องใฝ่เรียนและขวนขวายที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมแม้จบการศึกษาเข้าสู่การทำงานแล้ว จึงมีลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning)

(2) *การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do)* เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถ ความชำนาญ และสมรรถนะทางวิชาชีพ ที่นำความรู้มาประยุกต์ในการปฏิบัติงานหรือการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีสู่การลงมือทำภาคปฏิบัติได้ จึงเป็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการหรือ Active Learning ที่ประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

- การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)
- การแก้ไขปัญหา (Problem Solving)
- การสื่อสารและประสานความร่วมมือ (Communication and Collaboration)
- ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)

- ความสามารถด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Literacy)
- ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)

(3) *การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be)* เป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจพร้อมกัน โดยให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีศีลธรรม และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

- ทักษะทางสังคมและอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ (Social and Cross-Cultural Skills)
- ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความสามารถในการควบคุมตนเองและริเริ่มทำสิ่งต่างๆ ได้ (Personal Responsibility, Self-Regulation and Initiative)
- ทักษะการทำความเข้าใจเชิงลึก (Sense-Making Skills)
- ทักษะการกำกับความคิด (Metacognitive Skills) ในการทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ลุล่วง
- ทักษะการคิดแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Thinking Skills)
- นิสัยรักการเรียนรู้และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Learning-to-Learn Habits and Lifelong Learning)

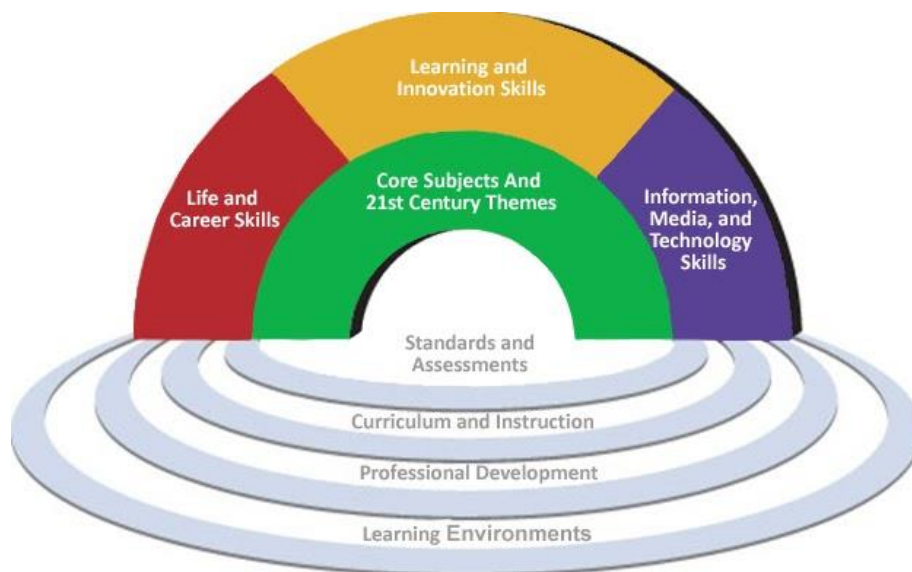
(4) *การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live Together)* เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข ให้ความสำคัญกับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ด้วยสันติวิธี เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนยอมรับความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม ประเพณี โดยประกอบด้วยทักษะ ต่อไปนี้

- การแสวงหาและให้คุณค่ากับความหลากหลาย (Seek and Value Diversity)
- การทำงานเป็นทีมและการเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Teamwork and Interconnectedness)
- ความเป็นพลเมืองและเป็นพลเมืองดิจิทัล (Civic and Digital Citizenship)
- สมรรถนะการอยู่ในสังคมโลก (Global Competence)
- สมรรถนะการปรับตัวระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Competence)

3) ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของเครือข่าย P21

แนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ถูกพัฒนาขึ้นโดยภาคส่วนที่อยู่นอกวงการการศึกษา ประกอบด้วย บริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิ้ล บริษัทไมโครซอฟ บริษัทวอลต์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐรวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อๆ ว่า เครือข่าย P21 โดยหน่วยงานเหล่านี้มีความกังวลและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 จึงได้พัฒนาวิสัยทัศน์และกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้น

เครือข่าย P 21 ได้สร้างตัวแบบผลลัพธ์ของผู้เรียนและระบบสนับสนุนสำหรับศตวรรษที่ 21 (21st Century Student Outcomes and Support Systems) ขึ้นมา เพื่อให้แนวทางพัฒนาระบบการศึกษาให้สามารถสร้างบุคคลที่มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ดังแสดงในภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 ตัวแบบผลลัพธ์ของผู้เรียนและระบบสนับสนุนสำหรับศตวรรษที่ 21
(21st Century Student Outcomes and Support Systems)

ตัวแบบผลลัพธ์ของผู้เรียนและระบบสนับสนุนสำหรับศตวรรษที่ 21 แสดงถึงผลลัพธ์สำคัญที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอน ดังนี้

(1) *มีความรอบรู้ (Mastery) ในวิชาแกน (Core Subjects)* ทั้งหมด 9 วิชา ต่อไปนี้ ภาษาอังกฤษ (English) การอ่านศิลปะภาษา (English, Reading or Language art) ภาษาของโลก (World Language) ศิลปะ (Arts) คณิตศาสตร์ (Mathematics) เศรษฐศาสตร์ (Economics) วิทยาศาสตร์ (Science) ภูมิศาสตร์ (Geography) ประวัติศาสตร์ (History) การปกครองและความเป็นพลเมือง (Government and Civics)

(2) *มีความรู้ในขอบข่ายของศตวรรษที่ 21 (Themes of 21st Century)* ต่อไปนี้ ความตระหนักเรื่องโลก (Global awareness) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเงิน เศรษฐกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้พื้นฐานด้านการเป็นพลเมือง (Civic Literacy) ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

(3) *มีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation)* ประกอบด้วย ทักษะ การสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะความคิดเชิงวิพากษ์และ

การแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) การสื่อสารและการเข้าร่วมกลุ่ม (Communication and Collection) และความร่วมมือ (Collaboration)

(4) *มีทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills)* ต่อไปนี้ พื้นฐานเกี่ยวกับสารสนเทศ (Information Technology) พื้นฐานเกี่ยวกับสื่อ (Media Literacy) พื้นฐานเกี่ยวกับ ICT (ICT Literacy)

(5) *มีทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skill)* ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ริเริ่มและชี้นำตนเองได้ (Initiative and Self-Direction) ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ความสามารถในการผลิตและพันธะรับผิดชอบ (Productivity and Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

2.3.7 ระบบการศึกษาของประเทศไทยในระดับอุดมศึกษา

ประเทศไทยมีรูปแบบการจัดการศึกษาอยู่ 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ส่วนการศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลและกลุ่มบุคคลเป็นการเฉพาะ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความถนัด โดยศึกษาจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งบุคคล สังคม สภาพแวดล้อมและธรรมชาติ

ระดับการศึกษาของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เริ่มจากระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา โดยครอบคลุมถึงการศึกษสำหรับผู้เรียนด้อยโอกาสและยากไร้ และการศึกษาพิเศษสำหรับผู้พิการในประเภทต่างๆ 2) การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีบทบาทในการผลิตความรู้ชั้นสูง ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตหรือบุคลากร คำนวณวิจัย และบริการสังคมเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน

หรือวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นที่เรียกชื่ออย่างอื่น แบ่งออกเป็นสองระดับย่อยคือ ระดับต่ำกว่าปริญญา (อนุปริญญา) ที่ใช้เวลาศึกษา 2 ปี อาจเรียกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กับระดับปริญญา ที่ผู้ศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสายอาชีวศึกษา มีระดับตั้งแต่ การศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาโท และการศึกษาระดับปริญญาเอก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่มีการก่อตั้งโรงเรียนเฉพาะทางอย่างโรงเรียนกฎหมาย โรงเรียนแพทย์ โรงเรียนช่างไหม และโรงเรียนมหาดเล็ก ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ภาคราชการและเอกชนต้องการบุคลากรทำงานในสาขาวิชาต่างๆ กว้างขวางมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กเป็นสถาบันอุดมศึกษา พระราชทานนามว่า โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2453 และทรงมีพระราชดำริที่จะขยายการศึกษาให้เข้าเรียนได้ทั่วถึงกัน จึงทรงประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นมหาวิทยาลัย และพระราชทานนามว่า "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ใน พ.ศ.2459 ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย

วิทยาการความรู้ที่ผลิตและเผยแพร่จากสถาบันอุดมศึกษามีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยมาตลอดระยะเวลากว่า 60 ปี ซึ่งพบว่ารายได้ประชาชาติต่อประชากรและดัชนีวัดระดับการพัฒนาทางเทคโนโลยีของประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพราะนอกจากสถาบันอุดมศึกษาจะมีภารกิจหลักในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้และทักษะตามความต้องการของตลาดแรงงานแล้ว ยังมีภารกิจในการวิจัยและพัฒนาความรู้เชิงนวัตกรรมสำหรับเพิ่มมูลค่าการผลิตแก่ภาคเอกชนด้วย (Tilak, 2003)

ข้อมูลสถิติอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 – 2560 ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำแนกตามสถานภาพได้ ดังนี้

(1) สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ	จำนวน 26 แห่ง
(2) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	จำนวน 9 แห่ง

(3) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ไม่จำกัดจำนวนรับ)	จำนวน 2 แห่ง
(4) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล)	จำนวน 9 แห่ง
(5) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (มหาวิทยาลัยราชภัฏ)	จำนวน 38 แห่ง
(6) วิทยาลัยชุมชน	จำนวน 20 แห่ง
(7) มหาวิทยาลัยเอกชน	จำนวน 42 แห่ง
(8) วิทยาลัยเอกชน	จำนวน 18 แห่ง
(9) สถาบันเอกชน	จำนวน 11 แห่ง

สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 175 แห่ง มีนิสิตนักศึกษาในปีการศึกษา 2560 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาจะมีจำนวน ดังนี้

สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	309,694 คน
สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	106,025 คน
สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	28,158 คน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอุดมศึกษาไทยแสดงถึงสภาพแวดล้อมที่สถาบันอุดมศึกษาไทยกำลังเผชิญทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนี้ (สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา, 2561)

- แนวโน้มสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสังคม แนวโน้มและโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ โลกาภิวัตน์ การปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- แนวโน้มสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ คุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา การเข้าถึงบริการอุดมศึกษา ความเท่าเทียมและความเป็นธรรม ประสิทธิภาพการบริหาร และการตอบสนองกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง

สภาพแวดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้วิเคราะห์ขึ้นร่วมกับการทบทวนบทบัญญัติทางกฎหมาย นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ พบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ Thailand 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนการศึกษา

แห่งชาติ 20 ปี ที่ต่างต้องการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจผ่านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ การยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์สู่ศตวรรษที่ 21 และการปกป้องสิ่งแวดล้อมจากการกำหนด 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต จึงนำไปสู่การวางแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นหัวรถจักรในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ปฏิรูปการอุดมศึกษาทั้งระบบ และสร้างโอกาสในการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบของประเทศ แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกแสดงถึงวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์หลัก 6 ประการ ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาในภาพรวม ส่วนที่สอง เป็นการวางแผนเพื่อจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ที่เน้นบทบาทภาครัฐในการทำหน้าที่กำกับดูแลระบบอุดมศึกษา (Regulators) ส่วนสถาบันอุดมศึกษาก็ทำดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยอิสระและเสรีภาพทางวิชาการให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

2.3.8 คุณลักษณะของบัณฑิตในอนาคต

บทบาทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็ ต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังที่ ศาสตราจารย์นายแพทย์ อุดม คชินทร (2559) ได้กล่าวถึงการปรับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า

1) ต้องปฏิรูประบบการเรียนการสอนทุกสาขาวิชา จากการสอนแบบเดิมให้เป็นการเรียนรู้ โดยบัณฑิตจะเรียนรู้การปฏิบัติจริงในสถานประกอบการในรูปแบบทวิภาคี

2) ต้องปฏิรูประบบวิจัยและสร้างนวัตกรรม โดยการวิจัยจะต้องตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

3) มหาวิทยาลัยจะต้องทบทวนบทบาทตนเอง ซึ่งจะต้องหาจุดแข็งของตนเองและสร้างเครือข่ายร่วมระหว่างมหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งเท่าที่ผ่านมา ภารกิจด้านการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและตอบสนองกับความต้องการของตลาดแรงงาน ธนาคารโลก (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การอุดมศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและงานวิจัยเพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออก พบว่า ผู้ประกอบการเน้นย้ำถึงการขาดแคลนทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา ทักษะด้านพฤติกรรมต่างๆ เช่น การสื่อสาร การเจรจาต่อรอง ทักษะคิดด้านการทำงาน และทักษะทางเทคนิค รวมไปถึงการขาดความรู้เชิงปฏิบัติ

ที่เกี่ยวกับการทำงาน ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ รวมไปถึงทักษะภาษาอังกฤษที่ยังเป็นจุดอ่อนสำคัญของแรงงานทั่วทั้งภูมิภาค สอดคล้องกับสุวรรณีย์ คำมัน (2560) ได้ระบุถึงประเด็นปัญหาของอุดมศึกษาของไทยในมิติต่างๆ ภายใต้หัวข้อ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กับประเทศไทย 4.0 โดยระบุว่า การผลิตบัณฑิตไม่เป็นไปตามความต้องการของประเทศ งานวิจัยไม่มีคุณภาพ ไม่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ คุณภาพของบัณฑิตไม่เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ และทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ จะเห็นได้ว่า สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะบัณฑิตที่สถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตออกมาไม่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศตามแนวทางประเทศไทย 4.0

คุณลักษณะบัณฑิตตามแนวทางการพัฒนาประเทศตามนโยบายเศรษฐกิจ “ประเทศไทย 4.0” จากการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญและจากแหล่งอ้างอิงต่างๆ ได้ระบุถึง คุณลักษณะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยตามแนว โมเดล “ประเทศไทย 4.0” มีดังนี้

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2559) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทย 4.0 หรือที่เรียกว่า การศึกษา 4.0 ใน 3 แนวคิด คือ

1) แนวคิดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ

คุณลักษณะของผู้เรียน (Characteristics) เชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ เรียกว่า CCPR Student และมีวิธีสอนเพื่อส่งเสริม CCPR Model บรรยายภาคในชั้นเรียนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพมี 4 รูปแบบ ได้แก่

- (1) Innovation Ideas เป็นบรรยากาศในการส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มีผลผลิต (Product) และเน้นกระบวนการที่เป็นลำดับ
- (2) Cooperative Activities เป็นบรรยากาศที่ผู้สอนและผู้เรียนทำงานด้วยกัน มีการวิเคราะห์ วิจัยอย่างสม่ำเสมอ เน้นการพัฒนาความสามารถแต่ผู้เรียนละคน และแต่ละกลุ่ม
- (3) Social Responsibility เป็นบรรยากาศเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ทำผลงานโดยไม่หวังผลตอบแทน และดูว่าสังคมเปลี่ยนอะไรและแก้ไขอย่างไร
- (4) Quality Oriented เป็นบรรยากาศที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณภาพทุกขั้นตอน ต้องตอบคำถามในเชิงคุณภาพได้ และมีคุณภาพทั้งผลงานและวิธีการ

จะสื่อสาร อีกทั้งยังระบุถึงวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพว่า ควรเป็น วัฒนธรรมของการมองตนเอง และคนอื่นอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมการคิดและ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ มีการพัฒนาความร่วมมือร่วมใจ และมุ่งมั่น ผลผลิตที่ใช้และขาย ได้

นอกจากโมเดล CCPR ที่ได้ระบุข้างต้นแล้ว ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559) ได้ระบุ คุณลักษณะของ ผู้เรียนยุคการศึกษา 4.0 ในด้านของความเป็นผู้นำ เรียกว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และ ผลิตภาพ (CPL Model of Leadership) โดย CPL (Creative & Productive Leadership) จะ ประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ ได้แก่

- (1) ผู้นำเชิงวิเคราะห์ (Critical Leadership)
- (2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)
- (3) ผู้นำที่มีจินตนาการ (Imaginary Leadership)

ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพจะต้องมีลักษณะของผู้ที่ตั้งเป้าหมายอย่างมี วิจารณ์ญาณ มีแรงบันดาลใจในการทำงาน เน้นการเปลี่ยนแปลง รู้จักวางกลยุทธ์ มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการเสริมพลังผู้อื่น กระตุ้นผู้อื่น และไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค สุดท้าย ไพฑูรย์ สินลา รัตน์ (2559) ได้สรุปถึงคุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวคิดของการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ผลิตภาพว่า ควรมีคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย (Thai Pride) มีความใส่ใจต่อ สังคม (Social Concern) มีความคิดตั้งแต่ต้นจนจบ (Breakthrough Thinker) และเป็นผู้บริโภค ที่ฉลาด (Smart Consumer)

2) แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเพื่อสร้างนวัตกรรม

สำหรับคุณลักษณะผู้เรียนตามแนวคิดของการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเพื่อสร้าง นวัตกรรม ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559) ได้ระบุไว้หลากหลายคุณลักษณะ ได้แก่ ทักษะการคิด วิเคราะห์ ทักษะการสร้างสรรค์ ทักษะการสร้างผลผลิต ทักษะการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความสามารถในการสร้างเหตุผล มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำงานคนเดียวและเป็นกลุ่มได้ มีการเข้าสังคม มีความรู้ สำหรับการทำงาน มีความเป็นปัจเจก มีความรู้เทคโนโลยี มีความสามารถด้านการค้า และมีเครือข่าย

นอกจากนี้แล้วผู้เรียนควรมีลักษณะของความเป็นเพื่อนร่วมงาน มีความเป็นผู้ประกอบการที่สามารถรักษาการสร้างนวัตกรรมที่มีจุดเน้นอย่างยั่งยืนได้

3) แนวคิดการศึกษาเพื่อสนองต่อการปฏิวัติอุตสาหกรรมยุค 4.0

สำหรับแนวคิดคุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวคิดการศึกษาเพื่อสนองต่อการปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 ได้ระบุถึงทักษะที่เชื่อมโยงกับกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ทักษะ ได้แก่ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์,2559)

- (1) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ประกอบด้วย ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงนวัตกรรม และความคิดภาพอนาคต
- (2) ทักษะการออกแบบ (Design) ประกอบด้วย การคิดอย่างมีเหตุมีผล การคิดเชิงประเมิน การคิดเพื่อตัดสินใจ และการคิดเชิงออกแบบ
- (3) ทักษะการทำงาน (Work-Based) ประกอบด้วย ทักษะที่เกี่ยวข้องกับงาน การคิดเชิงผลิต ภาพ และ การคิดแก้ปัญหา
- (4) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ประกอบด้วยจิตธุรกิจ ความเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นผู้นำ การคิดอย่างรับผิดชอบ และความตื่นตัวต่อกระแสสังคม

ส่วนการศึกษาของกองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพ (2559) ได้เสนอทักษะที่มีความจำเป็นในการพัฒนาสู่ “แรงงาน 4.0” ที่มีความรู้และทักษะสูง โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทักษะที่มีความสำคัญมากขึ้นและน้อยลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- (1) ความสามารถทางพุทธิพิสัย (Cognitive Abilities)
- (2) ทักษะเชิงระบบ (System Skills)
- (3) ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)
- (4) ทักษะด้านการสรุปเนื้อหา (Content Skills)
- (5) ทักษะกระบวนการ (Process Skills)

นอกจากนี้ยังได้ระบุถึงทักษะที่จะมีความสำคัญน้อยลงในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย (1) ทักษะสังคม (Social Skills) (2) ทักษะการจัดการทรัพยากร (Resource Management Skills) (3) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) (4) ความสามารถทางกายภาพ (Physical Abilities)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) ได้ระบุถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 ว่าเรียนยุคใหม่ต้องเน้นการคิด มีสมรรถนะ (ปฏิบัติงานได้จริง) เป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถผลิตองค์ความรู้และนวัตกรรมได้ สามารถบูรณาการกับสังคม เน้นการร่วมมือกัน ทั้งนี้ยังได้ระบุทักษะหมวด 12 ที่ผู้เรียนในยุคประเทศไทย 4.0 ควรมี ได้แก่

(1) ทักษะการคิด 10 มิติ ได้แก่ การคิดวิพากษ์ การวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดบูรณาการ การคิดมโนทัศน์ การคิดเปรียบเทียบ การคิดกลยุทธ์ การคิดประยุกต์ การคิดอนาคต คิดสร้างสรรค์

(2) ทักษะการใช้เหตุผล

(3) ทักษะการตัดสินใจ

(4) ทักษะการสื่อสาร

(5) ทักษะภาษาต่างประเทศ

(6) ทักษะการใช้เทคโนโลยี

(7) ทักษะการสร้างเครือข่าย

(8) ทักษะการประกอบการ

(9) ทักษะการจัดการ

(10) ทักษะความเป็นผู้นำ

(11) ทักษะการจัดระบบ

(12) ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

นอกจากนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) ยังได้ระบุถึงลักษณะชีวิต 20 ประการอัน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ ซื่อสัตย์ รักษาคำพูด มีวินัย เอาจริงเอาจัง อดทน ทำดีเลิศ ใฝ่ต่อความรู้ลึก

มนุษย์สัมพันธ์ ขยัน บังคับตน เทียงธรรม รับผิดชอบ แบ่งว ก ยุติธรรม กล้าหาญ เสียสละ เรียนรู้ รอบคอบ และถ่อมใจ

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2559) ก็ได้ระบุถึงลักษณะของคนไทยที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0 เปรียบเสมือนการเตรียมเมล็ดพันธุ์ใหม่ ด้วยการบ่มเพาะคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ ในศตวรรษ ที่ 21” ควบคู่ไปกับการพัฒนา “คนไทย 4.0” สูโลกที่หนึ่ง ซึ่งคนไทยที่เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 คือ คนไทยที่มีปัญญาที่เฉียบแหลม (Head) มีทักษะที่เห็นผล (Hand) มีสุขภาพที่แข็งแรง (Health) และมีจิตใจที่งดงาม (Heart) ซึ่งการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นเงื่อนไข ที่จำเป็นในการเตรียมคนไทย 4.0 สูโลกที่หนึ่ง ซึ่งจะครอบคลุมการปรับเปลี่ยนใน 4 มิติ ได้แก่

(1) เปลี่ยนจากคนไทยที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็น มีจิตสาธารณะ และทักษะ สูง มีความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรม

(2) เปลี่ยนจากคนไทยที่เน้นประโยชน์ส่วนตน เป็นคนไทยที่มีจิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

(3) เปลี่ยนจากคนไทยแบบ Thai – Thai เป็นคนไทยแบบ Global Thai มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทยและสามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากล

(4) เปลี่ยนจากคนไทยที่เป็น Analog Thai เป็นคนไทยที่เป็น Digital Thai สามารถ ดำรงชีวิต เรียนรู้ทำงาน และประกอบธุรกิจ ได้อย่างเป็นปกติสุขในโลกยุคดิจิทัล

2.3.9 ผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย

จากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดของผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อหาจุดร่วม และสร้าง ขอบเขตของความรู้โดย Markle และคณะ (2013) พบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ถูกใช้ใน นิยามแต่ละขอบเขตความคิด สามารถระบุถึงองค์ความรู้ทักษะและความสามารถที่เป็นตัวนิยาม ขอบเขตความคิดเหล่านั้น ประกอบด้วย

1) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) คือความสามารถในการสร้างความคิดใหม่ๆ เป็น ความคิดที่สำคัญที่นักศึกษามหาวิทยาลัยจะต้องมี ในขณะที่เดียวกันความสามารถของนักศึกษาใน การประยุกต์ความคิดเหล่านี้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตก็เป็นสิ่งที่สำคัญ

2) ความคิดในเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การคิดในเชิงวิพากษ์การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เป็นสิ่งสำคัญในหลักสูตรการศึกษาในหลายประเทศ

3) การทำงานเป็นกลุ่ม (Teamwork) ทั้งในด้านการเรียนและการทำงานซึ่งการทำงานเป็นกลุ่มและความร่วมมือถือเป็นสิ่งสำคัญของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

4) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการสื่อสารในหลายรูปแบบโดยมีการสำรวจที่ระบุว่า นายจ้างมองว่า “ความสามารถในการสื่อสาร” สำคัญมากในการทำงาน โดยนิยาม ความสามารถในการสื่อสารประกอบไปด้วยการสื่อข้อความในหลากหลายรูปแบบที่สื่อไปยังผู้รับสารที่หลากหลาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและข้อมูลข่าวสาร (Digital and Information Technology) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ ประเมินข้อมูล การใช้และการบริหารข้อมูล รวมถึงการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

6) การรู้หน้าที่พลเมือง (Citizenship) เป็นหนึ่งในผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลานาน แม้ว่าการรู้หน้าที่พลเมืองอาจดูเหมือนไม่ใช่หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาทักษะของการทำงาน การรู้หน้าที่พลเมือง ในที่นี้ประกอบด้วยการเข้าร่วมกระบวนการเกี่ยวกับสังคม การลงมือและการรวมกลุ่ม เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การเคารพผู้อื่น มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์

7) ทักษะการใช้ชีวิต (Life Skill) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการบริหารจัดการการทำงานของตนเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ ประกอบด้วยการเป็นคนที่พึ่งตนเอง และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถบริหาร จัดการเวลาสามารถตั้งเป้าหมายและมีความยืดหยุ่น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

Nicholas Henry (Nicholas Henry, 1980: 27) กล่าวว่า รัฐประศาสนศาสตร์ เป็นวิชาที่มีเอกลักษณ์โดยมีความแตกต่างจากวิชารัฐศาสตร์ในแง่ที่ว่า ให้ความสนใจในการศึกษาถึงโครงสร้างและพฤติกรรมของระบบราชการ รวมทั้งเป็นศาสตร์ที่มีระเบียบและวิธีการศึกษาเป็นของตนเอง มีความแตกต่างจากศาสตร์การบริหารในแง่ที่ว่า เป็นวิชาที่ศึกษาเรื่องขององค์กรของรัฐที่ไม่ได้

มุ่งแสวงหากำไรเหมือนองค์การธุรกิจเอกชนและเป็นวิชาที่สนับสนุนให้องค์กรของรัฐมีโครงสร้างกลไกการตัดสินใจและพฤติกรรมของข้าราชการที่เกื้อกูลต่อการให้บริการสาธารณะ

ความหมายของรัฐประศาสนศาสตร์มีผู้นิยามไว้จำนวนมาก อาทิ

George S. Gordon (George S. Gordon, 1975) รัฐประศาสนศาสตร์ หมายถึง กระบวนการ องค์การ และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางราชการทั้งหลายและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดและนำเอากฎหมาย ระเบียบ แบบแผนต่างๆ ที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการออกไปปฏิบัติ

James W. Fesler (James W. Fesler, 1980: 2-12) วิชารัฐประศาสนศาสตร์ คือการกำหนดและปฏิบัติตามนโยบายของระบบราชการ ซึ่งตัวระบบมีขนาดใหญ่โตและมีลักษณะความเป็นสาธารณะ

Felex A. Nigro and Lloyd G. Nigro (Felex A. Nigro and Lloyd G. Nigro ,1977:18) อธิบายว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) มีลักษณะดังนี้

1. เป็นความพยายามของกลุ่มที่ร่วมมือกันปฏิบัติงานในหน่วยงานสาธารณะ
2. มีขอบเขตครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานของทั้งสามฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ ตลอดจนความสัมพันธ์ที่มีระหว่างกัน
3. มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ จึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง
4. มีความแตกต่างจากการบริหารงานของภาคธุรกิจเอกชนในประเด็นที่สำคัญๆ หลายประการ
5. มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มเอกชน และปัจเจกชนจำนวนมาก ในอันที่จะจัดหาบริการสาธารณะให้แก่ชุมชน

ทั้งนี้ จึงแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 นัยยะ ประกอบด้วย

นัยยะแรก เป็นการพิจารณาในแง่ของสาขาวิชา (Discipline) หรือในแง่ของวิชาการการศึกษา (Study) ในภาษาอังกฤษคือ "Public Administration" ส่วนในภาษาไทยจะใช้คำว่า

"รัฐประศาสนศาสตร์" ซึ่งเป็นคำสมาสประกอบด้วยคำว่า รัฐ + ประศาสนะ + ศาสตร์ (สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, 2543) ดังนั้น วิชารัฐประศาสนศาสตร์ หรือ Public Administration หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการบริหารและการปกครองบ้านเมืองสาขาหนึ่ง ที่เน้นเรื่องของระบบราชการ หรือกิจการงานที่รัฐ เป็นผู้ปฏิบัติจัดทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานสาธารณะทั้งหลาย ศาสตร์ทางการบริหาร (Science of Administration) จึงเป็นวิชาที่เพิ่งเกิดใหม่เมื่อปลายศตวรรษที่19 เป็นคนละวิชา กับ ศาสตร์ทางการเมือง (Science of Politics) ที่เป็นวิชาที่ว่าด้วยการปกครองของรัฐและมีการศึกษามายาวนานกว่า 2,000 ปีมาแล้ว

นัยยะที่สอง เป็นการพิจารณาในแง่ของกิจกรรม ปกติในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า "public administration" คือ เรียกเช่นเดียวกับการแปลว่า สาขาวิชา แต่เขียนต่างกัน สำหรับในภาษาไทย จะเรียกว่า "การบริหารรัฐกิจ" หรือ "การบริหารราชการ" แต่จะไม่เรียกว่า "รัฐประศาสนศาสตร์" (อุทัย เลาหวิเชียร, 2533: 10) ดังนั้น public administration ในฐานะที่เป็นกิจกรรมจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติการหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณะทั้งหลาย ซึ่งในอดีตผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำคือหน่วยงานของรัฐในส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม กองต่าง ๆ แทบทั้งหมด แต่ในปัจจุบัน การจัดทำบริการสาธารณะได้ขยายหรือถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนซึ่งกิจการบางอย่างได้มีการมอบอำนาจให้ภาคเอกชนมาร่วมดำเนินการกับรัฐ หรือจัดทำแทนรัฐนอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งหน่วยงานประเภทอื่นๆ เช่น องค์กรมหาชนอิสระ องค์กรอิสระ องค์กรสาธารณะกุศล มูลนิธิ สมาคม องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ

คำว่า "งานสาธารณะ" จึงเป็นเรื่องที่กลุ่มคน ชุมชน กลุ่มต่างๆ เข้ามารวมตัวกัน เพื่อทำงานหรือดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ร่วมกันของคนในสังคม ชุมชน เช่น สมัชชาคนจน สมัชชาชนเผ่า สมาพันธ์ประชาธิปไตย กลุ่ม NGOs เป็นต้น การบริหารสาธารณะ จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวม ส่วนคำว่า "สาธารณะ" หรือ "public" มีความหมายกว้างมาก หากพิจารณาในแง่ที่เป็นกิจกรรมแล้ว ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณะนั้นอาจปรากฏในลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

1) ในลักษณะของการทำงานของรัฐที่เป็นภารกิจที่รัฐจำเป็นต้องทำเอง ไม่สามารถมอบหมายให้ผู้อื่นทำแทนได้ ซึ่งได้แก่ กิจการหรือภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบ ระเบียบร้อย การรักษาความมั่นคงของรัฐ การอำนวยความสะดวกสาธารณะ เช่น กิจการทหาร ตำรวจ ศาล กิจการต่างประเทศ ฯลฯ

2) ในลักษณะของการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ หรืออาจเรียกว่า " ภารกิจสาธารณะ" หรือ " Public Affairs " เช่น กิจการเกี่ยวกับบริการสาธารณะทางการศึกษา สาธารณสุข การรักษาความสะอาด ฯลฯ

3) ในลักษณะที่รัฐควรทำแต่ไม่สามารถดำเนินการเองได้ เนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนสูง ต้องใช้เทคโนโลยีเฉพาะ รัฐจึงมอบหมายให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการหรือดำเนินการแทน เช่น กิจการทางสาธารณูปโภคต่างๆ ได้แก่ กิจการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม เทคโนโลยี สารสนเทศ โทรศัพท์ รถไฟฟ้า เป็นต้น

4) งานที่รัฐมอบหมายให้ชุมชน องค์กรที่ไม่หวังผลกำไร (Non- Profit Organization) องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ (Non- Government Organization : NGOS) ซึ่งหน่วยงานเหล่านั้นเป็นองค์กรที่มีปรัชญาในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยไม่ได้มุ่งหวังผลกำไร เป็นเป้าหมายหลักในการมาเป็นผู้ดำเนินการ

5) การบริหารงานสาธารณะ ยังครอบคลุมถึงการบริหารงานองค์กรระหว่างประเทศด้วย เช่น องค์กรสหประชาชาติ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ องค์กรการค้าโลกซึ่งจะมีรัฐสมาชิกส่งตัวแทนไปเข้าร่วมประชุม หรือทำกิจกรรมต่างๆ ในนามของรัฐจึงถือว่าการบริหารสาธารณะทั้งสิ้น

นอกจากนี้ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือ Public Administration ยังหมายถึง

- ความพยายามของกลุ่มคนที่ร่วมกันปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ให้บรรลุผลโดยมุ่งที่ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มคน หรือสังคมโดยรวม

- มีขอบเขตครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานและความสัมพันธ์ของทั้งสามฝ่ายของรัฐคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ

- มีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง และมีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายออกไปปฏิบัติให้บรรลุผล

- มีความแตกต่างจากการบริหารงานของภาครัฐกิจเอกชน ในประเด็นที่สำคัญ ๆ หลายประการ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความใกล้ชิดกับกลุ่มเอกชนปัจเจกบุคคลอย่างมาก เนื่องจากเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะให้แก่ชุมชนและสังคม

- มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการระหว่างประเทศด้วย การฝึกปฏิบัติงานจริงเพื่อเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ในฐานะพนักงานในหน่วยงานหรือสถานประกอบการ จัดทำโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานแก่สถานประกอบการ

2.5. แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (The Eastern Economic Corridor)

Eastern Economic Corridor (EEC) เป็นโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) ซึ่งได้ดำเนินการมาตลอดระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา โดยมีเป้าหมายที่จะยกระดับธุรกิจในประเทศไทย ให้กลายเป็นเขตเศรษฐกิจในระดับโลก

สำนักงานเพื่อการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกได้เล็งเห็นถึงเป้าหมายในการที่จะเติมเต็มภาพรวม การส่งเสริมการลงทุนเพื่อเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้น อันจะมีผลทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว ซึ่งในระยะแรกนั้นจะมีการยกระดับพื้นที่ในเขต 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นต้นแบบในการดำเนินการเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก

หนึ่งเขตพื้นที่ทั้ง 3 พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญระดับต้นๆของประเทศ มีสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยสนามบิน ท่าเรือ โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีการขนส่งสินค้าที่มากที่สุดเป็นอันดับ 22 ของโลก เหมาะแก่การพัฒนาทางการค้า การลงทุน และการจัดทำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยโครงการนี้จะถูกบริหารจัดการและการกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในการควบคุมกำกับดูแล

2.5.1 โครงการที่สำคัญ

ทั้งนี้ โครงการสำคัญภายใต้โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วยโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ (EEC Project list) ได้แก่

1. โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน

เป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนวเส้นทางการเดินรถเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแอร์พอร์ตลิงก์ (Airport Rail Link) ที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน โดยจะก่อสร้างทางรถไฟขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย 2 ช่วงจากสถานีพญาไท ไปยังสนามบินดอนเมือง และจากสถานีลาดกระบัง ไปยังสนามบินอู่ตะเภา พร้อมเชื่อมเข้าออกสนามบิน โดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟฯ เป็นส่วนใหญ่ รวมระยะทาง 220 กม. มีผู้เดินรถรายเดียวกัน ซึ่งรถไฟความเร็วสูงมีความเร็วสูงสุด 250 กิโลเมตร/ชั่วโมง เชื่อมกรุงเทพฯ กับพื้นที่ อีอีซี ภายในระยะเวลาไม่เกิน 60 นาที

2. โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก

ถือเป็นหนึ่งในโครงการโครงสร้างพื้นฐานหลักสำคัญของอีอีซี มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับสนามบินอู่ตะเภาเป็น “สนามบินนานาชาติเชิงพาณิชย์หลัก แห่งที่ 3” เชื่อมสนามบินดอนเมืองและสุวรรณภูมิ ด้วยรถไฟความเร็วสูง ทำให้ทั้ง 3 สนามบินสามารถรองรับผู้โดยสารรวมกันได้มากถึง 200 ล้านคนต่อปี นอกจากนี้ โครงการฯ จะทำให้เกิดศูนย์กลางการพัฒนาธุรกิจเป้าหมาย โดยเฉพาะการเป็น “ศูนย์กลางอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ Logistics & Aviation” รวมถึงการเป็นศูนย์กลางของ “มหานครการบินภาคตะวันออก” ที่จะครอบคลุมการพัฒนาพื้นที่เมือง ประมาณ 30 กม. โดยรอบสนามบิน (พญาถึงระยอง) ซึ่งเป็นการสานต่อเจตนารมณ์การพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ดที่ต้องการให้เกิดเป็นเมืองท่าและเมืองธุรกิจสำคัญของประเทศไทย โดยเข้าเชื่อมโยงเป็นส่วนขยายของกรุงเทพฯ และปริมณฑลไปทางตะวันออก ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวกทั้งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการบินและประตูเศรษฐกิจสู่เอเชีย

3. โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง

ระยะที่ 3 เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของท่าเรือเพื่อรองรับความต้องการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นในอนาคต โดยจะดำเนินการก่อสร้างท่าเทียบเรือสำหรับจอดเรือน้ำลึก และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ รวมทั้งการพัฒนาศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟที่ท่าเรือแหลมฉบัง (Single Rail Transfer Operator, SRTO) ก่อสร้างท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือตลอดจน โครงข่ายและระบบการขนส่งต่อเนื่องที่จำเป็นในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง ที่จะเชื่อมต่อกับภายนอกให้เพียงพอและพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวของปริมาณเรือและสินค้าประเภทต่าง ๆ

4. โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด

ระยะที่ 3 โดยให้เอกชนเข้าร่วมทุน เป็นการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เพื่อรองรับการขนถ่ายก๊าซธรรมชาติ และวัตถุดิบเหลวสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

2.5.2 เป้าหมายและมาตรการส่งเสริม EEC ของรัฐบาล

โครงการ EEC มีเป้าหมายยกระดับพื้นที่เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้กลายเป็น “World-Class Economic Zone” รองรับการลงทุนอุตสาหกรรม Super Cluster และอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอีก 20 ปีข้างหน้า แทนที่ Eastern Seaboard เดิม โดยคาดการณ์ว่าการลงทุนใน EEC จะกระตุ้นให้เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยราว 5% ต่อปี สร้างการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ 100,000 อัตราต่อปี สร้างฐานภาษีใหม่ไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านบาทต่อปี ดึงดูดนักท่องเที่ยวกว่า 10 ล้านคนต่อปี และสร้างฐานรายได้เพิ่มไม่น้อยกว่า 4.5 แสนล้านบาทต่อปี โดยการลงทุนในระยะ 5 ปีแรก (2017-2020) เป็นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการลงทุนสนับสนุน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายสอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ภายใต้กรอบการลงทุนร่วมภาครัฐและเอกชนวงเงิน 1.5 ล้านล้านบาท ครอบคลุมพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด ชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา ซึ่งการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมนับเป็นสัดส่วนใหญ่ของงบลงทุนทั้งหมด เพื่อยกระดับคุณภาพและเพิ่มการเชื่อมต่อภายในประเทศและภูมิภาคมากขึ้นทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและโลจิสติกส์ของเอเชียในอนาคต ประกอบด้วย การก่อสร้างรถไฟความเร็วสูงและรถไฟรางคู่ การก่อสร้างถนนมอเตอร์เวย์ 3 เส้นทาง การก่อสร้างท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ 3 การก่อสร้างท่าเรือแหลมฉบัง การก่อสร้างท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ และการก่อสร้างสนามบินอู่ตะเภา ให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ รัฐบาลยังทุ่มเงินลงทุนมูลค่ากว่า 5 แสนล้านบาท เพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม และอีก 2 แสนล้านบาทเพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยว พร้อมกันนี้ เมืองใหม่ 4 แห่ง ได้แก่ ฉะเชิงเทรา พัทยา อู่ตะเภา และ ระยอง จะได้รับการพัฒนาเพื่อเอื้อต่อภาคธุรกิจ เป็นศูนย์การวิจัยและพัฒนา และกระจายความแออัดจากกรุงเทพฯ ในการนี้ รัฐบาลได้ร่าง พ.ร.บ. พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกขึ้น เพื่อเร่งและสนับสนุนการดำเนินโครงการ EEC ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นตอนปรับปรุงเพิ่มเติม โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อเดือนเมษายน 2017

ที่ผ่านมา รวมทั้งแก้ไข พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน และร่าง พ.ร.บ.เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ.2560 เพื่อเร่งการลงทุนจากต่างชาติและภาคเอกชนในพื้นที่ EEC ด้วยสิทธิประโยชน์การลงทุน ถึง 3 ด้าน คือ

1) สิทธิประโยชน์แบบ Tailor Made สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย การแพทย์ครบวงจร ปีโตรเคมี อากาศยาน และเขตนวัตกรรมเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EECI) ด้วยการให้สิทธิประโยชน์ตามร่าง พ.ร.บ. 2 ฉบับ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดไม่เกิน 15 ปี หรือสิทธิประโยชน์อื่นมากที่สุดเท่าที่ พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับจะให้ได้

2) เครื่องมือสนับสนุน-ส่งเสริม-อำนวยความสะดวกในการลงทุนแบบครบวงจร และ

3) การให้บริการ One Stop Service นอกจากนี้ การลงทุนในพื้นที่ EEC จะได้รับสิทธิประโยชน์ “เพิ่มเติม” ในการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล 50% ของอัตราปกติเป็นระยะเวลาอีก 5 ปี สำหรับ 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมโครงสร้างพื้นฐาน กิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและพัฒนา และเทคโนโลยีชีวภาพ กิจกรรมบริการที่มีมูลค่าสูง (High Value Services) และกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมที่ยังมีผู้ประกอบการน้อยราย

2.5.3 ทำที่ของนักลงทุนชาวต่างชาติต่อการลงทุนใน EEC

มาตรการส่งเสริมการลงทุนในครั้งนี้ดึงดูดความสนใจของบริษัทต่างชาติได้เป็นอย่างมาก รัฐบาลคาดว่าจะสามารถดึงดูดการลงทุนได้มากกว่า 1.9 ล้านล้านบาทจากภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมเป้าหมาย ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์ ดิจิทัล และอากาศยาน โดยที่บริษัทผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่อย่าง โตโยต้า นิสสัน และ BMW ต่างแสดงความสนใจในการลงทุนเพิ่ม อย่างไรก็ตาม บริษัทยังรอความชัดเจนของนโยบายการสนับสนุนการผลิตรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า (EV) ในประเทศที่กำลังอยู่ในขั้นตอนพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ในส่วนอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ บริษัท ซุมิโตโมะ อิเล็กทรอนิกส์ วินเทค (ไทยแลนด์) จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนจัดจำหน่ายชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในอุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรกล และหุ่นยนต์และเครื่องมือกระบอบอัตโนมัติ กล่าวว่า นักลงทุนญี่ปุ่นมีความมั่นใจและมีแผนการลงทุนเพิ่มในไทยมากขึ้น โดยทางบริษัทเตรียมจัดตั้งสาขาและศูนย์ฝึกอบรมบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านอิเล็กทรอนิกส์ (Technical Learning Academy) ในพื้นที่ EEC ด้วยงบลงทุน 150-200 ล้านบาท คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2018

2.5.4 EEC กับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในแต่ละด้าน

กรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ของสหประชาชาติ ที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) แทนที่มองแบบแยกเป็นเสาหลัก (Pillars) ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แล้วก็จะพบว่า การพัฒนา EEC ยังคงมีลักษณะการพัฒนาแบบแยกส่วนตามกรอบความคิด แบบเสาหลักอยู่ ไม่ได้เชื่อมโยงทุกมิติให้เป็นเนื้อเดียวกันนัก โดยเฉพาะยังขาดมิติคุณภาพชีวิตคนในพื้นที่ คุณภาพชีวิตแรงงาน และโครงสร้างดุลอำนาจ (มิติการเมือง) ของประเทศ หากไม่จัดสมดุลพลังอำนาจทางเศรษฐกิจในพื้นที่ให้ดี EEC อาจมีสภาพเป็นพื้นที่ “กิ่งอาณานิคมทางเศรษฐกิจของกลุ่มทุนข้ามชาติ” แทนที่จะเป็น “หุ้นส่วนทางเศรษฐกิจกับกลุ่มทุนข้ามชาติ”

เขตเศรษฐกิจภาคตะวันออกถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สามารถเชื่อมต่อกับตลาดอินโดจีน 230 ล้านคนได้ โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกนั้นถือเป็นภาคต่อของโครงการ Eastern Seaboard ที่จะเป็พลัง ขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สามารถแข่งขัน และดึงดูดการลงทุนได้ในช่วง 10-20 ปีข้างหน้า โจทย์สำคัญ คือ จะทำอย่างไรให้ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอันเกิดจาก “เขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก” กระจายมายังคนส่วนใหญ่ ไม่ใช่กระจุกอยู่เพียงกลุ่มทุนขนาดใหญ่ และรายได้เม็ดเงินที่เกิดขึ้นจากการลงทุนในพื้นที่กลายเป็นเพียงเงินทุนส่งกลับไปยังประเทศต้นทางของบริษัทข้ามชาติทั้งหลาย โดยประเทศไทยไม่ได้เกิดการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นนัก ซึ่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกหรือ EEC ที่ผ่าน สนช. จะส่งผลกระทบด้านการลงทุนโดยเฉพาะการลงทุนจากต่างชาติ ขับเคลื่อนการขยายตัวเศรษฐกิจภาคตะวันออก

ผลของ EEC ต่อเศรษฐกิจและการลงทุนในช่วงแรก จะยังมีไม่มากนักในระยะนี้ โดยจะมีผลทางบวกมากขึ้นหลังการเลือกตั้ง และขอเสนอให้ออกระเบียบและเงื่อนไขเพิ่มเติมด้านสิ่งแวดล้อม การถ่ายโอน เทคโนโลยี สภาพการจ้างงาน และการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการให้สัมปทานต่างชาติ ในโครงการขนาดใหญ่ต้องรอบคอบและโปร่งใส การถ่ายโอนเทคโนโลยีสู่แรงงานและกิจการของคนไทยนั้นต้องอาศัย “ทุนมนุษย์” ที่มีศักยภาพในการดูดซับความรู้ เทคโนโลยีเหล่านี้ได้ รัฐบาลต้องมีมาตรการเพิ่มเติมและทำงานเชิงรุกมากขึ้นในการแก้ปัญหาโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ การขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งการเพิ่ม ผลิตภาพ (Productivity) ทั้ง Labour Productivity และ Capital Productivity เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา

การลงทุนทางด้านการวิจัยและสร้างนวัตกรรม การลงทุนในเทคโนโลยีการผลิตและเทคโนโลยี การจัดการต่าง ๆ การแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยใช้หุ่นยนต์ เครื่องจักรกลอัตโนมัติ และ สมองกล อัจฉริยะ เป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมปรับตัวไปในทิศทางดังกล่าวอยู่แล้ว

บทบาทของรัฐ คือ การดำเนินการส่งเสริมอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา การว่างงานเนื่องจากการ ใช้เทคโนโลยี แต่ต้องฝึกอบรมคนให้มีทักษะขั้นสูงเพื่อทำงานกับเทคโนโลยี สร้างงานใหม่ๆ ขึ้นมาแทนที่งานจำนวนหนึ่งที่ไม่ต้องอาศัยแรงงานคนแต่ใช้เทคโนโลยีมาแทนได้ การสร้างภาวะแวดล้อมและระบบแรงจูงใจ เพื่อให้เกิด การถ่ายทอดเทคโนโลยี แล้วประเทศไทย สามารถนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาพัฒนาต่อยอดเป็น “นวัตกรรม” เพิ่มเติมได้ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ อย่างยิ่ง ต้องไม่ลืมว่า โครงการ Eastern Seaboard ที่เกิดขึ้นเมื่อสามสี่ทศวรรษที่แล้ว ไม่ได้ส่ง ผลอย่างมีการนัยยะสำคัญต่อการยกระดับเทคโนโลยีของไทยนัก ขณะที่ประเทศจีน ซึ่งพัฒนา เศรษฐกิจตามหลังไทยมาเมื่อสามสิบปีที่แล้ว กลับสามารถพัฒนาเทคโนโลยีของตัวเองจนก้าวนำ ประเทศไทยไปแล้ว เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมทางด้าน การวิจัย อีกทั้งยังลงทุนทางด้าน วิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมน้อยกว่าประเทศที่ประสบความสำเร็จ ในภูมิภาค อย่างเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น จีน และประเทศไทยยังขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยในหลาย สาขา โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นอกจากนี้ ระบบการศึกษาไทยยังจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงอีกมาก ระบบนิติรัฐ ความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในระบบราชการ และการตัดสินใจทางนโยบาย (การเมือง) ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ประเทศที่ไทยต้องสร้างมาตรฐานตามประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศ ไทยต้องมีมาตรการที่ชัดเจนในเตรียมรับการถ่ายโอนเทคโนโลยีและกระบวนการฝึกอบรมทักษะ แรงงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ในอนาคต สินค้าเทคโนโลยีขั้นสูงจะได้เป็นสินค้าที่ไทยผลิตเองได้ ไม่ใช่ เป็นเพียงแค่สินค้าที่ผลิตในประเทศไทยเท่านั้น และต้องตระหนักด้วยว่าเราไม่ควรแลกการเติบโตทาง เศรษฐกิจอันเป็นผลจากการลงทุนของต่างชาติกับความเสื่อมโทรมของ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของผู้คน ตลอดจนการยอมอยู่ในสภาพกึ่งอาณานิคมทาง เศรษฐกิจของทุน ข้ามชาติ โดยที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ประโยชน์ หรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจไม่ได้กระจายไปยัง ประชาชนส่วนใหญ่ หากกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มทุนขนาดใหญ่และกลุ่มคนกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น การจะไม่เกิด สภาพ “กึ่งอาณานิคมทางเศรษฐกิจ” หรือ การเป็น “เบี้ยล่างทางเศรษฐกิจ” ก็ด้วย การกำหนดกฎเกณฑ์ สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค มีความสมดุลและถ่วงดุล

ไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจทาง เศรษฐกิจโดยกลุ่มทุนกลุ่มใหญ่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การเปิดเสรีให้ “ทุนขนาดใหญ่ต่างชาติ” เข้ามารับสัมปทาน หรือร่วมถือครองความเป็นเจ้าของ หรือถือหุ้นใน โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น สนามบินอยู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบัง เส้นทางรถไฟและระบบราง ในภาคตะวันออก พัฒนาที่ดินของรัฐ โครงการบริหารจัดการน้ำ ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ รัดกุม และสร้างความสมดุลให้ดี การเปิดเสรีการลงทุนของต่างชาติจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศ และ ประชาชนส่วนใหญ่ต่อเมื่อระบบการบริหารประเทศ การให้สัมปทานมีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล มียุทธศาสตร์ที่ดี รักษาคุณอำนาจอย่างเหมาะสมในโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อให้ผลประโยชน์จาก การลงทุนกระจายมายังคนส่วนใหญ่ ไม่ใช่คนไทยกลุ่มเล็กๆ หรือทุนขนาดใหญ่ข้ามชาติเท่านั้น

โครงการลงทุนส่วนใหญ่ที่กำลังเข้ามาลงทุนใน EEC ยังคงรอความชัดเจนว่า ประเทศไทยจะกลับคืนสู่ประชาธิปไตยและมีการเลือกตั้งเมื่อไร หากรัฐบาลประกาศวันเลือกตั้งให้ชัดเจน จะเป็นผลดีต่อการลงทุน และควรเปิดให้ประชาชนและพรรคการเมืองมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตามปกติ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและเกิด การตรวจสอบถ่วงดุลในการบริหารประเทศ และการกำหนดนโยบาย การเปิดกว้างดังกล่าวยัง ช่วยลด ความเสี่ยงในการเกิดวิกฤตการณ์การเมืองรอบใหม่ได้อีกด้วย หาก EEC ไม่ประสบความสำเร็จอย่าง ที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ประเทศไทยก็อยู่ในกับดักของประเทศรายได้ระดับปานกลางต่อไปอีก แต่ก็ต้อง หันมาพิจารณาว่า EEC ไม่ประสบความสำเร็จเพราะอะไร หาก EEC ไม่สำเร็จ เรายังมีนโยบายหรือ มาตรการอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ ในการเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจได้ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน การเพิ่มรายได้และเพิ่มกำลังซื้อให้กับประชาชนโดยมาตร การทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีเศรษฐกิจภายในที่เข้มแข็ง มากขึ้น เป็น Dual Tracks Policy พึ่งพาตลาดภายในเศรษฐกิจภายในมากขึ้น ไม่ใช่อาศัยการส่งออกหรือการลงทุนจาก ต่างชาติเป็นด้านหลัก (<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/644004>)

2.5.5 EEC กับอาชีพ

การดำเนินโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ EEC ของรัฐบาล นับเป็น โอกาสทองของนักศึกษาและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ EEC เข้าไปมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาการศึกษาร่วมกับหลายสถาบันให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานที่มีสูงขึ้น จังหวัดชลบุรีเป็นพื้นที่สำคัญในเขต EEC ที่ถูกวางให้เป็นเมืองแห่งการศึกษา

ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและสร้างนวัตกรรม ซึ่งปัจจุบัน มี 3 มหาวิทยาลัย และ 6 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สามารถรองรับศูนย์กลางด้านการศึกษา ศูนย์ฝึก แรงงาน และศูนย์พัฒนาทักษะนานาชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านแรงงานของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต จุดเริ่มต้นของโอกาสของนักศึกษา ไม่ได้มีเพียงแค่แขนงวิชาที่ผสมผสานกันอย่างลงตัวทั้ง วิศวกรรมเครื่องกล ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ หากแต่ยังรวมถึงความร่วมมือของภาคเอกชนที่มีอย่างต่อเนื่องอย่างการมอบทุนย่นต์ที่ใช้อยู่ในโรงงาน อุตสาหกรรมเครื่องปั้นแม่พิมพ์ขนาดใหญ่มาเป็นอุปกรณ์การเรียนให้เข้าใจอย่างถึงแก่น สถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่ EEC ต้องเร่งสร้างโอกาสให้กับทรัพยากรบุคคลผ่านกระบวนการปรับ หลักสูตรการเรียน การค้นหาผู้สอนหรือแม้แต่การหาพันธมิตร เพื่อร่วมก้าวไปสู่การสร้างแรงงาน คุณภาพป้อน EEC สถาบันการศึกษาในพื้นที่ได้ปรับตัว เพื่อป้อนทรัพยากรบุคคลเข้าสู่พื้นที่เศรษฐกิจ อย่างอื้ออึงอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของตลาดแรงงานที่อาจเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวจากปัจจุบัน โดยเฉพาะ 10 กลุ่มอุตสาหกรรม เป้าหมาย และอาจกลายเป็นพื้นที่แห่งการสร้างบุคลากรที่สำคัญของ ประเทศไทยที่จะเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ จากทั่วประเทศได้เข้ามาเรียนรู้และสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ให้กับตัวเองได้ในอนาคต แผนเดินทางของ EEC ไม่ได้สร้างประโยชน์ทางตรงให้แก่คนท้องถิ่น และสร้างโอกาสของอุตสาหกรรม ภายในพื้นที่ที่จะเติบโตเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์ทางอ้อมต่อการกระชับ ความสัมพันธ์ใน ครอบครัวของนักศึกษา ที่เป็นคนท้องถิ่นที่จะได้เลือกทำงานใกล้บ้าน (<http://www.thansettakij.com/content/207286>)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิศิษฐ์ พลธนะ, นกตล เลื่อนนักรบ และภราดร ยิ่งยวด (2562) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำนักศึกษา โดยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งได้ผลการศึกษาที่สำคัญคือ รูปแบบที่ถูกพัฒนาขึ้นด้วย 5 องค์ประกอบคือ ผู้สอน ประสบการณ์จริง เครื่องมือการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ โดยกระบวนการประกอบด้วย การเผชิญวิกฤติการณ์ การตรวจสอบตนเอง การประเมินสมมติฐานเดิมของตนอย่างจริงจัง การเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง การค้นหาทางเลือกใหม่ การวางแผนกระทำใหม่ การหาความรู้และทักษะสำหรับการปฏิบัติตามแผน การเริ่มทดลองทำตามบทบาทใหม่ การสร้างความสามารถและความมั่นใจในบทบาทใหม่ และการบูรณาการความรู้ใหม่

นพดล วิทยาภรณ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษศึกษากรณี: พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่เพิ่มศักยภาพ ทางเศรษฐกิจของประเทศ (2) ปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (3) ผลกระทบทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ จากการพัฒนา โครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษา ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า (1) การวางผังเมือง ยังไม่มี ความเหมาะสม ไม่สามารถผสมผสานเพื่อแบ่งพื้นที่ให้ชุมชนและอุตสาหกรรมมาอยู่ร่วมกัน ได้ และในการ กำหนดพื้นที่รองรับอุตสาหกรรมยังคงไม่ชัดเจน (2) แรงงานยังไม่มีทักษะที่จะสามารถ ยกระดับมาตรฐาน การผลิตและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการผลิต และองค์ความรู้ที่ยั่งยืน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่างประเทศ (3) ขาดแผนการพัฒนาระบบโครงสร้าง พื้นฐานด้านคมนาคมที่เกี่ยวกับ การเพิ่มศักยภาพด้านการขนส่งทางอากาศของพื้นที่ (4) ขาดการ ส่งเสริมการลงทุนทางการให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีระดับท้องถิ่น เพื่อเอื้อประโยชน์ ต่อผู้ประกอบการในพื้นที่ (5) ขาดแผนการสร้าง ความสัมพันธ์อันดี การช่วยเหลือบรรเทา ความเดือดร้อน การเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนา คนในชุมชน และ (6) ด้าน สาธารณูปโภค ระบบน้ำประปายังมีประสิทธิภาพต่ำกว่าพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศเพื่อน บ้าน

เพ็ญศิริ โฉมกาย, สมศิริ สิงห์ลพ และปริญญา ทองสอน (2019) วิจัยเรื่อง การพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก มีผลการวิจัยเสนอถึงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ ต้องการมากที่สุดคือ สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน รองลงมาคือ สมรรถนะด้านการ ทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญ ในงานอาชีพ ด้านทักษะการเป็นผู้นำ และด้านการคิดวิเคราะห์ ตามลำดับ องค์ประกอบของหลักสูตร ฐานสมรรถนะจะมี 3 ส่วนคือ ส่วนของหลักสูตร ส่วนคู่มือการใช้หลักสูตร และส่วนใบความรู้ ประกอบการบรรยายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของ บัณฑิตนักปฏิบัตินี้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน

อลงกต ยะไวทย์ และคณะ (2562) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสร้างสภาวะแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยการทำงานในสภาพจริง เพื่อศึกษาและสร้างสภาวะแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยการทำงานในสภาพจริงเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียนกับการทำงานและเปรียบเทียบผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังที่ได้จัดการเรียนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานแล้ว ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสภาวะแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยการทำงานในสภาพจริงประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การเรียนการสอนในสภาพจริงด้วยการทำงาน การให้คำปรึกษาในสภาพจริง การพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด การประเมินผลการดำเนินงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และการเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการศึกษาเปรียบเทียบผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.1

สุริย์ จินเรือง และคณะ (2561) ศึกษาเรื่อง การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์สาขาพยาบาลศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี พบว่า การบริหารหลักสูตรและการสอนทางพยาบาลศาสตร์มีลักษณะเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลลัพธ์การเรียนรู้หรือสมรรถนะของบัณฑิตพยาบาล ควรมาจากข้อมูลการศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้าที่มีอิทธิพลต่อบทบาทหน้าที่ของวิชาชีพพยาบาล และควรสอดคล้องกับแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงอุดมศึกษาของชาติ แผนยุทธศาสตร์ชาติ (ด้านสาธารณสุข) โดยผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายของการเรียนการสอนควรสะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่หลัก ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ และการพิทักษ์สิทธิ ผู้รับบริการในบริบทของการปฏิรูประบบสุขภาพ แนวทางการบริหารหลักสูตรและการสอนควรตั้งเป้าหมาย คือ การทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งผลการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ มีความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง มีทักษะการคิดขั้นสูง และมีสมรรถนะที่คาดหวัง ตามวิชาชีพ เช่น การปฏิบัติการพยาบาล มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและทักษะการสื่อสาร มีความเป็นวิชาชีพ และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยวิธีการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ที่ได้วางแผนและออกแบบไว้ล่วงหน้า และควรกำหนดช่วงเวลาของการบรรลุผลลัพธ์ การเรียนรู้ ในแต่ละระดับ

ขวัญชัย ขั้วนา ธาตทิพย์ ขั้วนา และเลเกีย เขียวดี (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบผลการวิจัยถึงสภาพปัญหาในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง และโดยรวมมีความต้องการในระดับมาก รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 9 ส่วนคือ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ บทบาทครู บทบาทผู้เรียน บรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้

สมเกียรติ พูลสุขเสริม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดนโยบายรัฐบาล กรณีศึกษาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในพื้นที่จังหวัดระยอง ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสาร การศึกษาจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสัมภาษณ์ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน พบว่าโครงการ ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกที่จะเกิดขึ้นมีประโยชน์ต่อประชาชนในทุกภาคส่วน เช่น รายได้สู่พื้นที่ ในรูปแบบกองทุนพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดมีกลุ่มธุรกิจได้ประโยชน์ต่อเนื่อง ซึ่งจากการศึกษาประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดนโยบายรัฐบาล พบว่าประชาชนจังหวัดระยองมีส่วนร่วมต่อการดำเนินโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกในภาพรวมระดับน้อย แยกตามประเด็นคือ 1) การตัดสินใจ มีส่วนร่วมน้อย 2) การวางแผน มีส่วนร่วมน้อยที่สุด 3) การดำเนินงานมีส่วนร่วมน้อย 4) การรับประโยชน์ มีส่วนร่วมมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า หากรัฐบาลต้องการให้การดำเนินโครงการมีความสำเร็จโดยเร็ว สร้างประโยชน์ให้แก่ทุกภาคส่วน อย่างแท้จริง จะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านโดยเร็วที่สุด นอกจากปัจจัยด้านกระบวนการมีส่วนร่วม จะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นอย่างครบวงจร เช่น การคำนึงถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง ภาคประชาชนและภาคโรงงานอาจเพิ่มขึ้นตามมา จึงควรมีการเตรียมความพร้อม และสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ต้องเร่งสร้างการรับรู้อย่างน้อยจะต้องรู้ว่าระเบียงเศรษฐกิจ คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร มีข้อเสียอย่างไร จะต้องคืบงบประมาณเพิ่มเติมให้จังหวัดระยอง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ EEC ตลอดจนต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และยกระดับความเชื่อถือในระดับมาตรฐานสากล เนื่องจากการลงทุนในภาคตะวันออก มีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนแทบทั้งสิ้น

Garba, Byabazaire และ Busthami (2015) ศึกษาวิจัยเรื่อง Toward the Use of 21st Century Teaching-Learning Approached: The Trend of Development in Malaysian

School within the Context of Asia Pacific ซึ่งแสดงผลการศึกษาว่า ประเทศมาเลเซียมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน ICT และการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตในสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถสนับสนุนให้มีระบบการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centred Pedagogy) หรือการเรียนรู้แบบฐานโครงการ (Project-Based Learning) แต่ข้อมูลที่ได้จากภาคสนามเมื่อนำมาวิเคราะห์กลับพบว่า ปัญหาการบูรณาการระหว่าง ICT และการใช้แนวการเรียนรู้แบบศตวรรษที่ 21 ในห้องเรียน เนื่องจากครูยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนอย่างที่ตั้งใจไว้นัก

สุชีรา มะหิเมือง (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 3 ประการ คือ 1) วิเคราะห์ความสำเร็จของการศึกษาและการเรียนรู้ของประเทศไทยและกลุ่มประเทศที่มีแบบปฏิบัติเป็นเลิศ 2) เปรียบเทียบความสำเร็จของการศึกษาและการเรียนรู้ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศที่มีแบบปฏิบัติเป็นเลิศ และ 3) เสนอการสร้างภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573 โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ด้วยวิธีศึกษาเชิงคุณภาพแบบหลายกรณี และมีการทวนสอบความคิดเห็นโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอบเขตเนื้อหาในการศึกษายึดตามประเด็นที่มีน้ำหนักสูงของ SEAMEO และผลการวิจัยที่ผ่านมาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อให้ข้อสรุปประเด็นสำคัญที่เป็นขอบเขตในการศึกษา ได้แก่ ระบบบริหารการศึกษา หลักการพื้นฐานของการจัดการศึกษา การศึกษาปฐมวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการฝึกหัดครู ร่วมกับการพิจารณาแนวคิดกระแสโลกในเรื่องของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วาระการศึกษาหลัง ค.ศ. 2030 ของยูเนสโก ปฏิญญาอินซอน และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 20 ปี ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม สำหรับแหล่งข้อมูลที่ให้แนวคิดสำคัญของการศึกษาค้นคว้านี้ได้จากการเรียนรู้นโยบาย และวิธีทำงานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาอยู่ใน 20 ลำดับแรกของโลกติดต่อกัน ในที่นี้ได้เลือกประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์และสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

ผลการศึกษาของสุชีราในส่วนแรก พบว่า ประเทศสาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ มีคุณภาพของผลลัพธ์และผลผลิตของระบบการศึกษาในระดับเดียวกันของโลก สามารถเทียบเคียงกันได้ แต่นโยบายและวิธีปฏิบัติมีความแตกต่างกันโดยสาธารณรัฐฟินแลนด์มีลักษณะยืดหยุ่น ให้อิสระในการทำงานและการตัดสินใจ ไม่มีการประเมินเชิงตัดสิน และไม่มุ่งเน้นการแข่งขัน ขณะที่สาธารณรัฐสิงคโปร์และสาธารณรัฐเกาหลีใต้มีลักษณะรวมอำนาจ ควบคุม

และกำกับดูแลอย่างจริงจัง ขับเคลื่อนเป้าหมายด้วยการประเมิน และเน้นการแข่งขัน ลักษณะร่วมที่ทั้งสามประเทศมีตรงกันคือ ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษาที่เป็นเลิศ สร้างความทั่วถึงและความเท่าเทียม เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรับใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษาในการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับภาษาแม่ของผู้เรียนระดับปฐมวัย โดยมีการกระจายลักษณะร่วมนี้สู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพร้อมร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการเป็นภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่ยืดคุณภาพและความโปร่งใสตลอดเวลา และให้ความสำคัญกับคุณภาพครูในระดับสูง

ภาพอนาคตการศึกษาของในปี ค.ศ.2030 หรือพ.ศ. 2573 ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามปฏิญญาอินซอน ส่วนสองประเทศมีลักษณะเฉพาะตัวเมื่อนำทั้งสามประเทศมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย พบว่า มีข้อแตกต่างกันอย่างชัดเจน เนื่องจากประเทศไทยเน้นเนื้อหาการเรียนรู้มากกว่าการบูรณาการเนื้อหา ทักษะแห่งศตวรรษ และสารท้องถิ่นเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังไม่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบและสนับสนุนการเรียนรู้ได้มากเท่ากับประเทศทั้งสาม ด้านการผลิตครูก็ยังไม่สัมพันธ์กับระบบการใช้ครู คุณสมบัติพื้นฐานของผู้ที่เข้าจะเรียนครูยังไม่ได้อยู่ระดับเก่งเท่ากับอีกสามประเทศ สมรรถนะบัณฑิตครูยังไม่สามารถสร้างศรัทธาในวิชาชีพครูได้ และวิชาชีพครูยังไม่เป็นทางเลือกของผู้เรียนเป็นอันดับแรกๆ ของผู้เรียนดีของประเทศ

ประการสุดท้ายคือ ภาพอนาคตการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยประกอบด้วย 5 ภาพหลัก คือ กระจาย / แกร่ง / หยั่งลึก / ยกระดับ / พลิกพลัง ที่สรุปภาพทั้ง 5 ได้ว่า การจัดการศึกษาของไทยต้องยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นยอดที่ผู้ประกอบการอาชีพสามารถอยู่ในระบบได้อย่างมั่นคง พร้อมกับยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อได้รับการพัฒนาตามความสามารถให้มีสมรรถนะในการทำงาน ขณะเดียวกันก็นำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีเข้ามาใช้มากขึ้น

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) จากการวิจัยพบว่า การปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ ภายใต้แนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะดำเนินการปฏิรูประบบการร่วมมือ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การปฏิรูปหลักสูตรสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี 2) การปฏิรูประบบการวัดและประเมินผลการเรียน 3) การปฏิรูประบบการพัฒนาคุณภาพครู 4) การปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาและ 5) การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา โดยการปฏิรูปนั้นต้องดำเนินการทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับประเทศ ที่มุ่งตอบโจทย์ด้านการสร้างความรับผิดชอบโดยบทบาทของรัฐเป็นสำคัญ และระดับสถานศึกษาที่มุ่งตอบโจทย์ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนในฐานะหน่วยงานหลักของการจัดการเรียน การสอนและพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

รัตติกาล ละเต็บชั้น และสิริภักตร์ ศิริโท (2555) ศึกษาเรื่องสมรรถนะการจัดการของบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนารอบแนวคิดสำหรับนำไปประเมินบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ซึ่งพบว่า ประกอบไปด้วย 10 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะในการควบคุมตนเอง สมรรถนะในการเรียนรู้ สมรรถนะเชิงกลยุทธ์ สมรรถนะในการคิดวางแผนและการจัดการ สมรรถนะในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะทางด้านทีมงาน สมรรถนะในการจัดการตนเอง สมรรถนะด้านการวิเคราะห์และการใช้เทคโนโลยี สมรรถนะในการสื่อสาร และสมรรถนะในการรับรู้เรื่องระหว่างประเทศ

เชียง เกาซิต (2554) วิจัยเรื่องสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนายจ้าง โดยแบ่งการศึกษาเป็น 4 ส่วนตามวัตถุประสงค์และได้ผลการศึกษาในส่วนแรก คือ องค์ประกอบสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ที่มีค่าน้ำหนักสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ความรู้ความสามารถในทางวิชาการเศรษฐศาสตร์ ความรู้สาขาอื่น และทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ ส่วนที่สอง องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านทักษะ และองค์ประกอบด้านเทคนิค ส่วนที่สามองค์ประกอบที่สำคัญในทัศนะของนายจ้างคือ ด้านลักษณะงาน และด้านสมรรถนะหลัก ส่วนที่สี่พบว่าลักษณะหน่วยงานต่างกันแต่มีความเห็นต่อสมรรถนะและคุณภาพของบัณฑิตไม่ต่างกัน

สุธิตา หอวัฒนกุล (2553) เรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพของบัณฑิตในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน ศึกษาสาขาวิชิตอุตสาหกรรมอาหารและการบริการกับสาขาวิชาอัญมณีและเครื่องประดับ ด้วยวิธีวิจัยแบบผสมผสานพบว่า สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันเน้นกลยุทธ์การสอนที่ใช้ปฏิบัติงานได้จริง จัดการเรียนรู้ที่เน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ กระบวนเรียนรู้โดยการวิจัยและพัฒนา มีการวางแผนจัดการศึกษาร่วมกับผู้ประกอบการและตลาดแรงงานและร่วมกันกำหนดสมรรถนะ ซึ่งการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพในประเทศจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายสู่ความสำเร็จ ยุทธศาสตร์สมรรถนะ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ดำเนินการ และแผนงานโครงการที่ชัดเจน ส่วนสมรรถนะทางวิชาชีพของบัณฑิตทั้งสองสาขาวิชาที่ต้องการจากตลาดแรงงานมากที่สุดคือ สมรรถนะในด้านความอดทน ความสามารถในการบริหารธุรกิจ ความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ ความสามารถในการนำเสนอสิ่งใหม่ และสมรรถนะในการสร้างระบบความคิด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พร้อมกลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อสร้างสมรรถนะที่พึงประสงค์นั้น บทนี้จึงมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ การวิจัยทั้งสองส่วน ได้แก่ แบบแผนการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ด้วยวิธีเชิงปริมาณและวิธีเชิงคุณภาพเพื่อให้สามารถตอบคำถามการวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ประการคือ สมรรถนะของบัณฑิตสำหรับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จึงอาศัยการวิจัยแบบผสมผสานแบบแผนคู่ขนาน (Concurrent Parallel Design) เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้จากวิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมกันแบบแผนสามเส้า (Triangulation Design)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สำหรับการหาข้อสรุปเชิงตัวเลขเกี่ยวกับระดับสมรรถนะที่สอดคล้องกับการทำงานและกลยุทธ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับการผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบัน

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สำหรับศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องับสมรรถนะของบัณฑิตและกลยุทธ์การผลิตบัณฑิต และการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงานและกลยุทธ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเอกสารทุติยภูมิและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์และนายจ้างหรือผู้ใช้บัณฑิต

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกรอบประชากร (Population Frame) สำหรับการศึกษาผลกระทบการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตรเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับนำมาวิเคราะห์เป็นผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ที่กำหนดออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1) ผู้เรียนหรือนิสิตปัจจุบันของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 – 4 หรือ เข้าศึกษาในหลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 – 2562 จำนวน 674 คน (ข้อมูลเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563) โดยประชากรกลุ่มนี้เป็นผู้ที่กำลังอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรนิสิตปัจจุบัน จำแนกตามชั้นปี

ปี 4		ปี 3		ปี 2		รวม
ภาคปกติ	ภาคพิเศษ	ภาคปกติ	ภาคพิเศษ	ภาคปกติ	ภาคพิเศษ	
52	103	100	60	177	182	
155		160		359		674

ที่มา: www.reg.buu.ac.th สืบค้นเมื่อ 1 ต.ค. 63

2) ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยจบการศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2549-2562 จำนวนทั้งสิ้น 5,549 คน (ข้อมูลเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2563) ซึ่งเป็นบัณฑิตที่เข้าสู่ตลาดแรงงานแล้ว ทำให้ประสบการณ์การใช้สมรรถนะต่างๆ ของตนเองในการทำงานโดยตรง

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรศิษย์เก่า จำแนกตามชั้นปี

ปีการศึกษา													
62	61	60	59	58	57	56	55	54	53	52	51	50	49
256	94	195	462	615	595	627	502	443	461	397	339	320	243

ที่มา: www.reg.buu.ac.th สืบค้นเมื่อ 28 เม.ย. 63

3) อาจารย์ผู้สอนรายวิชาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีประสบการณ์จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมากกว่า 5 ปี ซึ่งเป็นผู้ผลิตบัณฑิตโดยตรง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าอาจารย์ผู้สอนรายวิชาด้านรัฐประศาสนศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการตามกลยุทธ์การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการทำงาน เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงาน

4) นายจ้างหรือผู้ใช้งานบัณฑิตจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตที่มีที่ตั้งในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสำรวจความต้องการและผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับสมรรถนะที่ต้องการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนการสอน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

จากประชากรข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่มีลักษณะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร และสามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้โดยมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด มีขนาดพอเหมาะ เชื่อถือได้ ตลอดจนมีความคล่องตัวในการเพิ่มหรือลดจำนวนตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างจึงพยายามสะท้อนแนวคิดดังกล่าวโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบผสมผสานวิธีการต่างๆ เข้าด้วยกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ประกอบด้วย

- กลุ่มตัวอย่างนิสิตปัจจุบัน มาจากประชากรจำนวน 674 คน เมื่อใช้การคำนวณจากสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 251 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างนิสิตปัจจุบันเป็นจำนวน 260 คน

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + (Ne^2)} \\ n &= \frac{686}{1 + (686 \times 0.0025)} \\ n &= 251 \end{aligned}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด /ขนาดของประชากรซึ่งเท่ากับ 686 ราย
 e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (sampling error) ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ ± 0.05 ภายใต้อัตราความเชื่อมั่น 95%

ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ตามสัดส่วนชั้นปีการศึกษาของประชากร แล้วจึงเลือกตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) หรือการเลือกหน่วยตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

ตารางที่ 3.3 แสดงสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างนิสิตปัจจุบันจากการสุ่มตัวอย่างแบบโควตาชั้นปี

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ปีที่ 4	155	60
ปีที่ 3	160	62
ปีที่ 2	359	138
รวมจำนวนทั้งหมด	674	n = 260

- *ศิษย์เก่า* ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 ถึง 2562 ซึ่งมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 5,549 คน เมื่อใช้การคำนวณจากสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าจำนวน 373 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าเป็นจำนวน 380 คน

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + (Ne^2)} \\ n &= \frac{5,549}{1 + (5,549 \times 0.0025)} \\ n &= 373 \end{aligned}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด /ขนาดของประชากรซึ่งเท่ากับ 5,549 ราย
 e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (sampling error) ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ +/- 0.05 ภายใต้อัตราความเชื่อมั่น 95%

เมื่อผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าเป็นจำนวน 380 คน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) ตามสัดส่วนชั้นปีการศึกษาของประชากรโดยกำหนดให้สองชั้นปีติดต่อกันอยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อกำหนดโควต้าแต่ละกลุ่ม แล้วจึงอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) หรือการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ตารางที่ 3.4 แสดงสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าจากการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้าทุกสองชั้นปี

ปีการศึกษาที่จบ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
2562 - 2561	350	24
2560 - 2559	657	45
2558 - 2557	1,210	83
2556 - 2555	1,129	77
2554 - 2553	904	62
2552 - 2551	736	50
2550 - 2549	563	39
รวม	5,549	n = 380

2) **กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์** ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) 2 กลุ่ม คือ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาด้านรัฐประศาสนศาสตร์และ ผู้ประกอบการหรือนายจ้างผู้ใช้บัณฑิต โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ต้องมีความครบถ้วนหรืออิ่มตัว (Saturation of Data) จากการที่ข้อมูลเริ่มซ้ำกับข้อมูลเดิมหรือไม่มีข้อมูลใหม่ที่เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่เก็บรวบรวมมาก่อน ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หรือการเลือกตัวอย่างแบบใช้วิจารณญาณ (judgment sampling) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 กลุ่ม ตามคุณสมบัติเฉพาะแต่ละกลุ่ม ดังนี้

- อาจารย์ผู้สอนรายวิชาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 5 คน ที่มี ความเป็นตัวแทนประชากรจาก 2 เกณฑ์ ได้แก่ (1) ประสบการณ์ด้านการสอนในระดับปริญญาตรี ไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตบัณฑิตตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษา (2) สังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐที่อยู่ในพื้นที่ EEC โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

- นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งผู้วิจัยได้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากคุณสมบัติในด้านความเป็นตัวแทนของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่เป็น หน่วยงานภาครัฐจำนวน 5 คน และเป็นหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 5 คน รวมจำนวน 10 คน โดย กำหนดคุณสมบัติให้เป็นผู้บริหารระดับกลางที่มีผู้ใต้บังคับบัญชาสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในฝ่าย/แผนก อย่างน้อย 1 คน เพื่อสะท้อนข้อมูล ป้อนกลับและความต้องการในสมรรถนะการทำงานโดยตรง

3.3 เครื่องมือการวิจัย

3.3.1 แบบของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

- แบบสอบถามนิสิต โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผู้เรียน การเตรียม ความพร้อมก่อนเข้าศึกษา วิธีการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร ระดับสมรรถนะในปัจจุบันทั้งในด้าน

ความรู้ความเข้าใจ สมรรถนะในการทำงานในหน้าที่ สมรรถนะด้านการคิด สมรรถนะด้านอุปนิสัย และบุคลิกภาพ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรและรายวิชาต่างๆ

- แบบสอบถามศิษย์เก่า โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะศิษย์เก่า ลักษณะงาน ระดับสมรรถนะด้านต่างๆ สถานการณ์การทำงานในปัจจุบัน และข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

แบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คิดว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คิดว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง คิดว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คิดว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง คิดว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบเนื้อหา ความถูกต้องและเที่ยงตรง (Validity) เมื่อแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ของกลุ่มนิสิตปัจจุบันอยู่ที่ .936 และค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ของศิษย์เก่าอยู่ที่ .976

2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามสำคัญที่มีข้อความเฉพาะผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และยังสามารถเพิ่มเติมข้อมูลสำคัญนอกเหนือจากข้อความได้ โดยประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับสมรรถนะที่ต้องการ สถานการณ์แวดล้อมการทำงาน และกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ถูกพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนสภาพพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) นำกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าวมาแตกประเด็นและกำหนดแนวคำถามสำหรับแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

2) นำร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา ภาษา และโครงสร้าง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.ไวพจน์ กุลาชัย อาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี แดงอ่อน อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

- ดร. ปิยะ นาควัชระ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3) เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและทำการแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว จะดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยเสนอขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สายสังคมศาสตร์ เมื่อผ่านการรับรองแล้วจึงจัดพิมพ์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

1) แบบสอบถามจะได้รับการทดสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่านิยามและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีความชัดเจน

ถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งพิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้ในข้อความว่าสอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการจะวัดหรือไม่ เพื่อให้เครื่องมือมีความตรงในเนื้อหา อีกทั้งแบบวัดต้องมีค่าอำนาจจำแนก (Discriminatory Power) ในการแยกสมรรถนะและกลยุทธ์การเรียนการสอนแต่ละรูปแบบออกจากกัน ข้อคำถามที่มีความชัดเจนไม่ทำให้ผู้ตอบแบบวัดสับสนหรือเกิดความเข้าใจผิด เพื่อนำแบบวัดไปเก็บข้อมูลภาคสนามแล้วจะทำให้ทราบว่าสมรรถนะที่สอดคล้องกับการทำงานและกลยุทธ์การจัดการเรียนแบบใดที่เหมาะสมกับหน่วยงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมากที่สุด โดยผลการทดสอบได้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) = 1

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้วได้นำไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ในภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับประชากรของการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงของการวิจัยครั้งนี้กลุ่มละ 30 ราย แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งจะแสดงถึงระดับของความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือก ผลที่ได้แสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง

เกณฑ์การแปรผลค่าความเชื่อมั่น (เกียรตินิสิตา ศรีสุข, 2552: 144) มีดังนี้

.00 – 0.20	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นต่ำ/ไม่มีเลย
0.21 – 0.40	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นต่ำ
0.41 – 0.70	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นปานกลาง
0.71 – 1.00	หมายถึง	มีความเชื่อมั่นสูง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัยหรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ยอมรับจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป โดยในการทดสอบความเที่ยงครั้งนี้ได้ค่าเท่ากับ 0.980

2) แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Data) สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนั้น ได้ถูกกำหนดให้มีคำถามที่ครอบคลุมตามขอบเขตการวิจัย ตลอดจนมีการจัดลำดับคำถามให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำมาหาความเที่ยงตามเนื้อหาของแบบ

สัมภาษณ์และแบบสังเกตได้อาศัยผู้เชี่ยวชาญทางเนื้อหาตรวจสอบให้เช่นเดียวกับแบบสอบถามส่วน การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพจะอาศัยวิธีการสามเส้าที่ประกอบด้วยวิธีการ ตรวจสอบ ดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2549)

- การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ด้วยการตรวจสอบแหล่งที่มา ของข้อมูลที่มีความหลากหลายทั้งแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล เพื่อตรวจทานข้อมูลซึ่ง กันและกัน
- การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ด้วยการตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร โดยมีผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูลหลายคน
- การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) ด้วยการตรวจสอบว่า หากใช้ทฤษฎีที่แตกต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลเปลี่ยนไปหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
- การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ด้วยการใช่วิธีการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์ พร้อมศึกษา ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ประกอบกัน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน ข้อมูลที่ทำการเก็บรวบรวมจากภาคสนามจึงมีทั้ง ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และทั้งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากเอกสารของหน่วยงานหรือบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือมาถึงศิษย์เก่าผ่านทางอีเมล ส่วนผู้เรียนหรือนิสิต ปัจจุบันใช้การส่งทางไลน์
- 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างไปตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์โดยพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนทุกประเด็นและชัดเจน หากพบว่ามีแบบสอบถามที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ก็จะคัดแยกออกมาแล้วจึงนำไปแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

3) ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่เป็นกลุ่มอาจารย์ผู้สอนรายวิชา ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 5 ปี เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียน การสอนและการประเมินผล ตลอดจนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาและหลักสูตร และกลุ่ม นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสมรรถนะและทิศทางในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ซึ่งดำเนินการ ดังนี้

- ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

- ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้ทั้ง วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียง ก่อนเริ่มทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของ การสัมภาษณ์และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการวิจัย รวมถึงขออนุญาตจดบันทึก ข้อมูลและบันทึกเสียง ระหว่างการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยสามารถตั้งคำถามเพิ่มเติมขณะทำ การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้มาก ที่สุด อีกทั้งยังสามารถล้วงเอาส่วนลึกของความคิด (Probe) ของกลุ่มประชากรที่สำรวจออกมาให้ ชัดเจนที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เตรียมแนวคำถามกว้างๆ ล่วงหน้าที่จะได้ข้อมูลสนับสนุนข้อมูล ที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม เพียงแต่จะเน้นการสัมภาษณ์แบบมีจุดสนใจเฉพาะ (Focus Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อ เกิดการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 40-60 นาที ขึ้นอยู่กับเวลาและความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แต่ละรายจะทำการสัมภาษณ์จนกว่า จะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ที่เรียกว่า ข้อมูลมีความอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดการสัมภาษณ์

- การสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ข้อมูลที่ทำการบันทึกเสียงจะถูกนำมาถอดเทป เพื่อทำ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งด้วยการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ แล้วนำข้อมูลมาเรียบเรียง พร้อมทั้งแยกแยะจับประเด็น อีกทั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกไป เพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประมวลผลค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรม SPSS ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ การวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สำหรับศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของบัณฑิตและการแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์และนายจ้างผู้ใช้บัณฑิตใช้การวิเคราะห์แบบการจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) โดยเฉพาะการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) และการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy Analysis) เพื่อจัดกลุ่มลักษณะสมรรถนะ นอกจากนี้ การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) ยังนำมาใช้ในการแสดงผลด้านกลยุทธ์การผลิตบัณฑิต

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 2 ประการ คือ ศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วนให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างครบถ้วน ได้แก่

1. สมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ซึ่งเป็นปัจจัยนำออก (Output) ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นในบริบทความพร้อมของปัจจัยนำเข้าทั้งฝ่ายผู้เรียนและฝ่ายผู้สอน โดยสมรรถนะนี้จะเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่ผลักดันความสำเร็จโดยการสร้างกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม
2. กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ในฐานะเป็นกระบวนการ (Process) สู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งกำหนดขึ้นมาจากสถานการณ์ของการเรียนรู้ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทั้งภายในหลักสูตร ได้แก่ ความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอน (Inputs) และสภาพแวดล้อมภายนอกหลักสูตร (Stakeholders' Need and Feedback) ได้แก่ ความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

4.1 สมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

สมรรถนะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรทั้งนิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่าด้วยแบบสอบถาม และข้อมูลที่รวบรวมโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับข้อมูลเอกสารที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนถึงลักษณะของสมรรถนะที่จะนำไปสู่การกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes)

ผลการศึกษาถึงสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ 1) มุมมองของนิสิตปัจจุบัน 2) มุมมองของศิษย์เก่า ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ 3) มุมมองของผู้ใช้บัณฑิต และ 3) มุมมองอาจารย์ผู้สอน ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากนั้นนำสมรรถนะทั้ง 4 มุมมองมาวิเคราะห์เป็นข้อสรุปในสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตเพื่อต่อบัณฑิตสู่การวิจัยในข้อแรก

ส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่นำมาใช้ในการหาข้อสรุปเชิงตัวเลขเกี่ยวกับระดับสมรรถนะที่สอดคล้องกับการทำงานของบัณฑิตที่ออกสู่ตลาดแรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปัจจุบัน จำนวน 260 คน และศิษย์เก่า จำนวน 380 คน ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สำหรับศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของบัณฑิตและการแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์และนายจ้างผู้ใช้บัณฑิตใช้การวิเคราะห์แบบการจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) โดยเฉพาะการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) และการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy Analysis) เพื่อจัดกลุ่มลักษณะสมรรถนะ นอกจากนี้ การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) ยังนำมาใช้ในการแสดงผลด้านกลยุทธ์การผลิตบัณฑิต

4.1.1 สมรรถนะในมุมมองนิสิตปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยด้านสมรรถนะของนิสิตปัจจุบันในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย โดยแยกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป สมรรถนะในภาพรวม สมรรถนะในด้านความรู้ความเข้าใจ สมรรถนะด้านการทำงานในหน้าที่ สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ และสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 260)
เพศ		
หญิง	80.8	210
ชาย	19.2	50
รวม	100	260
ชั้นปี		
ปี 2	53.1	138
ปี 3	23.8	62
ปี 4	23.1	60
รวม	100	260
ประเภท		
ภาคปกติ	39.6	103
ภาคพิเศษ	60.4	157
รวม	100	260

ตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และประเภท พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระบบการศึกษาประเภทภาคพิเศษ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยแยกเป็นประเด็นจากตาราง 4.1 ได้ดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ตามลำดับ

ชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมาคือชั้นปีที่ 3 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ตามลำดับ

ประเภท พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระบบการศึกษาประเภทภาคพิเศษ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4 และภาคปกติ จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สมรรถนะในภาพรวมของนิสิต

ตาราง 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต (n = 260)

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต	\bar{X}	SD	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ	3.71	.618	สูง	3
2. สมรรถนะการทำงานในหน้าที่	3.70	.590	สูง	4
3. สมรรถนะด้านกระบวนการคิด	3.85	.608	สูง	2
4. สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ	4.12	.569	สูง	1
รวม	3.85	.524	สูง	

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต อยู่ในระดับสูงทั้งหมด ($\bar{X} = 3.85$; $SD = .524$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากมากที่สุดไป น้อยที่สุด คือ สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.12$; $SD = .569$) รองลงมา คือ สมรรถนะด้านกระบวนการคิด ($\bar{X} = 3.85$; $SD = .608$) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.71$; $SD = .618$) และสมรรถนะการทำงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.71$; $SD = .618$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency)

ตาราง 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต
ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency) (n = 260)

ประเด็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. หลักรัฐประศาสนศาสตร์	42 (16.2)	127 (48.8)	90 (30.6)	0 (0.0)	1 (0.4)	3.80	.711	สูง	3
2. การบริหารองค์การและ พฤติกรรมองค์การ	53 (20.4)	121 (46.5)	85 (32.7)	1 (0.4)	0 (0.0)	3.87	.729	สูง	2
3. การบริหารทรัพยากร มนุษย์	66 (25.4)	112 (43.1)	78 (30.0)	3 (1.2)	1 (0.4)	3.92	.794	สูง	1
4. นโยบายสาธารณะและ การวางแผนโครงการรวมถึง การประเมินผล	33 (12.7)	111 (42.7)	112 (43.1)	2 (0.8)	2 (0.8)	3.66	.737	สูง	7
5. การบริหารการเงินและ การคลัง	28 (10.8)	105 (40.4)	108 (41.5)	18 (6.9)	1 (0.4)	3.54	.792	สูง	9
6. ระบบราชการและ หน่วยงานภาครัฐ	49 (18.8)	118 (45.4)	85 (32.7)	4 (1.5)	4 (1.5)	3.78	.819	สูง	4
7. หลักธรรมาภิบาลและ จริยธรรม	47 (18.1)	103 (39.6)	101 (38.8)	7 (2.7)	2 (0.8)	3.72	.817	สูง	5
8. หลักกฎหมายต่างๆ	42 (16.2)	109 (41.9)	97 (37.3)	10 (3.8)	2 (0.8)	3.69	.814	สูง	8
9. หลักเศรษฐศาสตร์	28 (10.8)	95 (36.5)	108 (41.5)	26 (10.0)	3 (1.2)	3.46	.858	สูง	10
10. หลักรัฐศาสตร์	41 (15.8)	108 (41.5)	104 (40.0)	6 (2.3)	1 (0.4)	3.70	.773	สูง	6

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิตด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency) อยู่ในระดับสูงทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ 3. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.92$; $SD = .794$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 2. การบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .729$) ประเด็นที่ 1. หลักรัฐประศาสนศาสตร์ ($\bar{X} = 3.80$; $SD = .711$) ประเด็นที่ 6. ระบบราชการและหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = 3.78$; $SD = .819$) ประเด็นที่ 7. หลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.72$; $SD = .817$) ประเด็นที่ 10. หลักรัฐศาสตร์ ($\bar{X} = 3.70$; $SD = .773$) ประเด็นที่ 4. นโยบายสาธารณะและการวางแผนโครงการรวมถึงการประเมินผล ($\bar{X} = 3.66$; $SD = .737$) ประเด็นที่ 8. หลักกฎหมายต่างๆ ($\bar{X} = 3.69$; $SD = .814$) ประเด็นที่ 5. การบริหารการเงินและการคลัง ($\bar{X} = 3.54$; $SD = .792$) และประเด็นที่ 9. หลักเศรษฐศาสตร์ ($\bar{X} = 3.46$; $SD = .858$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 สมรรถนะด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency)

ตาราง 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิตด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency) (n = 260)

ประเด็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การบริหารสำนักงานและ งานธุรการ	32 (12.3)	122 (46.9)	101 (38.8)	5 (1.9)	0 (0.0)	3.70	.706	สูง	6
2. การตลาดและลูกค้าสัมพันธ์	28 (10.8)	110 (42.3)	107 (41.2)	12 (4.6)	3 (1.2)	3.57	.790	สูง	7
3. การบริหารกิจการและ การเป็นผู้ประกอบการ	32 (12.3)	132 (50.8)	86 (33.1)	9 (3.5)	1 (0.4)	3.71	.739	สูง	5
4. ระเบียบวิธีวิจัย	35 (13.5)	94 (36.2)	116 (44.6)	9 (3.5)	6 (2.3)	3.55	.853	สูง	8
5. สถิติและการวิเคราะห์ เชิงปริมาณ	31 (11.9)	85 (32.7)	123 (47.3)	16 (6.2)	5 (1.9)	3.47	.584	สูง	9

ประเด็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
6. การจัดการความขัดแย้ง การเจรจาและการ ประสานงาน	36 (13.8)	119 (45.8)	99 (38.1)	4 (1.5)	2 (0.8)	3.70	.751	สูง	6
7. การใช้ภาษาไทยในการ สื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	70 (26.9)	124 (47.7)	64 (24.6)	2 (0.8)	0 (0.0)	4.01	.740	สูง	1
8. การใช้ภาษาอังกฤษในการ สื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	26 (10.0)	87 (33.5)	125 (48.1)	18 (6.9)	4 (1.5)	3.43	.824	สูง	10
9. การออกแบบและทำสื่อ ประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ	47 (18.1)	117 (45)	88 (33.8)	8 (3.1)	0 (0.0)	3.78	.772	สูง	4
10. การใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ (Word/ Excel/ PowerPoint)	60 (23.1)	117 (45.0)	78 (30.0)	4 (1.5)	1 (0.4)	3.89	.785	สูง	3
11. การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและแอปพลิเคชัน ต่างๆ	65 (25.0)	121 (46.5)	72 (27.7)	2 (0.8)	0 (0.0)	3.96	.747	สูง	2

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต ด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency) อยู่ในระดับสูงทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ 7. การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ($\bar{X} = 4.01$; $SD = .740$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 11. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชันต่างๆ ($\bar{X} = 3.96$; $SD = .747$) ประเด็นที่ 10. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Word/ Excel/ PowerPoint) ($\bar{X} = 3.89$; $SD = .785$) ประเด็นที่ 9. การออกแบบและทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ($\bar{X} = 3.78$; $SD = .772$) ประเด็นที่ 3. การบริหารกิจการและการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 3.71$; $SD = .739$) โดยอันดับที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองประเด็น คือ ประเด็นที่ 1. การบริหารสำนักงานและงานธุรการ ($\bar{X} = 3.70$; $SD = .706$) และประเด็นที่ 6. การจัดการความขัดแย้ง การเจรจา และการประสานงาน ($\bar{X} = 3.70$; $SD = .751$) อันดับถัดไปคือ ประเด็นที่ 2. การตลาดและลูกค้าสัมพันธ์

($\bar{X} = 3.57$; $SD = .790$) ประเด็นที่ 4. ระเบียบวิธีวิจัย ($\bar{X} = 3.55$; $SD = .853$) ประเด็นที่ 5. สถิติและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ($\bar{X} = 3.47$; $SD = .584$) และประเด็นที่ 8. การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ($\bar{X} = 3.43$; $SD = .824$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 สมรรถนะด้านกระบวนการคิด (Self - Concept)

ตาราง 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิตด้านกระบวนการคิด (Self - Concept) (n = 260)

ประเด็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)	55 (21.2)	125 (48.1)	78 (30.0)	2 (0.8)	0 (0.0)	3.90	.730	สูง	3
2. การคิดเชิงบวก (Positive Thinking)	65 (25.0)	146 (56.2)	48 (18.5)	1 (0.4)	0 (0.0)	4.06	.670	สูง	1
3. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	61 (23.5)	120 (46.2)	77 (29.6)	2 (0.8)	0 (0.0)	3.92	.747	สูง	2
4. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking)	54 (20.8)	121 (46.5)	83 (31.9)	2 (0.8)	0 (0.0)	3.87	.737	สูง	4
5. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)	44 (16.9)	114 (43.8)	101 (38.8)	1 (0.4)	0 (0.0)	3.77	.724	สูง	7
6. การคิดเชิงระบบ (System Thinking)	44 (16.9)	131 (50.4)	83 (31.9)	2 (0.8)	0 (0.0)	3.83	.703	สูง	5
7. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)	43 (16.5)	122 (46.9)	92 (35.4)	2 (0.8)	1 (0.4)	3.78	.735	สูง	6
8. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking)	41 (15.8)	108 (41.5)	101 (38.8)	10 (3.8)	0 (0.0)	3.69	.780	สูง	8

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต ด้านกระบวนการคิด (Self - Concept) อยู่ในระดับสูงทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ 2. การคิดเชิงบวก (Positive Thinking) ($\bar{X} = 4.06$; $SD = .670$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 3. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ($\bar{X} = 3.92$; $SD = .747$) ประเด็นที่ 1. การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ($\bar{X} = 3.90$; $SD = .730$) ประเด็นที่ 4. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking) ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .737$) ประเด็นที่ 6. การคิดเชิงระบบ (System Thinking) ($\bar{X} = 3.83$; $SD = .703$) ประเด็นที่ 7. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) ($\bar{X} = 3.78$; $SD = .735$) ประเด็นที่ 5. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ($\bar{X} = 3.77$; $SD = .724$) และประเด็นที่ 8. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) ($\bar{X} = 3.69$; $SD = .780$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes)

ตาราง 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes) (n = 260)

ประเด็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การรู้จักปรับตัวเข้ากับ สถานการณ์ต่างๆ	70 (26.9)	144 (55.4)	46 (17.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.09	.663	สูง	8
2. การรับฟังความเห็น เข้าใจ ผู้อื่น และทำงานเป็นทีมได้	92 (35.4)	130 (50.0)	37 (14.2)	1 (0.4)	0 (0.0)	4.20	.687	สูง	4
3. ความสุภาพ อ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับบุคคล ต่างๆ ได้ดี	92 (35.4)	133 (51.2)	35 (13.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.22	.665	สูงมาก	3
4. ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือ ความถูกต้องทางคุณธรรม จริยธรรม	108 (41.5)	120 (46.2)	31 (11.9)	1 (0.4)	0 (0.0)	4.29	.685	สูงมาก	1

ประเด็นเกี่ยวกับ สมรรถนะของนิสิต	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
5. ความมั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ	55 (21.2)	126 (48.5)	69 (26.5)	9 (3.5)	1 (0.4)	3.87	.796	สูง	11
6. ความพยายามมุ่งมั่นอดทน และอุทิศตนเพื่อความสำเร็จ ตามที่ตั้งใจไว้	85 (32.7)	128 (49.2)	47 (18.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.15	.699	สูง	5
7. ความกระตือรือร้นในการใฝ่ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบ ความท้าทาย	75 (28.8)	129 (49.6)	55 (21.2)	1 (0.4)	0 (0.0)	4.07	.716	สูง	9
8. การแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ และมีประสิทธิภาพ	69 (26.5)	133 (51.2)	57 (21.9)	1 (0.4)	0 (0.0)	4.04	.707	สูง	10
9. ความชอบช่วยเหลือผู้อื่นหรือ มักเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา/ บำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ	88 (33.8)	117 (45.0)	50 (19.2)	4 (1.5)	1 (0.4)	4.10	.786	สูง	7
10. การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร ในสื่อโซเชียลและเท่าทันต่อ ความเป็นไปของสังคมโลก	71 (27.3)	148 (56.9)	39 (15.0)	2 (0.8)	0 (0.0)	4.11	.666	สูง	6
11. การพึ่งพาตนเองได้ สามารถรับมือขอต่อหน้าที่ และภารกิจต่างๆ	106 (40.8)	114 (43.8)	39 (15.0)	1 (0.4)	0 (0.0)	4.25	.716	สูงมาก	2

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิต ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ 4. ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือความถูกต้องทางคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.29$; $SD = .685$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 11. การพึ่งพาตนเองได้ สามารถรับมือขอต่อหน้าที่และภารกิจต่างๆ ($\bar{X} = 4.25$; $SD = .716$) ประเด็นที่ 3. ความสุขภาพ อ่อนนุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์

เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี ($\bar{X} = 4.22$; $SD = .665$) ประเด็นที่ 2. การรับฟังความเห็น เข้าใจผู้อื่น และทำงานเป็นทีมได้ ($\bar{X} = 4.20$; $SD = .687$) ประเด็นที่ 6. ความพยายามมุ่งมั่นอดทนและอุทิศตนเพื่อความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ($\bar{X} = 4.15$; $SD = .699$) ประเด็นที่ 10. การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารในสื่อโซเชียลและเท่าทันต่อความเป็นไปของสังคมโลก ($\bar{X} = 4.11$; $SD = .666$) ประเด็นที่ 9. ความชอบช่วยเหลือผู้อื่นหรือมักเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา/บำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ($\bar{X} = 4.10$; $SD = .786$) ประเด็นที่ 1. การรู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ($\bar{X} = 4.09$; $SD = .663$) ประเด็นที่ 7. ความกระตือรือร้นในการใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบความท้าทาย ($\bar{X} = 4.07$; $SD = .716$) ประเด็นที่ 8. การแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและมีประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.04$; $SD = .707$) และประเด็นที่ 5. ความมั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .796$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 7 สมรรถนะที่ต้องการพัฒนา

ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของนิสิต ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ อยากให้มียุทธศาสตร์นอกสถานที่และช่วยเหลือสังคม อยากให้อาจารย์ผู้สอนเป็นที่ปรึกษาแนะแนวทางและประสบการณ์ต่างๆ ให้มีวิชาเกี่ยวกับการทำงานของภาคราชการมากขึ้น เพื่อได้เตรียมความพร้อมก่อนการฝึกงาน หรือได้มีความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การประสานงาน หลักจิตวิทยาในการพูดคุย การรับเรื่องร้องทุกข์ เป็นต้น ควรพาไปศึกษาดูงานหรือสร้างสถานการณ์เพื่อให้นิสิตได้ศึกษาเพื่อให้ตรงกับการทำงานในอนาคต ฝึกให้นิสิตทำงานร่วมกัน อาจจะเป็นการสัมมนาหรือลงพื้นที่ ทำกิจกรรมที่สามารถเพิ่มทักษะให้กับนิสิต โดยจัดทำตั้งแต่ปี 2-ปี 4 มีการแบ่งงานกลุ่ม และงานเดี่ยวในอัตราที่เท่าๆ กัน เพื่อเรียนรู้การทำงานเดี่ยวกับการทำงานเป็นทีม ในกรณีที่เป็นการงานกลุ่ม อยากให้มีการจับสลากสมาชิก เนื่องจากในการทำงานจริงจะต้องพบเจอคนหลายรูปแบบ

นิสิตปัจจุบันมีมุมมองต่อสมรรถนะของตนเองที่อยู่ระหว่างการพัฒนาด้วยกระบวนการเรียนรู้ โดยเห็นว่า สมรรถนะในภาพรวมด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพมีระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อสำรวจในแต่ละด้านพบว่า

ด้านความรู้ความเข้าใจของนิสิตปัจจุบันมีสมรรถนะสูงสุดในเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ และหลักรัฐประศาสนศาสตร์ ตามลำดับ

ด้านทักษะการทำงานในหน้าที่ของนิสิตปัจจุบันมีสมรรถนะสูงในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชันต่างๆ และการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

ด้านทักษะกระบวนการคิดของนิสิตปัจจุบันมีสมรรถนะสูงในการคิดเชิงบวกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ ตามลำดับ

ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพของนิสิตปัจจุบันมีสมรรถนะในความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือความถูกต้องทางคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การพึ่งพาตนเองได้ สามารถรับผิดชอบต่อหน้าที่และภารกิจต่างๆ ความสุภาพอ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี

ขณะที่**สมรรถนะที่ต้องการพัฒนา**ต่อไปได้แก่ การประยุกต์ความรู้สู่การลงมือปฏิบัติงานได้จริง มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานหรือประกอบอาชีพในอนาคตก่อนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลต่างได้เป็นอย่างดี

4.1.2 สมรรถนะในมุมมองศิษย์เก่า

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศิษย์เก่า จำนวน 380 คน ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาคั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของศิษย์เก่า

ตารางที่ 4.7 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 380)
เพศ		
หญิง	68.4	260
ชาย	31.6	120
รวม	100	380
อายุ		
21 – 25 ปี	31.8	121
26 – 30 ปี	25.8	98
31 – 35 ปี	29.5	112
36 – 40 ปี	10.3	39
มากกว่า 40 ปี	2.6	10
รวม	100	380
สถานภาพสมรส		
โสด	71.8	273
สมรส	26.6	101
หม้าย/หย่า	1.6	6
รวม	100	380
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	85.5	325
ปริญญาโท	11.6	44
ปริญญาเอก	2.9	11
รวม	100	380
จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ร.บ.		
1-4 ปี	42.4	161
5-8 ปี	28.4	108
9-12 ปี	15.0	57
มากกว่า 12 ปี	14.2	54

รวม	100	380
อาชีพปัจจุบัน		
รับราชการ	12.9	49
พนักงาน/ลูกจ้างรัฐ	20.8	79
พนักงานบริษัทเอกชน	40.3	153
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	17.9	68
ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ	4.7	18
พนักงาน/ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	1.6	6
อาชีพอิสระ	1.8	7
รวม	100	380
ลักษณะงาน/ตำแหน่งงานในปัจจุบัน		
งานด้านจัดซื้อ/ธุรการ/ประสานงานทั่วไป	26.1	99
งานด้านฝึกอบรม/บุคคล	10.0	38
งานด้านการตลาด/การขาย/ประชาสัมพันธ์	11.6	44
งานด้านการเงิน-การธนาคาร/บัญชี	8.7	33
งานด้านต่างประเทศ/นำเข้า-ส่งออก	3.4	13
งานด้านการผลิต/ควบคุมคุณภาพ/โรงงาน	5.0	19
งานด้านวิชาการ/ครู/อาจารย์/นักวิจัย	11.6	44
งานผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ/MD/CEO	3.2	12
งานด้านบันเทิง/สื่อสารมวลชน	0.5	2
งานด้านการเกษตร	2.6	10
งานด้านอาหาร/ท่องเที่ยว/อาหาร-เครื่องดื่ม	6.8	26
งานด้านราชการ/เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ	3.9	15
/นักวิเคราะห์นโยบายและแผน/นักพัฒนาชุมชน		
งานด้านกฎหมาย	2.6	10
ว่างงาน	3.9	15
รวม	100	380

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	16.3	62
15,000 - 30,000 บาท	57.1	217
30,001 - 45,000 บาท	15.0	57
45,001 - 60,000 บาท	5.5	21
มากกว่า 60,000 บาท	6.1	23
รวม	100	380
พื้นที่การทำงาน/ที่ตั้งหน่วยงาน		
กรุงเทพและปริมณฑล	22.9	87
ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา	63.9	243
จันทบุรี ตราด	2.6	10
ภูมิภาคอื่นๆ	10.5	40
รวม	100	380

ตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ร.บ.สาขาวิชาการบริหารทั่วไป อาชีพปัจจุบัน ลักษณะงาน/ตำแหน่งงานในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และพื้นที่การทำงาน/ที่ตั้งหน่วยงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 68.4 อายุส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ 21-25 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 71.8 มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ร.บ.สาขาวิชาการบริหารทั่วไป 1-4 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 อาชีพปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 ลักษณะงาน/ตำแหน่งงานในปัจจุบันส่วนใหญ่คือ งานด้านจัดซื้อ/ธุรการ/ประสานงานทั่วไป จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 15,000 - 30,000 บาท จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 และมีพื้นที่การทำงาน/ที่ตั้งหน่วยงานที่ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จำนวน 243 คน

คิดเป็นร้อยละ 63.9 จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยแยกเป็นประเด็นจากตาราง 4.13 ได้ดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 68.4 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 ตามลำดับ

อายุ พบว่า อายุส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ 21-25 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมาคือ อายุ 31 – 35 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 อายุ 26 – 30 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 อายุ 36 – 40 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมาคือ สมรส จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 และหม้าย/หย่า จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 และระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ร.บ.สาขาวิชาการบริหารทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ร.บ.สาขาวิชาการบริหารทั่วไป 1-4 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาคือ 5-8 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 9-12 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และมากกว่า 12 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ตามลำดับ

อาชีพปัจจุบัน พบว่า อาชีพปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาคือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 พนักงาน/ลูกจ้างรัฐ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 รับราชการ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 อาชีพอิสระ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และ พนักงาน/ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ลักษณะงาน/ตำแหน่งงานในปัจจุบัน พบว่า ลักษณะงาน/ตำแหน่งงานในปัจจุบันส่วนใหญ่คือ งานด้านจัดซื้อ/ธุรการ/ประสานงานทั่วไป จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 รองลงมาคือ งานด้านการตลาด/การขาย/ประชาสัมพันธ์ และงานด้านวิชาการ/ครู/อาจารย์/นักวิจัย มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 ลำดับถัดไปคือ งานด้านฝึกอบรม/บุคคล จำนวน 38 คน คิดเป็น

ร้อยละ 10 งานด้านการเงิน-การธนาคาร/บัญชี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 งานด้านอาหาร/ห้องเที่ยว/อาหาร-เครื่องดื่ม จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 งานด้านการผลิต/ควบคุมคุณภาพ/โรงงาน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5 งานด้านราชการ/เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ/นักวิเคราะห์นโยบายและแผน/นักพัฒนาชุมชน และว่างงาน มีจำนวน กัน คือ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ลำดับถัดไปคือ งานด้านต่างประเทศ/นำเข้า-ส่งออก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 งานผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ/MD/CEO จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 งานด้านการเกษตรและงานด้านกฎหมาย มีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 และงานด้านบันเทิง/สื่อสารมวลชน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 30,001 - 45,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15 มากกว่า 60,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 และ 45,001 – 60,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

พื้นที่การทำงาน/ที่ตั้งหน่วยงาน พบว่า มีพื้นที่การทำงาน/ที่ตั้งหน่วยงานที่จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 รองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 ภูมิภาคอื่นๆ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และจันทบุรี ตราด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สมรรถนะในภาพรวมของศิษย์เก่า

ตาราง 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงานปัจจุบัน

(n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า	\bar{X}	SD	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ	3.91	.646	สูง	4
2. สมรรถนะการทำงานในหน้าที่	3.94	.625	สูง	3
3. สมรรถนะด้านกระบวนการคิด	4.07	.679	สูง	2
4. สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ	4.36	.561	สูงมาก	1
รวม	4.07	.551		

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงานปัจจุบัน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.07$; $SD = .551$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ 4. สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.36$; $SD = .561$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 3. สมรรถนะด้านกระบวนการคิด ($\bar{X} = 4.07$; $SD = .679$) ประเด็นที่ 2. สมรรถนะการทำงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.94$; $SD = .625$) และประเด็นที่ 1. สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.91$; $SD = .646$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency) ของศิษย์เก่า

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency) (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ของศิษย์เก่า	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. หลักรัฐประศาสนศาสตร์	75 (19.7)	188 (49.5)	109 (28.7)	5 (1.3)	3 (0.8)	3.86	.768	สูง	6
2. การบริหารองค์การและ พฤติกรรมองค์การ	99 (26.1)	206 (54.2)	70 (18.4)	5 (1.3)	0 (0.0)	4.05	.704	สูง	3
3. การบริหารทรัพยากร มนุษย์	131 (34.5)	172 (45.3)	67 (17.6)	7 (1.8)	3 (0.8)	4.11	.810	สูง	2
4. นโยบายสาธารณะและการ วางแผนโครงการรวมถึงการ ประเมินผล	92 (24.2)	168 (44.2)	110 (28.9)	7 (1.8)	3 (0.8)	3.89	.816	สูง	5
5. การบริหารการเงินและ การคลัง	73 (19.2)	167 (43.9)	108 (28.4)	30 (7.9)	2 (0.5)	3.73	.878	สูง	7
6. ระบบราชการและ หน่วยงานภาครัฐ	105 (27.6)	153 (40.3)	112 (29.5)	7 (1.8)	3 (0.8)	3.92	.843	สูง	4
7. หลักธรรมาภิบาลและ จริยธรรม	137 (36.1)	166 (43.7)	63 (16.6)	12 (3.2)	2 (0.5)	4.12	.830	สูง	1

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ของศิษย์เก่า	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	8. หลักกฎหมายต่างๆ	124 (32.6)	129 (33.9)	104 (27.4)	20 (5.3)				
9. หลักเศรษฐศาสตร์	74 (19.5)	146 (38.4)	124 (32.6)	33 (8.7)	3 (0.8)	3.67	.913	สูง	8
10. หลักรัฐศาสตร์	92 (24.2)	174 (45.8)	99 (26.1)	12 (3.2)	3 (0.8)	3.89	.831	สูง	5

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency) อยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 7. หลักธรรมาภิบาล และจริยธรรม ($\bar{X} = 4.12$; $SD = .830$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 3. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 4.11$; $SD = .810$) ประเด็นที่ 2. การบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ ($\bar{X} = 4.05$; $SD = .704$) ลำดับที่ 4 มีอันดับเท่ากันสองประเด็น คือ ประเด็นที่ 6. ระบบราชการและหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = 3.92$; $SD = .843$) และประเด็นที่ 8. หลักกฎหมายต่างๆ ($\bar{X} = 3.92$; $SD = .937$) ลำดับถัดไปคือ ประเด็น 4. นโยบายสาธารณะและการวางแผนโครงการรวมถึงการประเมินผล ($\bar{X} = 3.89$; $SD = .816$) และประเด็นที่ 10. หลักรัฐศาสตร์ ($\bar{X} = 3.89$; $SD = .831$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ลำดับถัดไปได้แก่ ประเด็นที่ 1. หลักรัฐประศาสนศาสตร์ ($\bar{X} = 3.86$; $SD = .768$) ประเด็นที่ 5. การบริหารการเงินและการคลัง ($\bar{X} = 3.73$; $SD = .878$) และประเด็นที่ 9. หลักเศรษฐศาสตร์ ($\bar{X} = 3.67$; $SD = .913$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 สมรรถนะด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency) ของศิษย์เก่า
 ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของ
 ศิษย์เก่า ด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency) (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ของศิษย์เก่า	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การบริหารสำนักงานและ งานธุรการ	106 (27.9)	182 (47.9)	78 (20.5)	13 (3.4)	1 (0.3)	4.00	.804	สูง	5
2. การตลาดและลูกค้าสัมพันธ์	88 (23.2)	169 (44.5)	93 (24.5)	27 (7.1)	3 (0.8)	3.82	.895	สูง	9
3. การบริหารกิจการและการ เป็นผู้ประกอบการ	89 (23.4)	171 (45.0)	98 (25.8)	19 (5.0)	3 (0.8)	3.85	.862	สูง	7
4. ระเบียบวิธีวิจัย	91 (23.9)	156 (41.1)	110 (28.9)	11 (2.9)	12 (3.2)	3.80	.944	สูง	10
5. สถิติและการวิเคราะห์เชิง ปริมาณ	98 (25.8)	168 (44.2)	100 (26.3)	11 (2.9)	3 (0.8)	3.91	.838	สูง	6
6. การจัดการความขัดแย้ง การ เจรจา และการประสานงาน	121 (31.8)	175 (46.1)	70 (18.4)	10 (2.6)	4 (1.1)	4.05	.838	สูง	4
7. การใช้ภาษาไทยในการ สื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	157 (41.3)	163 (42.9)	47 (12.4)	12 (3.2)	1 (0.3)	4.22	.801	สูงมาก	1
8. การใช้ภาษาอังกฤษในการ สื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	74 (19.5)	130 (34.2)	140 (36.8)	34 (8.9)	2 (0.5)	3.63	.914	สูง	11
9. การออกแบบและทำสื่อ ประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ	81 (21.3)	188 (49.5)	81 (21.3)	27 (7.1)	3 (0.8)	3.83	.870	สูง	8
10. การใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ (Word/ Excel/ PowerPoint)	141 (37.1)	168 (44.2)	55 (14.5)	15 (3.9)	1 (0.3)	4.14	.824	สูง	2
11. การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและแอปพลิเคชัน ต่างๆ	146 (38.4)	153 (40.3)	58 (15.3)	19 (5.0)	4 (1.1)	4.10	.908	สูง	3

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 7. การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ($\bar{X} = 4.22$; $SD = .801$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 10. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Word/ Excel/ PowerPoint) ($\bar{X} = 4.14$; $SD = .824$) ประเด็นที่ 11. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชันต่างๆ ($\bar{X} = 4.10$; $SD = .908$) ประเด็นที่ 4. ระเบียบวิธีวิจัย ($\bar{X} = 4.05$; $SD = .838$) ประเด็นที่ 1. การบริหารสำนักงานและงานธุรการ ($\bar{X} = 4.00$; $SD = .804$) ประเด็นที่ 5. สถิติและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ($\bar{X} = 3.91$; $SD = .838$) ประเด็นที่ 3. การบริหารกิจการและการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 3.85$; $SD = .862$) ประเด็นที่ 9. การออกแบบและทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ($\bar{X} = 3.83$; $SD = .870$) ประเด็นที่ 2. การตลาดและลูกค้าสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.82$; $SD = .895$) ประเด็นที่ 4. ระเบียบวิธีวิจัย ($\bar{X} = 3.80$; $SD = .944$) และประเด็นที่ 8. การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ($\bar{X} = 3.63$; $SD = .914$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 สมรรถนะด้านกระบวนการคิด (Self - Concept) ของศิษย์เก่า

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านกระบวนการคิด (Self - Concept) (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ของศิษย์เก่า	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)	146 (38.4)	174 (45.8)	52 (13.7)	8 (2.1)	0 (0.0)	4.09	.762	สูง	3
2. การคิดเชิงบวก (Positive Thinking)	146 (38.4)	174 (45.8)	52 (13.7)	8 (2.1)	0 (0.0)	4.21	.751	สูงมาก	1
3. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	137 (36.1)	182 (47.9)	52 (13.7)	9 (2.4)	0 (0.0)	4.18	.750	สูง	2

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ของศิษย์เก่า	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	4. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking)	134 (35.3)	189 (49.7)	48 (12.6)	9 (2.4)				
5. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)	110 (28.9)	171 (45.0)	90 (23.7)	9 (2.4)	0 (0.0)	4.01	.789	สูง	5
6. การคิดเชิงระบบ (System Thinking)	124 (32.6)	178 (46.8)	69 (18.2)	8 (2.1)	1 (0.3)	4.09	.780	สูง	3
7. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)	112 (29.5)	183 (48.2)	73 (19.2)	12 (3.2)	0 (0.0)	4.04	.783	สูง	4
8. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking)	95 (25.0)	151 (39.7)	101 (26.6)	33 (8.7)	0 (0.0)	3.81	.911	สูง	6

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านกระบวนการคิด (Self - Concept) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 2. การคิดเชิงบวก (Positive Thinking) ($\bar{X} = 4.21$; $SD = .751$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 3. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ($\bar{X} = 4.18$; $SD = .750$) และประเด็นที่ 4. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking) ($\bar{X} = 4.18$; $SD = .737$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ลำดับถัดไปคือ ประเด็นที่ 1. การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ($\bar{X} = 4.09$; $SD = .762$) และประเด็นที่ 6. การคิดเชิงระบบ (System Thinking) ($\bar{X} = 4.09$; $SD = .780$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ลำดับถัดไปคือ ประเด็นที่ 7. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) ($\bar{X} = 4.04$; $SD = .783$) ประเด็นที่ 5. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ($\bar{X} = 4.01$; $SD = .789$) และประเด็นที่ 8. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) ($\bar{X} = 3.81$; $SD = .911$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes) ของศิษย์เก่า

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes) (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ของศิษย์เก่า	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. การรู้จักปรับตัวเข้ากับ สถานการณ์ต่างๆ	191 (50.3)	159 (41.8)	24 (6.3)	4 (1.1)				
2. การรับฟังความเห็น เข้าใจ ผู้อื่น และทำงานเป็นทีมได้	192 (50.5)	170 (44.7)	15 (3.9)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.45	.612	สูงมาก	3
3. ความสุภาพ อ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับบุคคล ต่างๆ ได้ดี	202 (53.2)	152 (40.0)	23 (6.1)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.46	.646	สูงมาก	2
4. ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือ ความถูกต้องทางคุณธรรม จริยธรรม	213 (56.1)	148 (38.9)	14 (3.7)	5 (1.3)	0 (0.0)	4.50	.635	สูงมาก	1
5. ความมั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ	150 (39.5)	180 (47.4)	44 (11.6)	4 (1.1)	2 (0.5)	4.24	.737	สูงมาก	10
6. ความพยายามมุ่งมั่นอดทน และอุทิศตนเพื่อความสำเร็จ ตามที่ตั้งใจไว้	181 (47.6)	163 (42.9)	30 (7.9)	6 (1.6)	0 (0.0)	4.37	.697	สูงมาก	6
7. ความกระตือรือร้นในการใฝ่ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบ ความท้าทาย	174 (45.8)	167 (43.9)	36 (9.5)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.35	.682	สูงมาก	7
8. การแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ และมีประสิทธิภาพ	149 (39.2)	188 (49.5)	37 (9.7)	6 (1.6)	0 (0.0)	4.26	.696	สูงมาก	9
9. ความชอบช่วยเหลือผู้อื่นหรือ มักเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา/ บำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ	172 (45.3)	142 (37.4)	60 (15.8)	6 (1.6)	0 (0.0)	4.26	.778	สูงมาก	9

ประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ของศิษย์เก่า	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	10. การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร ในสื่อโซเชียลและเท่าทันต่อ ความเป็นไปของสังคมโลก	164 (43.2)	171 (45.0)	36 (9.5)	9 (2.4)				
11. การพึ่งพาตนเองได้ สามารถรับผิดชอบต่อหน้าที่ และภารกิจต่างๆ	185 (48.7)	167 (43.9)	25 (6.6)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.41	.649	สูงมาก	4

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของศิษย์เก่า ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes) อยู่ในระดับสูงมากทั้งหมด จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 4. ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือความถูกต้องทางคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.50$; $SD = .635$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 3. ความสุขภาพอ่อนนุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี ($\bar{X} = 4.46$; $SD = .646$) ประเด็นที่ 2. การรับฟังความเห็น เข้าใจผู้อื่น และทำงานเป็นทีมได้ ($\bar{X} = 4.45$; $SD = .612$) ประเด็นที่ 11. การพึ่งพาตนเองได้ สามารถรับผิดชอบต่อหน้าที่และภารกิจต่างๆ ($\bar{X} = 4.41$; $SD = .649$) ประเด็นที่ 1. การรู้จักปรับตัว เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ($\bar{X} = 4.40$; $SD = .703$) ประเด็นที่ 6. ความพยายามมุ่งมั่นอดทนและอุทิศตนเพื่อความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ($\bar{X} = 4.37$; $SD = .697$) ประเด็นที่ 7. ความกระตือรือร้นในการใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบความท้าทาย ($\bar{X} = 4.35$; $SD = .682$) ประเด็นที่ 10. การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารในสื่อโซเชียลและเท่าทันต่อความเป็นไปของสังคมโลก ($\bar{X} = 4.29$; $SD = .734$) ลำดับที่ 9 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองประเด็น คือ ประเด็นที่ 8. การแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและมีประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.26$; $SD = .696$) และประเด็นที่ 9. ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือมักเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา/บำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ($\bar{X} = 4.26$; $SD = .778$) ลำดับถัดไปได้แก่ ประเด็นที่ 5. ความมั่นใจในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.24$; $SD = .737$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาสมรรถนะ

ผู้วิจัยสรุปประเด็นข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนจาก ศิษย์เก่า ได้ดังต่อไปนี้

การจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะ Critical thinking และการ Discussion ควรให้ผู้สอนนำวิชาชีพจากสาขาที่ผู้เรียนนั้นๆ มาประยุกต์ใช้ในการสอนเพื่อไปทำงานได้ในอนาคต เพิ่มเติมการค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่และทำกิจกรรมกลุ่ม เพิ่มกิจกรรม ที่ให้นิสิตได้ปฏิบัติและลงมือทำ เช่นวิชา สัมมนารัฐประศาสนศาสตร์ ควรเป็นวิชาที่นิสิตได้ลงนำทฤษฎี มาปฏิบัติร่วมกัน แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีทักษะการเจรจา มีโครงการอบรมที่น่าสนใจเกี่ยวกับสายงานที่นิสิตสนใจ ควรเน้นความรู้พื้นฐาน เช่น ภาษาอังกฤษ, การใช้ Excel (สูตรต่างๆ), ทักษะคอมพิวเตอร์, ฝึก Presentation skill ทั้งในรูปแบบการทำ material และการอธิบาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ตลาดแรงงานต้องการ ให้มีการปลูกฝังทัศนคติต่อสังคมและสภาพแวดล้อม ในเชิงบวก การปลูกฝังกระบวนการทางความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล และความอดทนอดกลั้น เน้นแสดง ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เสริมรายวิชาที่สำคัญ และวิชาโท ควรให้ เลือกเพิ่มเติมจาก (กฎหมาย, การบริหารทรัพยากรมนุษย์) เช่น SQL (structured query language) คือภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม เพื่อจัดการกับฐานข้อมูลโดยเฉพาะ, การเขียนโปรแกรมประยุกต์, Excel ประยุกต์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงาน เป็นต้น

ศิษย์เก่าของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มีมุมมองต่อ สมรรถนะของตนเองในขณะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเห็นว่า สมรรถนะในภาพรวมด้านอุปนิสัยและ บุคลิกภาพมีระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อสำรวจในแต่ละด้านพบว่า

ด้านความรู้ความเข้าใจของศิษย์เก่ามีสมรรถนะสูงสุดในเรื่องหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ ตามลำดับ

ด้านทักษะการทำงานในหน้าที่ของศิษย์เก่ามีสมรรถนะสูงที่สุดในการใช้ภาษาไทยในการ สื่อสารมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและ แอปพลิเคชันต่างๆ ตามลำดับ

ด้านทักษะกระบวนการคิดของศิษย์เก่ามีสมรรถนะสูงสุดในการคิดเชิงบวกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การคิดเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงเปรียบเทียบ และการคิดเชิงระบบ ตามลำดับ

ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพของศิษย์เก่ามีสมรรถนะในความสำเร็จสูงสุด ยึดถือความถูกต้องทางคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความสุภาพอ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี และการรับฟังความเห็น เข้าใจผู้อื่น และทำงานเป็นทีมได้ ตามลำดับ

ขณะที่สมรรถนะที่ต้องการให้หลักสูตรพัฒนาในตัวผู้เรียนได้แก่ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (critical Thinking) การอภิปรายและแสดงความคิดเห็นฯ ตลอดจนทักษะการปฏิบัติงานที่สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้ศึกษามาใช้ประโยชน์ได้

4.1.3 สมรรถนะในมุมมองนายจ้างผู้ใช้บัณฑิต

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มนายจ้างผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นต่อสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต**ในภาพรวม**ว่า คุณสมบัติสำคัญในการคัดเลือกบุคคลที่จบด้านรัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารจัดการ คือ ประสิทธิภาพในระหว่างการศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาตรีซึ่งครอบคลุมทั้งประสบการณ์ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรม ด้านสหนาการ ฯลฯ ที่นอกเหนือการเรียนในรายวิชาต่างๆ เพียงอย่างเดียว เป็นการศึกษาในห้องเรียนแบบลงมือทำจริง เนื่องจากบุคลากรที่รับเข้าสู่หน่วยงานต้องสามารถทำงานประจำและงานที่มอบหมายอื่นๆ ได้ ประสิทธิภาพในอดีตจึงเป็นปัจจัยสำคัญในสมรรถนะการวินิจฉัยของบุคคลนั้นว่า ควรจะต้องดำเนินการหรือจัดการงานอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รอบตัว เป็นผู้มีความใฝ่รู้ที่องค์การสามารถพัฒนาต่อยอดบุคคลลักษณะนี้ให้สร้างมูลค่าแก่องค์การได้

ด้านความรู้ความเข้าใจของบัณฑิตที่มีความสำคัญได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านองค์การและการบริหารจัดการ หลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนและบริหารโครงการ หลักการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล เนื่องจากความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเหล่านี้จะถูกนำไปใช้ในการทำงานตามตำแหน่งงานที่รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมีโอกาสทำมากที่สุด อาทิ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะทำให้บัณฑิตสามารถทำความเข้าใจลักษณะ

และรูปแบบหน่วยงาน องค์ประกอบของฝ่ายต่างๆ กระบวนการทำงาน การประสานงาน ตลอดจนวิธีการทำงานได้

ส่วนด้านทักษะการทำงานในหน้าที่ของบัณฑิตที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะ Microsoft Office เนื่องจากลักษณะงานเกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารในรูปแบบฟอร์มต่างๆ การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล รองลงมาได้แก่ ทักษะด้านภาษาอังกฤษโดยเฉพาะการโต้ตอบอีเมลล์ที่นิยมใช้ในหน่วยงานภาคเอกชนอย่างมาก และทักษะด้านการพูดในที่สาธารณะ รวมถึงทักษะการเจรจาต่อรองกับบุคคลระดับต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ซึ่งทักษะเหล่านี้รวมอยู่ในทักษะการสื่อสาร ที่สามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น และน่าสนใจ

ด้านทักษะกระบวนการคิดของบัณฑิตที่สำคัญในมุมมองของนายจ้างผู้ใช้บัณฑิต เห็นว่าการคิดเชิงวิเคราะห์ที่สามารถแยกแยะประเด็น จัดลำดับความสำคัญ และลงมือปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้ กล่าวคือ บัณฑิตต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์เชิงกระบวนการเพื่อเชื่อมโยงขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดได้ อันจะส่งผลต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายในสถานการณ์ที่หลากหลายได้อย่างทันเวลานอกจากนี้ กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญรองลงมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหา และการนำเสนอข้อมูล

ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพของบัณฑิตที่นายจ้างผู้ใช้บัณฑิตต้องการมากที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย เมื่อได้รับมอบหมายงานใดแล้วมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ลงมือทำงานผลงานสำเร็จทันกำหนดเวลา ไม่เกิดความผิดพลาด คลาดเคลื่อน หรือความเสียหาย รองลงมาได้แก่ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีมได้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และบุคคลต่างๆ มีความเข้าใจผู้อื่น นอกจากนี้ บัณฑิตควรมีความอดทนต่อแรงกดดันและมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ รู้กาลเทศะ เป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญในลำดับเท่ากัน

ขณะที่สมรรถนะที่ต้องการให้หลักสูตรพัฒนาในตัวผู้เรียนเพื่อเป็นบัณฑิตที่ต้องการของตลาดแรงงานคือ ความกล้าแสดงออกโดยเฉพาะกล้าแสดงความคิดเห็นเชิงเหตุผลและกล้านำเสนองานด้วยความมั่นใจ รวมถึงกล้าริเริ่มคิดค้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สามารถเสนอความคิดหรือวิธีการที่เป็นประโยชน์กับทีมงานและหน่วยงาน ซึ่งมีความสำคัญเท่ากับความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ กระตือรือร้นในการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ และสามารถเรียนรู้ทำความเข้าใจเรื่องเหล่านั้นได้อย่างรวดเร็ว

4.1.4 สมรรถนะในมุมมองอาจารย์ผู้สอน

ความเห็นต่อสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตในมุมมองของอาจารย์ผู้สอน สมรรถนะภาพรวม พบว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตแล้วควรมีความสามารถในการประยุกต์เนื้อหาวิชาความรู้ที่ได้ศึกษานำไปปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี เนื่องจากพื้นฐานหลักการทฤษฎีต่างๆ ของรัฐประศาสนศาสตร์มีความครอบคลุมในการการปฏิบัติงานที่หลากหลายตำแหน่งงานและประเภทหน่วยงาน หากผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ภาคทฤษฎีสู่ภาคการปฏิบัติได้ จะสร้างโอกาสในการมีงานทำและทำงานได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานขององค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ทั้งบัณฑิตและหน่วยงานที่สังกัด

ด้านความรู้ความเข้าใจของบัณฑิต ในมุมมองของอาจารย์ผู้สอนต่างเห็นว่าความสามารถที่บัณฑิตพึงมีเป็นพื้นฐานความเข้าใจที่ตรงกันมากที่สุดคือ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักงาน ลำดับถัดมาได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการ อาทิ การวางแผนอย่างเป็นระบบที่สามารถนำไปปฏิบัติและเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ขณะที่ **ด้านทักษะการทำงานในหน้าที่** ของบัณฑิต แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ 1) ทักษะการประสานงานและการทำงานเป็นทีมงาน 2) ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยความคิดสร้างสรรค์ และ 3) ทักษะด้านการสื่อสารที่ประกอบด้วยทักษะการเจรจาต่อรองและทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ส่วน **ด้านทักษะกระบวนการคิด** ของบัณฑิตนั้น อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า การคิดเชิงบวกมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง ผู้ปฏิบัติงานต้องเผชิญกับสภาวะที่กดดันจากฝ่ายและปัจจัยต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อความเครียดและความท้อแท้ในการผ่านพ้นอุปสรรคการทำงานตามมา อันจะทำให้บัณฑิตผู้นั้นลาออกจากงาน เปลี่ยนงานบ่อย หรือไม่สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องได้ ดังนั้น หากบัณฑิตมีกระบวนการคิดต่ออุปสรรคปัญหา รวมถึงความท้าทายที่เข้ามาแบบเชิงบวกแล้ว จะกลายเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้สถานการณ์ความเป็นจริงและเห็นโอกาสในการพัฒนาในตนเอง พร้อมทั้งจะนำวิชาการและประสบการณ์มาแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงได้

ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพของบัณฑิตที่ส่งเสริมในบัณฑิตมากที่สุดคือ การวางบทบาทตนเองที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยครอบคลุมในด้านทักษะความเป็นผู้นำที่พร้อมสนับสนุนการทำงานของทีมงานได้ ในขณะที่สามารถแสดงบทบาทเป็นผู้ตามที่ดีด้วยเช่นกัน และรู้กาลเทศะทั้งในด้านกริยามารยาทและการแต่งกายที่เหมาะสม ลำดับถัดมาคือ มนุษยสัมพันธ์ เข้ากับผู้อื่นได้ ยินดีช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตอาสา และรับผิดชอบต่อหน้าที่รวมถึงเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ประเด็นสุดท้ายในด้าน**สมรรถนะที่ต้องการ** ในมุมมองของอาจารย์ผู้สอนคือ ความสามารถในการปรับตัว เนื่องจากบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วจะก้าวสู่โลกการทำงานที่ตนเองเลือก ขณะที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมในสมรรถนะด้านการปรับตัว จะส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถทำงานได้อย่างหลากหลายสถานการณ์ และมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตได้

4.1.5 สมรรถนะของบัณฑิตที่เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เมื่อผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสี่กลุ่มมาวิเคราะห์ร่วมกัน พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน โดยนำสมรรถนะที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดสองอันดับแรกในแต่ละด้านมาเปรียบเทียบกันจะปรากฏข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบสมรรถนะที่พึงประสงค์ในมุมมองของนิสิตปัจจุบัน ศิษย์เก่า นายจ้างผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน

สมรรถนะ	นิสิตปัจจุบัน	ศิษย์เก่า	นายจ้างผู้ใช้บัณฑิต	อาจารย์ผู้สอน
ภาพรวม	อุปนิสัยและบุคลิกภาพ กระบวนการคิด	อุปนิสัยและบุคลิกภาพ กระบวนการคิด	ประสบการณ์ในการทำงานจริง	ความสามารถในการประยุกต์หลักการต่างๆ สู่การลงมือปฏิบัติงานจริง
ด้านความรู้ความเข้าใจ	การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารองค์การและพฤติกรรม องค์การ	หลักจริยธรรมและธรรมภิบาล การบริหารทรัพยากรมนุษย์	องค์การและการบริหารจัดการ หลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์	การนำ IT มาใช้ในสำนักงาน การบริหารจัดการ

สมรรถนะ	นิสิตปัจจุบัน	ศิษย์เก่า	นายจ้างผู้ใช้บัณฑิต	อาจารย์ผู้สอน
ทักษะการทำงานในหน้าที่	การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชัน	การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชัน	ทักษะโปรแกรม Microsoft Office ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร	การประสานงานและทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาหน้าและทักษะการสื่อสาร
ทักษะกระบวนการคิด	การคิดเชิงบวก การคิดเชิงวิเคราะห์	การคิดเชิงบวก การคิดเชิงวิเคราะห์	การคิดเชิงวิเคราะห์และเชิงสร้างสรรค์	การคิดเชิงบวก
ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพของบัณฑิต	ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	ความซื่อสัตย์สุจริต ความสุภาพอ่อนน้อมมีมนุษยสัมพันธ์	ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงาน การเข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี	การวางบทบาทที่เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
สมรรถนะที่ต้องการ	ประสบการณ์ทำงาน การปรับตัวเข้ากับบุคคลต่างๆ	การคิดเชิงวิพากษ์และการอภิปราย การฝึกปฏิบัติเพื่อการทำงาน	ความกล้าคิดกล้าพูด ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	ความสามารถในการปรับตัว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบการจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) โดยเฉพาะการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) และการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy Analysis) ทำให้พบว่า สมรรถนะบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย

1) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ

รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้เกิดพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่สร้างโอกาสในการมีงานทำประกอบด้วยสองส่วนสำคัญ ได้แก่ *ส่วนแรกคือ* ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารองค์การ ซึ่งครอบคลุมด้านการวางแผน การจัดโครงสร้าง การประสานงาน และพฤติกรรมองค์การ และ *ส่วนที่สองคือ* ความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในเรื่องการสรรหาคัดเลือกบุคลากร การฝึกอบรมพัฒนา การประเมินผลงาน ฯลฯ โดยเป็นความรู้ความเข้าใจที่สำคัญสำหรับตำแหน่งงานในหน่วยงานภาคเอกชนที่เปิดรับสำหรับรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตใน

พื้นที่ภาคตะวันออก โดยความรู้ความเข้าใจในสองส่วนนี้นับเป็นสาขาวิชาสำคัญสาขาหนึ่งของรัฐประศาสนศาสตร์

2) สมรรถนะด้านการทำงานในหน้าที่

การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งงานที่รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตมีโอกาสเข้าทำงานต้องการ *สมรรถนะด้านการสื่อสาร* ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งจำเป็นต้องมีสมรรถนะการสื่อสารในการพูดเพื่อการติดต่อประสานงานกับบุคคลระดับต่างๆ จึงต้องใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ และการพูดในที่สาธารณะอย่างมั่นใจพร้อมสามารถนำเสนอข้อมูลที่ชัดเจนและดึงดูดความสนใจผู้ฟังได้ นอกจากนี้ ทักษะการสื่อสารยังครอบคลุมถึงการเขียนบันทึกข้อความโต้ตอบอีเมลล์ การจัดทำเอกสารในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามแบบที่ใช้ในหน่วยงานต่างๆ ขณะที่ *สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชัน* รวมถึงทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานอย่าง Microsoft Office ก็เป็นสมรรถนะสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานของบัณฑิต ซึ่งสมรรถนะทั้งสองส่วนนี้เป็นทักษะสำคัญในการทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน และการทำงานเป็นทีมที่สนับสนุนการปฏิบัติงานต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ

3) สมรรถนะด้านกระบวนการคิด

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นคุณสมบัติของบัณฑิตด้านกระบวนการคิดว่า ต้องการ *สมรรถนะการคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)* เป็นอย่างมาก เนื่องจากทักษะนี้เป็นพื้นฐานในการวินิจฉัยโจทย์งาน ปัญหาที่เกิดขึ้น และขั้นตอนการปฏิบัติงานให้บรรลุผล การทำงานในปัจจุบันที่ไม่ได้เป็นระเบียบแบบแผน (Routine) เดียวเสมอไป การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในการทำงาน จึงต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการแยกแยะประเด็นต่างๆ ประเมินค่าทางเลือก และลำดับความสำคัญก่อน-หลังได้ ซึ่งนับว่าเป็นสมรรถนะด้านกระบวนการคิดที่ใช้มากที่สุดและส่งเสริมให้เกิดโอกาสที่จะทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมากด้วย นอกจากนี้ สมรรถนะด้านกระบวนการคิดอื่นๆ ที่ควรมีได้แก่ *การคิดเชิงบวก (Positive Thinking)* ในการมองสถานการณ์อย่างมีสติรอบคอบและไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อแสวงหาโอกาสหรือด้านบวกจากสถานการณ์นั้น เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันที่มีความกดดันจากปัจจัยต่างๆ มากขึ้น หากบัณฑิตขาดสมรรถนะการคิดเชิงบวกจะทำให้ขาดความอดทน ความพยายาม และความท้าทายที่จะฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาได้

4) สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ

สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพเป็นคุณสมบัติที่จะทำให้บัณฑิตสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สมรรถนะที่พึงมีของบัณฑิตได้แก่ *ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย* โดยสามารถทำงานจนเสร็จลุล่วงตามที่กำหนดทั้งในด้านเวลา และเนื้อหาของงาน อันเป็นการไม่ก่อภาระแก่ผู้อื่นหรือทีมงาน โดยสมรรถนะความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานนี้รวมความถึงความตั้งใจมุ่งมั่นในการศึกษางานให้เข้าใจเป็นอย่างดีพร้อมรับการเรียนรู้ และพัฒนาสิ่งใหม่ตลอดเวลา ส่วนสมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพที่ต้องการอีกส่วนได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคล เวลา และสถานที่ได้อย่างสอดคล้อง ซึ่งประกอบด้วย การใช้ภาษา มารยาท การแต่งกาย และการวางบทบาททำที่เป็นมิตร มีความสุภาพอ่อนน้อม อันจะทำให้ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ด้วยความสบายใจทั้งสองฝ่าย ลดปัญหาข้อขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจต่อกันที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานได้

การวิจัยสมรรถนะของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก แสดงข้อมูลถึงสมรรถนะในแต่ละด้านข้างต้น ร่วมกับสมรรถนะพิเศษที่ควรยกระดับให้เกิดการปลูกฝังในตัวบัณฑิตเพื่อสร้างโอกาสในการทำงาน ได้แก่ *ความกล้าคิดกล้าแสดงความคิดเห็น* สามารถอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ ถกเถียงกับทีมงานเพื่อระดมสมองและหาทางออกร่วมกันได้ ร่วมกับสมรรถนะที่เป็น *ประสบการณ์การปฏิบัติงานจริง* ซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตมีฐานข้อมูลและฐานคิดรองรับการทำงานในหน่วยงานได้ ประสบการณ์เดิมจากการฝึกประสบการณ์การทำงานในระหว่างการศึกษาจึงเป็นคุณสมบัติที่ทำให้หน่วยงานต่างๆ เกิดความมั่นใจในความพร้อมของบัณฑิตที่จะรับเข้าทำงานมากยิ่งขึ้น

4.2 กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

การกำหนดกลยุทธ์เกิดจากการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นบริบทสำคัญอันมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานร่วมกับเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ

ส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) นำมาใช้ในการหาข้อสรุปเชิงตัวเลขเกี่ยวกับระดับความพร้อมของผู้เรียนและความพร้อมของหลักสูตร ตลอดจนสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตร ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปัจจุบัน จำนวน 260 คน และศิษย์เก่าจำนวน 380 คน ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สำหรับศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Componential Analysis) เพื่อแสดงผลการศึกษาถึงทางเลือกกลยุทธ์การผลิตบัณฑิต นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อหาข้อสรุปถึงกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับการทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

4.2.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายใน

สถานการณ์สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา อันเป็นปัจจัยนำเข้า (Inputs) ที่จะนำไปเป็นทรัพยากรในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ความพร้อมของผู้เรียนในหลักสูตรและความพร้อมของหลักสูตร

1) ความพร้อมของผู้เรียนในหลักสูตร

ผลการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากนิสิตปัจจุบันจำนวน 260 คน พบว่า นิสิตปัจจุบันมีความพร้อมในการเตรียมตัวเข้าศึกษาและภูมิหลังของครอบครัวและการศึกษา ดังนี้

ตาราง 4.14 แสดงข้อมูลการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตร

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 260)
อาชีพของผู้ปกครอง		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12.3	32
พนักงานบริษัทเอกชน	16.5	43
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	35	91
เกษตรกร/การประมง	6.9	18
รับจ้าง	27.3	71
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1.9	5
รวม	100	260
ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อเดือน		
เดือนละไม่เกิน 5,000 บาท	29.6	77
เดือนละ 5,000 – 10,000 บาท	40.8	106
เดือนละ 10,001 – 15,000 บาท	15.4	40
เดือนละ 15,000 – 20,000 บาท	8.1	21
เดือนละมากกว่า 20,000 บาท	4.6	12
ไม่ได้สนับสนุนค่าใช้จ่าย	1.5	4
รวม	100	260
ภูมิภาคของโรงเรียนที่นิสิตสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา		
ตอนปลายหรือเทียบเท่า		
ภาคกลาง	23.8	62
ภาคตะวันออก	65.8	171
ภาคเหนือ	0.8	2
ภาคตะวันตก	1.9	5
ภาคใต้	1.5	4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6.2	16

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 260)
ประเภทของโรงเรียนที่ผลิตสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา		
ตอนปลายหรือเทียบเท่า		
โรงเรียนรัฐ	80.8	210
โรงเรียนเอกชน	17.3	45
โรงเรียนนานาชาติ	0	0
การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)	0	0
วิทยาลัย/โรงเรียนอาชีวศึกษา	1.9	5
รวม	100	260
แผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า		
วิทย์ – คณิต	31.5	82
ศิลป์ – คำนวณ	21.9	57
ศิลป์ – ภาษา	38.5	100
วิทย์ – คอมฯ	0.4	1
ศิลป์ – ทั่วไป	5.4	14
ไทย – สังคม	1.5	4
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	0.4	1
การตลาด	0.4	1
รวม	100	260
ความถนัดหรือความสามารถพิเศษของนิสิต		
กีฬา	16.9	44
ดนตรี/การร้องเพลง	9.6	25
การพูด/การแสดง	13.5	35
ศิลปะ/หัตถกรรม	11.2	29
การเขียนบทประพันธ์	2.7	7
กิจกรรมจิตอาสา	31.9	83
คอมพิวเตอร์/เทคโนโลยี	8.1	21
เครื่องดนตรี/อิเล็กทรอนิกส์	1.2	3

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 260)
ชกมวย	0.8	2
การลงทุน	0.8	2
ไม่มี	3.5	9
รวม	100	260
แหล่งข้อมูลสำหรับการพิจารณาเลือกหลักสูตรเรียนต่อใน		
มหาวิทยาลัยที่ใช้มากที่สุด		
การแนะนำของอาจารย์ที่โรงเรียน	16.2	42
เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ	31.9	83
กระตุ้/บอร์ดในเว็บไซต์ต่างๆ	23.5	61
การสอบถามญาติ/เพื่อน/รุ่นพี่	28.5	74
รวม	100	260
เหตุผลที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี		
ที่มหาวิทยาลัยบูรพา		
อยู่ใกล้บ้าน/ที่พัก	42.7	111
เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ	18.1	47
ชื่อเสียงมหาวิทยาลัย	13.1	34
ค่าใช้จ่ายถูกกว่ามหาวิทยาลัยอื่น	3.5	9
โอกาสหางานทำได้ง่าย	5.0	13
มีพี่น้องกำลังศึกษาหรือจบการศึกษา	11.5	30
สภาพแวดล้อมและบรรยากาศดี	2.7	7
คะแนนแอดมิชชั่น	1.2	3
มีคณะที่สนใจ	2.3	6
รวม	100	260
เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร		
บัณฑิต สาขาบริหารทั่วไป		
ค่าใช้จ่ายถูกกว่าเมื่อเทียบกับหลักสูตรอื่น	1.9	5

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 260)
โอกาสหางานทำได้ง่าย	1.5	4
สามารถสมัครสอบเข้ารับราชการได้	27.3	71
มีโอกาเรียนจบ	8.8	23
สนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม/การบริหาร	35.4	92
มีโอกาสใช้ความรู้ต่อไปในอนาคต	18.5	48
เชื่อคำแนะนำของผู้ปกครอง/ญาติ/ผู้ที่เกี่ยวข้อง	6.5	17
รวม	100	260
แผนหลังจบการศึกษาแล้วในระยะเวลา 1 - 2 ปี		
สมัครงานในบริษัทเอกชน	36.5	95
เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการ	27.7	72
เรียนต่อระดับปริญญาโท	5.8	15
ท่องเที่ยวหาประสบการณ์	5.0	13
ช่วยกิจการของครอบครัว	10.0	26
ลงทุนหรือขยายธุรกิจของตนเอง	10.8	28
อุปสมบท	3.1	8
เกณฑ์ทหาร	1.2	3
รวม	100	260
อาชีพที่นิสิตต้องการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา		
รับราชการ	32.7	85
พนักงานบริษัทเอกชน	24.6	64
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	42.3	110
อาจารย์/นักวิชาการ	0.4	1
รวม	100	260
พื้นที่แหล่งงานที่นิสิตต้องการทำงานหลังจบการศึกษา		
กรุงเทพและปริมณฑล	23.5	61
ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา	59.2	154

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 260)
จันทบุรี ตราด	3.1	8
ภูมิภาคอื่นๆ	14.2	37
รวม	100	260

ตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อาชีพผู้ปกครอง ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อเดือน ภูมิภาคของโรงเรียนที่นิสิตสำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ประเภทของโรงเรียนที่นิสิตสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า แผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ความถนัดหรือความสามารถพิเศษของนิสิต แหล่งข้อมูลสำหรับการพิจารณาเลือกหลักสูตรเรียนต่อในมหาวิทยาลัยที่ใช้มากที่สุด เหตุผลที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพา เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารทั่วไป แผนหลังจบการศึกษาแล้วในระยะเวลา 1 - 2 ปี อาชีพที่นิสิตต้องการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา และพื้นที่แหล่งงานที่นิสิตต้องการทำงานหลังจบการศึกษา พบว่า อาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำอาชีพเจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 35 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อเดือน เดือนละ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 ภูมิภาคของโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคตะวันออก จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 ประเภทของโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนรัฐ จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 แผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ แผนการเรียนศิลป์ – ภาษา จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 ความถนัดหรือความสามารถพิเศษของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ด้านกิจกรรมจิตอาสา จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้แหล่งข้อมูลเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ สำหรับการพิจารณาเลือกหลักสูตรเรียนต่อในมหาวิทยาลัยมากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 เหตุผลที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ อยู่ใกล้บ้าน/ที่พัก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ สนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

สังคม/การบริหาร จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 แพนหลังจบการศึกษาแล้วในระยะเวลา 1 - 2 ปีของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ สมัยครงานในบริษัทเอกชน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 อาชีพที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา คือ เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 110 คิดเป็นร้อยละ 42.3 และพื้นที่แหล่งงานที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการทำงานหลังจบการศึกษา คือ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยแยกเป็นประเด็นจากตาราง 4.2 ได้ดังต่อไปนี้

อาชีพผู้ปกครอง พบว่า อาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำอาชีพเจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 เกษตรกร/การประมง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อเดือน เดือนละ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาคือ เดือนละไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 เดือนละ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 เดือนละ 15,000 – 20,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 เดือนละมากกว่า 20,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 และไม่ได้สนับสนุนค่าใช้จ่าย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ภูมิภาคของโรงเรียนที่นิสิตสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า พบว่า ภูมิภาคของโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคตะวันออก จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 รองลงมาคือ ภาคกลาง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ภาคตะวันตก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ภาคใต้ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และภาคเหนือ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ประเภทของโรงเรียนที่นิสิตสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า พบว่า ประเภทของโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนรัฐ จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 รองลงมาคือ โรงเรียนเอกชน จำนวน

45 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และวิทยาลัย/โรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

แผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า พบว่า แผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ แผนการเรียนศิลป์ – ภาษา จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาเป็นแผนการเรียน วิทยาศาสตร์ – คณิต จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ศิลป์ – คำนวณ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ศิลป์ – ทวิ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ไทย – สังคม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และแผนการเรียนที่มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ วิทยาศาสตร์ – คอมพิวเตอร์, คอมพิวเตอร์ธุรกิจ, การตลาด จำนวนละ 1 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

ความถนัดหรือความสามารถพิเศษของนิสิต พบว่า ความถนัดหรือความสามารถพิเศษของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ด้านกิจกรรมจิตอาสา จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาคือ กีฬา จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 การพูด/การแสดง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ศิลปะ/หัตถกรรม จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ดนตรี/การร้องเพลง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 คอมพิวเตอร์/เทคโนโลยี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 ไม่มีความถนัดหรือความสามารถพิเศษ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 การเขียนบทประพันธ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 เครื่องยนต์/อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ชกมวยและการลงทุน มีจำนวนเท่ากัน คือ ประเด็นละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

แหล่งข้อมูลสำหรับการพิจารณาเลือกหลักสูตรเรียนต่อในมหาวิทยาลัยที่ใช้มากที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้แหล่งข้อมูลเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ สำหรับการพิจารณาเลือกหลักสูตรเรียนต่อในมหาวิทยาลัยมากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาคือ การสอบถามญาติ/เพื่อน/รุ่นพี่ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 กระทู้/บอร์ดในเว็บไซต์ต่างๆ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และการแนะนำของอาจารย์ที่โรงเรียน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ตามลำดับ

เหตุผลที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า เหตุผลที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ อยู่ใกล้บ้าน/ที่พัก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมาคือ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 ชื่อเสียงมหาวิทยาลัย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 มีพี่น้องกำลังศึกษาหรือจบ

การศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 โอกาสหางานทำได้ง่าย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ค่าใช้จ่ายถูกกว่ามหาวิทยาลัยอื่น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 สภาพแวดล้อมและบรรยากาศดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 มีคณะที่สนใจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 และคะแนนแอดมิชชัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารทั่วไป พบว่า เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ สนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม/การบริหาร จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมาคือ สามารถสมัครสอบเข้ารับราชการได้ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 มีโอกาสใช้ความรู้ต่อไปในอนาคต จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 มีโอกาสเรียนจบ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 เชื่อคำแนะนำของผู้ปกครอง/ญาติ/ผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ค่าใช้จ่ายถูกกว่าเมื่อเทียบกับหลักสูตรอื่น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และโอกาสหางานทำได้ง่าย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

แผนหลังจบการศึกษาแล้วในระยะเวลา 1 - 2 ปี แผนหลังจบการศึกษาแล้วในระยะเวลา 1 - 2 ปีของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ สมัครงานในบริษัทเอกชน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาคือ เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 ลงทุนหรือขยายธุรกิจของตนเอง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ช่วยกิจการของครอบครัว จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เรียนต่อระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ท่องเที่ยวหาประสบการณ์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5 อุปสมบท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และเกณฑ์ทหาร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

อาชีพที่นิสิตต้องการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา พบว่า อาชีพที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา คือ เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 110 คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือ รับราชการ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 และอาจารย์/นักวิชาการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ

พื้นที่แหล่งงานที่นิสิตต้องการทำงานหลังจบการศึกษา พบว่า พื้นที่แหล่งงานที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการทำงานหลังจบการศึกษา คือ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมาคือ กรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ภูมิภาคอื่นๆ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 และจันทบุรี ตราด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ตามลำดับ

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของผู้เรียนในหลักสูตร ดังนี้

ก. ภูมิหลังด้านครอบครัว

ผู้เรียนหรือนิสิตปัจจุบันในหลักสูตรมีครอบครัวที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเจ้าของธุรกิจ ธุรกิจส่วนตัว และค้าขายมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง ซึ่งหากพิจารณาระดับค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่ผู้ปกครองสนับสนุนแก่นิสิตพบว่า เป็นจำนวนเงิน 5,000 – 10,000 บาท มากที่สุด รองลงมาคือเดือนละไม่เกิน 5,000 บาท ซึ่งสองระดับนี้รวมกันมีสัดส่วนถึงร้อยละ 70.4 ซึ่งค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่ผู้เรียนได้รับจากผู้ปกครองนี้ นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ อาทิ ค่าหอพัก ค่าอาหาร และค่าเอกสารการเรียนต่างๆ เมื่อพิจารณาเงินสนับสนุนจากผู้ปกครองร่วมกับการที่ผู้เรียนส่วนหนึ่งได้ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และทำงานพิเศษร่วมด้วย จะพบว่า ครอบครัวส่งเสริมการศึกษาให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และผู้เรียนต้องการเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐ (ร้อยละ 13.1) ที่เป็นมหาวิทยาลัยใกล้บ้าน (ร้อยละ 42.7) เป็นสำคัญ อีกทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด (ร้อยละ 65.8) โดยที่ความเห็นของผู้เรียนส่วนใหญ่จะมองว่า มหาวิทยาลัยมีค่าใช้จ่ายถูกกว่ามหาวิทยาลัยอื่นไม่มากก็ตาม (ร้อยละ 3.5) แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนและครอบครัวประเมินว่า การเรียนมหาวิทยาลัยที่ใกล้บ้านซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเป็นทางเลือกในเชิงโอกาสมากกว่าอุปสรรคสำหรับการศึกษาของบุตรหลาน แม้ว่าจะมีความพร้อมด้านการเงินที่สนับสนุนผู้เรียนค่าใช้จ่ายต่อเดือนได้ไม่สูงมากก็ตาม

ข. การเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาในหลักสูตรของผู้เรียน

ผู้เรียนเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่าจากโรงเรียนรัฐสูงถึงร้อยละ 80.8 โดยจบแผนการเรียนศิลป์ - ภาษา สูงสุด คือ ร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ วิทยาศาสตร์ - คณิต ร้อยละ 31.5 ความสามารถพิเศษหรือความถนัดที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีคือ กิจกรรมอาสา ร้อยละ 31.9 รองลงมาคือ กีฬา การพูดและการแสดง ศิลปะหัตถกรรม ตามลำดับ เมื่อผู้เรียนจะเตรียมตัวเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมถึงการสืบค้นในกระทู้หรือเว็บไซต์ต่างๆ และการสอบถามจากญาติ เพื่อน และรุ่นพี่ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยเป้าหมายของ

ผู้เรียนในอนาคตระยะยาวต้องการเป็นเจ้าของกิจการหรือมีธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 42.3 รองลงมาคือ การรับราชการ ร้อยละ 32.7 ซึ่งผู้เรียนวางแผนระยะสั้นหลังสำเร็จการศึกษาว่าจะสมัครงานในบริษัทเอกชนก่อนมากที่สุด ร้อยละ 36.5 รองลงมาคือ เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการ ร้อยละ 27.7 ซึ่งแผนการประกอบอาชีพดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ที่ผู้เรียนประเมินตนเองว่า เป็นผู้มีความสนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมและการบริหาร ร้อยละ 35.4 และหลักสูตรนี้สามารถสมัครสอบเข้ารับราชการได้ ร้อยละ 27.3

ผู้เรียนในหลักสูตรมีความพร้อมในด้านการเตรียมตัวเข้าศึกษาที่พิจารณาข้อมูลต่างๆ สำนวความสนใจหรือความถนัดของตนเอง ร่วมกับการวางแผนเป้าหมายการประกอบอาชีพในอนาคตอย่างชัดเจน จึงได้เลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

2) ความพร้อมของหลักสูตร

ผลการศึกษาดัวยวิธีวิจัยเชิงปริมาณในด้านความพร้อมของหลักสูตร ที่อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากนิสิตปัจจุบันจำนวน 260 คน และศิษย์เก่า จำนวน 380 คน เพื่อสะท้อนถึงระดับคุณภาพมาตรฐานที่หลักสูตรได้ดำเนินการมาตลอดกว่า 18 ปี แสดงผลการวิจัย ดังนี้

• การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรตามมุมมองนิสิตปัจจุบัน

ตาราง 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ (n = 260)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	\bar{X}	SD	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. ผลลัพธ์การเรียนรู้	3.87	.554	สูง	3
2. กิจกรรมการเรียนการสอน	3.95	.489	สูง	2
3. การวัดและประเมินผล	4.09	.614	สูง	1
4. รูปแบบการศึกษา	3.87	.631	สูง	3
รวม	3.94	.487		

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ($\bar{X} = 3.94$; $SD = .487$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.09$; $SD = .614$) รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.95$; $SD = .489$) ส่วนลำดับที่ 3 นั้นมีสองประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ รูปแบบการศึกษา ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .631$) และผลลัพธ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .554$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ($n = 260$)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. นิสิตทราบว่าเรียนจบ หลักสูตรแล้วสามารถ ทำงานอะไรได้บ้าง	46 (17.7)	150 (57.7)	61 (23.5)	3 (1.2)	0 (0.0)	3.92	.673	สูง	1
2. นิสิตทราบว่าเรียนจบ หลักสูตรแล้วจะมีความรู้ และทักษะใดบ้าง	41 (15.8)	147 (56.5)	68 (26.2)	4 (1.5)	0 (0.0)	3.87	.681	สูง	2
3. นิสิตทราบว่าแต่ละรายวิชา ที่ได้ศึกษามา ต้องการให้ นิสิตมีความสามารถใน เรื่องใด	42 (16.2)	143 (55)	72 (27.7)	3 (1.2)	0 (0.0)	3.86	.684	สูง	3
4. นิสิตคิดว่าตนเองสามารถ บรรลุความรู้และทักษะใน ภาพรวมจากการศึกษา รายวิชาต่างๆ ในระดับใด	36 (13.8)	145 (55.8)	79 (30.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.83	.645	สูง	4

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงทั้งหมดจากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1. นิสิตทราบว่าเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถทำงานอะไรได้บ้าง ($\bar{X} = 3.92$; $SD = .673$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 2. นิสิตทราบว่าเรียนจบหลักสูตรแล้วจะมีความรู้และทักษะใดบ้าง ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .681$) ประเด็นที่ 3. นิสิตทราบว่าแต่ละรายวิชาที่ได้ศึกษามา ต้องการให้นิสิตมีความสามารถในเรื่องใด ($\bar{X} = 3.86$; $SD = .684$) และประเด็นที่ 4. นิสิตคิดว่าตนเองสามารถบรรลุความรู้และทักษะในภาพรวมจากการศึกษารายวิชาต่างๆ ในระดับใด ($\bar{X} = 3.83$; $SD = .645$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($n = 260$)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. นิสิตเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมกับกิจกรรม ในชั้นเรียน	111 (42.7)	119 (45.8)	30 (11.5)	0 (0.0)				
2. นิสิตมีความกระตือรือร้นใน การแสวงหาความรู้และ พัฒนาตนเอง	49 (18.8)	145 (55.8)	65 (25)	1 (0.4)	0 (0.0)	3.93	.671	สูง	5
3. อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหา อย่างเป็นระบบและ ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ รายวิชา	69 (26.5)	146 (56.2)	43 (16.5)	2 (0.8)	0 (0.0)	4.08	.675	สูง	3
4. อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิต แสดงความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกัน	88 (33.8)	136 (52.3)	35 (13.5)	1 (0.4)	0 (0.0)	4.20	.672	สูง	2

5. ลำดับการเรียนรู้รายวิชา ต่างๆ เริ่มต้นจากการปรับ พื้นฐานความรู้การวางรากฐาน ทฤษฎีแนวคิด การประยุกต์ ความรู้สู่การลงมือปฏิบัติได้	56	155	48	1	0	4.02 .645	สูง	4
	(21.5)	(59.6)	(18.5)	(0.4)	(0.0)			
6. เนื้อหาที่เรียนทันสมัย ครอบคลุมสาระหลัก และ ยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ ปัจจุบัน	60	151	43	5	1	4.02 .714	สูง	4
	(23.1)	(58.1)	(16.5)	(1.9)	(0.4)			
7. กิจกรรมทั้งในและนอก ห้องเรียนช่วยเสริมสร้าง ประสบการณ์การเรียนรู้	45	133	76	5	1	3.83 .742	สูง	6
	(17.3)	(51.2)	(29.2)	(1.9)	(0.4)			
8. ห้องเรียนมีขนาดและ บรรยากาศเหมาะสมกับการ เรียนรู้	42	124	87	7	0	3.77 .745	สูง	9
	(16.2)	(47.7)	(33.5)	(2.7)	(0.0)			
9. อุปกรณ์/สื่อการเรียนการ สอนหลากหลายและ เพียงพอต่อการส่งเสริม การเรียนรู้	49	108	87	15	1	3.73 .847	สูง	10
	(18.8)	(41.5)	(33.5)	(5.8)	(0.4)			
10. นิสิตมั่นใจในความรู้และ ทักษะที่ได้รับจากการเรียน การสอนการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	32	144	80	4	0	3.78 .669	สูง	8
	(12.3)	(55.4)	(30.8)	(1.5)	(0.0)			
11. นิสิตสามารถแก้ไขปัญหา และค้นหาคำตอบที่ต้องการ ได้เสมอ	40	134	82	4	0	3.81 .704	สูง	7
	(15.4)	(51.5)	(31.5)	(1.5)	(0.0)			

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1. นิสิตเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอและมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.31$; $SD = .669$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 4. อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ($\bar{X} = 4.20$; $SD = .672$) ประเด็นที่ 3. อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นระบบและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์รายวิชา ($\bar{X} = 4.08$; $SD = .675$) ในอันดับที่ 4 มีอันดับเท่ากัน สองประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 5. ลำดับการเรียนรายวิชาต่างๆ เริ่มต้นจากการปรับพื้นฐานความรู้การวางรากฐานทฤษฎีแนวคิด การประยุกต์ความรู้ สู่การลงมือปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .645$) และเนื้อหาที่เรียนทันสมัยครอบคลุมสาระหลักและยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .714$) ในลำดับต่อไปได้แก่ ประเด็นที่ 2. นิสิตมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.93$; $SD = .671$) ประเด็นที่ 7. กิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.83$; $SD = .742$) ประเด็นที่ 11. นิสิตสามารถแก้ไขปัญหาและค้นหาคำตอบที่ต้องการได้เสมอ ($\bar{X} = 3.81$; $SD = .704$) ประเด็นที่ 10. นิสิตมั่นใจในความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.78$; $SD = .669$) ประเด็นที่ 8. ห้องเรียนมีขนาดและบรรยากาศเหมาะสมกับการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.77$; $SD = .745$) และประเด็นที่ 9. อุปกรณ์/สื่อการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.73$; $SD = .847$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการวัดและประเมินผล (n = 260)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและ ประเมินผลแก่นิสิตตั้งแต่ คาบแรกของการเรียน	111 (42.7)	101 (38.8)	45 (17.3)	3 (1.2)				
2. นิสิตรับทราบเกณฑ์การให้ คะแนนของแต่ละชิ้นงานว่า มาจากตัวชี้วัดใด	111 (42.7)	108 (41.5)	39 (15.0)	2 (0.8)	0 (0.0)	4.26	.736	สูงมาก	1
3. เมื่ออาจารย์ให้คะแนนแล้ว อาจารย์จะให้คำแนะนำ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงผลงาน ต่อไป	59 (22.7)	140 (53.8)	49 (18.8)	11 (4.2)	1 (0.4)	3.94	.786	สูง	5
4. สัดส่วนคะแนนการสอบ ผลงาน กิจกรรม และความ รับผิดชอบมีความเหมาะสม	51 (19.6)	146 (56.2)	61 (23.5)	2 (0.8)	0 (0.0)	3.95	.679	สูง	4
5. การตัดเกรดมีความถูกต้อง เที่ยงตรง และน่าเชื่อถือ	79 (30.4)	131 (50.4)	47 (18.1)	3 (1.2)	0 (0.0)	4.10	.723	สูง	3

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ องค์ประกอบจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 2. นิสิตรับทราบเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละชิ้นงานว่ามาจากตัวชี้วัดใด ($\bar{X} = 4.26$; $SD = .736$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 1. อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผลแก่นิสิตตั้งแต่คาบแรกของการเรียน ($\bar{X} = 4.23$; $SD = .771$) ประเด็นที่ 5. การตัดเกรดมีความถูกต้อง เที่ยงตรง และน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.10$; $SD = .723$) ประเด็นที่ 4. สัดส่วนคะแนนการสอบ ผลงาน กิจกรรม และความรับผิดชอบ

มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.95$; $SD = .679$) และประเด็นที่ 3. เมื่ออาจารย์ให้คะแนนแล้ว อาจารย์จะให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงผลงานต่อไป ($\bar{X} = 3.94$; $SD = .786$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านรูปแบบการศึกษา ($n = 260$)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. บรรยากาศการเรียนส่งเสริม ให้ได้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มี ผลงานและกระบวนการ ที่เป็นลำดับ	42 (16.2)	136 (52.3)	75 (28.8)	6 (2.3)				
2. บรรยากาศการเรียนที่ ผู้สอนและผู้เรียนทำงาน ร่วมกัน มีการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างสม่ำเสมอ	43 (16.5)	147 (56.5)	64 (24.6)	6 (2.3)	0 (0.0)	3.87	.700	สูง	3
3. บรรยากาศการเรียนเน้นการ ปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ทำ ผลงานโดยไม่หวัง ผลตอบแทน และดูว่าสังคม เปลี่ยนอะไรและแก้ไขอย่างไร	43 (16.5)	137 (52.7)	71 (27.3)	8 (3.1)	1 (0.4)	3.82	.752	สูง	4
4. บรรยากาศการเรียนที่เน้น ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ ของคุณภาพทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ในการวัดผลงาน และวิธีการ	47 (18.1)	147 (56.5)	61 (23.5)	5 (1.9)	0 (0.0)	3.91	.697	สูง	2
5. บรรยากาศการเรียนในแต่ ละชั้นปีมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะและประสบการณ์ พร้อมสำหรับการทำงานใน อนาคต	62 (23.8)	131 (50.4)	62 (23.8)	5 (1.9)	0 (0.0)	3.96	.745	สูง	1

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านรูปแบบการศึกษา อยู่ในระดับสูงทั้งหมดจากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 5. บรรยากาศการเรียนในแต่ละชั้นปีมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและประสบการณ์พร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต ($\bar{X} = 3.96$; $SD = .745$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 4. บรรยากาศการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณภาพทุกขั้นตอนมีเกณฑ์ในการวัดผลงานและวิธีการ ($\bar{X} = 3.91$; $SD = .697$) ประเด็นที่ 2. บรรยากาศการเรียนที่ผู้สอนและผู้เรียนทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์ วิจัย อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .700$) โดยลำดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันสองประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1. บรรยากาศการเรียนส่งเสริมให้ได้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มีผลงานและกระบวนการที่เป็นลำดับ ($\bar{X} = 3.82$; $SD = .738$) และประเด็นที่ 3. บรรยากาศการเรียนเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ทำผลงานโดยไม่หวังผลตอบแทน และดูว่าสังคมเปลี่ยนอะไรและแก้ไขอย่างไร ($\bar{X} = 3.82$; $SD = .752$) ตามลำดับ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฯ (รายวิชา/เนื้อหาความรู้/วิธีการสอน/ผู้สอน ฯลฯ) ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

ในด้านรายวิชา/เนื้อหาความรู้ พบว่า อยากให้เพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยี การใช้โปรแกรม Microsoft Office (Excel มีความจำเป็นอย่างมาก) SAP Photoshop บัญชี การเงินงบประมาณ กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รายวิชาเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคตของนิสิตหลังจบการศึกษา และอยากให้หลักสูตรมีการติวภาษาอังกฤษและสอบภาษาอังกฤษ รวมถึงการติวสอบการวัดความรู้ความสามารถทั่วไป (ภาค ก.) เพื่อสอบเข้ารับราชการ ให้หลักสูตรมีการจัดรายวิชาของแต่ละชั้นปีให้ชัดเจน เรียงจากวิชาพื้นฐานไปสู่รายวิชาที่ต้องใช้ความรู้ขั้นสูงตามลำดับ ปรับปรุงรายวิชาให้ทันสมัยและหลากหลายได้เรียนรู้จากชีวิตภายนอก ผสมผสานการสอน และสอนการใช้คอมพิวเตอร์ในสำนักงาน รวมถึงการเรียนรู้ระบบราชการและเอกชน เนื้อหารายวิชา อยากให้มีเนื้อหาที่ตรงกับหลักสูตรมากกว่านี้ เพิ่มหลักสูตรที่มีความหลากหลาย หรือเปิดหลักสูตรเสรีเพิ่มมากขึ้น เนื้อหาความรู้อยากให้สอดคล้องประเด็นสถานการณ์ในปัจจุบันและประเด็นที่น่าสนใจของต่างประเทศ

วิธีการสอน/ผู้สอน พบว่า อยากให้เน้นการปฏิบัติจริงให้มากกว่าทฤษฎี ควรลดชั่วโมงเรียนให้น้อยลง อาจารย์บางท่านใช้ระยะเวลาในการการอธิบายนานเกินไปในแต่ละสไลด์ ทำให้นิสิตรู้สึกเบื่อ และทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน อยากให้มีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อเป็นตัวอย่างของ

การประยุกต์ใช้หรือเปรียบเทียบสิ่งที่เรียน นำเทคโนโลยีมาใช้ให้มากขึ้น ใช้วิธีการสอนด้วยการยกตัวอย่าง การประยุกต์ใช้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันเพื่อให้เห็นภาพที่กว้างขึ้น อยากรให้เพิ่มชั่วโมงของการศึกษานอกห้องเรียนจากสถานที่จริงของตามหน่วยงานต่างๆที่สนใจ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ให้เข้ากับในทฤษฎีของรายวิชานั้นๆ เพื่อให้เข้าใจมากขึ้น ในห้องเรียนไม่ควรสอนแออัดมากเกินไป และอยากให้อาจารย์สร้างความใกล้ชิด หรือเป็นกันเองมากขึ้น หากนิสิตมีความคุ่นชินและเป็นกันเอง (ในระยะเวลาที่เหมาะสม) จะเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ที่หลากหลาย โดยไม่มีความตึงเครียดระหว่างครู-ศิษย์ จนเกินไป รวมถึงผู้สอน (บางท่าน) ยังแจกรายละเอียดที่มาของคะแนนและเกรดไม่ละเอียด หรือไม่ถูกต้อง หรือในบางกรณีก็ออกคะแนนช้าจนไม่สามารถคำนวณความเสี่ยงของตนเองได้ว่าควรสอบหรือเรียนต่อ

- การจัดการเรียนรู้ในมุมมองของศิษย์เก่า

ตาราง 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	\bar{X}	SD	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. ผลลัพธ์การเรียนรู้	3.80	.693	สูง	4
2. การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร	4.11	.543	สูง	1
3. การวัดและประเมินผล	4.12	.671	สูง	2
4. รูปแบบการศึกษา	3.96	.687	สูง	3
รวม	4.00	.578		

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ($\bar{X} = 4.00$; $SD = .578$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ 2. การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.11$; $SD = .543$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 3. การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.12$; $SD = .671$) ประเด็นที่ 4. รูปแบบการศึกษา ($\bar{X} = 3.96$; $SD = .687$) และประเด็น 1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.80$; $SD = .693$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. ท่านทราบวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรฯ ว่าเรียนจบแล้ว ทำงานอะไรได้บ้างตั้งแต่ แรกเริ่ม	72 (18.9)	179 (47.1)	104 (27.4)	17 (4.5)				
2. ท่านทราบผลลัพธ์การเรียนรู้ ว่าเมื่อเรียนจบแล้วมีความรู้ และทักษะใด	67 (17.6)	205 (53.9)	85 (22.4)	19 (5.0)	4 (1.1)	3.82	.815	สูง	2
3. ท่านทราบวัตถุประสงค์ของ แต่ละรายวิชาว่าต้องการให้ ท่านมีความสามารถในเรื่องใด	76 (20.0)	195 (51.3)	93 (24.5)	14 (3.7)	2 (0.5)	3.87	.789	สูง	1
4. หลังสำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตร ท่านคิดว่ามีความรู้ และทักษะตามเป้าหมายของ หลักสูตรในระดับใด	55 (14.5)	212 (55.8)	89 (23.4)	23 (6.1)	1 (0.3)	3.78	.774	สูง	3

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ องค์ประกอบจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 3. ท่านทราบวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชาว่าต้องการให้ท่านมีความสามารถในเรื่องใด ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .789$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 2. ท่านทราบผลลัพธ์การเรียนรู้ว่าเมื่อเรียนจบแล้วมีความรู้และ ทักษะใด ($\bar{X} = 3.82$; $SD = .815$) ประเด็นที่ 4. หลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ท่านคิดว่ามีความรู้ และทักษะตามเป้าหมายของหลักสูตรในระดับใด ($\bar{X} = 3.78$; $SD = .774$) และประเด็นที่ 1. ท่านทราบ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ ว่าเรียนจบแล้วทำงานอะไรได้บ้างตั้งแต่แรกเริ่ม ($\bar{X} = 3.76$; $SD = .882$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร ($n = 380$)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. ท่านเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมกิจกรรมใน ชั้นเรียน	206 (54.2)	164 (43.2)	10 (2.6)	0 (0.0)				
2. ท่านมีความกระตือรือร้นใน การแสวงหาความรู้และ พัฒนาตนเอง	124 (32.6)	175 (46.1)	81 (21.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.11	.727	สูง	5
3. อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหา อย่างเป็นระบบและครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์รายวิชา	125 (32.9)	191 (50.3)	59 (15.5)	5 (1.3)	0 (0.0)	4.15	.719	สูง	4
4. อาจารย์เปิดโอกาสให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกัน	144 (37.9)	176 (46.3)	50 (13.2)	10 (2.6)	0 (0.0)	4.19	.761	สูง	3
5. ลำดับการเรียนรายวิชาต่างๆ เริ่มต้นจากการปรับพื้นฐานความรู้ การวางรากฐานทฤษฎีแนวคิด การประยุกต์ความรู้สู่การลง มือปฏิบัติได้	144 (37.9)	181 (47.6)	46 (12.1)	9 (2.4)	0 (0.0)	4.21	.743	สูงมาก	2
6. เนื้อหาที่เรียนทันสมัย ครอบคลุมสาระหลัก และ ยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ ปัจจุบัน	106 (27.9)	199 (52.4)	67 (17.6)	7 (1.8)	1 (0.3)	4.06	.742	สูง	7

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง		น้อย ที่สุด				
			ปานกลาง	น้อย					
7. กิจกรรมทั้งในและนอก ห้องเรียนช่วยเสริมสร้าง ประสบการณ์การเรียนรู้	122 (32.1)	168 (44.2)	74 (19.5)	15 (3.9)	1 (0.3)	4.04	.835	สูง	9
8. ห้องเรียนมีขนาดและ บรรยากาศเหมาะสมกับการ เรียนรู้	115 (30.3)	183 (48.2)	78 (20.5)	4 (1.1)	0 (0.0)	4.08	.739	สูง	6
9. อุปกรณ์/สื่อการเรียนการ สอนหลากหลายและเพียงพอ ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้	97 (25.5)	180 (47.4)	95 (25.0)	7 (1.8)	1 (0.3)	3.96	.776	สูง	10
10. ท่านมั่นใจในความรู้และ ทักษะที่ได้รับจากการเรียน การสอน รวมถึงการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	89 (23.4)	194 (51.1)	87 (22.9)	10 (2.6)	0 (0.0)	3.95	.753	สูง	11
11. ท่านสามารถแก้ไขปัญหา และค้นหาคำตอบที่ต้องการ ได้เสมอ	110 (28.9)	185 (48.7)	79 (20.8)	6 (1.6)	0 (0.0)	4.05	.748	สูง	8

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1. ท่านเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอและมีส่วนร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.52$; $SD = .551$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 5. ลำดับการเรียนรายวิชาต่างๆ เริ่มต้นจากการปรับพื้นฐานความรู้การวางรากฐาน ทฤษฎีแนวคิด การประยุกต์ความรู้ สู่การลงมือปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.21$; $SD = .743$) ประเด็นที่ 4. อาจารย์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ($\bar{X} = 4.19$; $SD = .761$) ประเด็นที่ 3. อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นระบบและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์รายวิชา ($\bar{X} = 4.15$; $SD = .719$) ประเด็นที่ 2. ท่านมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.11$; $SD = .719$)

= .727) ประเด็นที่ 8. ห้องเรียนมีขนาดและบรรยากาศเหมาะสมกับการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.08$; $SD = .739$) ประเด็นที่ 6. เนื้อหาที่เรียนทันสมัย ครอบคลุมสาระหลัก และยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.06$; $SD = .742$) ประเด็นที่ 11. ท่านสามารถแก้ไขปัญหาและค้นหาคำตอบที่ต้องการได้เสมอ ($\bar{X} = 4.05$; $SD = .748$) ประเด็นที่ 7. กิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04$; $SD = .835$) ประเด็นที่ 9. อุปกรณ์/สื่อการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.96$; $SD = .776$) และประเด็นที่ 10. ท่านมั่นใจในความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอน รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.95$; $SD = .753$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการวัดและประเมินผล (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและ ประเมินผลแก่ผู้เรียนตั้งแต่ คาบแรกของการเรียน	176 (46.3)	141 (37.1)	54 (14.2)	9 (2.4)	0 (0.0)	4.27	.792	สูงมาก	1
2. ท่านรับทราบเกณฑ์การให้ คะแนนของแต่ละชิ้นงานว่า มาจากตัวชี้วัดใด	148 (38.9)	171 (45.0)	51 (13.4)	10 (2.6)	0 (0.0)	4.20	.768	สูง	2
3. เมื่ออาจารย์ให้คะแนนแล้ว อาจารย์จะให้คำแนะนำ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงผลงาน ต่อไป	108 (28.4)	173 (45.5)	76 (20.0)	21 (5.5)	2 (0.5)	3.96	.868	สูง	5
4. สัดส่วนคะแนนการสอบ ผลงาน กิจกรรม และความ รับผิดชอบ มีความเหมาะสม	111 (29.2)	188 (49.5)	75 (19.7)	6 (1.6)	0 (0.0)	4.06	.742	สูง	4

ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อย				
			กลาง	น้อย	ที่สุด				
5. การตัดเกรดมีความถูกต้อง เที่ยงตรง และน่าเชื่อถือ	129 (33.9)	184 (48.4)	62 (16.3)	4 (1.1)	1 (0.3)	4.15	.740	สูง	3

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงจากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1. อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผลแก่ผู้เรียนตั้งแต่คาบแรกของการเรียน ($\bar{X} = 4.27$; $SD = .792$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 2. ท่านรับทราบเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละชิ้นงานว่ามาจากตัวชี้วัดใด ($\bar{X} = 4.20$; $SD = .768$) ประเด็นที่ 5. การตัดเกรดมีความถูกต้อง เที่ยงตรง และน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.15$; $SD = .740$) ประเด็นที่ 4. สัดส่วนคะแนนการสอบ ผลงาน กิจกรรม และความรับผิดชอบ มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.06$; $SD = .742$) และประเด็นที่ 3. เมื่ออาจารย์ให้คะแนนแล้ว อาจารย์จะให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงผลงานต่อไป ($\bar{X} = 3.96$; $SD = .868$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านรูปแบบการศึกษา ($n = 380$)

ประเด็นเกี่ยวกับ องค์ประกอบจัดการ เรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อย				
			กลาง	น้อย	ที่สุด				
1. บรรยากาศการเรียน ส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มีผลงานและ กระบวนการที่เป็นลำดับ	89 (23.4)	182 (47.9)	101 (26.6)	7 (1.8)	1 (0.3)	3.92	.770	สูง	5

ประเด็นเกี่ยวกับ องค์ประกอบการจัดการ เรียนการสอน ที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อย				
			กลาง		ที่สุด				
2. บรรยากาศการเรียนที่ ผู้สอนและผู้เรียนทำงาน ร่วมกัน มีการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างสม่ำเสมอ	107 (28.2)	191 (50.3)	68 (17.9)	14 (3.7)	0 (0.0)	4.03	.780	สูง	1
3. บรรยากาศการเรียนเน้น การปลูกฝังจิตสำนึกทาง สังคม ทำผลงานโดยไม่ หวังผลตอบแทน และดูว่า สังคมเปลี่ยนอะไรและ แก้ไขอย่างไร	91 (23.9)	193 (50.8)	80 (21.1)	13 (3.4)	3 (0.8)	3.94	.810	สูง	4
4. บรรยากาศการเรียนที่ เน้นให้ผู้เรียนเห็น ความสำคัญของคุณภาพ ทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ในการ วัดผลงานและวิธีการ	89 (23.4)	203 (53.4)	78 (20.5)	9 (2.4)	1 (0.3)	3.97	.747	สูง	2
5. บรรยากาศการเรียนใน แต่ละชั้นปีมุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีทักษะและ ประสบการณ์พร้อม สำหรับการทำงานใน อนาคต	91 (23.9)	202 (53.2)	69 (18.2)	14 (3.7)	4 (1.1)	3.95	.814	สูง	3

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ด้านรูปแบบการศึกษา อยู่ในระดับสูงทั้งหมดจากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 2. บรรยากาศการเรียนที่ผู้สอนและผู้เรียนทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์ วิจัยอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.03$; $SD = .780$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 4. บรรยากาศการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณภาพทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ในการวัดผลงานและวิธีการ ($\bar{X} = 3.97$; $SD = .747$) ประเด็นที่ 5. บรรยากาศการเรียนในแต่ละชั้นปีมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและประสบการณ์พร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต ($\bar{X} = 3.95$; $SD = .814$) ประเด็นที่ 3. บรรยากาศการเรียนเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ทำผลงานโดยไม่หวังผลตอบแทน และดูว่าสังคมเปลี่ยนอะไรและแก้ไขอย่างไร ($\bar{X} = 3.94$; $SD = .810$) และประเด็นที่ 1. บรรยากาศการเรียนส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มีผลงานและกระบวนการที่เป็นลำดับ ($\bar{X} = 3.92$; $SD = .770$) ตามลำดับ

ข้อมูลข้างต้นเมื่อนำความเห็นตามมุมมองของนิสิตปัจจุบันมาเปรียบเทียบกับศิษย์เก่าแล้ว จะแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของหลักสูตร ดังนี้

ตารางที่ 4.25 ความเห็นของนิสิตปัจจุบันกับศิษย์เก่าในความพร้อมของหลักสูตรที่มีมากที่สุด

องค์ประกอบความพร้อมของหลักสูตร	มุมมองนิสิต	มุมมองศิษย์เก่า
การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากที่สุด	ด้านการวัดและการประเมินผล	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้	การทราบถึงอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา	การทราบถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชาว่าต้องการให้เกิดความสามารถใด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	การเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ	การเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ
ด้านการประเมินผล	การทราบถึงเกณฑ์การให้คะแนนและตัวชี้วัดผลงาน	การทราบถึงวิธีการวัดและประเมินผลจากอาจารย์ผู้สอนตั้งแต่สัปดาห์แรก
ด้านรูปแบบการศึกษา	บรรยากาศในการเรียนที่มุ่งสร้างทักษะและประสบการณ์ให้พร้อมต่อการทำงาน	บรรยากาศที่ผู้สอนและผู้เรียนทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์ วิจัยอย่างสม่ำเสมอ

ขณะที่เมื่อพิจารณาความเห็นด้านที่มีความพร้อมน้อยที่สุด เปรียบเทียบกันระหว่างนิสิตและศิษย์เก่า จะพบข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ความเห็นของนิสิตปัจจุบันกับศิษย์เก่าในความพร้อมของหลักสูตรที่มีน้อยที่สุด

องค์ประกอบความพร้อมของหลักสูตร	มุมมองนิสิต	มุมมองศิษย์เก่า
การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากที่สุด	ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้และด้านรูปแบบการศึกษา	ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้
ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้	การบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้จากรายวิชาต่างๆ	การทราบถึงอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้	ความมั่นใจในความรู้และทักษะที่ได้รับ รวมถึงทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ด้านการประเมินผล	การให้ข้อมูลป้อนกลับของอาจารย์เพื่อปรับปรุงผลงานต่อไป	การให้ข้อมูลป้อนกลับของอาจารย์เพื่อปรับปรุงผลงานต่อไป
ด้านรูปแบบการศึกษา	บรรยากาศที่ปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และบรรยากาศที่ส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ เน้นพัฒนาผลงาน	บรรยากาศที่ส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ เน้นพัฒนาผลงาน

เมื่อนำข้อมูลเชิงปริมาณจากนิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่าไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและนายจ้างผู้ใช้บัณฑิต พบว่า หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่ผลิตบัณฑิตมาแล้วกว่า 15 ปี มีความพร้อมที่เป็นจุดแข็งสำคัญในการจัดการเรียนรู้และจุดที่ควรพัฒนาให้มีคุณภาพให้มากขึ้น ดังนี้

ก. ความพร้อมที่เป็นจุดแข็งสำคัญ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมีความพร้อมที่สำคัญ ได้แก่

(1) ด้านการวัดและประเมินผล

อาจารย์ผู้สอนสอนมีความรับผิดชอบและให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล เมื่ออาจารย์ผู้สอนได้รับมอบหมายรายวิชาที่ต้องจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษานั้นๆ แล้ว จะพิจารณาถึงเนื้อหา แผนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล วิธีการตัดเกรด แล้วจัดทำรายละเอียดของรายวิชาในประมวลรายวิชาและนำข้อมูลกรอกในระบบ TQF3 ที่มหาวิทยาลัยจัดทำขึ้น ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะชี้แจงรายละเอียดที่สำคัญดังกล่าวให้ผู้เรียนรับทราบในคาบเรียนแรกผ่านช่องทางต่างๆ บ้างก็แจกเอกสารประมวลรายวิชา บ้างก็นำข้อมูลนั้นผนวกในเอกสารประกอบการสอนสำหรับผู้เรียนได้ทบทวนข้อมูลนั้นตลอดเวลา การจัดการเรียนการสอนโดยส่วนมากเป็นไปตามแผนการเรียนการสอนที่วางไว้ ความคลาดเคลื่อนมักเกิดจากการมีวันหยุดที่ต้องงดการเรียนการสอน แต่อาจารย์ผู้สอนได้ทำการสอนชดเชยจนเนื้อหาครบถ้วนตามแผนการสอน เมื่อมีการประเมินผลเกิดขึ้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่แจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียนรับทราบและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามหากมีข้อสงสัย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและยอมรับในการวัดผลของอาจารย์ผู้สอน เมื่อการวัดผลสิ้นสุด คะแนนทั้งหมดจะรวมเป็น 100 คะแนน สำหรับการตัดเกรดโดยอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้กำหนดวิธีการตัดเกรดแบบอิงเกณฑ์ตามระดับคะแนน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เรียนทุกคนและทุกกลุ่มเรียน ข้อสังเกตด้านความพร้อมของการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของนิสิตปัจจุบันมากกว่าศิษย์เก่า เกิดขึ้นจากกฎระเบียบที่วางหลักการสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรให้เกิดคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์พิเศษไว้ ประกอบกับได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. พ.ศ. 2558 เป็นการเฉพาะสำหรับหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ทำให้การบริหารหลักสูตรดำเนินการโดยคณะอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 5 คน ที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อคุณภาพของหลักสูตรอย่างชัดเจน

การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรจึงมีการทบทวนและหารือเพื่อปรับปรุงประเด็นที่ยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

การบริหารหลักสูตรในรูปของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทำให้เกิดพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนและมีข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน อาทิ การขอความร่วมมือให้อาจารย์ผู้สอนแจ้งผลคะแนนโดยเปิดเผยในระบบของงานทะเบียนและประมวลผล (www.reg.buu.ac.th) การหันมาใช้วิธีการตัดเกรดแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรได้ทยอยรับหลักการเหล่านี้ไปปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้เรียนที่มีข้อสงสัยท้วงติงใดใดเกี่ยวกับผลคะแนนที่ได้สามารถสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนโดยตรง หากอาจารย์ผู้สอนไม่ชี้แจงแก่ผู้เรียน ก็สามารถแจ้งมายังอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งก็เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบด้วย เมื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรับทราบก็จะประสานไปยังอาจารย์ผู้สอนให้ดำเนินการชี้แจงแก่ผู้เรียนต่อไป

(2) ด้านความชัดเจนในสาขาอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้เรียนทราบถึงเป้าหมายในการประกอบอาชีพของตนเองและศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจเลือกหลักสูตรที่ต้องการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา โดยหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตเป็นหลักสูตรหนึ่งที่สามารถนำคุณวุฒิไปสมัครสอบรับราชการได้ทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานของรัฐรูปแบบอื่นๆ นอกจากนี้ หากผู้เรียนที่ไม่ประสงค์สอบบรรจุเข้ารับราชการหรือใช้เวลาในการเตรียมตัวสอบบรรจุอยู่นั้น ก็สามารถสมัครทำงานในหน่วยงานเอกชนหรือเป็นผู้ประกอบการเองได้ จึงนับว่าการสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตจะช่วยให้บัณฑิตมีทางเลือกที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์และผู้เรียนแต่ละคนได้ ซึ่งผู้ผ่านการเรียนในหลักสูตรจะได้ศึกษารายวิชาที่ครอบคลุมการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนโดยการปรับปรุงหลักสูตรทุกๆ 5 ปี จะนำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของศิษย์เก่ามาเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับการทำงานในอนาคตของบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาต่อไป ประกอบกับสถานการณ์การมีงานทำของบัณฑิตที่แข่งขันกันมากขึ้น การกระตุ้นให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานจึงเป็นวิธีการที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนนำมาใช้มากขึ้น หากเปรียบเทียบกับช่วงแรกของการผลิตบัณฑิตที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมยังเปิดโอกาสให้บัณฑิตแสวงหางานที่สนใจได้มากกว่าในปัจจุบัน

(3) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะเพื่อการทำงาน

อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนำวิธีการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากการบรรยาย มาใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝนทักษะร่วมกับการสร้างฐานความรู้ อาทิ การมอบหมายงานกลุ่ม การนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยการมอบหมายงาน ทั้งแบบปัจเจกบุคคลและแบบกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติที่จะทำงานให้สำเร็จตามโจทย์งานที่ได้รับ แม้ว่าในระหว่างการเรียนการสอน ผู้เรียนจะยังไม่ชำนาญในทักษะบางอย่าง แต่การทดลองทำงานตามโจทย์ที่แต่ละรายวิชากำหนดทำให้ผู้เรียนใช้ความอดทนและศึกษาความถนัดของตนเองไปพร้อมกันได้ ซึ่งในท้ายที่สุดแล้ว ทักษะที่ผู้เรียนทุกคนจะได้รับจากการทำงานที่ได้รับมอบหมายคือ ความรับผิดชอบและการปรับตัวสำหรับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งนับเป็นทักษะสำคัญที่นายจ้างผู้ประกอบการต้องการ และข้อมูลที่สำรวจโดยกองแผน มหาวิทยาลัยบูรพา เก็บข้อมูลเรื่องการมีงานทำของบัณฑิตและความพึงพอใจของนายจ้าง ต่างมีระดับความพึงพอใจในด้านนี้สูงสุดมาโดยตลอด

(4) ด้านความสม่ำเสมอของการติดตามผู้เรียน

ผู้เรียนและศิษย์เก่าประเมินถึงความพร้อมในการศึกษาว่า ตนได้เข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ซึ่งหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมีแนวปฏิบัติในการประเมินผู้เรียนสอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2552 ที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องใช้เวลาเรียนในรายวิชาหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชานั้น จึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้นได้ ทำให้อาจารย์ผู้สอนมีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนของผู้เรียนทุกครั้งและทุกรายวิชา และความสม่ำเสมอของการเข้าชั้นเรียนนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของคะแนน (10 คะแนน) สำหรับการประเมินความรับผิดชอบของผู้เรียนที่จะนำไปรวมกับคะแนนส่วนอื่นเพื่อการตัดเกรดต่อไป การที่ผู้เรียนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ จึงเกิดผลดีในด้านการฝึกฝนตนเองให้มีความรับผิดชอบ การรับฟังบรรยายเนื้อหาในบทเรียนต่างๆ การรับฟังข้อมูลสำคัญที่มีผลต่อตนเอง การมีส่วนร่วมและเกิดสัมพันธภาพกับอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนและศิษย์เก่าต่างมองว่าความพร้อมที่เกิดจากตนเองได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามกำหนดการเป็นความพร้อมที่สำคัญในขณะการจัดการเรียนการสอน

ด้านอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้ง 5 คนที่มีสถานะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตและอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ด้วย ให้ข้อมูลว่า การกำหนดให้อาจารย์ทั้งห้ามีหน้าที่และบทบาทร่วมกันทำให้เกิดการทำงานแบบทีมงานที่มีส่วนร่วมและปรึกษาหารือร่วมกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น และแสวงหาแนวทางทางแก้ไขเมื่อเกิดกรณีปัญหาใดใดก็ตามในหลักสูตร ทำให้ปัญหาของผู้เรียนได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันท่วงที โดยเฉพาะอาจารย์ทั้งห้าคนจะรับผิดชอบรายวิชาที่กระจายไปตามชั้นปีต่างๆ ตั้งแต่ปี 1 ถึง ปี 4 แม้ว่าการมอบหมายความรับผิดชอบในรายวิชาที่สอนจะคำนึงความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้สอนเป็นสำคัญ แต่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตนี้จะมีรายวิชาที่สอนผู้เรียนแตกต่างกันครอบคลุมนิสิตทุกประเภทและทุกชั้นปี ทำให้นิสิตสามารถเข้าพบได้ง่ายและสามารถปรึกษาได้ทั้งเรื่องวิชาการและเรื่องการดำรงชีวิต โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตจะพูดคุยถึงกรณีต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียนอยู่เสมอจึงสามารถถ่ายทอดให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตได้รับทราบข้อมูลร่วมกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียนเป็นระยะๆ โดยเฉพาะการติดตามเรื่องผลการเรียน ทำให้ผู้เรียนในหลักสูตรมีโอกาสสำเร็จการศึกษาได้มากขึ้น

ข. ความพร้อมที่เป็นจุดควรพัฒนา

ข้อมูลที่รวบรวมโดยวิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้แสดงให้เห็นถึงจุดที่ควรพัฒนาให้เกิดความพร้อมของหลักสูตร ดังนี้

(1) การทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้งระดับหลักสูตรและระดับรายวิชา

ผู้เรียนและศิษย์เก่าต่างมองว่าความพร้อมในการสร้างผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้ชัดเจนเป็นประเด็นที่มีความพร้อมน้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเอกสารทำให้พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ในหลักสูตรยังขาดการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome Based Education) บางส่วนเคยได้รับทราบข้อมูลมาบ้างแต่ยังไม่ได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยอาจารย์ผู้สอนจะมุ่งเน้นที่เนื้อหาและการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ออกแบบไว้มากกว่าจะคำนึงถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ที่อาจารย์ได้รับมอบหมายความรับผิดชอบมา แม้ว่า หลักสูตรได้ออกแบบให้รายวิชาต้องสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ

ทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะปรากฏให้ผู้สอนรับทราบในมคอ. 2 คู่มืออาจารย์ และระบบ TQF ซึ่งอาจารย์ผู้สอนที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชาจะนำผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรมากรอกข้อมูลอย่างขาดการพิจารณาถึงความเหมาะสมของรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ ส่งผลให้ขาดการสื่อสารไปยังผู้เรียนให้รับทราบว่าเมื่อเรียนสำเร็จในรายวิชานั้นแล้ว จะเกิดผลลัพธ์ในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างไร ทำให้ศิษย์เก่ามีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรสร้างความมั่นใจในความรู้และทักษะที่ได้รับ รวมถึงทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้น้อยที่สุด

(2) การใช้กระบวนการการป้อนกลับแก่ผู้เรียนหลังการประเมินผลงาน

แม้ว่าอาจารย์ผู้สอนจะมีเกณฑ์การประเมินและแจ้งผลการประเมินแก่ผู้เรียนแล้ว แต่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนเพื่อสะท้อนถึงระดับผลงานที่แปรผลออกมาเป็นคะแนนนั้น ให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น หากต้องการให้ผลงานเกิดคุณภาพตรงตามโจทย์งานและเป้าหมายของการมอบหมายงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำข้อเสนอแนะที่เป็นข้อมูลป้อนกลับนั้นไปพิจารณาด้วยตนเองและทบทวนให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะสร้างแนวทางใหม่ให้เกิดผลงานที่ดียิ่งขึ้นต่อไป เมื่ออาจารย์ผู้สอนไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นข้อมูลป้อนกลับ ผลที่ตามมาคือ ผู้เรียนที่มีผลคะแนนดีจะทราบเฉพาะส่วนของตนเองว่าทำผลงานอย่างไรจึงได้รับการประเมินดี ขณะที่ผู้ที่ได้ผลคะแนนน้อยจะไม่ได้ทราบว่าตนเองสามารถจะปรับปรุงผลงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไปอย่างไร เมื่อส่งผลงานต่อไป จึงยังมีระดับคะแนนที่น้อย จึงนับเป็นการเสียโอกาสในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุสมรรถนะในระดับที่ใกล้เคียงกันทุกคนเมื่อสำเร็จการศึกษา

(3) การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาผลงาน

อาจารย์ผู้สอนที่รับผิดชอบรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร ส่วนใหญ่มักมอบหมายงานโดยวางกรอบการศึกษาและลักษณะผลงานไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม และผู้เรียนที่ต้องการทำผลงานให้คะแนนออกมามีจึงถือปฏิบัติตามกรอบที่อาจารย์ผู้สอนวางหลักเกณฑ์ไว้โดยเคร่งครัด ทำให้เมื่อผู้เรียนผ่านการศึกษาในรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรมาแล้วจะมีโอกาสในการทดลองใช้กระบวนการคิดที่แตกต่างจากกรอบผลงานที่อาจารย์กำหนดได้น้อยมาก โดยอาจารย์ผู้สอนต่างต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานในอนาคต จึงอาศัยสถานการณ์การมอบหมายงานให้ผู้เรียน

ปฏิบัติตามโจทย์ที่มอบหมายแบบที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา วัตถุประสงค์ของ การมอบหมายงานนี้จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ นัก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้เรียนจะถูกฝึกฝนให้เป็นผู้ปฏิบัติงานที่เคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ตั้งใจทำ ผลงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของบัณฑิตหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แต่ผู้เรียนจะขาดความกล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าแสดงออก รวมถึงกล้าที่จะคิดสร้างสรรค์นอกรอบไปนั่นเอง

(4) การพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวต่อการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยด้าน บรรยากาศของสถานที่ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและติดตาม เนื้อหา รวมถึงมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างทั่วถึงทุกคน แต่ข้อมูลจากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ ใช้สถานที่ห้องเรียนในอาคารของคณะรัฐศาสตร์และ นิติศาสตร์ซึ่งเป็นอาคารที่ค่อนข้างใหม่ แต่มีขนาดห้องเรียนใกล้เคียงกัน ประมาณ 60-80 ที่นั่ง และ ลักษณะกายภาพใกล้เคียงกันทุกห้องคือ มีโต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ อาจารย์ผู้สอนส่วน ใหญ่เข้าสอนในห้องเรียนโดยใช้สื่อการสอนเป็น Power Point อธิบายเนื้อหาให้ผู้เรียนฟังการอธิบาย ซึ่งผู้เรียนเห็นว่า หลักสูตรควรมีความพร้อมในด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้หลากหลาย และเพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยสามารถนำสื่อหรือเทคนิควิธีการอื่นๆ มาใช้ อาทิ สื่อคลิป วิดีโอ หรือสถานการณ์จำลองให้ค้นคว้าแบบห้องเรียนกลับด้าน ทำให้รูปแบบการเรียนการสอนเกิด บรรยากาศที่ผู้เรียนได้เปิดโลกทัศน์และประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยตนเองพร้อมกับแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ร่วมชั้นเรียน ซึ่งความพร้อมด้านเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตก็เป็น สิ่งสำคัญที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบใหม่นี้

4.2.2 การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก

ข้อมูลจากวิธีการเชิงปริมาณได้สำรวจความเห็นของศิษย์เก่าที่จบการศึกษาจากหลักสูตร ไปแล้วและกำลังปฏิบัติงานในสาขาอาชีพต่างๆ เพื่อสะท้อนถึงมุมมองที่หลักสูตรควรพิจารณาให้ ความสำคัญกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากวิธีการ เชิงคุณภาพ เพื่อแสดงผลการวิจัยถึงสถานการณ์ที่เป็นสภาพแวดล้อมภายนอกอันมีอิทธิพลต่อ

การผลิตบัณฑิต โดยจำแนกออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สถานการณ์ระดับโลก สถานการณ์ระดับประเทศ และสถานการณ์ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

1) สถานการณ์ระดับโลก

ปัจจุบันขอบเขตของสภาพแวดล้อมขยายไปถึงอิทธิพลระดับโลกที่หลักสูตรต้องนำมาพิจารณาร่วมกับสถานการณ์ระดับประเทศ โดยสถานการณ์ระดับโลกที่เป็นสภาพแวดล้อมสำคัญต่อการนำไปวิเคราะห์ทฤษฎีในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณ ดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสถานการณ์ภายนอกประเทศ (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในภูมิภาคและประเทศต่างๆ ทั่วโลก	64 (16.8)	141 (37.1)	140 (36.8)	27 (7.1)	8 (2.1)	3.59	.921	สูง	5
2. การรวมกลุ่มของประเทศ ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนา ด้านต่างๆ	55 (14.5)	161 (42.4)	124 (32.6)	36 (9.5)	4 (1.1)	3.60	.886	สูง	4
3. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในการผลิตสินค้าที่สูงขึ้น	80 (21.1)	167 (43.9)	101 (26.6)	26 (6.8)	6 (1.6)	3.76	.915	สูง	3
4. กระแสโลกาภิวัตน์ และการ เคลื่อนย้ายเสรีของคน เงินทุน ข่าวสาร เทคโนโลยี รวมถึง สินค้าและบริการ	94 (24.7)	172 (45.3)	91 (23.9)	18 (4.7)	5 (1.3)	3.87	.884	สูง	2

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อย				
			กลาง	น้อย	ที่สุด				
5. การแพร่ระบาดของไวรัสโคโร น่าในหลายประเทศ (COVID- 19)	177 (46.6)	133 (35.0)	62 (16.3)	8 (2.1)	0 (0.0)	4.26	.804	สูงมาก	1

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสถานการณ์ภายนอกประเทศ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 5. การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่าในหลายประเทศ (COVID-19) ($\bar{X} = 4.26$; $SD = .804$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 4. กระแสโลกาภิวัตน์และการเคลื่อนย้ายเสรีของคน เงินทุน ข่าวดสาร เทคโนโลยี รวมถึงสินค้าและบริการ ($\bar{X} = 3.87$; $SD = .884$) ประเด็นที่ 3. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 3.76$; $SD = .915$) ประเด็นที่ 2. การรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านต่างๆ ($\bar{X} = 3.60$; $SD = .886$) และประเด็นที่ 1. การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในภูมิภาคและประเทศต่างๆ ทั่วโลก ($\bar{X} = 3.59$; $SD = .921$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมระดับโลกโดยอาศัยวิธีการเชิงคุณภาพ พบว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่าในหลายประเทศ (COVID-19) เป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากที่มีผลต่อการดำเนินงานในทุกส่วน ทำให้เกิดการนำวิถีใหม่ (New Normal) มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการทำงานที่บ้านหรือ Work From Home (WFH) ที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้นำไปใช้และมีแนวโน้มว่าจะนำวิธีการนี้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละหน่วยงานต่อไปในอนาคต สถานการณ์ของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่าในหลายประเทศ (COVID-19) ยังส่งผลต่อสถานการณ์ด้านอื่นๆ อีกหลายด้าน อาทิ ความสำคัญของสัญญาณอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการทำงานและการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง VUCA World โดย VUCA ประกอบขึ้นมาจากสถานการณ์โลกสำคัญ 4 ลักษณะ ได้แก่

V- Volatility ความผันผวนที่คาดเดาได้ยาก สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะเกิดขึ้นอย่างฉับพลันไม่ทันตั้งตัว

U-Uncertainty ความไม่แน่นอนสูง ไม่ชัดเจน ยากจะอธิบาย

C-Complexity ความซับซ้อนสูง มีปัจจัยมากมายที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ

A-Ambiguity ความคลุมเครือ เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ยากจะคาดเดาผลลัพธ์ได้

2) สถานการณ์ระดับประเทศ

ผลจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้สถานการณ์ต่างๆ ภายในประเทศเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงแบบแนวคิด VUCA World เช่นเดียวกัน โดยข้อมูลจากแบบสอบถามศิษย์เก่า แสดงผลการวิจัยในสถานการณ์ระดับประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 4.28 ถึงตารางที่ 4.33

ตาราง 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสถานการณ์ในการทำงาน
(n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	\bar{X}	SD	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. สถานการณ์ภายนอกประเทศ	3.81	.721	สูง	5
2. นโยบายของรัฐบาลและระเบียบข้อบังคับต่างๆ	3.59	.901	สูง	6
3. สภาพเศรษฐกิจ	4.02	.773	สูง	4
4. สภาพสังคมและวัฒนธรรม	4.13	.713	สูง	3
5. พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	4.02	.863	สูง	4
6. ตลาดแรงงาน	4.14	.679	สูง	2
7. การแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษา	4.26	.613	สูงมาก	1
รวม	4.00	.571		

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมเกี่ยวกับสถานการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.00$; $SD = .571$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ประเด็นที่ 7. การแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษา ($\bar{X} = 4.26$; $SD = .613$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 6. ตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.14$; $SD = .679$) ประเด็นที่ 4. สภาพสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.13$; $SD = .713$) ลำดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับสองประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 3. สภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .773$) และประเด็นที่ 5. พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .863$) ลำดับถัดไปคือ ประเด็นที่ 1. สถานการณ์ภายนอกประเทศ ($\bar{X} = 3.81$; $SD = .721$) และประเด็นที่ 2. นโยบายของรัฐบาลและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ($\bar{X} = 3.59$; $SD = .901$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านนโยบายของรัฐบาลและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ($n = 380$)

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. นโยบายไทยแลนด์ 4.0 และ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	63 (16.6)	131 (34.5)	123 (32.4)	46 (12.1)				
2. การส่งเสริมและสนับสนุน การปฏิรูปการศึกษาจาก กระทรวงที่เกี่ยวข้อง	64 (16.8)	140 (36.8)	104 (27.4)	50 (13.2)	22 (5.8)	3.46	1.095	สูง	5
3. การทำงานของระบบราชการ ที่ขาดความยืดหยุ่นและยืด กฎระเบียบตายตัว	101 (26.6)	146 (38.4)	92 (24.2)	29 (7.6)	12 (3.2)	3.78	1.025	สูง	1
4. ความคิดเห็นทางการเมืองที่ แตกต่างกัน มีทั้งฝ่าย ที่สนับสนุนและต่อต้านรัฐบาล	109 (28.7)	137 (36.1)	81 (21.3)	39 (10.3)	14 (3.7)	3.76	1.089	สูง	2

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	5. พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ และแผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2560-2579	62 (16.3)	145 (38.2)	117 (30.8)	38 (10.0)				

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านนโยบายของรัฐบาลและระเบียบข้อบังคับต่างๆ อยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 3. การทำงานของระบบราชการที่ขาดความยืดหยุ่นและยึดกฎระเบียบตายตัว ($\bar{X} = 3.78$; $SD = 1.025$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 4. ความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่าง มีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและต่อต้านรัฐบาล ($\bar{X} = 3.76$; $SD = 1.089$) ประเด็นที่ 5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ($\bar{X} = 3.51$; $SD = 1.031$) ประเด็นที่ 1. นโยบายไทยแลนด์ 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ($\bar{X} = 3.47$; $SD = 1.046$) และประเด็นที่ 2. การส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.46$; $SD = 1.095$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสภาพเศรษฐกิจ (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว และมีแนวโน้มถดถอยอย่าง ต่อเนื่อง	128 (33.7)	154 (40.5)	82 (21.6)	10 (2.6)				
2. การย้ายฐานการผลิตไป ประเทศอื่นและการชะลอ การลงทุนของนักลงทุนทั้ง ไทยและต่างประเทศ	103 (27.1)	188 (49.5)	71 (18.7)	9 (2.4)	9 (2.4)	3.97	.876	สูง	4
3. อัตราการว่างงานมีเพิ่มสูงขึ้น	143 (37.6)	155 (40.8)	55 (14.5)	15 (3.9)	12 (3.2)	4.06	.981	สูง	2
4. การเข้ามาแทนที่แรงงาน มนุษย์ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI)	112 (29.5)	162 (42.6)	70 (18.4)	21 (5.5)	15 (3.9)	3.88	1.022	สูง	5
5. หนี้ครัวเรือนไทยสูงขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง มีผลทำให้รายได้ไม่ เพียงพอกับรายจ่าย	168 (44.2)	139 (36.6)	56 (14.7)	12 (3.2)	5 (1.3)	4.19	.894	สูง	1

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสภาพเศรษฐกิจ อยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 5. หนี้ครัวเรือนไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีผลทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ($\bar{X} = 4.19$; $SD = .894$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 3. อัตราการว่างงานมีเพิ่มสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.06$; $SD = .981$) ประเด็นที่ 1. ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและมีแนวโน้มถดถอยอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .895$) ประเด็นที่ 2. การย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่นและการชะลอการลงทุนของ

นักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.97$; $SD = .876$) และประเด็นที่ 4. การเข้ามาแทนที่แรงงาน มนุษย์ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI) ($\bar{X} = 3.88$; $SD = 1.022$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น ด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรม ($n = 380$)

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการขาดโอกาสทาง การศึกษาของคนบางกลุ่ม	152 (40.0)	153 (40.3)	63 (16.6)	11 (2.9)				
2. โครงสร้างประชากรเข้าสู่ สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานมีจำนวน ลดลง	141 (37.1)	169 (44.5)	58 (15.3)	9 (2.4)	3 (0.8)	4.15	.818	สูง	3
3. ความหลากหลายของวิถีชีวิต (Life Style) หรือรูปแบบ การใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม	132 (34.7)	179 (47.1)	57 (15.0)	6 (1.6)	6 (1.6)	4.12	.831	สูง	4
4. ค่านิยมด้านการศึกษาของ สังคมไทยให้คุณค่ากับ ปริญญาบัตรมากกว่า การเรียนสายอาชีพ	132 (34.7)	167 (43.9)	65 (17.1)	11 (2.9)	5 (1.3)	4.08	.865	สูง	5
5. พฤติกรรมการดำเนินชีวิต แบบวิถีใหม่ (New Normal) และการใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก สะดวกในชีวิตมากขึ้น (Technology Disruption)	149 (39.2)	170 (44.7)	43 (11.3)	15 (3.9)	3 (0.8)	4.18	.840	สูง	1

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 5. พฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่ (New Normal) และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในชีวิตมากขึ้น (Technology Disruption) ($\bar{X} = 4.18$; $SD = .840$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 1. ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการขาดโอกาสทางการศึกษาของคนบางกลุ่ม ($\bar{X} = 4.17$; $SD = .824$) ประเด็นที่ 2. โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานมีจำนวนลดลง ($\bar{X} = 4.15$; $SD = .818$) ประเด็นที่ 3. ความหลากหลายของวิถีชีวิต (Life Style) หรือรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม ($\bar{X} = 4.12$; $SD = .831$) และประเด็นที่ 4. ค่านิยมด้านการศึกษาของสังคมไทยให้คุณค่ากับปริญญาบัตรมากกว่าการเรียนสายอาชีพ ($\bar{X} = 4.08$; $SD = .865$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านตลาดแรงงาน ($n = 380$)

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อย ที่สุด				
			กลาง						
1. การผลิตบัณฑิตที่เกินความต้องการของตลาดแรงงาน หรือมีคุณลักษณะไม่ตรงกับ ความต้องการของ ตลาดแรงงาน	121 (31.8)	169 (44.5)	76 (20.0)	12 (3.2)	2 (0.5)	4.04	.832	สูง	4
2. การขาดความร่วมมือกันผลิต บัณฑิตระหว่างสถาน ประกอบการกับมหาวิทยาลัย	114 (30.0)	174 (45.8)	80 (21.1)	10 (2.6)	2 (0.5)	4.02	.815	สูง	5

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อย ที่สุด				
			กลาง						
3. ความคาดหวังต่อสมรรถนะ ของบัณฑิตที่พร้อมสำหรับ การทำงานในตำแหน่งงาน ต่างๆ เพิ่มสูงขึ้น	146 (38.4)	167 (43.9)	60 (15.8)	5 (1.3)	2 (0.5)	4.18	.781	สูง	3
4. ความต้องการการสร้างทักษะ ใหม่ที่จำเป็นในการทำงาน (Re-skill) และการพัฒนาเพื่อ ยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Up-skill) เพื่อรองรับการ เติบโตในอนาคต ของ ภาคอุตสาหกรรมและ คนทำงาน	154 (40.5)	170 (44.7)	51 (13.4)	2 (0.5)	3 (0.8)	4.24	.760	สูงมาก	1
5. การให้ความสำคัญกับทักษะ การใช้ชีวิตในสังคม (Soft Skill) ไม่ต่างจากทักษะการ ปฏิบัติงาน (Hard Skill)	152 (40.0)	169 (44.5)	55 (14.5)	2 (0.5)	2 (0.5)	4.23	.750	สูงมาก	2

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านตลาดแรงงาน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 4. ความต้องการการสร้างทักษะใหม่ที่จำเป็นในการทำงาน (Re-skill) และการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Up-skill) เพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต ของภาคอุตสาหกรรมและคนทำงาน ($\bar{X} = 4.24$; $SD = .760$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 5. การให้ความสำคัญกับทักษะการใช้ชีวิตในสังคม (Soft Skill) ไม่ต่างจากทักษะการปฏิบัติงาน (Hard Skill) ($\bar{X} = 4.23$; $SD = .750$) ประเด็นที่ 3. ความคาดหวังต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่พร้อมสำหรับ

การทำงานในตำแหน่งงานต่างๆ เพิ่มสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.18$; $SD = .781$) ประเด็น 1. การผลิตบัณฑิตที่เกินความต้องการของตลาดแรงงานหรือมีคุณลักษณะไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ($\bar{X} = 4.04$; $SD = .832$) และประเด็นที่ 2. การขาดความร่วมมือกันผลิตบัณฑิตระหว่างสถานประกอบการกับมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .815$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านการแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษา (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. หลักสูตรใหม่ใน สถาบันการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบเกิดขึ้นจำนวน มากขึ้น	130 (34.2)	200 (52.6)	42 (11.1)	7 (1.8)				
2. หลักสูตรนานาชาติมี แนวโน้มได้รับความสนใจ มากขึ้น	158 (41.6)	163 (42.9)	54 (14.2)	5 (1.3)	0 (0.0)	4.25	.742	สูงมาก	3
3. รูปแบบการศึกษามีความ หลากหลาย เพิ่มทางเลือก สำหรับผู้เรียนมากขึ้น	145 (38.2)	179 (47.1)	47 (12.4)	9 (2.4)	0 (0.0)	4.21	.746	สูงมาก	4
4. ความนิยมและชื่อเสียงของ มหาวิทยาลัยเป็นสิ่งดึงดูดการ เลือกเข้าเรียนต่อ	164 (43.2)	179 (47.1)	34 (8.9)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.33	.669	สูงมาก	2
5. มหาวิทยาลัยต่างต้องแข่งขัน กันในการอยู่รอดและพัฒนา ทั้งด้านคุณภาพการศึกษาและ ปริมาณผู้เรียน	188 (49.5)	145 (38.2)	44 (11.6)	3 (0.8)	0 (0.0)	4.36	.715	สูงมาก	1

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านการแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 5. มหาวิทยาลัยต่างต้องแข่งขันกันในการอยู่รอดและพัฒนาทั้งด้านคุณภาพการศึกษาและปริมาณผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$; $SD = .715$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 4. ความนิยมและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งดึงดูดการเลือกเข้าเรียนต่อ ($\bar{X} = 4.33$; $SD = .669$) ประเด็นที่ 2. หลักสูตรนานาชาติมีแนวโน้มได้รับความนิยมมากขึ้น ($\bar{X} = 4.25$; $SD = .742$) ประเด็นที่ 3. รูปแบบการศึกษามีความหลากหลาย เพิ่มทางเลือกสำหรับผู้เรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.21$; $SD = .746$) และประเด็นที่ 1. หลักสูตรใหม่ในสถาบันการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบเกิดขึ้นจำนวนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.19$; $SD = .719$) ตามลำดับ

เมื่อนำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเอกสาร ทำให้ประเมินสถานการณ์ระดับประเทศที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการทำงานของบัณฑิตได้ ดังนี้

(1) สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบจากการระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: Covid-19) ที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทยส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทย การเดินทางระหว่างประเทศ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยลดลง โดยกระทรวงการคลังคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยจะขยายตัวประมาณร้อยละ 2.3 ต่อปี (กระทรวงการคลัง, สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564) ซึ่งการลงทุนและการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ทั้งนี้ ก่อนเกิดเหตุการณ์ Covid-19 สภาวะหนี้ครัวเรือนของไทยอยู่ในระดับสูง คือ มีขนาดของหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ประมาณร้อยละ 70 หรือคิดเป็นมูลค่าได้ประมาณ 7 ล้านล้านบาท (ประมาณ 23 ล้านราย) ซึ่งหนี้ครัวเรือนนี้ แบ่งใหญ่ๆ ออกได้เป็นหนี้บุคคลที่มีหลักประกัน เช่น หนี้เงินกู้ซื้อบ้าน หนี้เช่าซื้อรถยนต์ เป็นต้น และหนี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน เช่น หนี้บัตรเครดิต และหนี้เงินกู้เพื่อการบริโภคอื่นๆ เป็นต้น เมื่อภาวะวิกฤติ Covid-19 เข้ามาซ้ำเติมระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย ทำให้ต้อง Lockdown เมืองและประเทศร่วมกับการใช้มาตรการต่างๆ ทำให้เกิด

การหยุดชะงักในการทำธุรกิจ ส่งผลต่อเนื่องไปยัง Supply chain ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งระดับของผลกระทบ มีความรุนแรงมากน้อยต่างๆ กันไปแล้วแต่อุตสาหกรรม แต่อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ต้องลดกำลังการผลิตลง จึงตามมาด้วยการลดพนักงาน อัตราการว่างงานของแรงงานเริ่มสูงขึ้น ในภาพรวม ประชาชนผู้มีรายได้น้อยต้องขอรับเงินเยียวยาพิเศษที่รัฐจัดให้ หนี้ครัวเรือนของไทยเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2563 ระดับหนี้ครัวเรือนอยู่ที่ 14 ล้านล้านบาท ซึ่งนับเป็นจุดสูงสุดใหม่ในรอบ 18 ปี ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564) แสดงผลการศึกษาว่า สถานะของผู้กู้และวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมที่แตกต่างมาจากผู้กู้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เป็นการกู้ยืมของครัวเรือนเพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์ที่อยู่อาศัยและรถยนต์ และกลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีความจำเป็นต้องก่อหนี้หรือกู้ยืมเพิ่มขึ้นเพื่อใช้เสริมสภาพคล่อง และ/หรือเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ ซึ่งผู้กู้หรือครัวเรือนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน และสถานะทางการเงินอ่อนแอตามทิศทางเศรษฐกิจ

กล่าวได้ว่า สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและถดถอยอย่างต่อเนื่องเป็นสาเหตุให้หนี้ครัวเรือนไทยมีอัตราสูงขึ้นจากการที่รายได้น้อยเพียงพอกับค่าใช้จ่าย และนับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามมา

(2) สถานการณ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม

นอกจากการแพร่ระบาดของ Covid-19 จะส่งผลต่อเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลต่อสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะเมื่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปภายใต้วิถีชีวิตแบบใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal) ซึ่งในด้านของการศึกษานั้น จำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์มาแทนที่การเรียนในห้องเรียนแบบเดิมเพื่อรักษาระยะห่างทางสังคมและกายภาพ การเรียนออนไลน์นี้นำมาซึ่งความจำเป็นที่ต้องอาศัยสัญญาณอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสื่อสารอย่างคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ เพื่อช่วยในการเรียนออนไลน์ แต่สภาพความเป็นจริงกลับพบปัญหาด้านความไม่พร้อมของผู้เรียนที่จะจัดหาอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้ได้เนื่องจากสถานะทางรายได้ของครอบครัวไม่เอื้ออำนวย ดังข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ครัวเรือนประเทศไทยที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า 2 แสนบาท มีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ 3 ของครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ย 2 แสนบาทขึ้นไป มีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตร้อยละ 19 ของครัวเรือนทั้งหมด (รัชนีบุรณ์ เนตรภักดี และคณะ, 2563) สถานการณ์ดังกล่าวหมายถึงการที่มีผู้เรียนที่ขาดโอกาสในการเรียนรู้อย่างที่ควรจะได้รับตามแผนการเรียน จากปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม อีกทั้งการเรียน

ออนไลน์ยังลดโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาทักษะชีวิตตามมา แม้ว่า การเรียนรู้แบบออนไลน์มีแนวโน้มจะถูกพัฒนาและใช้เป็น การศึกษาทางเลือกต่อไปในอนาคต แต่อุปสรรคสำคัญที่ฉุดรั้งการพัฒนาเทคนิควิธีการและเนื้อหาในการเรียนการสอนออนไลน์ให้ประสบผลสำเร็จก็คือ การขาดแคลนอุปกรณ์ในการเรียนออนไลน์นั่นเอง

สถานการณ์ทางสังคมอีกส่วนที่มีอิทธิพลต่อการผลิตบัณฑิตคือ การเป็นสังคมสูงวัย ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ ว่าปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงอายุแบบสมบูรณ์ คือ มีประชากรที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20 และในปี พ.ศ. 2579 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุนี้อายุระดับสุดยอด คือ มีประชากรที่อายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปร้อยละ 30 (สำนักงาน ก.พ., 2561) ซึ่งหลายภาคส่วนในสังคมไทยมีความตื่นตัวในเรื่องผู้สูงอายุนี้อย่างหนึ่งแล้ว ดังจะเห็นได้จาก หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แสวงหาแนวทางในการรับมือกับสัดส่วนประชากรวัยแรงงานที่ลดลง อาทิ การใช้นโยบายขยายอายุเกษียณออกไป การมีรูปแบบการจ้างงานที่ยืดหยุ่นขึ้น

(3) สถานการณ์ตลาดแรงงาน

สถานการณ์ด้านการจ้างงานมีแนวโน้มที่สอดคล้องกันเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ทักษะการทำงาน เป็นคุณสมบัติสำคัญในการพิจารณารับเข้าทำงานแทนที่ผลการเรียนหรือคุณวุฒิทางการศึกษาที่จบมา บัณฑิตที่เข้าสู่ตลาดแรงงานถูกคาดหวังว่าจะมีความพร้อมในการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ เพื่อลดการใช้เวลาในการเรียนรู้และทดลองปฏิบัติงาน อีกทั้งทักษะการใช้ชีวิตในสังคมหรือทักษะมนุษย์ (Soft Skills) มีความสำคัญไม่แตกต่างกับทักษะการปฏิบัติงาน (Hard Skills) เนื่องจากอัตรากำลังที่เป็นมนุษย์มีคุณสมบัติในทักษะนี้ที่ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ไม่อาจแทนที่ได้ ขณะที่อัตรากำลังที่ทำงานอยู่แล้วต้องได้รับการพัฒนาทักษะใหม่ๆ (Re-Skill) รองรับการเติบโตก้าวหน้าของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ร่วมกับการพัฒนาเพื่อยกระดับเดิมให้เพิ่มมากขึ้น (Up-Skill) ส่งเสริมให้หน่วยงานมีความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนได้

(4) สถานการณ์ด้านสถาบันอุดมศึกษา

การเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาที่สำคัญในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้รับอิทธิพลเกี่ยวเนื่องจากสถานการณ์อื่นๆ ข้างต้น โดยมหาวิทยาลัยประเทศ

ไทยอยู่ในภาวะที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น จึงต่างพยายามสร้างความนิยมและชื่อเสียงเพื่อดึงดูดผู้เรียนและเงินงบประมาณสนับสนุนจากช่องทางต่างๆ อีกทั้งยังเผชิญกับการแข่งขันของสถาบันทั้งในระบบและนอกระบบในต่างประเทศ ขณะที่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษามีจำนวนลดน้อยลงจากอัตราการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่องมาหลายสิบปี ตลาดการศึกษาจึงขยายไปยังประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นๆ หลักสูตรนานาชาติจึงมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น

3) สถานการณ์ระดับภาคตะวันออก

ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่แหล่งงานที่รองรับบัณฑิตจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต เมื่อภาคตะวันออกได้รับการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรืออีอีซี ที่มีลักษณะเฉพาะ

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) (n = 380)

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. ความต้องการทักษะด้าน ดิจิทัลและเทคโนโลยีระดับสูง สำหรับการพัฒนานวัตกรรม และเพิ่มมูลค่าการผลิต	151 (39.7)	157 (41.3)	60 (15.8)	4 (1.1)				
2. 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ ได้รับการส่งเสริม ประกอบด้วยอุตสาหกรรม เดิมที่มีศักยภาพและ อุตสาหกรรมอนาคต	127 (33.4)	165 (43.4)	68 (17.9)	11 (2.9)	9 (2.4)	4.03	.918	สูง	2

ประเด็นเกี่ยวกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน	น้อย	น้อย				
			กลาง	น้อย	ที่สุด				
3. โครงสร้างพื้นฐานและระบบ ขนส่งที่รองรับการขยายพื้นที่ อุตสาหกรรมและความเป็น เมือง	132 (34.7)	157 (41.3)	66 (17.4)	16 (4.2)	9 (2.4)	4.02	.951	สูง	3
4. เขตพื้นที่ EEC เป็นแหล่งงาน สำคัญของประเทศ มีตำแหน่ง งานรองรับบัณฑิตจบใหม่	119 (31.3)	147 (38.7)	88 (23.2)	15 (3.9)	11 (2.9)	3.92	.979	สูง	4
5. การเกิด Smart City และ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชุมชน และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC	135 (35.5)	148 (38.9)	78 (20.5)	7 (1.8)	12 (3.2)	4.02	.959	สูง	3

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1. ความต้องการทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีระดับสูงสำหรับการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าการผลิต ($\bar{X} = 4.16$; $SD = .874$) รองลงมาคือ ประเด็นที่ 2. 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมประกอบด้วยอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพและอุตสาหกรรมอนาคต ($\bar{X} = 4.03$; $SD = .918$) ลำดับที่ 3 มีสองประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ประเด็นที่ 3. โครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งที่รองรับการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมและความเป็นเมือง ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .951$) และประเด็นที่ 5. การเกิด Smart City และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชุมชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC ($\bar{X} = 4.02$; $SD = .959$) ลำดับถัดไปคือ ประเด็นที่ 4. เขตพื้นที่ EEC เป็นแหล่งงานสำคัญของประเทศ มีตำแหน่งงานรองรับบัณฑิตจบใหม่ ($\bar{X} = 3.92$; $SD = .979$) ตามลำดับ

สถานการณ์ในภาคตะวันออกที่เป็นแหล่งที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่สำคัญ และส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตก็คือ การมุ่งสร้างอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีระดับสูง เพื่อให้สามารถสร้างนวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าในการผลิตแก่อุตสาหกรรมเหล่านั้นได้

4.2.3 ทางเลือกเชิงกลยุทธ์

สถานการณ์ความพร้อมของผู้เรียนและหลักสูตรร่วมกับสถานการณ์ภายนอกทั้งระดับโลก ระดับประเทศ และระดับภาคตะวันออก นำมาวิเคราะห์เพื่อแสวงหาทางเลือกเชิงกลยุทธ์สำหรับการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตให้สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์นั้น แสดงด้วยตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ภัยคุกคาม
หลักสูตรมีการวัดและประเมินผลที่มีมาตรฐาน	ความพร้อมของครอบครัวในการสนับสนุนด้านค่าใช้จ่าย	ความต้องการสร้างทักษะใหม่ ยกระดับทักษะเดิม และให้ความสำคัญกับ Soft Skill เพื่อการทำงาน	การแพร่ระบาดของ Covid-19 ทำให้หลายประเทศมีมาตรการที่เข้มงวดในการป้องกัน
วุฒิการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้		ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว เกิดหนี้ครัวเรือน และอัตราว่างงาน
ผู้เรียนมีความสนใจและเป้าหมายในอนาคตชัดเจน	สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้		การแข่งขันที่รุนแรงของมหาวิทยาลัยเพื่อความอยู่รอดและการพัฒนา

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ภัยคุกคาม
			ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอุปกรณ์และเทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการเรียนออนไลน์
			ความต้องการทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีระดับสูง รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายในอีอีซี

สถานการณ์ข้างต้น นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างทางเลือกเชิงกลยุทธ์ จะพบว่า ประกอบด้วยทางเลือกเชิงกลยุทธ์ 4 แนวทางด้วยกัน ได้แก่

1) SO Strategy

กลยุทธ์ในแนวทางแรกเกิดจากสถานการณ์ที่ส่งผลดีกับหลักสูตรทั้งในด้านจุดแข็งและโอกาส ซึ่งกลยุทธ์ที่เหมาะสมคือ การผลิตบัณฑิตที่ต้องการสร้างทักษะใหม่สำหรับการนำไปประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจ โดยหลักสูตรจะอาศัยมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลดึงดูดผู้เรียนที่นำวุฒิการศึกษารับรองคุณสมบัติในด้านทักษะการทำงานไปใช้ประโยชน์ ซึ่งผู้เรียนจะเป็นนักเรียนระดับมัธยมหรือผู้ที่จบการศึกษามาแล้วก็ได้ หลักสูตรจะปรับให้ใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้น้อยกว่าหลักสูตรระดับปริญญาตรี ซึ่งเรียกว่า หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น (Short Course Training) โดยผู้เรียนสามารถเลือกได้ว่าจะเรียนรู้แบบหลักสูตรประกาศนียบัตรชุดวิชา (Non degree) ที่ผู้เรียนต้องการเข้ามาศึกษาบางรายวิชาในระดับปริญญาตรีสำหรับการฝึกปฏิบัติในทักษะการเรียนรู้ที่ตนเองมุ่งหวังจะได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนขึ้นเพื่อการทำงาน ผู้เรียนจึงมีสถานะเป็นบุคคลที่ไม่ได้กำลังศึกษาอยู่ในระบบ ที่ไม่จำกัดวุฒิและอายุในการเข้าศึกษา หรือจะเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโมดูลหรือหน่วยการเรียนรู้ (Module) ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการสร้างบทเรียนเป็นหน่วยที่มีเนื้อหาหรือกลุ่มประสบการณ์จบในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนและชัดเจน ผู้เรียนจะสะสมประสบการณ์เรียนรู้และวัดผลทีละ

หน่วยการเรียนรู้บรรลุผลการเรียนรู้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดจึงถือว่าสำเร็จการศึกษา กลยุทธ์การผลิตแบบ SO Strategy เน้นความรวดเร็วในการติดตามข้อมูลทักษะที่สำคัญและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานแล้วนำมาสร้างเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐานการวัดและประเมินผลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการของตลาดแรงงาน จึงเรียกกลยุทธ์ในทางเลือกนี้ว่า **กลยุทธ์การผลิตแบบมุ่งเน้นการปรับตัวที่รวดเร็ว (Adaptive Production Strategy)**

2) ST Strategy

กลยุทธ์ในแนวทางที่สองพัฒนาจากสถานการณ์ที่หลักสูตรเผชิญกับความท้าทายของสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและคาดการณ์ได้ยาก ทั้งการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เศรษฐกิจที่ชะลอตัวส่งผลในด้านรายได้ที่ลดลง อัตราการว่างงานที่สูง มีความเหลื่อมล้ำของครัวเรือนในการให้บุตรหลานเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาหรือขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ แม้ว่าหลักสูตรจะมีจุดแข็งด้านมาตรฐานการวัดและประเมินผล รวมถึงคุณวุฒิการศึกษาที่ชัดเจนว่าจะประกอบอาชีพได้ก็ตาม ฉะนั้น กลยุทธ์ที่เหมาะสมคือ การสร้างการยอมรับในมาตรฐานของหลักสูตรให้เกิดความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิต การสร้างการรับรู้ที่มุ่งเน้นเปิดโอกาสให้บัณฑิตมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งหลักสูตรต้องวางบทบาทและสถานะให้เป็นหลักสูตรชั้นนำมีชื่อเสียงเหนือกว่าหลักสูตรเดียวกันในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารเป็นแนวทางสำคัญในกลยุทธ์นี้ ร่วมกับการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถเทียบเคียงกับหลักสูตรอื่นๆ ได้ จึงกล่าวได้ว่า กลยุทธ์แนวทางนี้เป็นไปเพื่อความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างชื่อเสียงและการยอมรับในมาตรฐานของบัณฑิต เรียกว่า **กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นการแข่งขัน (Competitive Production Strategy)**

3) WO Strategy

กลยุทธ์แนวทางที่สามเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ภายในของหลักสูตรที่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องความพร้อมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาจากครอบครัวผู้เรียน อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนยังไม่ได้จัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นผลลัพธ์อย่างสมบูรณ์ บรรยากาศการเรียนรู้จึงยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง แม้ว่าโอกาสจากสถานการณ์ภายนอกจะเอื้อให้มีความต้องการแหล่งเรียนรู้สำหรับเพิ่มพูนทักษะใหม่หรือยกระดับทักษะเดิมที่มีอยู่ก็ตาม

กลยุทธ์ที่เหมาะสมในแนวทางนี้จึงพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะที่สอดคล้องกับการทำงานในอนาคตด้วยการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบทำงานจริงในสถานประกอบการที่สามารถถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติควบคู่กับการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาเพื่อเติมเต็มเนื้อหาเชิงวิชาการ ผู้เรียนมีโอกาสได้รับค่าตอบแทนอันจะแบ่งเบาภาระทางครอบครัว อีกทั้งยังได้รับความรู้และทักษะใหม่ๆ รูปแบบการศึกษาแบบนี้เป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning) หรือ WIL ซึ่งอาศัยทั้งการสร้างประสบการณ์การทำงานแบบมีโครงสร้าง (Structured Work Experiences) คือ การฝึกงานภาคสนาม สหกิจศึกษา หรือการเป็นผู้ช่วยวิจัย และการสร้างประสบการณ์การทำงานแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Work Experiences) คือ การทำงานแบบอาสาสมัคร ทำงานช่วงปิดภาคเรียน หรือการทำงานนอกเวลาเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพตนเองและทักษะที่ต้องการพัฒนาได้ทันเวลาที่หลักสูตรจะช่วยออกแบบแผนการเรียนอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้ จึงเรียกกลยุทธ์นี้ว่า **กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นการบูรณาการ (Integrated Production Strategy)**

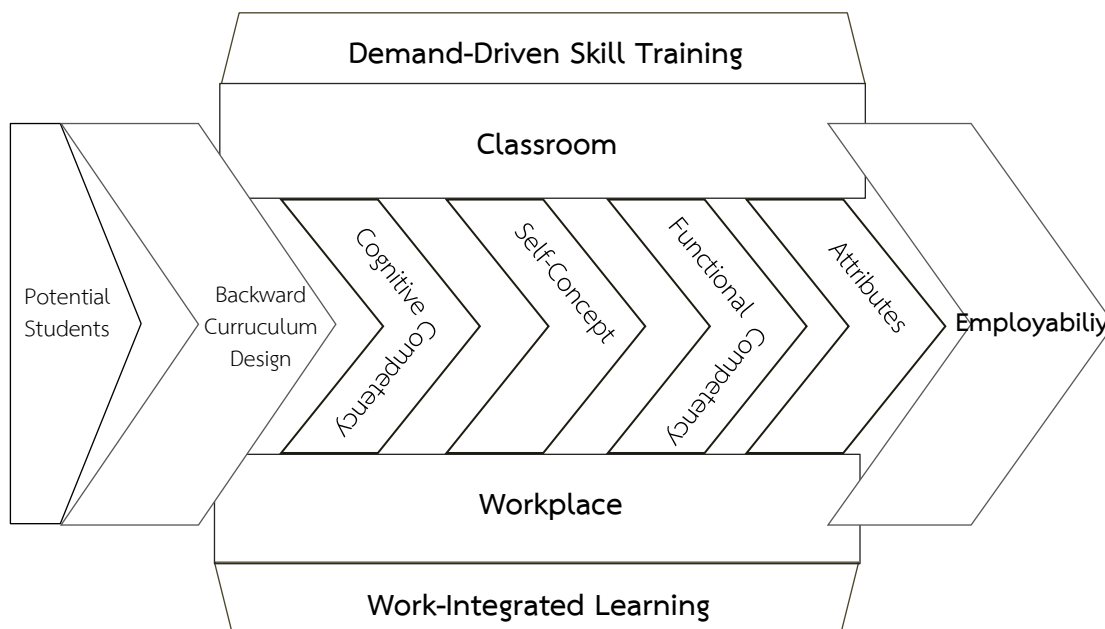
4) WT Strategy

กลยุทธ์แนวทางสุดท้ายเกิดจากการที่หลักสูตรเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นข้อจำกัดภายในและความท้าทายภายนอกที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่ต้องหลีกเลี่ยงหรือหาทางรับมือให้ได้ กลยุทธ์ในแนวทางนี้จึงต้องยืดหยุ่นกับสถานการณ์ ผู้เรียนสามารถเรียนเมื่อตนเองพร้อมและสถานการณ์เอื้ออำนวยให้เข้าเรียนได้ สิ่งสำคัญคือ หลักสูตรและแผนการเรียนต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคนได้ ลดข้อจำกัดในด้านอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น กรอบระยะเวลาการสำเร็จการศึกษา ชั่วโมงเรียน รูปแบบการเรียน ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขกฎเกณฑ์ที่เป็นระเบียบข้อบังคับทางการศึกษาให้สัมพันธ์กับความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ กลยุทธ์แนวทางจึงเรียกว่า **กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นสถานการณ์ (Circumstantial Production Strategy)**

4.2.4 การกำหนดกลยุทธ์การผลิตบัณฑิต

ผู้วิจัยพิจารณากำหนดกลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ที่มีเป้าหมายในการทำให้บัณฑิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการทำงาน ทักษะกระบวนการคิด อุปนิสัยและบุคลิกภาพ อันสอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งภายในหลักสูตรและภายนอกหลักสูตร ทำให้กลยุทธ์ที่เหมาะสมนั้นก็คือ *กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นการปรับตัวและกลยุทธ์การผลิตแบบมุ่งเน้นการบูรณาการ* เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของการผลิตบัณฑิตคือ การทำให้บัณฑิตมีสมรรถนะการทำงานที่สอดคล้องกับพื้นที่การทำงานโดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งสมรรถนะที่เป็นที่ต้องการก็คือ พื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์การและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำนักงาน และการสื่อสารที่มีประสิทธิผล ขณะเดียวกัน บัณฑิตต้องมีสมรรถนะด้านกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงบวก มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กล้าคิดกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตน และสิ่งสำคัญก็คือ ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงาน ดังนั้น กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตจึงต้องมุ่งความสำเร็จในการบรรลุผลลัพธ์ (Outcomes) ที่ประกอบด้วยสมรรถนะ (Competency) ทั้งความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทัศนคติ (Attitudes) และความสามารถในการทำงาน (Employability) ซึ่งหลักสูตรจะอาศัยจุดแข็งในด้านมาตรฐานการวัดและประเมินผลร่วมกับความชัดเจนในคุณวุฒิการศึกษามาสรางกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ต้องสามารถปรับเปลี่ยนผลลัพธ์การเรียนรู้ (Adaptability) ให้เท่าทันกับความต้องการในการพัฒนาทักษะสำคัญต่อการทำงานได้ ขณะเดียวกัน หลักสูตรเผชิญกับจุดอ่อนในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การทำงานจริง จึงอาศัยแนวทางการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ (Work Integration) ที่จะได้รับการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ ไปพร้อมกับการมีรายได้ระหว่างการศึกษา

เมื่อผู้วิจัยได้ผสมผสานกลยุทธ์ทั้งสองแนวทางร่วมกัน จึงเรียกกลยุทธ์นี้ว่า **กลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์ (Integrated-Adaptive Graduate Production Strategy)** ซึ่งสามารถแสดงด้วยภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 กลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์ (Integrated- Adaptive Graduate Production Strategy) ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับพื้นที่อีอีซี

4.2.5 การนำกลยุทธ์การผลิตสู่การปฏิบัติ

ความสำเร็จของกลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์ (Integrated- Adaptive Undergraduate Production Strategy) มีองค์ประกอบสำคัญสำหรับการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติที่อย่างประสบผลสำเร็จ ได้แก่

1) การออกแบบหลักสูตร

องค์ประกอบสำคัญประการแรกคือ หลักสูตรต้องได้รับการออกแบบให้ตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะที่เป็นผลลัพธ์ มีความรวดเร็วในการปรับเปลี่ยน

ทั้งเป้าหมายและวิธีการที่เท่าทันสถานการณ์ มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และตลาดแรงงาน การออกแบบหลักสูตรแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์นี้สามารถอาศัยการออกแบบหลักสูตรแบบย้อนกลับ (Backward Curriculum Design) ที่กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ (Identify Desired Goals) ที่สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้แล้วจึงนำผลลัพธ์การเรียนรู้นั้นมากำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์นั้นๆ ซึ่งจะนำมาสู่การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป ทั้งนี้ กระบวนการรับรองหลักสูตรต้องกระชับ ลดขั้นตอนและเวลายาวนาน มิฉะนั้น หลักสูตรที่ยืดหยุ่นจะตอบสนองต่อการสร้างทักษะใหม่และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียนที่เหมาะสมจะเกิดขึ้นไม่ได้

2) สมรรถนะของอาจารย์ผู้สอน

ผู้ที่จะขับเคลื่อนให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จก็คือ อาจารย์ผู้สอนรวมถึงอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีบทบาทตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงการปรับปรุงพัฒนากระบวนการที่กล่าวมาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น สมรรถนะของอาจารย์จึงประกอบด้วยความเข้าใจในเป้าหมายและหลักการของหลักสูตร การแปลงกลยุทธ์สู่แผนปฏิบัติการในแต่ละภาคเรียนและแต่ละปีการศึกษา การสื่อสารและการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ และสมรรถนะสำคัญคือ การพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน (Facilitator) และผู้แนะแนวทาง (Coach) แก่ผู้เรียนได้

3) ความร่วมมือของสถานประกอบการ

กลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์ต้องได้รับการสนับสนุนด้านประสบการณ์การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการเปิดสถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้เรียน หลักสูตรโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณาจารย์ และผู้บริหาร จึงต้องแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ออกแบบวิธีการเรียนรู้ การดูแลและสนับสนุนผู้เรียน ตลอดจนการแบ่งปันข้อมูลต่อกัน โดยที่จะได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้งฝ่ายสถานประกอบการ ผู้เรียน และหลักสูตร

4) ความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

แม้ว่าหลักสูตรจะเผชิญกับข้อจำกัดในด้านห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนและสัญญาณอินเทอร์เน็ตทั้งจากผู้เรียนและสถาบันการศึกษา แต่เมื่อนำกลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์มาใช้ การกำหนดแผนเพื่อการปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต้องได้รับความสนใจและกำหนดออกมาให้ชัดเจน โดยแผนดังกล่าวนี้ ไม่ได้หมายถึงการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนเท่านั้น แต่หมายถึงการจัดสรร ปรับปรุง ดัดแปลง ทรัพยากรที่มีอยู่มาสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ รวมถึงการจำลองสถานการณ์สำหรับการทดลองปฏิบัติงาน เป็นต้น

5) การสนับสนุนของผู้บริหาร

การดำเนินการของหลักสูตรตามกลยุทธ์ที่วางไว้มีขอบข่ายที่ครอบคลุมไปถึงระดับส่วนงานและสถาบันที่หลักสูตรนั้นสังกัดอยู่ โดยระดับคณะจะเป็นบันไดก้าวแรกที่หลักสูตรจะได้รับความร่วมมือในขั้นตอนการออกแบบและขั้นตอนการปฏิบัติของคณาจารย์ ที่อาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหารคณะทั้งเชิงนโยบาย ทรัพยากร และงบประมาณ ส่วนระดับสถาบันจะเป็นบันไดที่หลักสูตรจะได้รับการอนุมัติและการยอมรับจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย พร้อมอำนวยความสะดวกและสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและให้ความร่วมมือต่อไป

6) การวางระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา

แม้ว่าหลักสูตรจะมีการปรับเปลี่ยนได้อย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว แต่การสร้างหลักประกันในคุณภาพทั้งกระบวนการรับผู้เรียนเข้าเรียนในหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การติดตามความก้าวหน้าผู้เรียน การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน การประเมินผลต่างๆ ตลอดจนการติดตามตรวจสอบความพึงพอใจและผลสำเร็จในตัวชี้วัดต่างๆ ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ กำหนดช่วงเวลาและผู้รับผิดชอบชัดเจน และให้กระบวนการต่างๆ เหล่านี้เกิดการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตนี้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

บทที่ 5

การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 2 ประการ คือ ศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล นำมาสรุปผล อภิปราย และเสนอแนะแนวทางในการวิจัยและใช้ประโยชน์ ดังนี้

5.1 การสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่

ส่วนที่ 1 สมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสอบถามสำรวจสมรรถนะที่พึงประสงค์จากมุมมองของผู้เรียนและศิษย์เก่าที่ปฏิบัติงานในสาขาอาชีพต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างจากอาจารย์ผู้สอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์และนายจ้างผู้ประกอบการ ทำให้ได้ผลการวิจัยที่แสดงถึงสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ

รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้เกิดพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่สร้างโอกาสในการมีงานทำประกอบด้วยสองส่วนสำคัญ ได้แก่ *ส่วนแรกคือ* ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารองค์การ ซึ่งครอบคลุมด้านการวางแผน การจัดโครงสร้าง การประสานงาน และพฤติกรรมองค์การ และ *ส่วนที่สองคือ* ความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในเรื่องการสรรหาคัดเลือกบุคลากร การฝึกอบรมพัฒนา การประเมินผลงาน ฯลฯ โดยเป็นความรู้ความเข้าใจที่สำคัญสำหรับตำแหน่งงานในหน่วยงานภาคเอกชนที่เปิดรับสำหรับรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตในพื้นที่ภาคตะวันออก ซึ่งความรู้ความเข้าใจในสองส่วนนี้เป็นสาขาวิชาสำคัญสาขาหนึ่งของรัฐประศาสนศาสตร์

2) สมรรถนะด้านการทำงานในหน้าที่

การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งงานที่รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตมีโอกาสเข้าทำงานนั้น ต้องการสมรรถนะด้านการสื่อสารทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งจำเป็นต้องใช้สมรรถนะการสื่อสารนี้เพื่อการติดต่อประสานงานกับบุคคลระดับต่างๆ ทำให้ต้องสามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ รวมถึงการพูดในที่สาธารณะอย่างมั่นใจ สามารถนำเสนอข้อมูลที่ชัดเจนและดึงดูดความสนใจจากผู้ฟังได้ นอกจากนี้ ทักษะการสื่อสารยังครอบคลุมถึงการเขียนบันทึกข้อความ โต้ตอบอีเมลล์ การจัดทำเอกสารในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามแบบที่ใช้ในหน่วยงานต่างๆ ขณะที่สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชัน รวมถึงทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานอย่าง Microsoft Office ก็เป็นสมรรถนะสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานของบัณฑิต ซึ่งสมรรถนะทั้งสองส่วนนี้เป็นทักษะสำคัญในการทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน และการทำงานเป็นทีมที่สนับสนุนการปฏิบัติงานต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ

3) สมรรถนะด้านกระบวนการคิด

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นคุณสมบัติของบัณฑิตด้านกระบวนการคิดว่า ต้องการสมรรถนะการคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เป็นอย่างมาก เนื่องจากทักษะนี้เป็นพื้นฐานในการวินิจฉัยโจทย์งาน ปัญหาที่เกิดขึ้น และขั้นตอนการปฏิบัติงานให้บรรลุผล การทำงานในปัจจุบันที่ไม่ได้เป็นระเบียบแบบแผน (Routine) เดียวเสมอไป การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในการทำงาน จึงต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการแยกแยะประเด็นต่างๆ ประเมินค่าทางเลือก และจัดลำดับความสำคัญก่อน-หลังได้ ซึ่งนับว่าเป็นสมรรถนะด้านกระบวนการคิดที่ใช้มากที่สุดและส่งเสริมให้เกิดโอกาสที่จะทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมากด้วย นอกจากนี้ สมรรถนะด้านกระบวนการคิดอื่นๆ ที่ควรมีได้แก่ การคิดเชิงบวก (Positive Thinking) ในการมองสถานการณ์อย่างมีสติรอบคอบและไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อแสวงหาโอกาสหรือด้านบวกจากสถานการณ์นั้น เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันที่มีความกดดันจากปัจจัยต่างๆ มากขึ้น หากบัณฑิตขาดสมรรถนะการคิดเชิงบวกจะทำให้ขาดความอดทน ความพยายาม และความท้าทายที่จะฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาได้

4) สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ

สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพเป็นคุณสมบัติที่จะทำให้บัณฑิตสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สมรรถนะที่พึงมีของบัณฑิตได้แก่ ความรับผิดชอบ

ต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย โดยสามารถทำงานจนเสร็จลุล่วงตามที่กำหนดทั้งในด้านเวลา และเนื้อหาของงาน อันไม่ก่อภาระแก่ผู้อื่นหรือทีมงาน โดยสมรรถนะความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานนี้รวมถึงความตั้งใจมุ่งมั่นในการศึกษางานให้เข้าใจเป็นอย่างดีพร้อมรับการเรียนรู้และพัฒนาสิ่งใหม่ตลอดเวลา ส่วนสมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพที่ต้องการอีกด้าน ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคล เวลา และสถานที่ได้อย่างสอดคล้อง ซึ่งประกอบด้วย การใช้ภาษา มารยาท การแต่งกาย และการวางบทบาททำที่เป็นมิตร มีความสุภาพอ่อนน้อม อันจะทำให้ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ด้วยความสะดวกทั้งสองฝ่าย ลดปัญหาข้อขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจต่อกัน ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานได้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า สมรรถนะในภาพรวมที่มีความสำคัญเป็นลำดับต้นมีความแตกต่างกันในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร กล่าวคือ นิสิตปัจจุบันและศิษย์เก่าเห็นว่าอุปนิสัยและบุคลิกภาพ และกระบวนการคิดมีความสำคัญที่สุด ส่วนอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติได้เป็นสมรรถนะสำคัญที่สุด ส่วนนายจ้างผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า ประสิทธิภาพการทำงานจริงมีความสำคัญสำหรับบัณฑิตที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ส่วนสมรรถนะพิเศษที่ควรยกระดับให้เกิดการปลูกฝังในตัวบัณฑิตเพื่อสร้างโอกาสในการทำงานได้แก่ *ความกล้าคิดกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ* สามารถอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะถกเถียงกับทีมงานเพื่อระดมสมองและหาทางออกร่วมกันได้ ร่วมกับสมรรถนะที่เป็น *ประสบการณ์การปฏิบัติงานจริง* จะช่วยให้บัณฑิตมีฐานข้อมูลและฐานคิดรองรับการทำงานในหน่วยงานได้ต่อไปในอนาคต ประสิทธิภาพเดิมจากการฝึกประสบการณ์การทำงานในระหว่างการศึกษาจึงเป็นคุณสมบัติที่ทำให้หน่วยงานต่างๆ เกิดความมั่นใจในความพร้อมของบัณฑิตที่จะรับเข้าทำงานมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานและการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ทำให้พบว่า สถานการณ์ที่สำคัญต่อการผลิตบัณฑิต ได้แก่

1) สถานการณ์ภายในของหลักสูตร

สถานการณ์ภายในประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ความพร้อมของผู้เรียนและความพร้อมของหลักสูตร เมื่อผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพ ทำให้แบ่งผลการวิจัยเรื่องสถานการณ์ภายในหลักสูตรเป็นสถานการณ์ที่เป็นจุดแข็งและสถานการณ์ที่เป็นจุดอ่อน

สถานการณ์ภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ การวัดและประเมินผลที่อาจารย์ผู้สอนแจ้งเกณฑ์และวิธีการประเมินให้ผู้เรียนทราบ ผลคะแนนที่ผู้เรียนได้รับมีความน่าเชื่อถือ การตัดเกรดใช้วิธีการแบบอิงเกณฑ์ที่สร้างเป็นธรรมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความไว้วางใจต่อผลและวิธีการประเมิน และหลักสูตรมีความชัดเจนในคุณวุฒิการศึกษาทำให้บัณฑิตมีโอกาสในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้เรียนทราบอาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนในหลักสูตร จึงเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาของหลักสูตร อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ พยายามสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการมีงานทำในอนาคต รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนได้ติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนโดยตลอด ทำให้สามารถให้คำแนะนำหรือแก้ปัญหาต่างๆ ได้จนผู้เรียนสำเร็จการศึกษา

สถานการณ์ภายในที่เป็นจุดอ่อนควรพัฒนา ประการแรก ได้แก่ การแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่ผู้เรียนจะได้รับหลังการเรียนสำเร็จในระดับรายวิชาและในระดับหลักสูตร กล่าวคือ ผู้เรียนและศิษย์เก่าต่างยังไม่ทราบแน่ชัดถึงผลลัพธ์การเรียนรู้หรือสมรรถนะที่ตนเองได้รับการพัฒนาจากรายวิชาในหลักสูตร ซึ่งเกิดจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนยังขาดความเข้าใจในวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ (Outcome-Based Education) ขาดการสื่อสารให้ผู้เรียนรับทราบ และขาดการประเมินผลการบรรลุผลลัพธ์นั้นอย่างชัดเจน **ประการที่สอง** เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียน แม้ว่าการประเมินผลผู้เรียนจะมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ แต่หลังการประเมินผล ผู้เรียนยังไม่ได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาจากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งข้อมูลป้อนกลับนี้จะช่วยให้ผู้เรียนนำมาปรับปรุงการทำงานให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นต่อไปได้ **ประการที่สาม** คือการพัฒนาทักษะด้านกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทางความคิด โดยเฉพาะการคิดที่จะเสนอแนวคิดใหม่ วิธีการใหม่ สิ่งใหม่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทีมงาน และองค์กร ประการสุดท้าย สิ่งสนับสนุนการเรียนในเชิงกายภาพ อาทิ ห้องเรียน การจัดที่นั่ง อุปกรณ์การเรียน ยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ พัฒนาทักษะ

สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ อันเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning)

2) สถานการณ์ภายนอก

สถานการณ์ภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของหลักสูตรมีขอบเขตตั้งแต่ระดับสากลหรือระดับโลก ระดับประเทศ และลงมาสู่ระดับภูมิภาคซึ่งก็คือ ภาคตะวันออก ที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอยู่ใน 3 จังหวัดคือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปัจจัยระดับสากลที่มีผลกระทบต่อหลักสูตรอย่างมากก็คือ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาในหลายประเทศ (COVID-19) ที่ทำให้การดำเนินชีวิตของประชากรโลกเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ สถานการณ์ด้านต่างๆ ก็เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังปรากฏลักษณะ VUCA World ที่สะท้อนถึงความไม่แน่นอนของสถานะต่างๆ บนโลกนี้ ซึ่งปัจจัยระดับสากลได้ส่งผลมายังสถานการณ์ของประเทศไทยหลายประการ ทั้งด้านเศรษฐกิจที่การเติบโตทางเศรษฐกิจชะลอตัว การเป็นหนี้ของครัวเรือนและรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย อันเกิดจากมาตรการล็อกดาวน์และการหยุดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ การปรับเปลี่ยนการดำรงชีวิตที่เรียกว่า วิถีชีวิตแบบใหม่หรือความปกติใหม่ (New Normal) ที่รักษาระยะห่างทางกายภาพและทางสังคม ทำให้ผู้คนพบปะกันผ่านโลกออนไลน์ รวมถึงการเรียนการสอนในระดับต่างๆ ต้องเปลี่ยนเป็นการเรียนออนไลน์ ขณะที่หลายครัวเรือนขาดความพร้อมในการเข้าถึงอุปกรณ์เพื่อการเรียนออนไลน์ นับเป็นความเหลื่อมล้ำและช่องว่างทางการศึกษา นอกจากนี้ การที่สังคมไทยเป็นสังคมสูงวัยได้ทำให้ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มในการแบกรับหน้าที่ทางเศรษฐกิจและเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้ ส่วนด้านตลาดแรงงาน พบว่า ความต้องการการสร้างทักษะใหม่ที่เป็นในการทำงาน (Re-skill) และการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Up-skill) สำหรับรองรับการเติบโตในอนาคตของภาคอุตสาหกรรมและคนทำงานเป็นสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อสถาบันการศึกษาอย่างมากที่จะต้องพิจารณาปรับตัวให้สอดคล้องความต้องการนี้ ผนวกกับปัจจุบันตลาดแรงงานให้ความสำคัญกับทักษะการใช้ชีวิตในสังคม (Soft Skill) ไม่ต่างจากทักษะการปฏิบัติงาน (Hard Skill) และมีความคาดหวังต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่พร้อมสำหรับการทำงานในตำแหน่งงานต่างๆ เพิ่มสูงขึ้น จึงเป็นอิทธิพลสำคัญที่มีต่อหลักสูตร สุดท้ายคือ ด้านการแข่งขันของ

สถาบันอุดมศึกษา ที่มหาวิทยาลัยต่างต้องแข่งขันกันในการอยู่รอดและพัฒนาทั้งด้านคุณภาพ การศึกษาและปริมาณผู้เรียน ความนิยมและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งดึงดูดการเลือก เข้าเรียนต่อของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ประกอบกับความนิยมในหลักสูตรนานาชาติมีแนวโน้มได้รับความสนใจมากขึ้น

เมื่อพิจารณาปัจจัยระดับภาคตะวันออกโดยเฉพาะในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก พบว่า ความต้องการทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีระดับสูงสำหรับการพัฒนา นวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าการผลิตเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีผลอย่างมากต่อหลักสูตรและ สถาบันการศึกษาต่างๆ เนื่องจากทักษะดังกล่าวจะช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมเป้าหมายมีความสามารถ ในการแข่งขัน บรรลุตามเจตนารมณ์ของนโยบายของการพัฒนาพื้นที่ ดังนั้น 10 อุตสาหกรรม เป้าหมายจึงได้รับการส่งเสริมประกอบจากหลายภาคส่วนเพื่อให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า สถานการณ์ข้างต้นนั้น ไม่ได้มีผลต่อการจ้างงานบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมากนัก เนื่องจาก หน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชนที่ประกอบกิจการเดิมอยู่นั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายตามจุด มุ่งเน้นของการพัฒนาภายใต้โครงการอีอีซี แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อหน่วยงานที่เป็นตลาดแรงงานสำคัญ ของหลักสูตรคือ โครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งที่รองรับการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมและความเป็น เมือง

เมื่อผู้วิจัยได้นำสถานการณ์ข้างต้นมาจำแนกเป็นโอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) แล้ววิเคราะห์ร่วมกับจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) ของหลักสูตร ทำให้ สามารถเสนอทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ

ก. SO Strategy คือ กลยุทธ์การผลิตแบบมุ่งเน้นการปรับตัวที่รวดเร็ว (Adaptive Production Strategy)

กลยุทธ์ในแนวทางแรกเกิดจากสถานการณ์ที่ส่งผลดีกับหลักสูตรทั้งในด้านจุดแข็ง และโอกาส ซึ่งกลยุทธ์ที่เหมาะสมคือ การผลิตบัณฑิตที่ต้องการสร้างทักษะใหม่สำหรับการนำไป ประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจ โดยหลักสูตรจะอาศัยมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลดึงดูดผู้เรียน ที่นำวุฒิการศึกษารับรองคุณสมบัติในด้านทักษะการทำงานไปใช้ประโยชน์ ซึ่งผู้เรียนจะเป็นนักเรียน

ระดับมัธยมหรือผู้ที่จบการศึกษามาแล้วก็ได้ หลักสูตรจะปรับให้ใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้น้อยกว่า หลักสูตรระดับปริญญาตรี ซึ่งเรียกว่า หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น (Short Course Training) โดยผู้เรียนสามารถเลือกได้ว่าจะเรียนรู้แบบหลักสูตรประกาศนียบัตรชุดวิชา (Non degree) ที่ผู้เรียนต้องการเข้ามาศึกษาบางรายวิชาในระดับปริญญาตรีสำหรับการฝึกปฏิบัติในทักษะการเรียนรู้ที่ตนเองมุ่งหวังจะได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนขึ้นเพื่อการทำงาน ผู้เรียนจึงมีสถานะเป็นบุคคลที่ไม่ได้กำลังศึกษาอยู่ในระบบ ที่ไม่จำกัดวุฒิและอายุในการเข้าศึกษา หรือจะเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโมดูลหรือหน่วยการเรียนรู้ (Module) ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการสร้างบทเรียนเป็นหน่วยที่มีเนื้อหาหรือกลุ่มประสบการณ์จบในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนและชัดเจน ผู้เรียนจะสะสมประสบการณ์เรียนรู้และวัดผลที่ละหน่วยการเรียนรู้จนบรรลุผลการเรียนรู้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดจึงถือว่าสำเร็จการศึกษา กลยุทธ์การผลิตแบบ SO Strategy เน้นความรวดเร็วในการติดตามข้อมูลทักษะที่สำคัญและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานแล้วนำมาสร้างเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐานการวัดและประเมินผลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการของตลาดแรงงาน

ข. ST Strategy คือ กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นการแข่งขัน (Competitive Production Strategy)

กลยุทธ์ในแนวทางที่สองพัฒนาจากสถานการณ์ที่หลักสูตรเผชิญกับความท้าทายของสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและคาดการณ์ได้ยาก ทั้งการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เศรษฐกิจที่ชะลอตัวส่งผลในด้านรายได้ที่ลดลง อัตราการว่างงานที่สูง มีความเหลื่อมล้ำของครัวเรือนในการให้บุตรหลานเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาหรือขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนออนไลน์ แม้ว่าหลักสูตรจะมีจุดแข็งด้านมาตรฐานการวัดและประเมินผล รวมถึงคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนว่าจะประกอบอาชีพได้ก็ตาม ฉะนั้น กลยุทธ์ที่เหมาะสมคือ การสร้างการยอมรับในมาตรฐานของหลักสูตรให้เกิดความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิต การสร้างการรับรู้ที่มุ่งเน้นเปิดโอกาสให้บัณฑิตมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งหลักสูตรต้องวางบทบาทและสถานะให้เป็นหลักสูตรชั้นนำมีชื่อเสียงเหนือกว่าหลักสูตรเดียวกันในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารเป็นแนวทางสำคัญในกลยุทธ์นี้ ร่วมกับการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถเทียบเคียงกับหลักสูตรอื่นๆ ได้ จึงกล่าวได้ว่า กลยุทธ์

แนวทางนี้เป็นไปเพื่อความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างชื่อเสียงและการยอมรับในมาตรฐานของบัณฑิต

ค. WO Strategy คือ กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นการบูรณาการ (Integrated Production Strategy)

กลยุทธ์แนวทางที่สามเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ภายในของหลักสูตรที่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องความพร้อมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาจากครอบครัวผู้เรียน อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนยังไม่ได้จัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นผลลัพธ์อย่างสมบูรณ์ บรรยากาศการเรียนรู้จึงยังไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง แม้ว่าโอกาสจากสถานการณ์ภายนอกจะเอื้อให้มีความต้องการแหล่งเรียนรู้สำหรับเพิ่มพูนทักษะใหม่หรือยกระดับทักษะเดิมที่มีอยู่ก็ตาม กลยุทธ์ที่เหมาะสมในแนวทางนี้จึงพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะที่สอดคล้องกับการทำงานในอนาคตด้วยการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบทำงานจริงในสถานประกอบการที่สามารถถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติควบคู่กับการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาเพื่อเติมเต็มเนื้อหาเชิงวิชาการ ผู้เรียนมีโอกาสได้รับค่าตอบแทนอันจะแบ่งเบาภาระทางครอบครัว อีกทั้งยังได้รับความรู้และทักษะใหม่ๆ รูปแบบการศึกษาแบบนี้เป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning) หรือ WIL ซึ่งอาศัยทั้งการสร้างประสบการณ์การทำงานแบบมีโครงสร้าง (Structured Work Experiences) คือ การฝึกงานภาคสนาม สหกิจศึกษา หรือการเป็นผู้ช่วยวิจัย และการสร้างประสบการณ์การทำงานแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Work Experiences) คือ การทำงานแบบอาสาสมัคร ทำงานช่วงปิดภาคเรียน หรือการทำงานนอกเวลาเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพตนเองและทักษะที่ต้องการพัฒนาได้ทันเวลาที่หลักสูตรจะช่วยออกแบบแผนการเรียนอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้

ง. WT Strategy คือ กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นสถานการณ์ (Circumstantial Production Strategy)

กลยุทธ์แนวทางสุดท้ายเกิดจากการที่หลักสูตรเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นข้อจำกัดภายในและความท้าทายภายนอกที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่ต้องหลีกเลี่ยงหรือหาทางรับมือให้ได้ กลยุทธ์ในแนวทางนี้จึงต้องยืดหยุ่นกับสถานการณ์ ผู้เรียนสามารถเรียนเมื่อตนเองพร้อมและสถานการณ์เอื้ออำนวยให้เข้าเรียนได้ สิ่งสำคัญคือ หลักสูตรและแผนการเรียนต้องมีความยืดหยุ่น สามารถ

ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคนได้ ลดข้อจำกัดในด้านอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น กรอบระยะเวลาการสำเร็จการศึกษา ชั่วโมงเรียน รูปแบบการเรียน ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขกฎเกณฑ์ที่เป็นระเบียบข้อบังคับทางการศึกษาให้สัมพันธ์กับความยืดหยุ่นในการเรียนรู้

ทางเลือกกลยุทธ์ทั้งสี่ข้างต้นมีความแตกต่างกันตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้กลยุทธ์สามารถสร้างผลสำเร็จในการผลิตบัณฑิตด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมากที่สุด ด้วยจุดมุ่งหมายที่บัณฑิตจะต้องมีสมรรถนะสำคัญตามความต้องการของตลาดแรงงานตามข้อค้นพบจากการวิจัยในส่วนแรก ผู้วิจัยจึงกำหนดเลือกกลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์ (Integrated- Adaptive Graduate Production Strategy) ที่เกิดจากการผสมผสานกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นการปรับตัวและกลยุทธ์การผลิตแบบมุ่งเน้นการบูรณาการเข้าด้วยกัน โดยมีเหตุผลคือ สมรรถนะของบัณฑิตที่ต้องการคือ พื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์การและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำนักงาน และการสื่อสารที่มีประสิทธิผล ขณะเดียวกัน บัณฑิตต้องมีสมรรถนะด้านกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงบวก มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กล้าคิดกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตน และสิ่งสำคัญก็คือ ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงาน ดังนั้น กลยุทธ์การผลิตบัณฑิตจึงต้องมุ่งความสำเร็จในการบรรลุผลลัพธ์ (Outcomes) ที่ประกอบด้วยสมรรถนะ (Competency) ทั้งความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทัศนคติ (Attitudes) และความสามารถในการทำงาน (Employability) ซึ่งหลักสูตรจะอาศัยจุดแข็งในด้านมาตรฐานการวัดและประเมินผลร่วมกับความชัดเจนในคุณวุฒิการศึกษามาสร้างกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ต้องสามารถปรับเปลี่ยนผลลัพธ์การเรียนรู้ (Adaptability) ให้เท่าทันกับความต้องการในการพัฒนาทักษะสำคัญต่อการทำงานได้ ขณะเดียวกัน หลักสูตรเผชิญกับจุดอ่อนในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การทำงานจริง จึงอาศัยแนวทางการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ (Work Integration) ที่จะได้รับพัฒนาทักษะและประสบการณ์ ไปพร้อมกับการมีรายได้ระหว่างการเรียนซึ่งเป็นผลดีต่อผู้เรียนทั้งในด้านความพร้อมทางการเงินและการพัฒนาทักษะ

กลยุทธ์ดังกล่าวหากนำไปสู่การลงมือปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ จำเป็นต้องเตรียมการในหลายส่วนตั้งแต่การออกแบบหลักสูตรโดยอาศัยหลักการออกแบบหลักสูตรแบบย้อนหลัง (Backward Curriculum Design) เพื่อกำหนดผลลัพธ์เป้าหมายที่เป็นสมรรถนะของบัณฑิตได้อย่างชัดเจน มีแนวทางสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับผลลัพธ์เป้าหมายนั้นๆ และเพื่อให้กลยุทธ์ถูกถ่ายทอดมายังผู้ปฏิบัติงานอย่างได้ผล ผู้บริหารทั้งระดับสถาบันและระดับส่วนงานต้องให้การสนับสนุนผลักดันกลยุทธ์นี้ในทุกด้าน โดยเฉพาะการจัดสรรสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ขณะที่อาจารย์ผู้สอนต้องสร้างสมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ผลลัพธ์ให้เกิดประสิทธิผลในระดับรายวิชา และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องแสวงหาความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้การปฏิบัติจริงตลอดระยะเวลาของการจัดการศึกษา

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการศึกษาเรื่องกลยุทธ์ในการผลิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สามารถนำมาอภิปรายร่วมกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.2.1 สมรรถนะบัณฑิตที่พึงประสงค์

สมรรถนะเป็นความสามารถหรือศักยภาพที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี ซึ่งสมรรถนะในด้านการเรียนรู้จะเป็นส่วนผสมของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางพฤติกรรมที่แสดงออกโดยผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างประสบความสำเร็จ (Hall and Jones, 1976; Spady, 1977; MacAshan, 1979) ซึ่งผู้วิจัยได้นำความหมายของสมรรถนะนี้กำหนดเป็นคุณสมบัติของสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตอันประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและหลักการทางสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ สมรรถนะการทำงานในหน้าที่ สมรรถนะด้านทักษะกระบวนการคิด และสมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ ซึ่งครอบคลุมประเภทของสมรรถนะตามแนวคิดของ Katz และ Kahn (1986) ที่แบ่งออกเป็นสมรรถนะทางเทคนิคหรือการทำหน้าที่ (Technical or Functional Competency) สมรรถนะทางการจัดการ (Managerial Competency) สมรรถนะทางมนุษย์ (Human Competency) และสมรรถนะทางความคิด (Conceptual Competency)

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาถึงสมรรถนะของบัณฑิตที่จำแนกตามประเภทสมรรถนะข้างต้นแล้ว ทำให้พบว่า สมรรถนะที่มีความต้องการจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละด้านมีความน่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเฉพาะองค์ความรู้ที่เป็นคุณสมบัติด้านการศึกษาสำหรับใช้ในการสมัครงานและการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยนำสาขาวิชาและเนื้อหาความรู้ที่สำคัญของรัฐประศาสนศาสตร์ทั้ง 10 ส่วนมาเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนปัจจุบันและศิษย์เก่าด้วยวิธีการเชิงปริมาณ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจที่สำคัญอย่างมาก ได้แก่ การบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยจากวิธีการเชิงคุณภาพ ทำให้ผลการวิจัยนี้สะท้อนว่า บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตควรได้รับการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา 2 สาขานี้ ให้เกิดความเข้าใจสำหรับการนำไปประยุกต์กับการทำงานต่อไป ซึ่งแม้ว่า Nicholas Henry (1980) กล่าวว่า รัฐประศาสนศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงโครงสร้างและพฤติกรรมของระบบราชการที่แตกต่างจากระบบและองค์การภาคเอกชนก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วผู้ที่จบการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์สามารถทำงานได้ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และตำแหน่งงานได้รับการบรรจุแต่งตั้งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการบริหารงานทั่วไปและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สามารถทำงานได้ทั้งในระดับองค์การและระดับมนุษย์ที่เป็นสมาชิกองค์การ ดังนั้น บัณฑิตที่มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารองค์การและการบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงมีโอกาสมองงานได้อย่างประสบผลดี อันเป็นสมรรถนะขั้นพื้นฐาน (Threshold Competency) ที่เป็นความรู้พื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงานตามแนวคิดของ David C. McClelland โดยสมรรถนะอีกส่วนจะช่วยให้บุคคลทำงานได้สูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าบุคคลทั่วไป เรียกว่า สมรรถนะที่ทำให้บุคคลแตกต่างจากผู้อื่น (Differentiating Competency) ซึ่งได้แก่ สมรรถนะในด้านอื่นๆ ที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

2) สมรรถนะด้านทักษะการทำงานในหน้าที่ เป็นสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติงานในแต่ละหน้าที่อย่างเชี่ยวชาญ อาจเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เครื่องมือ หรือวิธีการ ซึ่งสมรรถนะที่พบว่ามีค่าสำคัญในด้านนี้ ได้แก่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรม Microsoft Office และแอปพลิเคชันต่างๆ รวมถึงทักษะด้านการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งสมรรถนะทั้งสองส่วนนี้นับว่าเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ตามมุมมองของ OECD ที่ Ananiadou และ Claro

(2009) แบ่งสมรรถนะผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ *สมรรถนะในมิติสารสนเทศ (Information Dimension)* ที่ผู้เรียนสามารถค้นหา คัดเลือก ประเมิน และจัดการข้อมูลจำนวนมากได้ กลุ่มที่สองคือ *มิติด้านการสื่อสาร (Communication Dimension)* ที่ผู้เรียนสามารถนำสมรรถนะด้านการสื่อสารไปใช้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้วยังสามารถแลกเปลี่ยน วิพากษ์วิจารณ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสมรรถนะในมิตินี้แบ่งเป็นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถคิดวิเคราะห์ ประมวลผล แปรผล แล้วนำเสนอออกมาได้อย่างชัดเจนผ่านภาษา และช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม และการสื่อสารที่สร้างทีมงานและปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ เกิดการเรียนรู้แบ่งปันประสบการณ์แล้วปรับตัวให้เกิดความร่วมมือต่อกันและกันได้ ส่วนกลุ่มที่สามคือ *มิติด้านจริยธรรมและการคำนึงถึงผลต่อสังคม (Ethics and Social Impacts)* ที่ผู้เรียนสามารถใช้วิจารณ์ตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉพาะในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ สมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตทั้งสองส่วนยังสอดคล้องกับแนวคิดของเครือข่าย P21 ที่กลุ่มธุรกิจภาคเอกชนชั้นนำรายใหญ่ได้พัฒนากรอบความคิดสำหรับการเรียนรู้ของเยาวชนที่ควรมีในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 โดยสมรรถนะที่ควรเป็นผลลัพธ์จากการเรียนรู้ 1 ใน 5 กลุ่มทักษะนั้น คือ ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ดังนั้น หากหลักสูตรสามารถผลิตบัณฑิตให้เกิดสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้แล้ว นอกจากจะช่วยให้บัณฑิตมีโอกาสในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังนับเป็นสมรรถนะสากลที่กำลังเป็นที่ต้องการอย่างมากในศตวรรษที่ 21 อันจะเพิ่มโอกาสในการทำงานได้อย่างหลากหลายและเป็นที่ยอมรับของทุกหน่วยงานอีกด้วย

3) สมรรถนะด้านกระบวนการคิด สมรรถนะด้านทักษะการทำงานในหน้าที่จัดว่าเป็นสมรรถนะตามสายงาน (Job Competency) ที่ต้องมีร่วมกับสมรรถนะด้านกระบวนการคิด (Conceptual Competency) ที่แม้ว่าจะมีความเป็นนามธรรมแต่จะปรากฏออกมาในรูปของการตัดสินใจและพฤติกรรมต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านกระบวนการคิดที่สำคัญและมีบทบาทต่อการทำงานของบัณฑิตอย่างมากก็คือ ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะการคิดเชิงบวก และทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งนับว่าทักษะทางความคิดทั้งสามนี้ สอดคล้องกับความคิดของ Kneale (2009) ที่รวบรวมทักษะที่นายจ้างต้องการในการรับสมัครบุคคลเข้าทำงานในส่วนของ การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูล หารูปแบบแนวโน้ม และสร้างข้อสรุปได้ รวมทั้งสามารถจัดจำแนกข้อมูลออกเป็นส่วนย่อยแล้วนำสถิติหรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นมาใช้ร่วมด้วยได้ ทั้งนี้ ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์มีลักษณะใกล้เคียงกับทักษะการวิจัย (Research

Skills) ซึ่งเป็นทักษะที่สนับสนุนให้บัณฑิตสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้บนพื้นฐานของการคิดอย่างมีเหตุมีผลทั้งเชิงลึกและเชิงเชื่อมโยง ทำให้โอกาสประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นอีกทักษะหนึ่งที่นายจ้างต้องการ เพียงแต่อาจปรากฏในคำอื่น เช่น นวัตกรรม การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ ความคิดริเริ่ม ฯลฯ ซึ่งบัณฑิตที่มีทักษะนี้จะช่วยพัฒนาสินค้า กระบวนการ และหน่วยงานได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับหน่วยงานได้

4) สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพของบัณฑิต เป็นสมรรถนะพื้นฐานตามตัวแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักสมรรถนะ (Competency-Based Learning) ที่จะนำไปสู่การพัฒนาในกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดความรู้ ทักษะ และความสามารถต่อไป บางแนวคิดจะเรียกสมรรถนะด้านนี้แตกต่างออกไป เช่น คุณลักษณะ (Traits) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) สมรรถนะทางมนุษย์ (Human Competency) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติในสมรรถนะนี้อาทิ การตระหนักรู้ตัวตน (Self-Awareness) การตัดสินใจ (Decision Making) ความอดทนอดกลั้น (Patience) ความยืดหยุ่น (Flexibility) โดยสมรรถนะที่สำคัญของบัณฑิตที่ได้จากการวิจัยก็คือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมนุษยสัมพันธ์ที่สามารถทำงานร่วมกับบุคคลต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันดีและประสบผลสำเร็จในงานที่ทำ แม้ว่า สมรรถนะด้านนี้ไม่ได้เป็นทักษะที่มีผลต่อการทำงานโดยตรง (Hard Skills) แต่นับเป็นทักษะทางสังคม (Soft Skills) ที่จะช่วยให้บุคคลสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเครือข่าย P21 เรียกทักษะในกลุ่มนี้ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) โดยมีทักษะย่อยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยคือ ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ทักษะริเริ่มและชี้นำตนเองได้ (Initiative and Self Direction) ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) และ ความรับผิดชอบ (Responsibility) ส่วนทักษะที่ไม่ปรากฏในสมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพนี้ได้ปรากฏว่าเป็นทักษะที่กลุ่มตัวอย่างมองว่าเป็นสมรรถนะที่หลักสูตรควรพัฒนาอย่างมาก นั่นคือ ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership)

5) สมรรถนะที่ต้องการให้พัฒนามากที่สุด ที่กลุ่มตัวอย่างมองว่า ทักษะส่วนนี้เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจรับบุคคลเข้าทำงานอย่างมากนอกเหนือจากสมรรถนะทั้งสี่ข้างต้น สมรรถนะที่ต้องการนี้ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการทำงานหรือการฝึกปฏิบัติงานจริง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ความกล้าคิดกล้าแสดงออกรวมถึงสามารถแสดงความคิดเห็นและ

อภิปรายด้วยความมั่นใจ ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้สามารถพิจารณาได้ว่ารวมอยู่ในทักษะภาวะผู้นำร่วมกับความเป็นมืออาชีพ ซึ่งนับว่าสมรรถนะในกลุ่มนี้สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษา 4.0 ของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) ที่กล่าวว่า การเรียนยุคใหม่ที่จะช่วยขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0 ได้นั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้สามารถปฏิบัติงานจริง ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปผลิตความรู้ใหม่และนวัตกรรม โดยผู้เรียนควรมีทักษะการคิด 10 มิติ ร่วมกับอีก 11 ทักษะ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ทักษะความเป็นผู้นำ

6) สมรรถนะที่มีความต้องการสำหรับการทำงานมากที่สุด เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงสมรรถนะด้านที่มีความจำเป็นต่อการทำงานมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่น่ามาสู่ผลวิจัยแต่ละกลุ่มมีความคิดแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มผู้เรียนปัจจุบันและศิษย์เก่า เห็นว่า สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ ร่วมกับสมรรถนะด้านกระบวนการคิดมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนี้คือ บัณฑิตผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน มีความเชื่อว่า ตัวตนของบุคคลมีผลต่อการทำงาน เนื่องจากจะช่วยให้งานร่วมกับผู้อื่นได้ดี สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆ ได้ดี รวมถึงสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสำเร็จลุล่วง จึงนับว่าเพียงพอต่อผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการแล้ว ขณะที่กลุ่มนายจ้างผู้ประกอบการเห็นว่า บัณฑิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานจริงมาก่อนมีคุณสมบัติที่น่าสนใจเพราะสามารถนำประสบการณ์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้เลย ลดการสอนงานและการใช้เวลาในการเรียนรู้งาน ซึ่งช่วยประหยัดต้นทุนและเวลาของหน่วยงานได้อย่างมาก และช่วยสร้างความมั่นใจว่าบุคคลที่เคยผ่านการปฏิบัติงานจริงมาบ้าง จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร และนโยบายขององค์กรได้ ซึ่งแนวคิดของนายจ้างผู้ประกอบการใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างอาจารย์สอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่บัณฑิตต้องสามารถประยุกต์หลักการที่ได้ศึกษาในหลักสูตรไปสู่การลงมือปฏิบัติงานจริงได้

การกำหนดสมรรถนะของบัณฑิตให้เป็นจุดหมายของการเรียนรู้ นับเป็นการจัดการศึกษาโดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency-Based Approach in Education) ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน โดยหลักสมรรถนะนี้เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่จะทำให้นักศึกษามีคุณสมบัติตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้ อีกทั้งสมรรถนะนี้ยังเป็นเกณฑ์การประเมินผลงานของหน่วยงานต่างๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งหากบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต

ได้รับการพัฒนาทักษะตามสมรรถนะทั้งสี่ด้านแล้ว นับว่าเกิดการเรียนรู้ตาม “เสาหลักทั้ง 4 ของ การศึกษา (Key Pillars)” (Scott, 2015) ที่ประกอบด้วย (1) การเรียนเพื่อรู้ (Learning to Know) คือ มีสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สำคัญของรัฐประศาสนศาสตร์ (2) การเรียนรู้เพื่อ ปฏิบัติได้จริง (Learning to Do) คือ มีสมรรถนะด้านทักษะการทำงานในหน้าที่และกระบวนการคิด (3) การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) และ (4) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live Together) ในสมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ เช่นเดียวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Benjamin S. Bloom (1956) ที่แบ่งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขอบเขตหรือ 3 ด้าน ด้วยกันคือ (1) ด้านพุทธิพิสัย (The Cognitive Domain) อันได้แก่เนื้อหาวิชาความรู้ในศาสตร์นั้นๆ (Knowledge-Based) (2) ด้านทักษะพิสัย (The Psychomotor Domain) ที่เกี่ยวข้องกับลงมือ ปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ (Action Based) และ (3) ด้านเจตพิสัย (The Affective Domain) ซึ่งเป็นค่านิยม ความรู้สึก หรือทัศนคติที่เหมาะสมกับสาขาวิชานั้นๆ (Emotion-Based)

5.2.2 สถานการณ์ของมหาวิทยาลัย

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันเผชิญกับความท้าทายของสถานการณ์ ต่างๆ มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา ทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับตัวด้วยกลยุทธ์ที่แตกต่างกันออกไป สำนัก นโยบายและแผนการอุดมศึกษา (2561) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอุดมศึกษาที่เป็น แนวโน้มสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยโดยเฉพาะ การเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ กระแสโลกาภิวัตน์ การปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่วนแนวโน้มสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ คุณภาพการศึกษา การเข้าถึงบริการอุดมศึกษา ความเท่าเทียมและเป็นธรรม ประสิทธิภาพ การบริหาร และการตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยได้สำรวจ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตของหลักสูตร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากในแต่ละ ด้าน ได้แก่ การแข่งขันของมหาวิทยาลัยที่ต่างต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการมีจำนวน ผู้เรียนที่เพียงพอเพื่อความอยู่รอด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด (4.36) ส่วนการแพร่ระบาดของไวรัส โควิดในหลายประเทศ (COVID-19) (4.26) ความต้องการของตลาดแรงงานที่อยากให้มีการสร้าง ทักษะใหม่ (Reskills) และยกระดับทักษะเดิมที่มีอยู่ (Up Skills) สำหรับการทำงานในอนาคต โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม (4.24) เศรษฐกิจที่ชะลอตัวในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้หนี้ครัวเรือนเพิ่ม

สูงมากขึ้น รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย (4.19) การดำรงชีวิตที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามความปกติใหม่ (New Normal) โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารมากยิ่งขึ้น (4.18) ความต้องการทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีระดับสูงสำหรับการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าการผลิต (4.16) และการทำงานของระบบราชการที่ขาดความยืดหยุ่น ยังคงยึดกฎระเบียบที่ตายตัวในการปฏิบัติงาน (3.78) ตามลำดับ

สถานการณ์ที่ได้จากการสำรวจนี้ พบว่า ปัจจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่มีผลในเชิงลบต่อการดำเนินงานของหลักสูตร ซึ่งในกระบวนการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์เรียกสถานการณ์นี้ว่า ภัยคุกคาม (Threats) มีเพียงปัจจัยด้านความต้องการสร้างทักษะใหม่ ยกกระดับทักษะเดิม และให้ความสำคัญกับ Soft Skill เพื่อการทำงานมากขึ้น เป็นโอกาส (Opportunity) ที่ส่งผลดีต่อหลักสูตรเท่านั้น เนื่องจากเป็นสถานะที่หลักสูตรสามารถพัฒนาและตอบสนองต่อปัจจัยนั้นได้มากกว่าปัจจัยอื่นที่ควบคุมได้ยาก ในขณะที่สถานการณ์ภายในของหลักสูตรที่ได้สำรวจพบว่า ประกอบด้วยทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน ทำให้การสร้างทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่เกิดจากปัจจัยทั้งสี่ส่วนตามหลักการวิเคราะห์สถานการณ์ด้วย SWOT Analysis สามารถทำได้อย่างชัดเจนสำหรับตอบสนองต่อสถานการณ์ในแต่ละทางเลือก

เมื่อพิจารณาพันธกิจสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่า การพัฒนาที่มุ่งเน้นนวัตกรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมเป้าหมายมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรในส่วนที่จังหวัดชลบุรีถูกกำหนดให้เป็นเมืองแห่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรม เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองต่อความต้องการด้านแรงงานของอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ทำให้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่ไม่ได้ผลิตบัณฑิตด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องปรับตัวที่จะใช้สมรรถนะที่มีเสริมสร้างการพัฒนาทักษะด้านอื่นที่แก่ผู้เรียนให้สามารถทำงานในสายงานสนับสนุนควบคู่ไปกับด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกยังเผชิญกับปัญหาในหลายส่วน ดังการศึกษาของ นพดล วายาภรณ์ (2562) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญได้แก่ การวางผังเมืองยังไม่เหมาะสม แรงงานยังขาดทักษะในการผลิตและนวัตกรรม ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมยังขาดความเชื่อมโยงกัน ผู้ประกอบการในพื้นที่ไม่ค่อยลงทุนเนื่องจากไม่มีแรงดึงดูดจากสิทธิประโยชน์ด้านภาษี การขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ และระบบน้ำประปาที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศ

เพื่อนบ้าน ดังนั้น การเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกหรืออีอีซี จึงมีอิทธิพลต่อหลักสูตรไม่มากนัก กล่าวคือ มีความสำคัญเป็นลำดับสี่ รองจากสถานการณ์การแข่งขันของสถาบันการศึกษา แนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานทั่วไป และสภาพสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะวิถีใหม่ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

5.2.3 กลยุทธ์การผลิตบัณฑิต

ผู้วิจัยได้พัฒนากลยุทธ์การผลิตบัณฑิตจากการวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อการทำงานและความสามารถในการหางานของบัณฑิตมาประมวลเป็นทางเลือกเชิงกลยุทธ์ แล้วจึงพิจารณากำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดให้ตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่พึงประสงค์

กลยุทธ์การปรับตัวแบบบูรณาการเพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์ (Integrated- Adaptive Graduate Production Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่พัฒนามาจากกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตแบบมุ่งเน้นการปรับตัวที่รวดเร็ว (Adaptive Production Strategy) และกลยุทธ์การผลิตแบบมุ่งเน้นการบูรณาการ (Integrated Production Strategy) เนื่องจาก เป้าหมายของกลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรคือ การสร้างสมรรถนะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับการทำงานในอนาคต ฉะนั้น แนวทางที่กำหนดจึงต้องสัมพันธ์กันทั้งกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อวางพื้นฐานสมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ และด้านทักษะการปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การวางหลักการทางวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ระดับ ความจำ (Remembering) ความเข้าใจ (Understanding) และการประยุกต์ (Applying) ในพุทธิพิสัย พร้อมกับทักษะพิสัยและเจตคติพิสัย ในระดับเบื้องต้น และกระบวนการเรียนรู้ในสถานประกอบการ เพื่อบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัยที่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาหรือข้อมูลความรู้ต่างๆ ได้ พร้อมริเริ่มสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ที่เป็นประโยชน์กับการปฏิบัติงาน ด้านทักษะพิสัยที่สามารถลงมือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง ชำนาญ และเป็นธรรมชาติ เช่น การนำเสนอ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านเจตคติพิสัยที่สามารถเห็นความสำคัญของค่านิยมบางอย่างและรวบรวมค่านิยมนั้นให้เข้าเป็นระบบค่านิยมที่ตนเองจะประพฤติปฏิบัติต่อไปในระยะยาว เช่น ความรับผิดชอบ

ต่อหน้าที่ การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลต่างๆ ด้วยมนุษยสัมพันธ์ เคารพและให้เกียรติผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom และคณะ (1956)

ดังนั้น กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนี้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสร้างภาวะแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยการทำงานในสภาพจริง ของ อลงกต ยะไวทย์ และคณะ (2562) ที่เสนอว่า กระบวนการต้องเริ่มจากการเตรียมการของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงด้วยการทำงาน การให้คำปรึกษาในสภาพจริง การพัฒนาผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การประเมินผลการดำเนินงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และกระบวนการสุดท้ายคือ การเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการทั้ง 6 ขั้นตอนนี้แล้ว จะสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้จริง

การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติให้ความสำคัญกับ 5 ส่วน ได้แก่ 1) การออกแบบหลักสูตรแบบย้อนหลัง (Backward Curriculum Design) ที่กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ (Identify Desired Goals) ในด้านสมรรถนะทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ 2) สมรรถนะของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงการปรับปรุงพัฒนากระบวนการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น 3) ความร่วมมือของสถานประกอบการในการเป็นหุ้นส่วน (Partners) ที่สนับสนุนแหล่งเรียนรู้และผู้ถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อการทดลองปฏิบัติงานจริง 4) ความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ที่มีคุณภาพ 5) การสนับสนุนของผู้บริหารสถาบันและส่วนงาน ที่ผลักดันและส่งเสริมให้เกิดโอกาสแก่หลักสูตรและลดอุปสรรคหรือข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอน และ 6) การมีระบบและกลไกในการพัฒนาคุณภาพ ให้ทุกส่วนเกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอเพื่อการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผลข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิศิษฐ์ พลธนะ และคณะ (2562) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำนักศึกษา ที่พัฒนารูปแบบจากองค์ประกอบ 5 ส่วนคือ ผู้สอน ประสบการณ์จริง เครื่องมือการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการศึกษาของขวัญชัย ช้วนา และคณะ (2561) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เสนอผลการวิจัยว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ประกอบด้วย 9 ส่วน ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ บทบาทครู บทบาทผู้เรียน บรรยากาศการเรียนรู้อื่นๆ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยตามรายละเอียดข้างต้น เพื่อนำมาสู่ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ทั้งในส่วนของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อสร้างประโยชน์จากการวิจัยต่อไปได้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ผลักดันมาระยะหนึ่งแล้ว แต่การพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับภูมิภาคมีหลายมิติ ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว ภาคการค้า หรือหลายระดับทั้งระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับชุมชน ดังนั้น การมุ่งเน้นพัฒนาในด้านใดด้านหนึ่งอาจส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม แต่อาจไม่สอดคล้องกับภาคส่วนอื่น หรือระดับอื่น การสร้างสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่จึงต้องคำนึงถึงความหลากหลายของบริบทในพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้หลักสูตรในสาขาอื่นๆ ต่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมของพื้นที่นั้นๆ

2) บัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมีโอกาสทำงานในภูมิภาคอื่นๆ ได้ รวมทั้งมีแนวโน้มในการเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้จำนวนบัณฑิตที่เข้าสู่ตลาดแรงงานอาจคลาดเคลื่อนไปจากประมาณการณ์ ฉะนั้น การสำรวจจำนวนบัณฑิตพร้อมสมรรถนะในสาขาต่างๆ จึงควรพิจารณาร่วมกับสถานการณ์ที่อาจแปรผันได้ เพื่อให้มีจำนวนบัณฑิตสอดคล้องกับความต้องการอัตรากำลังของตลาดแรงงาน

3) นโยบายของมหาวิทยาลัยต้องมีความชัดเจนในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน หากมหาวิทยาลัยมุ่งเป้าในด้านอื่น อาทิ ชื่อเสียงของสถาบันและคณาจารย์ด้วยการทำผลงานทางวิชาการ อาจทำให้ละเลยหรือขาดโอกาสในการนำกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตได้ไปสู่การลงมือปฏิบัติได้ ผลที่ตามมาคือ ผู้เรียนจะไม่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะได้ตรงกับความต้องการหรือบัณฑิตที่จบการศึกษา

ไม่สามารถปฏิบัติงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจะเป็นผลเสียกับทั้งบัณฑิต สถาบัน และสถานประกอบการ ตลอดจนการพัฒนาสังคมโดยรวมได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมเพื่อสำรวจข้อมูลเชิงกว้างร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลตามสถานะความจริง แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกันเป็นผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ หากมีการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเสนอว่าควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาผลจากการนำกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตนี้ไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อยืนยันหรือสรุปผลที่เกิดขึ้น

2) การศึกษาเชิงเปรียบเทียบสมรรถนะของบัณฑิตและกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตจะสร้างกรอบความคิดที่นำไปสู่การพัฒนาหลักการทางทฤษฎีต่อไปได้ ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไป สามารถกำหนดหัวข้อการวิจัยเปรียบเทียบ โดยเฉพาะการเปรียบเทียบกับพื้นที่การพัฒนาอื่นๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อทำความเข้าใจสมรรถนะของบัณฑิตระดับอุดมศึกษาให้ชัดเจน สามารถวางแนวทางการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องและเป็นรูปธรรม ตลอดจนประยุกต์องค์ความรู้ด้านสมรรถนะและกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตในสถานการณ์ต่างๆ ต่อไปได้

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. สืบค้นวันที่ 14 พฤศจิกายน 2564 จาก
<https://www.mof.go.th/th/view/attachment/file/3135383039>
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สืบค้นวันที่ 18 กันยายน 2562 จาก
<https://www.mhesi.go.th/home/index.php/pr/news/120-new-breed-graduates>
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบค้นวันที่ 9 สิงหาคม 2562 จาก
<http://www.onep.go.th/wp-content/uploads/EEC31May.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ สืบค้นวันที่ 20 กันยายน 2562 จาก
https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=38880&Key=news_research
- ขวัญชัย ช้วนา ธารทิพย์ ช้วนา และเลเกีย เขียวดี. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 37(2), หน้า 77-96.
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2559). วิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย: การก่อเกิด การขยายตัว และข้อคิดเกี่ยวกับอนาคต. ใน *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 5 (1), หน้า 198 – 210.
- เจียง เกาซิด. (2554.). *สมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนายจ้าง*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพมหานคร: เอช อาร์เซ็นเตอร์.
- รัตติกาล ละเต็บสัน และสิริภักตร์ ศิริโท. (2555). สมรรถนะการจัดการของบัณฑิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. *วารสารนักบริหาร (Executive Journal)*. 32(1), หน้า 110-121.
- รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี และคณะ. 2563. ความปกติใหม่ (New Normal) กับแนวทางการจัดการศึกษาในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*. 9(2), หน้า 752-763.

- ร้อยบดินทร์ สตีเฟนส์ พี. วิรัช สงวนวงศ์วาน แปล. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://medias.thansettakij.com/media/pdf/2021/1617318739.pdf>
- สถาบันดำรงราชานุภาพ และกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2552). *รายงาน การศึกษาวิเคราะห์ระบบสมรรถนะเพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงาน ปลัดกระทรวง มหาดไทย*. กันยายน.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สืบค้น 13 มกราคม 2563 จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/6-file.pdf>
- สำนักงาน ก.พ.. 2561. ภาครัฐกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย. *วารสารข้าราชการ*. 60(4), หน้า 3-4.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สืบค้น 15 สิงหาคม 2562 จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2560/nov2560-5.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สืบค้น 18 กันยายน 263 จาก <https://www.eeco.or.th/pr/news/NewGenGraduatesNewGrowthEnginesPlan>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สืบค้นวันที่ 21 กันยายน 2562 จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขาแรงงาน/ภาวะการทำงาน ของประชากร/2562/Report_02-62.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ.2561 (Education in Thailand 2018)*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวอนกราฟฟิค จำกัด.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2549). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีย์ จินเรือง, วิภาศิริ นราพงษ์ และปวีณภัทร นิธิตันติวัฒน์. (2018). การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์สาขา พยาบาล. ใน *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี*, 29(2), หน้า 207-216.
- อติพงศ์ ฤทธิชัย สืบค้น 13 มกราคม 2563 แนวคิดเรื่องสมรรถนะ. <http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=2213>

- Ananiadou, K. and Claro, M. (2009), "21st century skills and competences for new millennium learners in OECD countries". OECD Education Working Papers, No. 41, OECD Publishing, Paris.
- Bartlett, S. & Burton, D. (2012). *Introduction to Education Studies*. 3rd ed. London: Sage Publications.
- Berkaliev, T. N.; Zair-Bek, E. S. & Tryapitsyna, A.P. (2007). *Innovation and quality of school education*. St. Petersburg: Publishing Caro.
- Biggs, J. (1987). *Student approaches to learning and studying*. Hawthorn, Victoria: Australia Council for Education Research.
- Delors, Jacques. (1996). Learning: the treasure within. Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century.
- Dewey, J. (1965). The relation of theory to practice in education. In Archambault, R. D. (Ed.), *John Dewey on education: Selected writings*. Chicago: The University of Chicago Press. (Original work published in 1904) (pp. 313–338).
- Hall, G. E. and Jones, H.C. (1976). Competency-based education: a process for the Improvement of Education. N.J.: Prentice-Hall, Inc.
- Hilgard, E. R. & Bower, G.H. (1975). *Theories of learning*. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc.
- Hoffmann, T. (1999). 'The Meaning of Competency'. in *Journal of european industrial training*, 23(6), pp. 25-286.
- Knight, P. T. and Yorke, M. (2003). *Assessment, learning and employability*. Maidenhead: Society for Research into Higher Education and Open University Press.
- Knight, P. T. and Yorke, M. (2004). *Learning, curriculum and employability in higher Education*. London: Routledge Falmer.
- Kolb, D A. (1984). *Experiential learning*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

- McAshan, H. H. (1979). *Competency-based education and behavioral objectives*. U.S: Englewood Cliffs.
- Scott, C. L. (2015). *The future of learning2: what kind of learning for the 21st century?*. Work Paper: Education Research and Foresight.
- Spady, W.G. (1977). *Competency-based education: a bandwagon in search of a definition*. *Educational Research*, 6(1) [online serial] Retrieved August 21, 2009, from www.jstor.org/sici?sici=0013-189=200906%3E0001%3E0001%3E0001
- Tilak, J. B. G. (2003). 'Higher Education and Development in Asia'. In *Journal of educational planning and administration*, 17(2), pp. 151-173.
- World Bank สืบค้น 19 กันยายน 2562 จาก <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/04Backmatter/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018AppendixA.pdf>
- World Bank. 2009. *Thailand - Towards a competitive higher education system in a global economy (English)*. Washington, DC: World Bank.
- World Bank. 2012. *Putting Higher Education to Work: Skills and Research for Growth in East Asia*. Washington, DC: World Bank.
- Yamane, Taro. (๑๙๗๓). *Statistics: An Introductory Analysis* (๓rded). New York: Harper and Row Publications.
- Scott, C. L. (2015). *The future of learning2: what kind of learning for the 21st century?*. Work Paper: Education Research and Foresight.

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

เลขที่ IRB2-005/2564

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : HU 095/2563

โครงการวิจัยเรื่อง : กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงาน
ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

หัวหน้าโครงการวิจัย : ดร.ภัสรินทร์ พ่วงเถื่อน

หน่วยงานที่สังกัด : คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ 2 วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564
2. เอกสารโครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ 2 วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564
5. เอกสารแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564
6. เอกสารอื่นๆ	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 21 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564

วันที่หมดอายุ : วันที่ 20 เดือน มกราคม พ.ศ. 2565

ลงนาม

(นายเจนวิทย์ นवलแสง)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ชุดที่ 2 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ภาคผนวก ข

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

(Participant Information Sheet)

AF ๐๖-๐๒

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย : HU-๐๙๙/๒๕๖๓.....

ชื่อโครงการวิจัย กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับภาคราชการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....

เอกสารชี้แจง ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยกลุ่มนิสิตปัจจุบัน.....

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ หากท่านสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยขอความความร่วมมือให้ท่านช่วยตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดส่งมายังท่านผ่านทางอีเมลหรือทางแอปพลิเคชันไลน์ โดยแบบสอบถามที่ส่งมานี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตร และลักษณะกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากลยุทธ์และสมรรถนะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง โดยข้อมูลที่ได้จากท่านจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อความต้องการความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อไป ทั้งนี้ หากท่านไม่สะดวกหรือไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถปฏิเสธหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยโดยที่ท่านไม่ต้องตอบและส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย ในกรณีนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

แบบสอบถามที่ขอให้ท่านกรอกข้อมูลมีทั้งหมด ๕ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรฯ ตอนที่ ๓ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรฯ ตอนที่ ๔ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะปัจจุบัน และ ตอนที่ ๕ เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอความความร่วมมือให้ท่านกรอกข้อมูลในแบบสอบถามให้ครบถ้วนทั้ง ๕ ตอน โดยแบบสอบถามนี้จะใช้เวลาในการกรอกข้อมูลไม่เกิน ๓๐ นาทีโดยประมาณ เมื่อท่านกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้ว ท่านสามารถส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยผ่านทางอีเมล passanan@buu.ac.th หรือทางแอปพลิเคชันไลน์ ทั้งนี้ ข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้ในการวิจัยนี้เท่านั้น ข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะไม่ถูกนำไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกรับทราบ และแบบสอบถามของท่านจะไม่สามารถระบุถึงตัวบุคคลผู้ตอบแบบสอบถามได้ ข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะถูกนำมาใช้ในการนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นทางการ ข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ถูกระงับรหัสใน

BUU-IRB Approved

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

21-Jan 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

AF ๐๖-๐๒

การเข้าถึง ซึ่งจะมีผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงรหัสดังกล่าวได้ ทั้งนี้ข้อมูลแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นเวลา ๒ ปี เมื่อครบ ๒ ปีแล้ว ผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลดังกล่าวทั้งจากระบบคอมพิวเตอร์

อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ไม่มีความเสี่ยง หรืออันตราย หรืออาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ ชื่อเสียง เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของท่านแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตาม การตอบแบบสอบถามของท่านนั้น ท่านสามารถเลือกเวลาในการตอบแบบสอบถามได้ตามความสะดวกของท่าน การเก็บข้อมูลนี้จึงไม่มีผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของท่านแต่อย่างใด

โครงการวิจัยนี้อาจมีประโยชน์โดยตรงต่อท่าน ในการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยและเหมาะสมต่อสถานการณ์ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ ท่านมีอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ และหากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ท่านสามารถถอนตัวหรือยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้ทุกเมื่อ ซึ่งการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยสามารถทำได้ง่ายเพียงแค่ว่าท่านไม่ต้องตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย อนึ่ง การปฏิเสธเข้าร่วมโครงการวิจัย และการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิในการรับบริการด้านการศึกษาหรือผลการศึกษาในรายวิชาที่ผู้วิจัยทำการสอนแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้ หรือมีข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม ท่านสามารถติดต่อสอบถามมายังผู้วิจัยได้ในวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. โดยติดต่อที่ผู้ประสานงานโครงการวิจัย คุณเจนวิทย์ นวลแสง หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑ - ๕๔๘๖๔๒๒ หรือที่ e-mail janewit@buu.ac.th ทั้งนี้หากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒๕๖๑-๖๒

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

BUU-IRB Approved

21-Jan 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

AF ๐๖-๐๒

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย : HU.๐๙๕/๒๕๖๓.....

ชื่อโครงการวิจัย ผลิตบัณฑิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานใน
พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....

เอกสารชี้แจง ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยกลุ่มศิษย์เก่า.....

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

หากท่านสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยขอความความร่วมมือท่านช่วยตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดส่งมายังท่านผ่านทางอีเมลหรือทางแอปพลิเคชัน โดยแบบสอบถามที่ส่งมานี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตร และลักษณะกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง โดยข้อมูลที่ได้จากท่านจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อความต้องการความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อไป ทั้งนี้ หากท่านไม่สะดวกหรือไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถปฏิเสธหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยโดยที่ท่านไม่ต้องตอบและส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย ในการนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

แบบสอบถามที่ขอให้ท่านกรอกข้อมูลมีทั้งหมด ๕ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรฯ ตอนที่ ๓ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรฯ ตอนที่ ๔ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะปัจจุบัน และ ตอนที่ ๕ เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ท่านกรอกข้อมูลในแบบสอบถามให้ครบถ้วนทั้ง ๕ ตอน โดยแบบสอบถามนี้จะใช้เวลาในการกรอกข้อมูลไม่เกิน ๓๐ นาทีโดยประมาณ เมื่อท่านกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้ว ท่านสามารถส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยผ่านทางอีเมล passanan@buu.ac.th หรือทางแอปพลิเคชัน โดยข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการวิจัยนี้เท่านั้น ข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะไม่ถูกนำไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกรับทราบ และแบบสอบถามของท่านจะไม่สามารถระบุถึงตัวบุคคลผู้ตอบแบบสอบถามได้ ข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะถูกนำมาใช้ในการนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นทางการ และข้อมูลในแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งรหัสใน

BUU-IRB Approved

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๑

21-Jan 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

AF ๐๖-๐๒

การเข้าถึง ซึ่งจะมีผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงรหัสดังกล่าวได้ ทั้งนี้ข้อมูลแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นเวลา ๒ ปี เมื่อครบ ๒ ปีแล้ว ผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลดังกล่าวทั้งจากระบบคอมพิวเตอร์

อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ไม่มีความเสี่ยง หรืออันตราย หรืออาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ ชื่อเสียง เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของท่านแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตาม การตอบแบบสอบถามนั้น ท่านสามารถเลือกเวลาในการตอบแบบสอบถามได้ตามความสะดวกของท่าน การเก็บข้อมูลนี้จึงไม่มีผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของท่านแต่อย่างใด

โครงการวิจัยนี้อาจไม่มีประโยชน์โดยตรงต่อท่าน แต่มีประโยชน์โดยอ้อม เนื่องจากผลการศึกษานี้จะถูกนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยและเหมาะสมต่อสถานการณ์ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ ท่านมีอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ และหากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ท่านสามารถถอนตัวหรือยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้ทุกเมื่อ ซึ่งการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยสามารถทำได้ง่ายเพียงแค่ว่าไม่ต้องตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย อนึ่ง การปฏิเสธเข้าร่วมโครงการวิจัย และการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้ หรือมีข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม ท่านสามารถติดต่อสอบถามมายังผู้วิจัยได้ในวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. โดยติดต่อผ่านผู้ประสานงานโครงการวิจัย คุณเจนวิทย์ นวลแสง หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑ - ๕๔๘๖๔๒๒ หรือที่ e-mail janewit@buu.ac.th ทั้งนี้หากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒๕๖๑-๖๒

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

BUU-IRB Approved

21-Jan 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

AF ๐๖-๐๒

เหมาะสม เพื่อให้หลักสูตรสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะตรงตามความต้องการของท่านซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ ท่านมีอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ และหากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ท่านสามารถถอนตัวหรือยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้ทุกเมื่อ ซึ่งการปฏิเสธเข้าร่วมโครงการวิจัยและการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้ หรือมีข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม ท่านสามารถติดต่อสอบถามมายังผู้วิจัยได้ในวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา ๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. โดยติดต่อที่ผู้ประสานงานโครงการวิจัย คุณเจนวิทย์ นวลแสง หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑ - ๕๔๘๖๔๒๒ หรือที่ e-mail janewit@buu.ac.th ทั้งนี้หากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒๕๖๑-๖๒

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

BUU-IRB Approved

21-Jan 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

เอกสารจากระบบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

AF ๐๖-๐๒

**เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)**

รหัสโครงการวิจัย : HU.๐๘๕/๒๕๖๓.....

ชื่อโครงการวิจัย ผลิตพจนานุกรมผลิตภัณฑ์หลักสูงสุดรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....

เอกสารชี้แจง ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยกลุ่มนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต.....

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ หากท่านสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยขอความความร่วมมือให้ท่านช่วยตอบแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ชนิดนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษากลยุทธ์และสมรรถนะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามสภาพความเป็นจริง โดยข้อมูลที่ได้จากท่านจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อความต้องการความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อไป ในการนี้ผู้วิจัยได้เตรียมของที่ระลึกเป็นปากกาที่ระลึกของมหาวิทยาลัยบูรพาราคาตัวละ ๕๐๐ บาท มอบให้แก่ท่าน เพื่อขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาในการเข้าร่วมโครงการวิจัยมา ณ ที่นี้

แบบสัมภาษณ์ที่ท่านกำลังจะให้ข้อมูลนี้มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ ๒ เป็นสมรรถนะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และ ตอนที่ ๓ เป็นสถานการณ์ในการกำหนดกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ โดยแบบสัมภาษณ์นี้จะใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ๓๐ นาทีถึงหนึ่งชั่วโมงโดยประมาณ ทั้งนี้ ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียงของท่านระหว่างการสัมภาษณ์ หากท่านไม่ยินยอมให้บันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์หรือไม่ต้องการให้บันทึกเสียงในช่วงใดของการสัมภาษณ์ ท่านสามารถแจ้งผู้วิจัยได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้ในการวิจัยนี้เท่านั้น โดยข้อมูลนี้จะไม่ถูกนำไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกรับทราบ และข้อมูลที่ท่านให้สัมภาษณ์ จะไม่สามารถระบุถึงตัวบุคคลของผู้ให้ข้อมูลได้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้จะถูกนำมาใช้ในการนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นภาพรวม และข้อมูลนี้จะถูกเก็บรักษาไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งรหัสในการเข้าถึง ซึ่งจะมีผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงรหัสดังกล่าวได้ และข้อมูลดังกล่าวจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นเวลา ๒ ปี เมื่อครบ ๒ ปีแล้ว ผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลดังกล่าวทั้งจากระบบคอมพิวเตอร์

โครงการวิจัยนี้ไม่มีความเสี่ยง หรืออันตราย หรืออาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ ชื่อเสียง เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของท่านแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตาม โครงการวิจัยนี้อาจมีประโยชน์โดยตรงต่อท่าน เนื่องจากข้อมูลนี้จะถูกนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยและ

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

BUU-IRB Approved

21-๕๓ 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

AF ๐๖-๐๒

**เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)**

รหัสโครงการวิจัย : HU.๑๙๕/๒๕๖๓.....
 ชื่อโครงการวิจัย ผลิตยาในกรณีฉุกเฉินที่ผลิตโดยเภสัชกรวิชาชีพที่สอดคล้องกับการทำงานใน
 พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....
 เอกสารชี้แจง ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยกลุ่มอาจารย์.....

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐ
 ประศาสนศาสตรบัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และศึกษากลยุทธ์
 การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาค
 ตะวันออก

ทั้งนี้ หากท่านสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยขอความความร่วมมือให้ท่านช่วยตอบแบบ
 สัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ชนิดนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาและสมรรถนะของบัณฑิตที่
 สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอความ
 กรุณาท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามสภาพความเป็นจริง โดยข้อมูลที่ได้จากท่านจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนา
 และปรับปรุงหลักสูตรรวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อความต้องการความรู้และทักษะที่
 จำเป็นให้แก่บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อไป ในการนี้ผู้วิจัยได้เตรียมของที่ระลึกเป็น
 ปากกาที่ระลึกของมหาวิทยาลัยบูรพาราคาตัวละ ๕๐๐ บาท มอบให้แก่ท่าน เพื่อขอบพระคุณที่ท่านได้สละ
 เวลาในการเข้าร่วมโครงการวิจัยมา ณ ที่นี้

แบบสัมภาษณ์ที่ท่านกำลังจะให้ข้อมูลนี้มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้
 สัมภาษณ์ ตอนที่ ๒ เป็นสมรรถนะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และ ตอนที่ ๓ เป็นสถานการณ์ในการกำหนดกลยุทธ์
 การผลิตบัณฑิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร โดยแบบสัมภาษณ์นี้จะใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ๓๐ นาทีถึง
 หนึ่งชั่วโมงโดยประมาณ ทั้งนี้ ระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียงของท่านระหว่างการสัมภาษณ์
 หากท่านไม่ยินยอมให้บันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์หรือไม่ต้องการให้บันทึกเสียงในช่วงใดของการสัมภาษณ์ ท่าน
 สามารถแจ้งผู้วิจัยได้ตลอดระยะเวลา อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้
 ในการวิจัยนี้เท่านั้น โดยข้อมูลจะไม่ถูกนำไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกทราบ และข้อมูลที่ท่านให้สัมภาษณ์จะ
 ไม่สามารถระบุถึงตัวบุคคลของผู้ให้ข้อมูลได้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้จะถูกนำมาใช้ในการนำเสนอ
 ผลการวิจัยอย่างเป็นภาพรวม และข้อมูลนี้จะถูกเก็บรักษาไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ถูกรหัสในการเข้าถึง ซึ่งจะ
 มีผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงรหัสดังกล่าวได้ และข้อมูลดังกล่าวจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นเวลา ๒ ปี เมื่อครบ ๒ ปี
 แล้ว ผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลดังกล่าวทั้งจากระบบคอมพิวเตอร์

โครงการวิจัยนี้ไม่มีความเสี่ยง หรืออันตราย หรืออาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ ชื่อเสียง
 เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของท่านแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตาม โครงการวิจัยนี้อาจมีประโยชน์โดยตรงต่อท่าน ใน
 การนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยและเหมาะสมต่อ

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

BUU-IRB Approved

21-Jan 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

AF ๐๖-๐๒

สถานการณ์ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ ท่านมีอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ และหากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ท่านสามารถถอนตัวหรือยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้ทุกเมื่อ ซึ่งการปฏิเสธเข้าร่วมโครงการวิจัยและการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานการสอนหรือสิ่งสนับสนุนการสอนของท่านแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้ หรือมีข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม ท่านสามารถติดต่อสอบถามมายังผู้วิจัยได้ในวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. โดยติดต่อที่ผู้ประสานงานโครงการวิจัย คุณเจนวิทย์ นวลแสง หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑ - ๕๔๘๖๔๒๒ หรือที่ e-mail janewit@buu.ac.th ทั้งนี้หากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ ๐๓๘-๑๐๒๕๖๑-๖๒

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

BUU-IRB Approved

21-Jan 2021 Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

เอกสารจากระบบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ค

เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

(Consent Form)

AF ๐๖-๐๓.๑

เอกสารแสดงความยินยอม
ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)

รหัสโครงการวิจัย : HU.๑๙๕/๒๕๖๓.....

ชื่อโครงการวิจัย กลยุทธ์ในการผลิตน้ำมันพืชหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงาน
ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....

ให้คำยินยอม วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ก่อนที่จะลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายถึง
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย และรายละเอียดต่างๆ ตามที่ระบุในเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วม
โครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ไว้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเข้าใจคำอธิบายดังกล่าวครบถ้วนเป็นอย่างดีแล้ว และผู้วิจัย
รับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยความเต็มใจ และไม่ปิดบังซ่อนเร้น
จนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้
เมื่อใดก็ได้ การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน่วยงานของข้าพเจ้า รวมทั้ง
ประโยชน์และสวัสดิการที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับตามสิทธิอันพึงมีจากหน่วยงานหรือองค์กรที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงานอยู่
แต่อย่างใด

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยได้เฉพาะในส่วนที่เป็นสรุป
ผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลของข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในเอกสารแสดง
ความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนามผู้ยินยอม

(.....)

ลงนามพยาน

(.....)

BUU-IRB Approved
21 Jan 2021

Version ๑.๑/ October ๑, ๒๐๑๙

Version ๒.๑/ January ๑๓, ๒๐๒๑
เอกสารจากระบบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

AF ๐๖-๐๓.๑

เอกสารแสดงความยินยอม
ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)

รหัสโครงการวิจัย : HU-๐๙๕/๒๕๖๓.....

ชื่อโครงการวิจัย ฤทธิ์ในถาวรผลิตน้ำมันพืชหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตที่สอดคล้องกับการทำงาน
ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก.....

ให้คำยินยอม วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ก่อนที่จะลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายถึง
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย และรายละเอียดต่างๆ ตามที่ระบุในเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วม
โครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ไว้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเข้าใจคำอธิบายดังกล่าวครบถ้วนเป็นอย่างดีแล้ว และผู้วิจัย
รับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยความเต็มใจ และไม่ปิดบัง ซ่อนเร้นจน
ข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้
เมื่อใดก็ได้ การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ไม่มีผลกระทบต่อการสอนและสิทธิที่จะได้รับสิ่งสนับสนุนการสอน
จากสถาบันที่ข้าพเจ้าทำการสอนแต่อย่างใด

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยได้เฉพาะในส่วนที่เป็นสรุป
ผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลของข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในเอกสารแสดง
ความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนามผู้ยินยอม

(.....)

ลงนามพยาน

(.....)

BUU-IRB Approved
21 Jan 2021

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามนิสิต

เรื่อง กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
ที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรและลักษณะกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากลยุทธ์และสมรรถนะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนั้น ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านในการตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามไว้เป็นความลับ ด้วยความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม หากท่านไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยท่านไม่ต้องตอบแบบสอบถามและส่งคืนมายังผู้วิจัย

แบบสอบถามมีทั้งหมด ๕ ตอน

- ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒ การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรฯ
- ตอนที่ ๓ การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร
- ตอนที่ ๔ สมรรถนะปัจจุบัน
- ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

๑. เพศ

- หญิง ชาย

๒. ชั้นปี

- ปี ๒ ปี ๓ ปี ๔

๓. ประเภท

- ภาคปกติ

BUU-IRB Approved

ภาคพิเศษ

21 Jan 2021

Version ๒.๐ / January ๑๓, ๒๐๒๑

- 2 -

ตอนที่ ๒ การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

๑. อาชีพของผู้ปกครอง

☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	☐ เกษตรกร/การประมง
☐ รับจ้าง	☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

๒. ผู้ปกครองสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อเดือน

☐ เดือนละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	☐ เดือนละ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท
☐ เดือนละ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	☐ เดือนละ ๑๕,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท
☐ เดือนละมากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท	☐ ไม่ได้สนับสนุนค่าใช้จ่าย

๓. ภูมิภาคของโรงเรียนที่ผลิตสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

☐ ภาคกลาง	☐ ภาคตะวันออก	☐ ภาคเหนือ
☐ ภาคตะวันตก	☐ ภาคใต้	☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๔. ประเภทของโรงเรียนที่ผลิตสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

☐ โรงเรียนรัฐ	☐ โรงเรียนเอกชน	☐ โรงเรียนนานาชาติ
☐ การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)	☐ วิทยาลัย/โรงเรียนอาชีวศึกษา	

๕. แผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

☐ วิทยาศาสตร์ - คณิต	☐ ศิลป์ - คำนวณ	☐ ศิลป์ - ภาษา
☐ วิทยาศาสตร์ - คอมพิวเตอร์	☐ ศิลป์ - ทวิ	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

๖. ความถนัดหรือความสามารถพิเศษของนิสิต

☐ กีฬา	☐ ดนตรี/การร้องเพลง	☐ การพูด/การแสดง
☐ ศิลปะ/หัตถกรรม	☐ การเขียนบทประพันธ์	☐ กิจกรรมจิตอาสา
☐ คอมพิวเตอร์/เทคโนโลยี	☐ เครื่องยนต์/อิเล็กทรอนิกส์	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

๗. แหล่งข้อมูลสำหรับการพิจารณาเลือกหลักสูตรเรียนต่อในมหาวิทยาลัยที่เข้มมากที่สุด

☐ การแนะนำของอาจารย์ที่โรงเรียน	☐ เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ
☐ กระดาษ/บอร์ดในเว็บไซต์ต่างๆ	☐ การสอบถามญาติ/เพื่อน/รุ่นพี่
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 3 -

๘. เหตุผลที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพา (เลือกตอบข้อที่มากที่สุดเพียงข้อเดียว)

☐ อยู่ใกล้บ้าน/ที่พัก	☐ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ
☐ ชื่อเสียงมหาวิทยาลัย	☐ ค่าใช้จ่ายถูกกว่ามหาวิทยาลัยอื่น
☐ โอกาสหางานทำได้ง่าย	☐ มีพี่น้องกำลังศึกษาหรือจบการศึกษา
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

๙. เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป (เลือกตอบข้อที่มากที่สุดเพียงข้อเดียว)

☐ ค่าใช้จ่ายถูกกว่าเมื่อเทียบกับหลักสูตรอื่น	☐ โอกาสหางานทำได้ง่าย
☐ สามารถสมัครสอบเข้ารับราชการได้	☐ มีโอกาสเรียนจบ
☐ สนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม/การบริหาร	☐ มีโอกาสใช้ความรู้ต่อไปในอนาคต
☐ เชื่อคำแนะนำของผู้ปกครอง/ญาติ/ผู้ที่เกี่ยวข้อง	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

๑๐. หลังจบการศึกษาแล้ว นิสิตมีแผนการในระยะเวลา ๑ - ๒ ปีอย่างไร (เลือกตอบข้อที่มากที่สุดเพียงข้อเดียว)

☐ สมัครงานในบริษัทเอกชน	☐ เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการ
☐ เรียนต่อระดับปริญญาโท	☐ ท่องเที่ยวหาประสบการณ์
☐ ช่วยกิจการของครอบครัว	☐ ลงทุนหรือขยายธุรกิจของตนเอง
☐ อุปสมบท	☐ เกณฑ์ทหาร
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

๑๑. หลังจบการศึกษานิสิตต้องการประกอบอาชีพใดมากที่สุด

☐ รับราชการ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

๑๒. พื้นที่แหล่งงานที่นิสิตต้องการทำงานหลังจบการศึกษามากที่สุด

☐ กรุงเทพฯและปริมณฑล	☐ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา
☐ จันทบุรี ตราด	☐ ภูมิภาคอื่นๆ

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๙, ๒๐๒๑

ตอนที่ ๓ การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น/ระดับความเข้าใจของนิสิตมากที่สุด

องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น/ความเข้าใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้					
๑.๑ นิสิตทราบว่าเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถทำงานอะไรได้บ้าง					
๑.๒ นิสิตทราบว่าเรียนจบหลักสูตรแล้วจะมีความรู้และทักษะใดบ้าง					
๑.๓ นิสิตทราบว่าแต่ละรายวิชาที่ได้ศึกษามา ต้องการให้นิสิตมีความสามารถในเรื่องใด					
๑.๔ นิสิตคิดว่าตนเองสามารถบรรลุความรู้และทักษะในภาพรวมจากการศึกษารายวิชาต่างๆ ในระดับใด					
๒. กิจกรรมการเรียนการสอน					
๒.๑ นิสิตเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอและมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียน					
๒.๒ นิสิตมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง					
๒.๓ อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นระบบและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์รายวิชา					
๒.๔ อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน					
๒.๕ ลำดับการเรียนรายวิชาต่างๆ เริ่มต้นจากการปรับพื้นฐานความรู้ การวางรากฐานทฤษฎีแนวคิด การประยุกต์ความรู้ สู่การลงมือปฏิบัติได้					
๒.๖ เนื้อหาที่เรียนทันสมัย ครอบคลุมสาระหลัก และยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน					
๒.๗ กิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้					
๒.๘ ห้องเรียนมีขนาดและบรรยากาศเหมาะสมกับการเรียนรู้					
๒.๙ อุปกรณ์/สื่อการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้					
๒.๑๐ นิสิตมั่นใจในความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอนการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
๒.๑๑ นิสิตสามารถแก้ไขปัญหาและค้นหาคำตอบที่ต้องการได้เสมอ					
๓. การวัดและประเมินผล					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 5 -

องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น/ความเข้าใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓.๑ อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผลแก่นักเรียนตั้งแต่คาบแรกของการเรียน					
๓.๒ นิสิตรับทราบเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละชิ้นงานว่ามาจากตัวชี้วัดใด					
๓.๓ เมื่ออาจารย์ให้คะแนนแล้ว อาจารย์จะให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงผลงานต่อไป					
๓.๔ สัดส่วนคะแนนการสอบ ผลงาน กิจกรรม และความรับผิดชอบ มีความเหมาะสม					
๓.๕ การตัดเกรดมีความถูกต้อง เทียบตรง และน่าเชื่อถือ					
๔. รูปแบบการศึกษา					
๔.๑ บรรยากาศการเรียนส่งเสริมให้ได้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มีผลงานและกระบวนการที่เป็นลำดับ					
๔.๒ บรรยากาศการเรียนที่ผู้สอนและผู้เรียนทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสม่ำเสมอ					
๔.๓ บรรยากาศการเรียนเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ทำผลงานโดยไม่หวังผลตอบแทน และดูว่าสังคมเปลี่ยนอะไรและแก้ไขอย่างไร					
๔.๔ บรรยากาศการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณภาพทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ในการวัดผลงานและวิธีการ					
๔.๕ บรรยากาศการเรียนในแต่ละชั้นปีมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและประสบการณ์พร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต					

ตอนที่ ๔ สมรรถนะปัจจุบัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับสมรรถนะปัจจุบันของนิสิตมากที่สุด

สมรรถนะของนิสิต	ระดับสมรรถนะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency)					
๑. หลักรัฐประศาสนศาสตร์					
๒. การบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ					
๓. การบริหารทรัพยากรมนุษย์					
๔. นโยบายสาธารณะและการวางแผนโครงการรวมถึงการประเมินผล					
๕. การบริหารการเงินและการคลัง					
๖. ระบบราชการและหน่วยงานภาครัฐ					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 6 -

สมรรถนะของนิสิต	ระดับสมรรถนะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗. หลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม					
๘. หลักกฎหมายต่างๆ					
๙. หลักเศรษฐศาสตร์					
๑๐. หลักรัฐศาสตร์					
๒. สมรรถนะการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency)					
๑๑. การบริหารสำนักงานและงานธุรการ					
๑๒. การตลาดและลูกค้าสัมพันธ์					
๑๓. การบริหารกิจการและการเป็นผู้ประกอบการ					
๑๔. ระเบียบวิธีวิจัย					
๑๕. สถิติและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ					
๑๖. การจัดการความขัดแย้ง การเจรจา และการประสานงาน					
๑๗. การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)					
๑๘. การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)					
๑๙. การออกแบบและทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ					
๒๐. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Word/ Excel/ PowerPoint)					
๒๑. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชันต่างๆ					
๓. สมรรถนะด้านกระบวนการคิด (Self - Concept)					
๒๒. การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)					
๒๓. การคิดเชิงบวก (Positive Thinking)					
๒๔. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)					
๒๕. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking)					
๒๖. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)					
๒๗. การคิดเชิงระบบ (System Thinking)					
๒๘. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)					
๒๙. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking)					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 7 -

สมรรถนะของนิสิต	ระดับสมรรถนะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes)					
๓๐. การรู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ					
๓๑. การรับฟังความเห็น เข้าใจผู้อื่น และทำงานเป็นทีมได้					
๓๒. ความสุภาพ อ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี					
๓๓. ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือความถูกต้องทางคุณธรรมจริยธรรม					
๓๔. ความมั่นใจในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ					
๓๕. ความพยายามมุ่งมั่นอดทนและอุทิศตนเพื่อความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้					
๓๖. ความกระตือรือร้นในการใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบความท้าทาย					
๓๗. การแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและมีประสิทธิผล					
๓๘. ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือมักเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา/บำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ					
๓๙. การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารในสื่อโซเชียลและเท่าทันต่อความเป็นไปของสังคมโลก					
๔๐. การพึ่งพาตนเองได้ สามารถรับผิดชอบหน้าที่และภารกิจต่างๆ					

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฯ (รายวิชา/เนื้อหาความรู้/วิธีการสอน/ผู้สอน ฯลฯ)

.....

.....

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของนิสิต

.....

.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

แบบสอบถามศิษย์เก่า

เรื่อง กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
ที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนและสมรรถนะของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากลยุทธ์และสมรรถนะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนั้น ผู้วิจัยขอความกรุณาท่าน ในการตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามไว้เป็นความลับ ด้วยความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม หากท่านไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยท่านไม่ต้องตอบแบบสอบถามและส่งคืนมายังผู้วิจัย

แบบสอบถามมีทั้งหมด ๕ ตอน

- ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒ การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร
- ตอนที่ ๓ สมรรถนะในการทำงาน
- ตอนที่ ๔ สถานการณ์การทำงาน
- ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

๔. เพศ

- หญิง ชาย

๕. อายุ

- ๒๑ - ๒๕ ปี ๒๖ - ๓๐ ปี ๓๑ - ๓๕ ปี

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐ / January ๑๓, ๒๐๒๑

- 9 -

- ๓๖ - ๔๐ ปี มากกว่า ๔๐ ปี
๖. สถานภาพสมรส
 โสด สมรส หม้าย/หย่า
๗. ระดับการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
๘. สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ร.บ.สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มาแล้วกี่ปี
 ๑-๔ ปี ๕-๘ ปี
 ๙-๑๒ ปี มากกว่า ๑๒ ปี
๙. อาชีพปัจจุบัน
 รับราชการ พนักงาน/ลูกจ้างรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน
 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่นๆ โปรดระบุ.....
๑๐. ลักษณะงาน/ตำแหน่งงานในปัจจุบัน
 งานด้านจัดซื้อ/ธุรการ/ประสานงานทั่วไป
 งานด้านฝึกอบรม/บุคคล
 งานด้านการตลาด/การขาย/ประชาสัมพันธ์
 งานด้านการเงิน-การธนาคาร/บัญชี
 งานด้านต่างประเทศ/นำเข้า-ส่งออก
 งานด้านการผลิต/ควบคุมคุณภาพ/โรงงาน
 งานด้านวิชาการ/ครู/อาจารย์/นักวิจัย
 งานผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ/MD/CEO
 งานด้านบันเทิง/สื่อสารมวลชน
 งานด้านการเกษตร
 งานด้านอาหาร/ท่องเที่ยว/อาหาร-เครื่องดื่ม
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
๑๑. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ๑๕,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท
 ๓๐,๐๐๑ - ๔๕,๐๐๐ บาท ๔๕,๐๐๑ - ๖๐,๐๐๐ บาท
 มากกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท
๑๒. พื้นที่การทำงาน/ที่ตั้งหน่วยงาน
 กรุงเทพฯและปริมณฑล ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา
 จันทบุรี ตราด ภูมิภาคอื่นๆ

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

ตอนที่ ๒ การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น/ระดับความเข้าใจของท่านมากที่สุด

องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น/ความเข้าใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผลลัพธ์การเรียนรู้					
๑. ท่านทราบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่าเรียนจบแล้วทำงานอะไรได้บ้าง ตั้งแต่แรกเริ่ม					
๒. ท่านทราบผลลัพธ์การเรียนรู้ว่า เมื่อเรียนจบแล้วมีความรู้และทักษะใด					
๓. ท่านทราบวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชาว่าต้องการให้ท่านมีความสามารถในเรื่องใด					
๔. หลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ท่านคิดว่ามีความรู้และทักษะตามเป้าหมายของหลักสูตรในระดับใด					
การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร					
๕. ท่านเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอและมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียน					
๖. ท่านมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง					
๗. อาจารย์ถ่ายทอดเนื้อหาอย่างเป็นระบบและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์รายวิชา					
๘. อาจารย์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน					
๙. ลำดับการเรียนรายวิชาต่างๆ เริ่มต้นจากการปรับพื้นฐานความรู้ การวางรากฐานทฤษฎีแนวคิด การประยุกต์ความรู้สู่การลงมือปฏิบัติได้					
๑๐. เนื้อหาที่เรียนทันสมัย ครอบคลุมสาระหลัก และยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน					
๑๑. กิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้					
๑๒. ห้องเรียนมีขนาดและบรรยากาศเหมาะสมกับการเรียนรู้					
๑๓. อุปกรณ์/สื่อการเรียนการสอนหลากหลายและเพียงพอต่อการส่งเสริมการเรียนรู้					
๑๔. ท่านมั่นใจในความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอน รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
๑๕. ท่านสามารถแก้ไขปัญหาและค้นหาคำตอบที่ตรงความต้องการได้เสมอ					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น/ความเข้าใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวัดและประเมินผล					
๑๖. อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผลแก่ผู้เรียนตั้งแต่คาบแรกของการเรียน					
๑๗. ท่านรับทราบเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละชิ้นงานว่ามาจากตัวชี้วัดใด					
๑๘. เมื่ออาจารย์ให้คะแนนแล้ว อาจารย์จะให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงผลงานต่อไป					
๑๙. สัดส่วนคะแนนการสอบ ผลงาน กิจกรรม และความรับผิดชอบ มีความเหมาะสม					
๒๐. การตัดเกรดมีความถูกต้อง เทียบตรง และน่าเชื่อถือ					
รูปแบบการศึกษา					
๒๑. บรรยากาศการเรียนส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มีผลงานและกระบวนการที่เป็นลำดับ					
๒๒. บรรยากาศการเรียนที่ผู้สอนและผู้เรียนทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสม่ำเสมอ					
๒๓. บรรยากาศการเรียนเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกทางสังคม ทำผลงานโดยไม่หวังผลตอบแทน และดูว่าสังคมเปลี่ยนอะไรและแก้ไขอย่างไร					
๒๔. บรรยากาศการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณภาพทุกขั้นตอน มีเกณฑ์ในการวัดผลงานและวิธีการ					
๒๕. บรรยากาศการเรียนในแต่ละชั้นปีมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและประสบการณ์พร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต					

ตอนที่ ๓ สมรรถนะในการทำงานปัจจุบัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับสมรรถนะปัจจุบันของท่านมากที่สุด

สมรรถนะของศิษย์เก่า	ระดับสมรรถนะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒. สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Competency)					
๑. หลักรัฐประศาสนศาสตร์					
๒. การบริหารองค์การและพฤติกรรมองค์การ					
๓. การบริหารทรัพยากรมนุษย์					
๔. นโยบายสาธารณะและการวางแผนโครงการรวมทั้งการประเมินผล					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 12 -

สมรรถนะของศิษย์เก่า	ระดับสมรรถนะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕. การบริหารการเงินและการคลัง					
๖. ระบบราชการและหน่วยงานภาครัฐ					
๗. หลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม					
๘. หลักกฎหมายต่างๆ					
๙. หลักเศรษฐศาสตร์					
๑๐. หลักรัฐศาสตร์					
๒. สมรรถนะการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency)					
๑๑. การบริหารสำนักงานและงานธุรการ					
๑๒. การตลาดและลูกค้าสัมพันธ์					
๑๓. การบริหารกิจการและการเป็นผู้ประกอบการ					
๑๔. ระเบียบวิธีวิจัย					
๑๕. สถิติและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ					
๑๖. การจัดการความขัดแย้ง การเจรจา และการประสานงาน					
๑๗. การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)					
๑๘. การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน)					
๑๙. การออกแบบและทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ					
๒๐. การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Word/ Excel/ PowerPoint)					
๒๑. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแอปพลิเคชันต่างๆ					
๓. สมรรถนะด้านกระบวนการคิด (Self - Concept)					
๒๒. การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)					
๒๓. การคิดเชิงบวก (Positive Thinking)					
๒๔. การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)					
๒๕. การคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking)					
๒๖. การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)					
๒๗. การคิดเชิงระบบ (System Thinking)					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 13 -

สมรรถนะของศิษย์เก่า	ระดับสมรรถนะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒๘. การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)					
๒๙. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking)					
๕. สมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes)					
๓๐. การรู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ					
๓๑. การรับฟังความเห็น เข้าใจผู้อื่น และทำงานเป็นทีมได้					
๓๒. ความสุภาพ อ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ดี					
๓๓. ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือความถูกต้องทางคุณธรรมจริยธรรม					
๓๔. ความมั่นใจในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ					
๓๕. ความพยายามมุ่งมั่นอดทนและอุทิศตนเพื่อความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้					
๓๖. ความกระตือรือร้นในการใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบความท้าทาย					
๓๗. การแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและมีประสิทธิผล					
๓๘. ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือมักเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา/บำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ					
๓๙. การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารในสื่อโซเชียลและเท่าทันต่อความเป็นไปของสังคมโลก					
๔๐. การพึ่งพาตนเองได้ สามารถรับผิดชอบหน้าที่และภารกิจต่างๆ					

ตอนที่ ๔ สถานการณ์ในการทำงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับผลกระทบต่องานของท่านมากที่สุด

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
สถานการณ์ภายนอกประเทศ					
๑. การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในภูมิภาคและประเทศต่างๆ ทั่วโลก					
๒. การรวมกลุ่มของประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านต่างๆ					
๓. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าที่สูงขึ้น					
๔. กระแสโลกาภิวัตน์ และการเคลื่อนย้ายเสรีของคน เงินทุน ข่าวสาร เทคโนโลยี รวมถึงสินค้าและบริการ					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 14 -

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕. การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาในหลายประเทศ (COVID-๑๙)					
นโยบายของรัฐบาลและระเบียบข้อบังคับต่างๆ					
๖. นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี					
๗. การส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง					
๘. การทำงานของระบบราชการที่ขาดความยืดหยุ่นและยึดกฎระเบียบตายตัว					
๙. ความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่าง มีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและต่อต้านรัฐบาล					
๑๐. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕					
สภาพเศรษฐกิจ					
๑๑. ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและมีแนวโน้มถดถอยอย่างต่อเนื่อง					
๑๒. การย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่นและการชะลอการลงทุนของนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ					
๑๓. อัตราการว่างงานมีเพิ่มสูงขึ้น					
๑๔. การเข้ามาแทนที่แรงงานมนุษย์ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI)					
๑๕. หนี้ครัวเรือนไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีผลทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย					
สภาพสังคมและวัฒนธรรม					
๑๖. ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการขาดโอกาสทางการศึกษาของคนบางกลุ่ม					
๑๗. โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานมีจำนวนลดลง					
๑๘. ความหลากหลายของวิถีชีวิต (Life Style) หรือรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม					
๑๙. ค่ามัธยฐานการศึกษาของสังคมไทยให้คุณค่ากับปริญญาบัตรมากกว่าการเรียนสายอาชีพ					
๒๐. พฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่ (New Normal) และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในชีวิตมากขึ้น (Technology Disruption)					
พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)					
๒๑. ความต้องการทักษะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีระดับสูงสำหรับการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มมูลค่าการผลิต					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒๒. ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมประกอบด้วยอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพและอุตสาหกรรมอนาคต					
๒๓. โครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งที่รองรับการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมและความเป็นเมือง					
๒๔. เขตพื้นที่ EEC เป็นแหล่งงานสำคัญของประเทศ มีตำแหน่งงานรองรับบัณฑิตจบใหม่					
๒๕. การเกิด Smart City และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชุมชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC					
ตลาดแรงงาน					
๒๖. การผลิตบัณฑิตที่เกินความต้องการของตลาดแรงงานหรือมีคุณลักษณะไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน					
๒๗. การขาดความร่วมมือกันผลิตบัณฑิตระหว่างสถานประกอบการกับมหาวิทยาลัย					
๒๘. ความคาดหวังต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่พร้อมสำหรับการทำงานในตำแหน่งงานต่างๆ เพิ่มขึ้น					
๒๙. ความต้องการการสร้างทักษะใหม่ที่จำเป็นในการทำงาน (Re-skill) และการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Up-skill) เพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต ของภาคอุตสาหกรรมและคนทำงาน					
๓๐. การให้ความสำคัญกับทักษะการใช้ชีวิตในสังคม (Soft Skill) ไม่ต่างจากทักษะการปฏิบัติงาน (Hard Skill)					
การแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษา					
๓๑. หลักสูตรใหม่ในสถาบันการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบเกิดขึ้นจำนวนมากขึ้น					
๓๒. หลักสูตรนานาชาติมีแนวโน้มได้รับความสนใจมากขึ้น					
๓๓. รูปแบบการศึกษามีความหลากหลาย เพิ่มทางเลือกสำหรับผู้เรียนมากขึ้น					
๓๔. ความนิยมและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งดึงดูดการเลือกเข้าเรียนต่อ					
๓๕. มหาวิทยาลัยต่างต้องแข่งขันกันในการอยู่รอดและพัฒนาทั้งด้านคุณภาพการศึกษาและปริมาณผู้เรียน					

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 16 -

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฯ (รายวิชา/เนื้อหาความรู้/วิธีการสอน/ผู้สอน ฯลฯ)

.....
.....

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน

.....
.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

ภาคผนวก จ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต
เรื่อง กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
ที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
 * * * * *

คำชี้แจงในการตอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษากลยุทธ์และสมรรถนะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนั้น ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านในเสนอความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นความลับ ด้วยความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ตอนที่ ๑: รหัสผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ ๒: สมรรถนะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

๑. หน่วยงานของท่านรับบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา มาทำงานในตำแหน่งงานใด และมีการมอบหมายหน้าที่ใดบ้าง

.....

๒. เหตุผลใดที่ท่านตัดสินใจคัดเลือกบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา เข้าทำงานในหน่วยงานของท่าน

.....

๓. ท่านคิดว่าบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ควรมีสมรรถนะด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Competency) ในเนื้อหารายวิชาอะไรบ้าง

.....

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021 Version ๒.๐ / January ๑๓, ๒๐๒๑

- 18 -

๔. ท่านคิดว่าบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ควรมีสมรรถนะหรือทักษะสำหรับการทำงานในหน้าที่ (Functional Competency) อย่างมีประสิทธิภาพในด้านใดบ้าง

.....

.....

๕. ท่านคิดว่าบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ควรมีสมรรถนะด้านกระบวนการคิด (Self - Concept) ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในด้านใดบ้าง

.....

.....

๖. ท่านคิดว่าบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ควรมีสมรรถนะด้านอุปนิสัยและบุคลิกภาพ (Attributes) อย่างไร จึงจะเหมาะสมเป็นบุคลากรในหน่วยงานของท่าน

.....

.....

๗. ท่านคิดว่า บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ควรต้องมีคุณสมบัติโดดเด่นหรือพิเศษ เพื่อรองรับการทำงานในพื้นที่ EEC

.....

.....

ตอนที่ ๓: สถานการณ์ในการกำหนดกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์

๘. สถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคตเรื่องใด ที่ท่านคิดว่า มีความสำคัญต่อการจ้างงานในภาคตะวันออก

.....

.....

๙. ท่านคิดว่า โครงการ EEC สร้างการเปลี่ยนแปลงในด้านใดแก่ภาคตะวันออก

.....

.....

๑๐. ตลาดแรงงาน/การจ้างงานในพื้นที่ EEC มีลักษณะที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

๑๑. หลักสูตรที่ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จะต้องปรับตัวและดำเนินการอย่างไร จึงจะผลิตบัณฑิตได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน/การจ้างงานในพื้นที่ EEC

.....

.....

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
เรื่อง กลยุทธ์ในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
ที่สอดคล้องกับการทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

คำชี้แจงในการตอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษากลยุทธ์และสมรรถนะของบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนั้น ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านในเสนอความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นความลับด้วยความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ตอนที่ ๑: รหัสผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ ๒: สมรรถนะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

๑. ท่านมีกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ได้รับมอบหมายรายวิชาอย่างไรบ้าง

.....
.....

๒. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาในรายวิชาของท่านเป็นอย่างไรบ้าง บรรลุประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร

.....
.....

๓. หลักสูตรที่ท่านรับผิดชอบเป็นอาจารย์ผู้สอนวางโครงสร้างเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างไร

.....
.....

๔. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบใดที่ท่านเห็นว่า มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนบ้าง

.....
.....

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑

- 20 -

๕. ท่านคิดว่าบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ควรมีสมรรถนะหรือทักษะอย่างไร จึงจะมีโอกาสในการมีงานทำสูงสุด

.....

๖. ท่านคิดว่าบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ที่ทำงานในพื้นที่ EEC ต้องมีคุณลักษณะสำคัญในเรื่องใดบ้าง

.....

ตอนที่ ๓: สถานการณ์ในการกำหนดกลยุทธ์การผลิตบัณฑิตของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์

๗. ท่านคิดว่า สถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคตเรื่องใด ที่หลักสูตรและสถาบันที่จัดการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ต้องให้ความสำคัญบ้าง

.....

๘. มหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตรด้านรัฐประศาสนศาสตร์ มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

๙. ท่านคิดว่า หลักสูตรควรจัดการเรียนการสอนอย่างไร จึงจะทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มีโอกาสในการมีงานทำมากที่สุด

.....

BUU-IRB Approved

21 Jan 2021

Version ๒.๐/ January ๑๓, ๒๐๒๑